

KPNV

Koncepce práce s návštěvnickou veřejností
v CHKO Pálava

Interpretační plán CHKO Pálava části Analytická, Plánovací, Aplikační **a Limity území**

foto: Marek Svoboda

Zpracovatel: Ing. Ladislav Ptáček, Jana Urbančíková

Metodické vedení: Mgr. et Mgr. Michal Medek

Sdružení pro interpretaci místního dědictví ČR, z.s.

www.dobrainterpretace.cz

Obsah

O dokumentu	4
Seznam použitých zkratk	5
KPNV a interpretační plánování	6
Zkušenosti z českého prostředí, forma dokumentu	6
Příprava KPNV pro CHKO Pálava	6
KPNV x IP CHKO x IP DP	7
IP CHKO Pálava - Analytická část	8
Základní informace o interpretovaném území	8
Stručná charakteristika území	8
CHKO a předmět ochrany	9
Zdroje interpretace	11
Historický vývoj území	13
Zájmy a zájmové skupiny v území	14
Stávající péče o území	16
Analýza návštěvnosti	20
Vývoj návštěvnosti	20
Charakteristika návštěvníků	24
Průzkum současné situace	31
Přehled návštěvnické infrastruktury	31
Lokalizace a rozsah služeb	35
Chybějící služby v území	36
Vnější obraz území	37
Internet	37
Televize	42
Tisk a tiskoviny	43
Přehled stávající interpretace	45
A. Panely k chráněným územím	45
B. Naučné stezky	46
C. Příležitostné značení a informační tabule	54
D. Informační panely k drobným sakrálním stavbám nebo událostem	55
E. Pozorovatelný ptáků	56
F. Expozice	56
G. Prohlídkové trasy s průvodcem	58
H. Hledačky (questing)	58

IP CHKO Pálava - Plánovací část	60
Účel a cíle interpretace	60
Účel interpretace v CHKO Pálava	60
Cíle interpretace v CHKO Pálava.....	61
Cílové skupiny interpretace.....	64
Vybrané cílové skupiny interpretace.....	66
Klíčová sdělení.....	70
Hlavní sdělení	70
Díličí sdělení.....	70
Prostředky interpretace	72
Návrh prostředků	72
Doprovodná infrastruktura a služby	77
Obecné zásady a doporučení	77
Turistické informační služby	79
Naučné stezky.....	80
Služby pro cyklisty	80
Podporované směry rozvoje území.....	81
IP CHKO Pálava - Aplikační část	83
Evaluace interpretace	83
1) Hodnocení účelnosti interpretace.....	83
2) Hodnocení dosažení komunikačních cílů	84
Monitoring a výzkum	86
Plán realizace.....	87
Institucionální opatření	88
Činnosti.....	91
Projekty	97
Rámcový harmonogram	134
Limity využití území.....	142
Limity území CHKO Pálava – zjednodušená mapka	143
Popis zón limitů území CHKO Pálava.....	143
Zóna A – červená – plochy bez organizovaného cestovního ruchu a návštěvnické infrastruktury.....	143
Zóna B – oranžová – cestovním ruchem intenzivně využívané plochy	144
Zóna C – žlutá – ostatní území, kde je potřeba návštěvnost dále sledovat a usměrňovat	145
Zóna D – fialová – hlavní nástupní místa a další místa konfliktů.....	146
Zbytek území CHKO mimo zóny A-D	146
Tabulka - Možnosti řešení problematických lokalit na hlavních turistických trasách	148
Příloha IPCHKO 1 - Mapka limitů využití území	150
Příloha IPCHKO 1a - Mapka limitů využití území v kontextu značených turistických tras	151
Příloha IPCHKO 2 - Zdroje interpretace.....	152
Příloha IPCHKO 3 - Zásady dobré interpretace	155
Příloha IPCHKO 4 – Vzor dotazníku z průzkumů návštěvníků 2017.....	158

O dokumentu

Zadavatel dokumentu:

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, organizační složka státu (dále AOPK ČR)
Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11 – Chodov
na Pálavě zastoupena: AOPK ČR, regionální pracoviště Jižní Morava, odd. Správa CHKO Pálava
(dále v textu RP JM-SCHKO Pálava, případně Správa CHKO Pálava)

Hlavní spolupracující subjekt a budoucí investor Domu přírody Pálavy:

Regionální muzeum v Mikulově, příspěvková organizace
Zámek 1/4, 692 01 Mikulov
(dále v textu RMM)

Koncepce práce s návštěvnickou veřejností (dále KPNV) v CHKO Pálava vzešla z potřeby vytvořit koncepční dokument, který by stanovil základní zásady prezentace území v souvislosti s přípravou návštěvnického střediska CHKO Pálava, tzv. Domu přírody (DP) Pálavy, ale také celkově naznačit směr, kterým by se práce s návštěvnickou veřejností v CHKO Pálava a okolí měla ubírat, aby byly podpořeny cíle ochrany přírody a krajiny a pozitivní přístup veřejnosti k péči o přírodní a kulturně-historické dědictví ve zdejším území.

Na základě analýzy území KPNV v částech Plánovací a Aplikační navrhuje, s jakými klíčovými sděleními o území CHKO pracovat, na jaké cílové skupiny návštěvníků se zaměřit, jaké formy interpretace a návštěvnické infrastruktury využít a s jakými zdroji přírodního a kulturně-historického dědictví pracovat, aby místní zdroje zůstaly v co největší míře zachovány a mohla být i nadále zajištěna jejich ochrana a péče. Samostatná část dokumentu se zaměřuje přímo na připravovaný Dům přírody Pálavy v Dolních Věstonicích.

Dokument dále **stanovuje limity využití území, které je potřeba brát v úvahu při práci s návštěvnickou veřejností a při navrhování aktivit a produktů cestovního ruchu,** se kterými bude pracovat nejen budoucí návštěvnické středisko CHKO Pálava, ale také další aktéři v cestovním ruchu v území – destinační management, turistická informační centra, poskytovatelé služeb, obce apod.

KPNV obsahuje:

- 1) Interpretační plán CHKO Pálava** (interpretační plán pro území CHKO jako celek),
- 2) Interpretační plán DP Pálavy** (interpretační plán pro návštěvnické středisko CHKO),
- 3) Limity území** (limity využití území).

Analytická část je společná jak pro Interpretační plán území CHKO Pálava, tak pro Interpretační plán DP Pálavy. Oba interpretační plány také pracují se stejnými limity území (viz schéma na str. 7).

Interpretační plán DP Pálavy bude sloužit jako podklad pro koncepční řešení DP. Musel být proto i v rámci zastřešující KPNV připraven tak, aby mohl fungovat jako víceméně samostatný dokument.

Pro přípravu dokumentu byly zcela zásadní průběžné konzultace s pracovníky AOPK ČR RP Jižní Morava – Správy CHKO Pálava a také setkání pracovní skupiny složené ze zástupců klíčových aktérů v území, kteří se aktivně podílejí na práci s návštěvnickou veřejností a jsou zapojeni do různých aspektů rozvoje cestovního ruchu: turistická informační centra, destinační management, obce, provozovatelé služeb v cestovním ruchu. V případě Pálavy byli stálými členy pracovní skupiny kromě Správy CHKO Pálava také Regionální muzeum v Mikulově, Město Mikulov, obec Pasohlávky a Pasohlávská rekreační, DSO Mikulovsko, TIC Mikulov a Mikulovsko – destinační společnost.

Děkujeme tímto všem zástupcům AOPK ČR / RP JM-SCHKO Pálava, Regionálního muzea v Mikulově, obcí, informačních center, ale i místních subjektů poskytujících služby v cestovním ruchu, zástupcům samospráv, pracovníkům státní správy, odborníkům i laikům, kteří přispěli svými zkušenostmi a se kterými jsme mohli obsah Koncepce práce s návštěvnickou veřejností v CHKO Pálava i navrhovaná opatření konzultovat - ať již v rámci místní pracovní skupiny nebo individuálně.

zpracovatelé

Seznam použitých zkratk

AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
DM	destinační management
DP	Dům přírody (případně přímo Dům přírody Pálavy)
DSO	dobrovolný svazek obcí
CHKO	chráněná krajinná oblast (případně přímo CHKO Pálava)
IP	interpretační plán (celá zkratka IP CHKO Pálava nebo IP DP Pálavy)
JAK	jednotný architektonický koncept
JMK	Jihomoravský kraj
KČT	Klub českých turistů
KPNV	koncepce práce s návštěvnickou veřejností (případně přímo KPNV v CHKO Pálava)
MZCHÚ	maloplošné zvláště chráněné území
NPP	národní přírodní památka
NPR/PR	národní přírodní rezervace /přírodní rezervace
NS	naučná stezka
ODV	obec Dolní Věstonice
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
RMM	Regionální muzeum v Mikulově
RP JM	Regionální pracoviště Jižní Morava (celá zkratka AOPK ČR, RP JM)
SCHKO	Správa Chráněné krajinné oblasti (celá zkratka AOPK ČR, RP JM-SCHKO Pálava)
TIC	turistické informační centrum
VDNM	Vodní dílo Nové Mlýny

KPNV a interpretační plánování

Zkušenosti z českého prostředí, forma dokumentu

KPNV pro CHKO Pálava vznikala formou interpretačního plánování, což odráží i fakt, že dokument obsahuje **interpretační plán území a interpretační plán pro jeho návštěvnické středisko**. Interpretační plánování zatím není v prostředí České republiky běžnou součástí procesu tvorby interpretace a prezentace hodnot chráněných území.

Na základě několikaletých zkušeností ze specifických podmínek českého prostředí jsme proto zcela záměrně přistoupili k formě dokumentu, která se liší od běžných plánovacích dokumentů (např. Plánu péče o CHKO) **a přímo v textu spojuje vysvětlení některých základních konceptů a postupů, metodické poznámky, s obsahem.**

Interpretační plány se často čtou a používají po jednotlivých částech – týká se to především plánovací části, která stanovuje cíle, cílové skupiny, klíčová sdělení a prostředky interpretace (např. v území, ale i v Domě přírody). **Všechny části dokumentu jsou však vzájemně provázány a je potřeba s nimi pracovat v kontextu celého dokumentu.** V úvodech k jednotlivým částem proto opakovaně upozorňujeme na vzájemné vztahy mezi kapitolami (např. cíle, cílové skupiny, prostředky, sdělení...) i konkrétními návrhy interpretačního plánu.

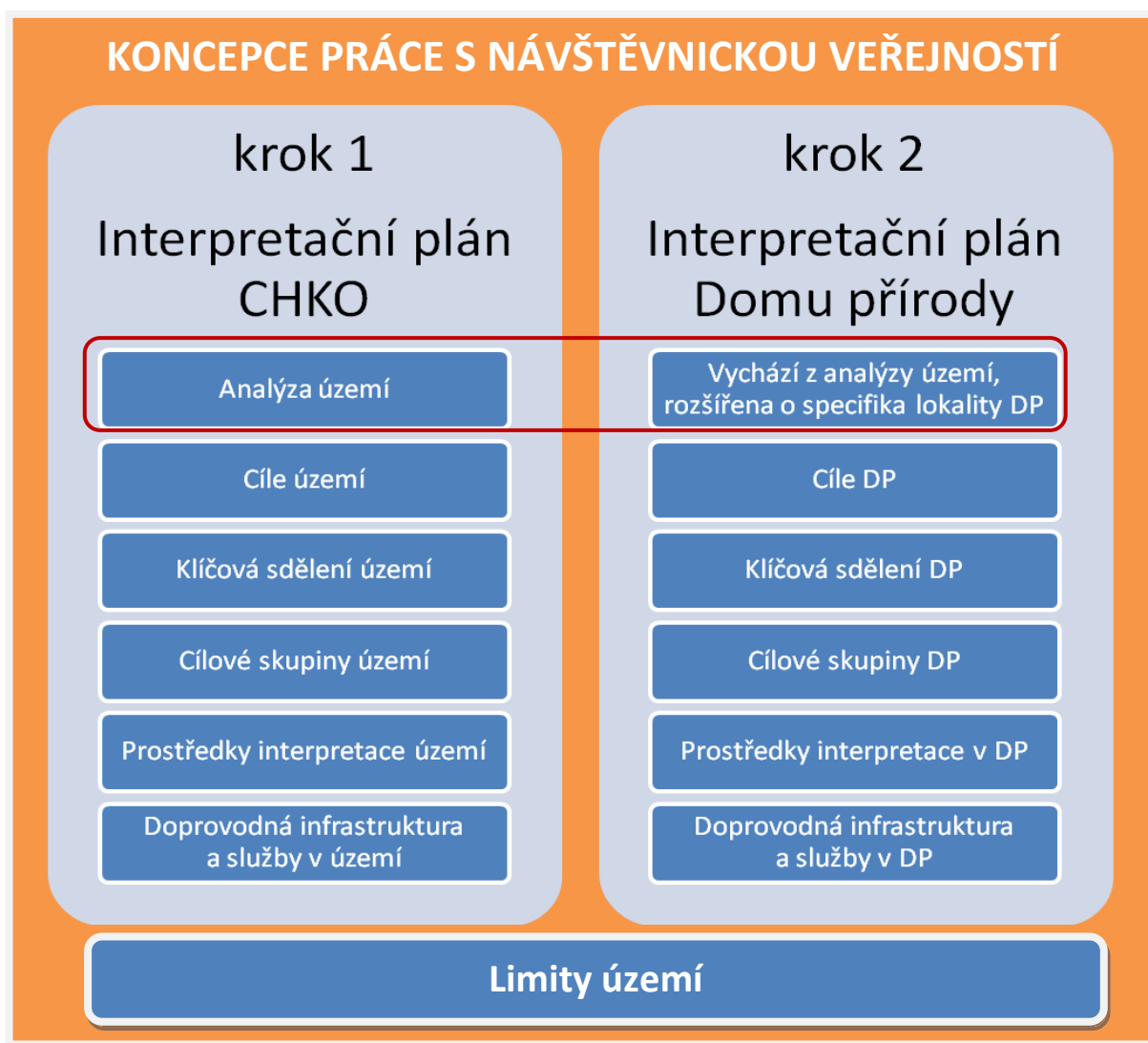
Naše zkušenost ukazuje, že pokud nejsou jednotlivé části plánu vnímány v kontextu jeho celku, reálně hrozí, že dílčí návrhy (např. cílových skupin či sdělení) **budou považovány víceméně za náhodný výběr, který je libovolně možné podle aktuální potřeby měnit. Jednotlivé části pak budou vytrhovány z kontextu – což samozřejmě popírá samotný smysl přípravy interpretačního plánu.** Pokud se výchozí situace postupem času změní a je potřeba tomu interpretaci přizpůsobit (např. dojde-li ke změně typu návštěvníků, a tím i žádoucích cílových skupin interpretace), je nutné postupovat systémově a aktualizovat dokument jako celek, se všemi vazbami, které tato změna přináší.

Pokud s interpretačním plánem bude pracovat někdo, kdo je v interpretaci zblhlý, opakování metodických poznámek a kontextu mu bude připadat zbytečné. V prostředí ČR **s plány však často pracují lidé bez větších zkušeností v oblasti interpretačního plánování** (například běžní pracovníci konkrétní Správy CHKO, či zainteresovaných poskytovatelů služeb cestovního ruchu, kteří musejí řešit práci s veřejností a hledají pro konkrétní aktivity obecný rámec či inspiraci, starostové obcí, kteří plánují interpretaci a potřebují ji někomu zadat apod.).

Mnozí z uživatelů interpretačních plánů mohou také později chtít plány pro své území sami vytvářet. Znalost a pochopení souvislostí interpretačního plánování jim v tom může hodně pomoci.

Příprava KPNV pro CHKO Pálava

V době vzniku této KPNV koncepční dokument pro prezentaci CHKO Pálava a práci s návštěvníky neexistoval, mohli jsme však částečně využít podklady, které si v posledních letech vytvořila či shromáždila Správa CHKO Pálava (např. Strategie propagace ochrany přírody na Správě CHKO Pálava na léta 2016-2020, Monitoring návštěvnosti v CHKO Pálava – data ze sčítaců apod.). Metodika AOPK týkající se přípravy KPNV nebyla ještě finalizována, **vycházeli jsme proto z našich zkušeností s interpretačním plánováním v jiných regionech a CHKO v ČR a postupy přizpůsobovali místním podmínkám, tak aby s výslednými dokumenty mohli dobře pracovat právě lidé v regionu.**

Komentář:

- **Koncepce práce s návštěvnickou veřejností** je tvořena **Interpretačním plánem CHKO**, **Interpretačním plánem Domu přírody** a **Limity území**.
- **Analýza území** tvoří společný základ obou IP, u Domu přírody někdy bývá rozšířena o specifika lokality, ve které je Dům přírody umístěn. **Cíle interpretace v území** jsou základem, ze kterého vychází **Cíle DP**, musí být vzájemně kompatibilní. **Cílové skupiny v území** jsou základem pro stanovení **Cílových skupin DP**, cílové skupiny musí být vzájemně kompatibilní. **Klíčová sdělení území** jsou základem pro definování **Klíčových sdělení DP**. Dům přírody by měl obsahově pokrýt celé území CHKO, ale může dát různým klíčovým sdělením území různou váhu a prostor v expozici, v závislosti na lokalitě DP a jejím potenciálu pro ilustraci konkrétních klíčovích sdělení. **Prostředky interpretace v území** definují jako jeden z hlavních prostředků Dům přírody. **Prostředky interpretace v DP** stanovují, jaké prostředky budou využity v rámci expozic Domu přírody. **Doprovodná infrastruktura a služby v území** definuje celkový rámec, z něhož pak vychází **Doprovodná infrastruktura a služby v DP**, která se už zaměřuje pouze na prvky související s provozem Domu přírody.

IP CHKO Pálava - Analytická část

Analytická část interpretačního plánu jako fáze v celém plánovacím procesu:

INFORMACE	ANALÝZA	VÝBĚR	AKCE
<p>přehled zdrojů území, sledování kontextu (co vše se na místě odehrává, jak místo souvisí se svým okolím), zjišťování kvantitativních a kvalitativních informací o návštěvnících, sledování stávajícího marketingu místa, přehled a hodnocení stávající interpretace</p>	<p>hodnocení informací zjištěných v předchozím kroku, vyvození závěrů pro další postup, výběr faktů relevantních pro další plánování interpretace</p> <p>stanovení limitů území – reálná využitelnost zdrojů a lokalit</p>	<p>výběr způsobu interpretace:</p> <p>cíle interpretace, definování cílových skupin interpretace, tvorba sdělení</p> <p>výběr prostředků (forem) interpretace</p>	<p>akční plánování:</p> <p>kdo, kde, kdy, co, jak, za kolik</p>
ANALYTICKÁ		PLÁNOVACÍ	APLIKAČNÍ

Cílem analytické části je získání základního přehledu o potenciálu území (včetně důležitých omezení – limitujících faktorů), který je potřebný jako vstupní informace pro navazující části dokumentu. Z tohoto přehledu je pak možné vycházet v plánovací a aplikační části při navrhování klíčových sdělení, stanovení prioritních cílových skupin a prostředků interpretace, kterými by bylo vhodné tato sdělení návštěvníkům předat.

Základní informace o interpretovaném území

Stručná charakteristika území

Chráněná krajinná oblast (CHKO) Pálava se nachází v jihovýchodní části České republiky, při hranici s Rakouskem. Sousedí s turisticky velmi oblíbenými destinacemi – Lednicko-valtickým areálem, který je významnou památkou světového dědictví UNESCO a Novomlýnskými nádržemi.

Oblast Vídně, s více než 2 miliony obyvatel, je vzdálená 70 km (autem přibližně 1 hodinu z Mikulova) a 30 minut jízdy autem odsud leží Brno, které i s okolím čítá přes půl milionu obyvatel. V těsném sousedství CHKO protíná region frekventovaná silnice E461 spojující pobaltské státy a Polsko s oblastí Středomoří. Do budoucna se počítá s vybudováním rychlostní komunikace Pohořelice-Mikulov (D52) a s jejím napojením na rakouskou dálnici A5. Z Brna se lze hromadnou dopravou na Pálavu dostat během 1 až 1,5 hodiny. Znamená to, že území je do 1,5 hodiny dostupné pro více než 1 milion obyvatel naší republiky i rakouského a slovenského příhraničí.

Pálava je výjimečná – a to nejen v národním, ale i mezinárodním měřítku – rozmanitostí přírody na malém území (pouhých 83 km²), dlouhodobou přítomností člověka a intenzivním hospodářským využitím – zejména pěstováním vinné révy a výrobou vína. Tato kombinace již dlouhá léta od jara do podzimu láká do území velké množství návštěvníků. Díky tomu se CHKO Pálava a její nejbližší okolí řadí k tradičním, velmi oblíbeným turistickým oblastem České republiky.

CHKO a předmět ochrany

co je posláním CHKO a jakým fenoménům má být věnována zvláštní péče

Chráněná krajinná oblast Pálava byla vyhlášena v roce 1976, ale Pavlovským vrchům se dostalo zasloužené pozornosti již dříve – v roce 1930 podepsal zvláštní výnos o jejich ochraně majitel pozemků kníže Dietrichstein. Nejhodnotnější přírodní části si svůj ochranný statut zachovaly dokonce i v době odtržení pohraničního Mikulovska za 2. světové války. Po obnovení Československa pak zřídila tzv. botanické rezervace i okresní správní komise (1946).

Chráněná krajinná oblast Pálava byla zřízena, aby naplnila určité **společenské poslání**, kterým je:

„...ochrana všech hodnot krajiny, jejího vzhledu, jejich typických znaků i přírodních zdrojů a vytváření vyváženého životního prostředí. K typickým znakům krajiny náleží zejména její povrchové utváření včetně vodních toků a ploch, klima krajiny, vegetační kryt a volně žijící živočišstvo, rozvržení a využití lesního a zemědělského půdního fondu, jakož i rozmístění a urbanistická skladba sídlišť, architektonické stavby a místní zástavba lidového rázu“

Způsob jak toto poslání naplňovat definuje aktuální Plán péče o CHKO Pálava 2016-2025, který je pro Správu CHKO závazný. Plán péče o CHKO uvádí i **konkrétní předměty ochrany**:

- **unikátní krajinný reliéf s dominantou bradla Pavlovských vrchů**
přičemž Plán péče upřesňuje, že:
„Typický krajinný ráz je dán nejen unikátním reliéfem, ale i dlouhodobým působením člověka, projevujícím se charakteristickou strukturou osídlení a četnými doklady kulturněhistorického vývoje, např. archeologickými nalezišti, objekty hradů, sakrálními objekty, významným počtem památkově chráněných objektů, objektů lidové architektury a historických městských částí“.
- **doklady geologického vývoje, vývoje půd a paleontologická naleziště**
- **výskyt podzemních (jeskyně) a povrchových (škrapy) krasových jevů**
- **neobyčejná pestrost společenstev daná diverzitou přírodních podmínek, typická jsou zejména společenstva skal a sutí, stepí a lesostepí, teplomilných doubrav, panonských dubohabřin, suťových, případně lužních lesů, společenstva slaných půd a mokřadů**
- **jedinečné bohatství druhů**
- **přírodní stanoviště a druhy významné pro Naturu 2000** (tzv. Evropsky významné lokality a Ptačí oblast Pálava).

Ptačí oblast Pálava, která se územně překrývá s CHKO Pálava, je od roku 2004 důležitou součástí Evropské soustavy chráněných území Natura 2000. **Předměty ochrany** jsou na Pálavě čáp bílý (*Ciconia ciconia*), lejskek bělokrký (*Ficedula albicollis*), orel mořský (*Haliaeetus albicilla*), pěnice vlašská (*Sylvia nisoria*), strakapoud jižní (*Dendrocopos syriacus*), strakapoud prostřední (*Dendrocopos medius*), ůhýk obecný (*Lanius collurio*) a včelojed lesní (*Pernis apivorus*). Vyskytují se zde však mnohé další druhy, které tzv. Směrnice o ptácích chrání. Ochranná opatření se vztahují i na stanoviště, která tyto ptačí druhy obývají. Podrobné informace obsahuje Plán péče o CHKO Pálava 2016-2025.

Mezinárodní význam Pálavy dokládá její zařazení mezi biosférické rezervace UNESCO (1986). O deset let později (1996) se **součástí světového přírodního a kulturního dědictví** stal i sousední Lednicko-

valtický areál. V roce 2003 bylo území původní Biosférické rezervace Pálava rozšířeno (o oblast Lednicko-valtického areálu a oblast Podluží) a vznikla tak dnešní Biosférická rezervace Dolní Morava.

Jako **významná oblast vodních ploch využívaných k hnízdění a při tahu ptáků** je část CHKO (NPR Křivé jezero) a navazující širší okolí CHKO **zařazeno do celosvětové sítě mokřadů** chráněných Ramsarskou úmluvou. Pro prezentaci je důležitá také **příslušnost Pálavy ke Karpatskému oblouku** a ochrana území v rámci tzv. Karpatské úmluvy – Rámcové úmluvy o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat.

Sousedství CHKO:

Pro interpretaci v DP Pálavy v Dolních Věstonicích budou velmi významné i turisticky atraktivní Novomlýnské nádrže (přesněji Vodní dílo Nové Mlýny – VDNM), které s CHKO a obcí Dolní Věstonice bezprostředně sousedí. VDNM bylo dobudováno v 80. letech minulého století jako velmi kontroverzní stavba, která způsobila zaplavení obce Mušov a zničení lužních lesů. Potenciálním zdrojem interpretace jsou v tomto případě nejen samotné vodní nádrže, ale i na jejich území vyhlášená další ptačí oblast a s ní spojené předměty ochrany:

Ptačí oblast Střední nádrž Vodního díla Nové Mlýny těsně sousedí se samotnou CHKO Pálava a je vnímána jako součást turistické oblasti Pálava a LVA. Od roku 1993 je nádrž součástí mokřadu mezinárodního významu (Ramsar) pod názvem **Mokřady dolního Podyjí** a v roce 1994 tu byla vyhlášena **Přírodní rezervace Věstonická nádrž**. Na nádrži se každoročně shromažďuje více než 20 000 vodních a mokřadních ptáků a představuje největší zimoviště morčáka malého (*Mergus albellus*) v ČR. Předmětem ochrany je zde 5 druhů: orel mořský (*Haliaeetus albicilla*), rybák obecný (*Sterna hirundo*), husa velká (*Anser anser*), husa polní (*Anser fabalis*) a husa běločelá (*Anser albifrons*).

Další významnou ornitologickou lokalitou bezprostředně sousedící s CHKO, je Ptačí oblast (a Národní přírodní rezervace) Lednické rybníky. Předmětem ochrany jsou zde 4 druhy: kvakoš noční (*Nycticorax nycticorax*), husa velká (*Anser anser*), lžičák pestrý (*Anas clypeata*) a zrzohlávka rudozobá (*Netta rufina*).

Lužní lesy, které jsou předmětem ochrany v **Evropsky významné lokalitě Niva Dyje a Přírodním parku Niva Dyje** (mimo území CHKO) mohou být alternativou k citlivé lokalitě Křivé jezero uvnitř CHKO.

Dílčí závěr

Přírodní a kulturně-historické hodnoty Pálavy mají nejen národní, ale i mezinárodní význam. Zájem o zachování zdejší přírody a krajiny, a tedy i potřeba usměrňování cestovního ruchu v území a komunikace s návštěvníky, je zcela legitimní a opírá se o platný Plán péče o CHKO. Ochrana přírody a krajiny má v území tradici.

Vzhledem k poloze připravovaného DP v Dolních Věstonicích v těsné blízkosti Novomlýnských nádrží a tematické souvislosti (ornitologické lokality, případně lužní lesy) je vhodné při interpretaci zohlednit také chráněná území ležící v bezprostřední blízkosti CHKO Pálava s podobnými přírodními fenomény: jedná se především o Ptačí oblasti Střední nádrž Vodního díla Nové Mlýny a Lednické rybníky (a případně oblast lužních lesů EVL a Přírodní park Niva Dyje). Návštěvník nevnímá přírodní fenomény skrze správní příslušnost konkrétních území k jednotlivým pracovištím ochrany přírody a v ostrých hranicích vymezených legislativou, vnímá spíše jejich příslušnost k regionu, vzájemnou polohu, stav, v jakém se nachází a přístupnost (dopravní dostupnost, ale i vysvětlení případných omezení a managementových zásahů apod.).

Zdroje interpretace

klíčové fenomény, se kterými je možné pracovat a využít je k interpretaci území

Vyčerpávající popis zdrojů není cílem plánu interpretace. Následující seznam má postihnout širší zdrojů vhodných a reálně využitelných pro interpretaci. Zároveň má hledat fenomény, které jsou pro oblast Pálavy jedinečné. (Viz také příloha Zdroje interpretace, která představuje jednotlivé zdroje z hlediska jejich interpretačního potenciálu pro běžného návštěvníka).

Krajina

- jedinečná krajina s typickým reliéfem Pavlovských vrchů a vysokou kulturně-historickou hodnotou

Geologické a geomorfologické fenomény

- doklady geologického a geomorfologického vývoje území a vývoje půd:
 - Pavlovské vrchy jako součást Karpatského oblouku
 - zachovalý profil dokládající geologickou minulost území v Kalendáři věků
 - ložiska vápence a zásobník zemního plynu jako důsledek geologického vývoje území
 - sesuvy v Milovické pahorkatině
- geomorfologický útvar stolová hora
- vápencové bradlové útesy, nejtypičtější prvek pálavského reliéfu
- výskyt podzemních i povrchových krasových jevů
- paleontologická naleziště (*světově proslulé paleontologické lokality neogénní fauny*)
- geologické lokality a viditelné pozůstatky těžební činnosti (*vápencové lomy a hliníky*)
- přirozeně dané podmínky pro vysokou půdní erozi (*svážné území, vinná réva, erozní plodiny, velké půdní bloky*)

Voda

- evropsky i celosvětově významná oblast vodních ploch a mokřadů, zimoviště i zastávka ptáků na tažných trasách
- výrazný nedostatek povrchových i podzemních vod jako výsledek geomorfologické stavby velké části území CHKO a nejvodnatější část v oblasti neregulovaného úseku Dyje a jejího bývalého meandru, Křivého jezera
- významné území pro zachování funkčního vodního režimu krajiny
- vodní nádrže (Vodní dílo Nové Mlýny) a další doklady změn krajiny v souvislosti s vodním hospodařením

Les

- panonské dubohabřiny
- zbytek lužní krajiny v oblasti Křivého jezera a navazující luhy v nivě Dyje, mj. z pohledu klimatologie
- lesní ekosystémy vázané na typickou geomorfologii, například chudé podloží (suťové lesy atd.)
- doklady různých způsobů lesního hospodaření v území jako doklad jeho historického vývoje (druhové složení ve vazbě na kvalitu půdy, klimatické podmínky, hospodářskou výtěžnost apod.)

Flóra

- vegetace skalních stepí
- vegetace mokřadů a společenstva slanisek
- zajímavé druhy dobře dokládající neobyčejnou pestrost společenstev a stanovišť
- zajímavé druhy dokládající dopad změn hospodaření (např. plevele)
- výjimečné druhy rostlin, např. šalvěj etiopská, písečnice velkokvětá nebo slanorožec

Fauna

- vzácné druhy dravců, včetně orla mořského
- druhy vázané na mokřady a vodní plochy
- migrující druhy (zedníček skalní, druhy vázané na vodní plochy apod.)
- druhy skalních stepí a lesních doubrav
- druhy dokládající neobyčejnou pestrost stanovišť
- druhy kulturní krajiny dokládající dopad změn ve způsobu hospodaření
- výjimečné druhy živočichů, např. hlubinná žížala (*Alolobophora* sp.)

Archeologie, architektura, historie

- významná archeologická naleziště:
 - světově proslulé nálezy pozůstatků sídlišť lovců mamutů z mladší doby kamenné mezi Pavlovem a Dolními Věstonicemi, včetně Věstonické venuše
 - opevněná hradiska na Stolové hoře, Kotli a Děvině, která dokládají osídlení v době bronzové
 - nálezy v Klentnici, Pavlově, Milovicích nebo Dolních Věstonicích vypovídající o příchodu Keltů
 - tábor na Hradisku u Mušova dokládající přítomnost germánských kmenů a Římanů
 - památky na slovanské obyvatelé, např. hradisko Petrova louka u Strachotína nebo Vysoká zahrada v Dolních Věstonicích
- doklady dlouhodobého trvalého osídlení Pálavy:
 - dochované pozůstatky prvních hradů na hřebeni Pavlovských vrchů
 - sakrální památky
 - historické části obcí a města Mikulov
- lidová architektura – doklady tradičního způsobu hospodaření a zástavby spojené s vinohradnickou kulturou (na území CHKO velmi rychle mizí)
- historie území, která vedla k uchování dnešních výjimečných přírodních a kulturních hodnot (např. pokles ekonomického významu Mikulova, který přispěl k zachování tradičního rázu regionu)
- lidé, kteří o paměť území denně pečují a výjimečné osobnosti spjaté s péčí o Pálavu a vytvářením jejího dobrého jména

Dílčí závěr

Území CHKO Pálava a jeho okolí nabízí širokou škálu zdrojů, které lze využít k interpretaci, aniž by byly ještě více ohroženy citlivé předměty ochrany. Umožňují doložit problémy, které ochranu přírody a krajiny v současné době trápí a zároveň nabídnout návštěvníkům všechny podstatné fenomény, které jsou pro Pálavu typické.

Historický vývoj území

širší souvislosti, historické okolnosti, které mohou být z hlediska interpretace důležité pro pochopení a) území, b) toho, co se v území chrání a c) toho, co k zachování hodnot území přispělo

Území CHKO Pálava přitahovalo pozornost lidí už od prehistorické doby. Světovou proslulost mají nálezy pozůstatků sídlišť lovců mamutů z mladší doby kamenné (před 30-25 tisíci lety) mezi Pavlovem a Dolními Věstonicemi. Tím nejznámějším je Věstonická venuše. Nálezy keramických nádob starých asi 8 tisíc let svědčí o příchodu prvních zemědělců a začátku obhospodařování zdejší úrodné krajiny. Rozlehlá opevněná hradiska na Stolové hoře, Kotli a Děvíně dokládají osídlení v době bronzové, zatímco nálezy v Klentnici, Pavlově, Milovicích nebo Dolních Věstonicích vypovídají o příchodu Keltů kolem roku 400 př. Kr. Jejich následovníci, germánské kmeny, se ve 2. století po Kristu střetávají s Římany, kteří měli na dohled Pavlovských vrchů na Hradisku u Mušova významný tábor. Vykopávky základů římských staveb i bohatě vybavený hrob germánského velmože spadají do tohoto období.

K významným památkám na slovanské obyvatele, kteří se pod Pálavou začali usazovat od 6. století, patří mimo jiné velké hradisko Petrova louka u Strachotína z 10. století nebo ohrazené sídliště Vysoká zahrada v Dolních Věstonicích (11. - 12. století).

První hrady, jejichž pozůstatky se dochovaly do dnešní doby, začaly na hřebeni Pálavy vyrůstat na počátku 13. století (Mikulov, Dívčí hrady) a na přelomu 13. a 14. století (Siroťčí hrádek). Z této doby pocházejí také první kolonizační obce na území CHKO s českým obyvatelstvem (Pavlov, Bulhary, Milovice či Mikulov).

Po příchodu Liechtensteinů v polovině 13. století začal velký rozvoj vinařství a pokračuje osídlování území CHKO, tentokrát ale především německy mluvícím obyvatelstvem. Městečko Dolní Věstonice vzniklo v roce 1490. Poté, co Liechtensteinové museli prodat mikulovské panství, získal ho v pol. 16. století rakouský rod Dietrichsteinů. Třicetiletá válka znamenala nejen odchod novokřtěnců (habánů) z Mikulova, Pavlova, Sedlce, Perné a Dolních Věstonic, ale také zapálení Dívčích hradů odtahujícími švédskými vojsky. Židé vyhnáni z Vídně a z Rakouska v 70. letech 17. století posílili významnou židovskou obec v Mikulově.

V 19. století došlo k vybudování železnice z Vídně do Brna a Ostravy přes Břeclav, což znamenalo, že se Břeclav stala regionálním centrem rozvoje průmyslu a ekonomický význam Mikulova klesal. Tato skutečnost na druhou stranu přispěla k zachování tradičního rázu regionu.

Ve 20. století zažil Mikulov a okolí bouřlivé změny. V září 1938 bylo Mikulovsko s převážně německy mluvícím obyvatelstvem připojeno k území tzv. Třetí říše. Výsledkem byla kromě jiného i likvidace mikulovské židovské obce. Po osvobození byl v Mikulově zřízen internační tábor pro odsunované Němce, kterých z Mikulovska odešlo přes 20 tisíc. Opuštěné domy a hospodářství zabrali osadníci z vnitrozemí. V regionu tak došlo k přerušení většiny historických tradic a postupnému sžívání nových obyvatel s jejich domovem.

Podrobnější popis nejstarší historie je uveden například v rozborové části Plánu péče o CHKO Pálava.

Dílčí závěr

Území CHKO Pálava a jeho nejbližší okolí může nabídnout řadu historických památek z různých období, které mohou dokumentovat proměny, jimiž prošla zdejší krajina.

Zájmy a zájmové skupiny v území

kteřé zájmové skupiny v území působí a jaké zájmy důležité z pohledu interpretace jeho hodnot mají společně a kde se jejich zájmy naopak liší (především ve vztahu k zájmům AOPK ČR)

V souvislosti s interpretací a prací s návštěvníky lze zájmy v území obecně rozdělit do 3 základních skupin. Jsou to skupiny správců území, hospodářských subjektů a subjektů zapojených do využití území pro potřeby cestovního ruchu. Tyto skupiny mají společný základní zájem na zachování hodnot území, k tomu však přistupují i další zájmy.

Klíčové skupiny v CHKO Pálava:

- **Skupina A: Správci území, kteří pečují o přírodní zdroje**

Tato skupina pečuje o ochranu přírodních zdrojů v oblasti, její zájem se soustředí na dlouhodobé zajištění příznivého stavu těchto zdrojů. Jsou to především:

- **Správa CHKO Pálava, která** byla zřízena, aby zajišťovala ochranu výjimečně hodnotné přírody a krajiny Pálavy v souladu se zákonem č. 114/1992 Sb. Snaží se zachovat předměty ochrany, předcházet konfliktům mezi zájmy ochrany přírody a krajiny a jejím využíváním ostatními subjekty a usilovat o pozitivní vnímání ochrany přírody veřejností.
- **Obce, které** dle zákona o obcích č. 128/2000 Sb. par. 2 (2) „*pečují o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem*“. Nedílnou součástí péče o potřeby svých občanů je nepochybně i péče o kvalitní životní prostředí. Ochrana přírody a krajiny je na území CHKO navíc i deklarovaným veřejným zájmem, který mají obce chránit (např. ZOPK č. 114/1992 Sb.).
- **Jihomoravský kraj, který** dle zákona 114/1992 Sb. má na starosti péči např. o území Ptačí oblasti Střední nádrž VDNM, která těsně sousedí s územím CHKO Pálava.

- **Skupina B: Hospodářské subjekty v území**

Tato skupina využívá a částečně i obnovuje přírodní zdroje oblasti. Jejím hlavním zájmem je dlouhodobě pokračovat v hospodářské činnosti. Důležité je pro ni minimalizovat možné konflikty s návštěvníky regionu i s ochranou přírody. Jsou to především:

- **Lesní hospodáři, obhospodařující** 32% plochy území CHKO. Zcela dominantním hospodářem v území je stát, který na této ploše pečuje o 98% lesů (Lesní závod Židlochovice LČR s.p. 97,7% a AOPK ČR 0,3%). Přes 69% lesů obhospodařovaných LZ Židlochovice je zařazeno do kategorie lesa zvláštního určení z důvodu myslivosti – jedná se o lesy v uznaných oborách Klentnice a Bulhary. Všechny lesy jsou v kategorii lesa zvláštního určení z důvodu zachování biologické rozmanitosti. Zájmem LZ Židlochovice tedy je najít rovnováhu mezi potřebami ekonomiky lesního provozu, oborního chovu spárkaté zvěře a naplňování funkce lesa na ochranu biologické rozmanitosti. Důležité je také kladné vnímání vlastních aktivit veřejností.
- **Zemědělské subjekty, obhospodařující** hlavně ornou půdu (cca 40% plochy CHKO) a vinice (tvoří cca 20% plochy CHKO). Jejich hlavním zájmem je pokračovat

v hospodaření bez omezování ze strany návštěvníků a dlouhodobě dosahovat co nejlepších ekonomických výsledků. Mají proto zájem na udržení úrodnosti půdy a omezení škodlivých činitelů, které by mohly ohrozit úrodu. Část vinařů je zároveň zapojena do cestovního ruchu a jejich zájmy jsou společné se třetí skupinou.

- **Skupina C: Subjekty navázané na cestovní ruch**

Tato skupina využívá přírodní a kulturně-historické dědictví oblasti, aby přilákala návštěvníky a nabídla jim pozitivní zážitky. Jejím hlavním zájmem je zachovat a posilovat dobré jméno destinace a nabízet návštěvníkům turistické produkty, které dlouhodobě do regionu přinesou nejvyšší příjem.

- **Obce**, jak již bylo uvedeno u skupiny A, „pečují o všestranný rozvoj svého území“. K jejich zájmům tak jistě patří vytváření podmínek pro ekonomický rozvoj na svém území. Proto je logické, že jsou aktivně zapojeny do podpory rozvoje cestovního ruchu. Jejich zájmem je tak vyvážený rozvoj, který obci a občanům přinese prospěch, a zároveň nezhorší kvalitu života v obci.
- **Destinační management** – na území CHKO Pálava je aktivní Mikulovsko - destinační společnost, jejímž posláním je „zabezpečení vhodných podmínek pro komplexní a systematický rozvoj cestovního ruchu na území destinace Mikulovsko“.
- **Provozovatelé služeb v cestovním ruchu** mají zájem na dlouhodobém využívání zdrojů, které území CHKO nabízí, pro uspokojení potřeb svých klientů – návštěvníků regionu a vlastní ekonomický rozvoj.
- **Provozovatelé turistických cílů, včetně muzeí apod.** jsou zcela nebo podstatně závislí na příjmech z cestovního ruchu a významně se podílejí na vytváření turistické nabídky regionu. Je proto logické, že na rozvoji cestovního ruchu mají výrazný zájem. Zejména muzea ale zároveň plní i jiné funkce (sbírkotvorné, dokumentační) a mají silný zájem na ochraně přírodních a kulturně-historických zdrojů oblasti.

Dílčí závěr

Z hlediska dalšího rozvoje interpretace v území je důležité, aby všechny tyto tři klíčové skupiny mezi sebou dokázaly komunikovat, shodly se na nezbytnosti zachovat jedinečnost regionu a hledaly průnik svých zájmů a možnosti spolupráce. Je logické, že mezi těmito skupinami vznikají v určitých otázkách také třecí plochy. Ty však mohou být důležitými tématy pro interpretaci.

Na Pálavě jsou to konkrétně:

- vysoká intenzita využití území z hlediska cestovního ruchu, která vede k poškozování přírody a snižování kvality života místních obyvatel x regulace návštěvnosti regionu a omezení nových nabídek, které návštěvnost oblasti dále zvyšují v nejzatíženějších lokalitách a částech roku.**
- zarůstání stepí, úbytek ploch travních porostů, dlouhodobý nárůst plochy vinic v krajině a plochy lesa x zachování pestrosti nejcennějších částí krajiny Pálavy, zachování stepí, trvalých travních porostů a krajinné mozaiky**
- hospodaření v lesích jednostranně zaměřené na oborní chov zvěře x dlouhodobý cíl ochrany přírody týkající se vyváženého hospodaření v lese v CHKO.**

Stávající péče o území

především jakým způsobem se správce snaží zachovat předmět ochrany v území, jaká opatření zavedl, jak využívá komunikaci s veřejností/interpretaci

O území CHKO Pálava pečují několik klíčových subjektů. Z hlediska zájmů ochrany přírody se jedná zejména o AOPK ČR, Regionální pracoviště Jižní Morava – Správu CHKO Pálava (dále zkráceně Správa CHKO), která se ovšem při naplňování svého poslání neobejde bez úzké spolupráce s obcemi, provozovateli služeb a místními hospodáři a dalšími institucemi státní správy a organizacemi státní i nestátní ochrany přírody. Je potřeba zmínit také důležitou roli institucí, které zajišťují péči především o kulturně-historické hmotné i nehmotné dědictví území – muzea, obce, zájmové spolky i jednotlivci.

Aby mohla chráněná krajinná oblast plnit své poslání, využívá Správa CHKO různých nástrojů – od finančních přes administrativní až po komunikační. Patří k nim i práce s veřejností, usměrňování návštěvnosti na citlivých místech CHKO a vysvětlování přijímaných opatření.

Práci s veřejností považuje Správa CHKO za **velmi důležitou součást své činnosti**, bez níž je naplňování poslání ochrany přírody a krajiny jen těžko myslitelné. Pracovníci Správy CHKO Pálava se práci s veřejností věnují při běžném každodenním kontaktu s obyvateli i návštěvníky území, mohou to však dělat pouze v omezené míře a v rámci svých kapacit, ve větším rozsahu pouze ve volném čase. V minulosti proto např. dlouhodobě a úspěšně spolupracovali s Centrem ekologické výchovy (CEV) Pálava, především v oblasti práce s dětmi a mládeží.

Základní předpoklad úspěchu vidí Správa CHKO v koncepčním přístupu, což uvádí i v platném Plánu péče o CHKO Pálava 2016-2025. V roce 2015 si z vlastní iniciativy vytvořila důležitý nástroj pro komunikaci s veřejností: Strategii propagace ochrany přírody na Správě CHKO Pálava na léta 2016-2020. **Jednou z uvedených skupin, se kterými je potřeba komunikovat, jsou návštěvníci CHKO.**

CHKO Pálava patří k turisticky nejatraktivnějším místům v této části České republiky. **Některé nejcennější části CHKO patří zároveň mezi turisticky nejvyhledávanější** (přírodní rezervace na hřebeni Pavlovských vrchů). Vzhledem k opakované vysoké koncentraci turistů v určitých obdobích roku a na určitých lokalitách (téměř 50 000 návštěvníků za jediný měsíc v srpnu 2016 na Svatém kopečku) místy dochází k poškození vegetace nadměrným sešlapem, jízdou na terénních kolech, znečišťování území odpady a hlukem apod. Zatížení se rok od roku zvyšuje. Někteří cykloturisté se dožadují pohybu v rezervacích, kam není vjezd povolen. Problémy jsou místy i s tábořením spojeným s rozdělováním ohně a koupáním v bývalých lomech. Proto je potřeba pohyb návštěvníků usměrňovat (viz dále Limity využití území návštěvníky).

Vysoká či nevhodně směřovaná návštěvnost, nevhodná propagace území i související tlak na budování doprovodné infrastruktury mohou reálně ohrozit existenci předmětů ochrany. Podle Správy CHKO dosahuje návštěvnost na některých místech již hodnoty únosné kapacity území a Správa CHKO

v tomto směru cíleně komunikuje s obcemi i subjekty, které se věnují na regionální i místní úrovni propagaci cestovního ruchu a jeho organizaci. Na Mikulovsku je to v současné době zejména Turistické informační centrum v Mikulově, město Mikulov, DSO Mikulovsko, Mikulovsko – destinační společnost.

Kromě Správy CHKO dnes už dopad vysoké návštěvnosti na oblast CHKO a její bezprostřední okolí vnímají také místní obyvatelé, někteří poskytovatelé služeb v cestovním ruchu, místní hospodáři a obce. Shodují se na tom, že na tak malé území je koncentrace turistů v některých místech příliš velká a zatěžuje nejen přírodu a krajinu, ale i zdejší obyvatele. Jejich společným cílem se proto zdá být nikoliv zvyšování počtu turistů, ale zlepšování kvality služeb, promyšlenější nabídka služeb a prezentace území, která by návštěvníky směřovala k vhodným lokalitám a usměrňovala nežádoucí chování (odpadky, hluk, nerespektování zákazu vstupu mimo stezky, nepovolené a konfliktní vjezdy do vinic, na cesty, zahrady, parkování na nevhodných místech apod.)

Trend pohybu mimo vyznačené trasy je motivován touhou najít klidnější místo mimo frekventovanou trasu, nejlépe s dobrým výhledem do okolí. Současná „romantická“ prezentace území toto očekávání výrazně posiluje. Krajina Pálavy však podobných „romantických“ míst mnoho nenabízí. Většina z nich se nachází na kritické, nejfrekventovanější turistické trase z Dolních Věstonic do Mikulova a kombinace klidu a výhledu je na Pálavě při tak vysoké návštěvnosti jen těžko dosažitelná – většinou pouze v obdobích mimo hlavní návštěvnickou sezónu (ovšem s vyloučením jarních, podzimních a zimních špiček jako jsou Velikonoce, různé slavnosti vína či Nový rok, kdy je návštěvnost také vysoká) a ve všední dny.

5 tematických oblastí, které Správa CHKO považuje z dlouhodobého hlediska při naplňování svého poslání a péče o území za nejdůležitější, jasně odráží i výše zmíněný problém vysoké návštěvnické zátěže nejcennějších částí území CHKO. Správa si pro potřeby KPNV tyto tematické oblasti (a k nim dlouhodobé cíle) stanovila na základě platného plánu péče a po diskusích o stávající situaci v území na přelomu let 2016 a 2017.

1. reprezentativní mozaika bezlesí

cíl = rozšířit nebo alespoň udržet plochu biologicky významných typů bezlesí

ideálně pomocí pastvy, za zachování co nejvyšší celkové druhové rozmanitosti; pomocí cílených zásahů v okolí zajistit vzájemnou interakci jednotlivých izolovaných ploch, na kterých se nachází bezlesí

2. zdravá zemědělská krajina

cíl = prosazovat a podporovat rozčleňování velkých celků zemědělské půdy

polními cestami, alejemi, remízky, travnatými pásy, soliterními stromy apod. s využitím geomorfologických struktur, zaniklých cest či drobných sakrálních staveb; klást důraz na zachování a zlepšení kvality zemědělské půdy, zadržování vody v krajině a zachování migrační prostupnosti území

3. pestré lesy

cíl = zlepšit současnou druhovou i prostorovou skladbu lesů a věkové rozložení lesa

tak, aby lesní ekosystémy byly maximálně příznivé pro faunu a flóru, zejména pak pro předměty ochrany CHKO Pálava a lépe vyhovovaly nárokům světlomilných druhů organismů

k dosažení těchto 3 cílů pak mohou pomoci:

4. informování návštěvníci

cíl = usměrnit návštěvnost v CHKO Pálava

prostřednictvím reprezentativní sítě terénního informačního systému objektů, prvků návštěvnické infrastruktury a prostřednictvím vhodných aktivit tak, aby se minimalizovaly konflikty návštěvníků se zájmy ochrany přírody

5. zodpovědní místní obyvatelé

cíl = trvale a kvalifikovaně informovat místní obyvatele

o hodnotách území a směřovat subjekty hospodařící v území, k zodpovědnému hospodářskému využívání Pálavy

Základní cíle v oblasti práce s veřejností uvádí platný plán péče o CHKO. Doplnili jsme je o pohled na naplňování opatření, která jsou v plánu péče navržena.

Základní dlouhodobý cíl:

- **zvyšování povědomí veřejnosti, místní i turistické, o cílech ochrany přírody a prohlubování jejího vztahu k přírodě a krajině Pálavy**

Cíle přímo ve vztahu k návštěvnickému managementu a využití území návštěvníky:

- **umožnit rekreační rozvoj území a provozování sportovních aktivit bez negativních dopadů na přírodu a krajinu**
- **využít turistický zájem o území pro podporu ochrany přírody a krajiny**

Navrhovaná opatření (a stav v době zpracování analytické části interpretačního plánu, tj. zima 2016):

- zajistit zpracování studie limitů využití CHKO pro rekreaci, sport a turistiku umožňující proaktivní přístup řešení problémů v případě ohrožení předmětů ochrany v důsledku dalšího rozvoje cestovního ruchu (*probíhá*)
- vybavit území CHKO dostatečným informačním systémem pro pohyb návštěvníků ve veřejně přístupných MZCHÚ (*vybaveno*)
- usměrňovat návštěvníky tak, aby nedocházelo k poškozování přírodních hodnot území, ve spolupráci s Lesy ČR vyhodnotit možnosti turistického zpřístupnění Milovického lesa vytyčením značených turistických tras (*zpřístupnění se zatím jeví jako nevhodné*)
- monitorovat návštěvnost vybraných míst v CHKO (např. NPR Děvín, Kotel, Soutěska, PR Svatý kopeček, PR Turoid) a její dopady na předměty ochrany dotčených území (*probíhá*)

Navrhované zásady:

- zřizování nových ubytovacích kapacit zajišťovat rekonstrukcí stávajících objektů nenarušující krajinný ráz či adaptací stávajících nevyužitých objektů v zastavěných územích se zachováním jejich případné historické a architektonické hodnoty
- budování velkokapacitních rekreačních zařízení navrhovat jen v sídlech zejména ve IV. zóně (mimo volnou krajinu)

- rozvíjet různé formy agroturistiky, využívající např. místní chovy koní, domácího zvířectva apod. na vhodných akcích
- udržovat značení a vybavení (např. vyhlídky, odpočívky, schodiště, ohrazení) stávajících turistických tras a jejich vedení mimo lokality cenné z hlediska ochrany přírody, případné návrhy na změny vedení či vybavení konzultovat se správou CHKO (*trasy KČT jsou vždy se Správou CHKO konzultovány; stále se však rozvíjí živelně a nejsou konzultovány instalace nových panelů a naučných stezek, probíhá obnova stezek – někdy je důvodem menší rozměr panelů, který nevyžaduje stavební povolení*)
- informační systém pro pohyb návštěvníků v jednotlivých obcích, ale i ve volné krajině mimo MZCHÚ zřizovat a rozvíjet po konzultaci a ve spolupráci se Správou CHKO (*zatím se nedaří*)
- k horolezectví a paraglidingu využívat jen lokality a za podmínek určených Správou CHKO (*oficiální startoviště a řád pro paraglidisty, většinou dodržováno*)
- motoristické sportovní aktivity směřovat ve spolupráci se správou CHKO do lokalit, kde mohou být využita jako managementová opatření k narušování drnu a vytváření disturbance – v MZCHÚ dle schválených plánů péče (*daří se dodržovat*)
- podpořit vznik alespoň jednoho veřejného tábořiště mimo MZCHÚ, cenné biotopy a lokality s výskytem ZCHD
- připravit projekt Domu přírody Pálavy a ze svých nebo sdružených finančních zdrojů jej realizovat ve spolupráci s obcí Dolní Věstonice a dalšími místními a regionálními partnery (*vzniká Interpretační plán CHKO i DP a připravuje se DP*).

Dílčí závěr

Tlak návštěvníků na využití území je velký a nadále roste. Kromě Správy CHKO si nepříznivé dopady na přírodní a kulturní hodnoty území i běžný život obyvatel regionu uvědomují i další subjekty. Jedním z důležitých nástrojů péče o území, který Správa CHKO dlouhodobě využívá, je práce s veřejností. Tento nástroj, spolu se stanovením limitů využití území návštěvníky, je významnou součástí návštěvnického managementu.

Současná situace v území dokládá, že by bylo vhodné:

a) přehodnotit prezentaci CHKO tak, aby v návštěvnických území nebylo vzbuzováno očekávání, které území není schopno naplnit (zohlednit přitom stanovené limity využití území návštěvníky).

→ Návrhu vhodné formy prezentace by měl napomoci tento Interpretační plán CHKO Pálava.

b) věnovat se práci s návštěvníky intenzivněji, na což Správa CHKO bohužel nemá potřebnou kapacitu.

→ Ke zlepšení komunikace s návštěvníky by mohl přispět vznik návštěvnického střediska CHKO (Domu přírody Pálavy), které by mělo možnost s návštěvníky průběžně pracovat a intenzivně se podílet na vytváření obrazu a prezentace CHKO.

Analýza návštěvnosti

Vývoj návštěvnosti

jak se dlouhodobě vyvíjí návštěvnost regionu, které jsou nejnavštěvovanější objekty a části roku, jaký lze očekávat trend do budoucna

Území CHKO Pálava spadá do turistického regionu (TR) **Jižní Morava** a turistické oblasti (TO) **Pálava a Lednicko-valtický areál**. Národní centrála cestovního ruchu – Czechtourism uvádí jako oficiální kontaktní organizace ve struktuře řízení cestovního ruchu Centrálu cestovního ruchu Jižní Moravy, z.s.p.o. a Pálavu a Lednicko-valtický areál, z.s. – destinační společnost. Na řízení a směřování cestovního ruchu přímo na území CHKO a v jeho bezprostřední blízkosti se však výrazně podílí především Turistické informační centrum v Mikulově a město Mikulov. Aktivní je na území CHKO Pálava rovněž Mikulovsko – destinační společnost. Důležitá z hlediska lokality připravovaného Domu přírody Pálavy v Dolních Věstonicích je oblíbená a hojně navštěvovaná rekreační oblast Pasohlávky.

Území CHKO Pálava je velmi dobře dostupné nejen autem, ale i hromadnou dopravou pro více než 1 milion obyvatel naší republiky i rakouského a slovenského příhraničí. Jízda autem z Brna trvá cca 0,5 a z Vídně 1 hodinu. Z Brna se lze hromadnou dopravou na Pálavu dostat během 1 až 1,5 hodiny, z Břeclavi do 0,5 hodiny. Díky integrovanému dopravnímu systému Jihomoravského kraje (IDS JMK) mohou návštěvníci regionu výhodně využít veřejnou dopravu – vlaky, autobusy, cykloturistický Expres Pálava – Podyjí, a také zvláštní turistickou regionální jízdenku Pálava.

Údaje o počtu návštěvníků shromažďují na území CHKO různé instituce, jako jsou prohlídkové objekty, muzea, turistická informační centra a částečně také AOPK ČR, Regionální pracoviště Jižní Morava

– Správa CHKO Pálava.

Dostupné údaje návštěvnosti vybraných památkových objektů, muzeí, TIC a turistických center:

TR / TO	Název	2014	2015	2016	2016/15
Jižní Morava / Pálava a Lednicko- valtický areál	Zámek Lednice (včetně Janova hradu)	378 094	386 000 (405 256)	(430 000)	106%
	Zámek Valtice	41 308	52 395	125 000	239%
	Regionální muzeum Mikulov	112 346	126 683	161 300	127%
	• Zámek Mikulov	80 888	92 793	90 560	98%
	• Synagoga	10 594	9 826	10 977	112%
	• Památník bří Mrštíků Diváky	482	547	490	90%
	• Expozice v Dolních Věstonicích	20 382	23 517	14 007	60%
	• Archeopark v Pavlově	-	-	45 299	-
	Dietrichsteinská hrobka Mikulov	14 116	14 845	15 739	106%
	Jeskyňe Na Turoldu	29 662	35 618	36 467	102%
	TIC Mikulov	94 639	119 612	160 023	134%
	TIC Mikulov – pobočka Pavlov	-	-	21 764	-
	Autokemp Merkur Pasohlávky	135 929	171 162	173 156	101%

Zdroj: NPÚ (NIPOS), ČTK, TIC Mikulov, Regionální muzeum v Mikulově, Pasohlávská rekreační

Poznámky k tabulce návštěvnosti:

Zámek Valtice – meziroční nárůst návštěvnosti 2016/2015 byl dán velkým zájmem o sezonní výstavy (korunovační klenoty, mučící nástroje), a dále otevřením repliky barokního divadla a opravou jízdárny. Dolní Věstonice – snížení počtu návštěvníků dáno vybudováním moderní expozice (Archeopark) v Pavlově.

Návštěvnost v oblasti CHKO Pálava a okolí, především v hlavní letní sezóně, **dlouhodobě ovlivňuje blízkost jedné z nejvyhledávanějších turistických atraktivit České republiky, Lednicko-valtického areálu**, jehož návštěvnost dosahuje hodnot přes 400 tisíc návštěvníků ročně a nadále roste. Důležitým faktorem je i **přítomnost** dalšího velmi atraktivního návštěvnického cíle v okolí – **Novomlýnských nádrží**. Centrem této oblíbené prázdninové destinace je kemp a přilehlý areál s turistickým informačním centrem v Pasohlávkách, který ročně obslouží mezi 150 až 200 tisíci návštěvníky. Velmi navštěvovaný je nedaleký Aqualand Moravia, jehož návštěvnost podle dostupných údajů v roce 2016 dosáhla 550 tisíc návštěvníků.

Z hlediska lokalizace připravovaného DP Pálavy v Dolních Věstonicích je potřeba zmínit nedaleký **Archeopark Pavlov**, otevřený 28. května 2016, který v roce 2016 navštívilo 45 tisíc lidí a u nějž se očekává další nárůst návštěvnosti v souvislosti s inovací nedaleké archeostezky a dobudováním venkovního areálu kolem nové budovy expozice v Pavlově. Prostory staré expozice v Dolních Věstonicích by měly být rekonstruovány a přestavěny tak, aby v budoucnu sloužily návštěvnickému středisku CHKO – Domu přírody Pálavy.

Zajímavá je **návštěvnost přírodních lokalit na území CHKO Pálava**. Vzhledem k tomu, že **dlouhodobě dochází k vysoké koncentraci návštěvníků na některých populárních lokalitách**, iniciovala Správa CHKO **systematické sledování nejexponovanějších míst** (vedle jeskyně Na Tuoldu, která je dlouhodobě sledována Správou jeskyní ČR). Z pěti lokalit monitorovaných v září až prosinci 2015 byly posléze vybrány dvě (Děvín a Svatý kopeček – Křížová cesta), kde sledování pokračovalo i v průběhu roku 2016. Se systematickým sledováním a vyhodnocováním návštěvnosti se počítá i v dalších letech.

Některé vyhlášené lokality hojně navštěvují pozorovatelé ptáků – např. Soutěsku a klentnický lom z důvodu zimování zedníčka skalního (od podzimu do jara) a dále území kolem VDNM (především během podzimního a jarního tahu a v zimních měsících). Oblíbená je zejména druhá (Věstonická) a třetí (Dolní) nádrž VDNM, kde dochází ke koncentraci severských druhů kachen a hus (koncentrace až 50.000 hus).

Následující tabulka uvádí počty návštěvníků na sledovaných lokalitách:

data ze sčítačů jsou zde uvedena bez kalibrace, dle zjištění kalibračního sčítání jsou reálné hodnoty min. o 20% vyšší

CHKO Pálava sledované lokality	9 až 12 2015	1 až 6 2016	7 a 8 2016	9 až 12 2016	Celkem 1 až 12 2016
Děvičky	21 812	-	-		
Děvín	11 275	17 214	15 467	12 444	45 134
Stolová hora	8 223	-	-		
Svatý kopeček – Křížová cesta	64 990	68 792	88 294	58 840	215 926
Svatý kopeček – Lom	4 954	-	-		

Zdroj: Nadace Partnerství

Lokality sledované automatickými sčítači (2016 už jen Děvín a Svatý kopeček – Křížová cesta):

zdroj: Nadace Partnerství

Vyhodnocení dat z automatických sčítačů – obecné závěry:

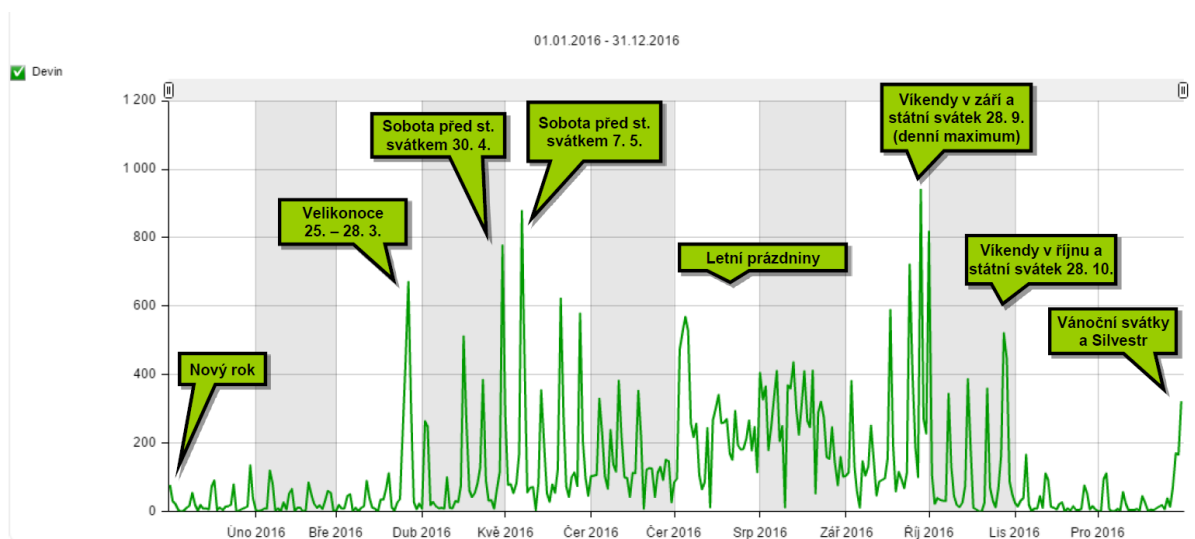
9-12 2015: **Celková návštěvnost jednotlivých lokalit vykazuje značné rozdíly. Výrazně dominuje návštěvnost lokality Svatý kopeček – Křížová cesta, která více než 2,5krát převyšuje druhou nejvyšší návštěvnost v lokalitě Děvičky.** Příčinou je především docházková vzdálenost Křížové cesty od centra turisty hojně navštěvovaného města Mikulov a oblíbenost vyhlídky na vrcholu Svatého kopečku. Vysokou návštěvnost lokality na Křížové cestě ještě zvýrazňují výsledky monitoringu na další lokalitě na Svatém kopečku v blízkosti lomu.

Průměrná denní návštěvnost v lokalitách odráží návštěvnost celkovou. Přestože nepracovní dny tvoří jen 1/3 všech dnů ve sledovaném období, návštěvnost v těchto dnech dosahuje 2/3 celkové návštěvnosti. Průměrná denní návštěvnost o víkendech a státních svátcích převyšuje více než 2krát průměrnou denní návštěvnost za všechny dny a více než 4krát průměrnou denní návštěvnost ve dny pracovní.

1-12 2016: **Ze srovnání lokalit Svatý kopeček – Křížová cesta a Děvín je patrný vysoký rozdíl v jejich celkové návštěvnosti: téměř 5:1.** Návštěvnost na Svatém kopečku zvyšují v první polovině roku také návštěvníci přijíždějící na **velikonočními svátky**. **K obrovskému nárůstu návštěvnosti dochází v letních měsících červenci a srpnu, kdy je v případě Děvína návštěvnost 2x vyšší, v případě Svatého kopečku až 3x vyšší (především srpen).** Návštěvnost příliš neklesá ani na podzim. **Pálavské vinobraní pro Svatý kopeček a zářijové víkendy, zejména kolem sv. Václava pro Děvín** znamenají další období velmi vysoké návštěvnosti. Poslední nárůst návštěvnosti přichází s **vánočními svátky a Silvestrem.**

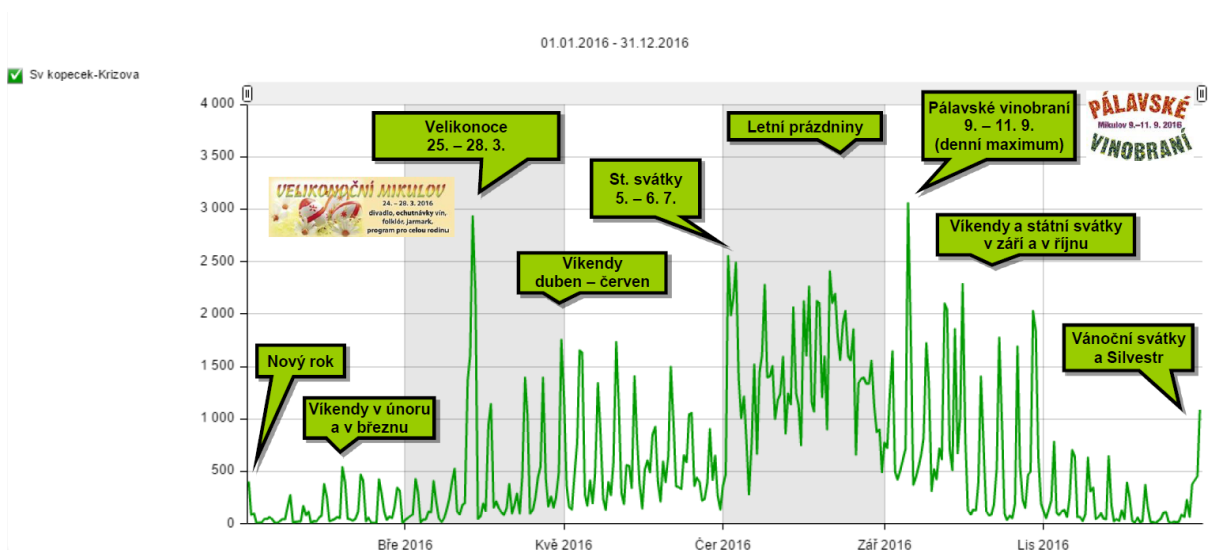
Přehled návštěvnosti v roce 2016 v lokalitě Děvín

zdroj: Nadace Partnerství

Přehled návštěvnosti v roce 2016 v lokalitě Svatý kopeček – Křížová cesta

zdroj: Nadace Partnerství

Podrobnější informace uvádí zprávy z monitoringu návštěvnosti v Chráněné krajinné oblasti Pálava, které má k dispozici AOPK ČR, RP Jižní Morava – Správa CHKO Pálava.

Charakteristika návštěvníků

jaké skupiny návštěvníků se v území objevují, jaké jsou jejich potřeby, jak se chovají, v jakých oblastech se dostávají do konfliktu s ochranou přírody a ostatními návštěvníky území

Ke stanovení charakteristiky návštěvníků slouží údaje od odborníků v kombinaci s daty z terénního průzkumu. Průzkum proběhl v období prosinec 2016 - červenec 2017 na vybraných místech v území (důležité nástupní body, návštěvnické cíle z pohledu přípravy dokumentu). Průzkum zachytil jak období mimo hlavní sezónu, tak dvě období špičkové návštěvnosti, a to na přelomu dubna a května 2017 a počátkem července 2017. Průzkum provedli řešitelé projektu a proškolení brigádníci. Dotazníky vyplňovali spolu s respondenty a v případě nutnosti vysvětlili otázky, díky čemuž bylo možné získat kvalitní data. **Výsledky průzkumu nelze interpretovat tak, že by zachycovaly složení a preference všech návštěvníků území CHKO, ale jen té části, která zamířila do přírody.**

Dotazníky vycházejí z dotazníků původně připravených Univerzitou Karlovou, které byly dlouhodobě využívány v některých velkoplošných chráněných územích v ČR. Část otázek vždy zůstává stejná, aby umožňovala dlouhodobé využití dotazníků a srovnání dat, část otázek se upravuje podle specifických potřeb území (na Pálavě např. doplnění o vinařskou turistiku jako jeden z důvodů návštěvy regionu). Otázky týkající se infrastruktury a aktivit slouží zároveň k ověření pracovních hypotéz (např. doplnění nabídky o prohlídky na lodi s průvodcem).

Mimo sezónu bylo získáno cca 200 dotazníků a během dvou špiček dalších cca 430 dotazníků. Celkem bylo získáno 644 dotazníků.

Z rozhovorů s odborníky z regionu a průzkumů mezi návštěvníky vyplývá, že se v regionu lze setkat s následujícími skupinami uživatelů:

Pozn: Hranice mezi skupinami nejsou ostré a jeden návštěvník může patřit do více skupin, přičemž pro posuzování významnosti jednotlivých skupin pro interpretační plánování bylo důležité charakteristické chování dané skupiny, které způsobuje v území nějaké problémy. Z toho jsme pak vycházeli při stanovování tzv. cílových skupin interpretace (viz Plánovací část).

pobytovní návštěvníci

- v regionu zůstávají alespoň 2 dny, většinou ale déle (3-7 dnů) celkem bylo takovýchto respondentů v průzkumu 67%
- jsou dominantní skupinou během letní sezóny a (prodloužených) víkendů, zůstávají ale významnou skupinou i mimo sezónu
- spadají sem rodiny s dětmi a skupiny přátel, ale nejčastěji se jedná o dvojice
- hledají něco, aby se nenudili, jsou to v první řadě konzumenti zážitků. Za hlavní důvody návštěvy uváděli poznávání přírody (57%), klid a odpočinek (45%) a nadprůměrný zájem projevovali o vinařskou turistiku (41%).
- v obecné rovině jsou slušní, na dovolené
- problémová jsou tři místa – Sirotčí hrádek, Děvičky (trpí zábradlí), Svatý Kopeček (problém lanka u cesty) neváhají si udělat piknik téměř kdekoli v přírodě, nechávají po sobě skleněné láhve, bývají hluční
- nejvíce by je zajímala projížďka na lodi s průvodcem, program o vinařství nebo program o místních tradicích. Návštěva malé expozice o Pálavě zajímala 31% respondentů. Z nabízených témat by se chtěli více dozvědět o historii oblasti (mimo pravěk) (42%) a místní tradice (41%).
- vedle Mikulova (63%) se snaží poznat také Lednici (51%) a Valtice (40%)

- ubytování byli hlavně v Mikulově (28%) a Pavlově (15%), využívali hlavně malý penzion / ubytování v soukromí (53%), méně pak hotel (20%).
- přijíždějí vlastním autem či motocyklem (89%) a po Pálavě se pohybují pěšky (78%) nebo autem (52%)
- dvě třetiny jsou z obcí do 100 000 obyvatel, 17% z obcí do 1 milionu a 16% ze sídel nad 1 milion, z Prahy a Středočeského kraje přijelo 29%, z Jihomoravského 14%
- 95% byli návštěvníci české národnosti, 3% slovenské
- 62% by souhlasilo se vstupem do nejcennějších území pouze s průvodcem, 16% by vstup zcela vyloučilo a 6% by veškerá omezení zrušilo
- hlavní věcí, kterou tato skupina spojuje s Pálavou je víno (78%), dále pak vodu (18%) a přírodu (17%)

milovníci vína

- respondentů, kteří uvedli vinařskou turistiku jako jeden ze 2 hlavních důvodů pro návštěvu regionu bylo 30%. Toto procento by bylo nepochybně vyšší, kdyby sběr pokračoval i v podzimních měsících, kdy pravděpodobně tvoří hlavní skupinu návštěvníků.
- další důvody k návštěvě tato skupina uvádí znatelně méně často než je průměr všech návštěvníků – příroda (47%, celkový průměr 61%) nebo klid a odpočinek (27%, celkový průměr 45%)
- přijíždějí zejména se skupinami přátel (39%) nebo partnerem (37%)
- přijíždějí hlavně na (prodloužené) víkendy – déle než 2 dny uvedlo 87%, k návštěvnosti výrazně přispívá Mikulovské vinobraní a jiné podobně zaměřené akce na území CHKO a v nejbližším okolí
- problémové chování hlavně na Sv. kopečku, respekt vůči přírodě je u těchto konzumentů často s lahví vína v ruce menší
- skupinu by zajímal hlavně program o vinařství (49%), projížďka na lodi s průvodcem (39%) nebo program o místních tradicích (34%), chtěla by více poznat místní tradice (47%), historii oblasti mimo pravěk (42%) nebo základní informace o oblasti (28%)
- milovníci vína chtěli navštívit hlavně Mikulov (63%), Lednici (45%) a Valtice (34%)
- ubytování byli nejčastěji v Mikulově (25%) a Pavlově (17%), využívají hlavně malé penziony / ubytování v soukromí (55%) méně pak hotely (17%)
- přijíždění hlavně vlastním vozem či motocyklem (91%), po Pálavě chodí pěšky (78%) nebo jezdí autem či motocyklem (56%)
- 64% je z obcí do 100 000 obyvatel, 16% z obcí do 1 milionu a 20% ze sídel nad 1 milion, z Prahy a Středočeského kraje přijelo 30%, z Jihomoravského 15%
- 96% byli návštěvníci české národnosti, 2% slovenské
- 66% by souhlasilo se vstupem do nejcennějších území pouze s průvodcem, 13% by vstup zcela vyloučilo a 5% by veškerá omezení zrušilo
- hlavní věcí, kterou tato skupina spojuje s Pálavou je víno (87%), dále pak vodu (20%) a přírodu (14%)
- skupina milovníci vína se výrazně překrývá s pobytovými návštěvníky, ale zahrnuje i denní návštěvníky. Výrazně preferuje nabídku programů a služeb souvisejících s vínem oproti ostatním tématům, jako je příroda, klid a odpočinek, kulturní bohatství nebo sport.

pěší turisté – jednodenní návštěvníci

- respondentů průzkumu, kteří zůstávali několik hodin anebo jeden den a po Pálavě se pohybují pěšky, bylo 23%, takže tvoří hlavní masu návštěvníků, tu tvoří delší pobyty (52%)
- rodiny s dětmi jsou v této skupině zastoupeny průměrně (24%)
- podle názoru odborníků se pěší turisté dají rozdělit na dvě podskupiny
 - „jarní“, kteří přijíždějí na výlet z místa bydliště, vracejí se i na podzim, přijíždějí hlavně za přírodou, celkově se chovají slušně, střetů s touto skupinou je relativně málo, vyplývají hlavně z její velké početnosti, řeší se problémy s odpady
 - „letní“, kteří přijíždějí na jednodenní výlet z jiného místa regionu, kde jsou ubytováni v rámci delšího pobytu (např. z Pasohlávek nebo okolních obcí)
- průzkum naznačil tyto rozdíly mezi „jarní“ a „letní“ skupinou:
 - v jarní jsou silněji zastoupeni muži než ženy (rozdíl 14%)
 - letní skupina více uvádí jako důvod návštěvy přírodu (o 9%), kulturní bohatství (o 21%) a výrazně méně vinařskou turistiku (o 40%)
 - v letní skupině jsou méně zastoupeni místní (o 25%)
 - v letní skupině jsou o 21% více zastoupeny skupiny přátel a o 16% méně samotní muži
 - v letní skupině je o 11% častější výlet na celý den
 - letní skupina výrazně snáží měnit program (o 21%)
 - letní skupina méně často míří na Děvičky (o 9%), měla by větší zájem o program pro děti (o 13%), program o místních tradicích (o 15%) a o vinařství (o 22%)
 - z témat projevuje letní skupina menší zájem o geologii (o 15%) a rostliny (o 8%), větší zájem má o historii mimo pravěk (o 15%)
 - z dalších míst míří letní skupina méně do Valtic (o 9%), nocuje častěji v Mikulově (o 9%) a méně často v Pasohlávkách (o 19%) nebo v Brně (o 17%)
 - letní skupina je častěji na výletě z domova (o 10%) než jarní skupina, častěji využívá pro příjezd vlastní auto (o 26%) a méně často zájezdový autobus (o 22%). Po Pálavě jezdí letní skupina častěji autem (o 34%) a méně často zájezdovým autobusem (o 20%)
 - letní skupina častěji přijíždí z obcí do 10 000 obyvatel a méně často z měst od 100 tis. do 1 milionu, zejména Brna (o 21%). Přijíždí častěji z Jihomoravského kraje (o 11%)
 - letní skupina více upřednostňuje vstup do nejcennějších částí území pouze s průvodcem (o 20%)
 - pod pojmem Pálava se letní skupině častěji vybavuje krajina (o 9%), příroda (o 13%), víno (o 16%) a voda (o 10%), méně často pak vinice (o 13%) a výhledy (o 10%)

filmoví fanoušci

- film nebo seriál uvedlo jako asociaci spojenou s pojmem Pálava jen 1% respondentů, mezi jinými důvody pro návštěvu regionu film nebo seriál neuvědl ani jeden respondent
- nárazově zvyšují návštěvnost určitých míst
- poslední dva roky Pavlov díky seriálu Vinaři, před tím filmy Bobule přivedly mnoho lidí např. do mikulovského lomu

adrenalinoví cyklisté

- jako první důvod návštěvy uvedlo sport a jízdu na kole jen 3% respondentů, vzhledem k velmi malému zjištěnému vzorku je potřeba zjištění brát pouze jako hrubě orientační – většinou se jednalo o muže, kteří kromě zájmu o sport projevovali i značný zájem o vinařskou turistiku. Většina měla v plánu navštívit Děvičky. Kromě sportu a vinařství se zajímali v menší míře i o místní tradice. Do regionu přijeli vlastním vozem. Pálavu mají spojenou hlavně s vínem.
- tvoří 1-3% cyklistů (sportovci/ kondiční/adrenalinoví), podle aktuálních dat ze sčítačů je jejich pohyb následující:
 - Sv. kopeček – křížová cesta 0 cyklistů, cesta od lomu 4% cyklistů
 - průjezd po červené na Děvín 2% cyklistů
- určité procento do rezervace vjede omylem, nebo s odůvodněním, že nemají kam kolo bezpečně odložit
- hůř se s nimi domlouvá „potřebují si vyjet kopec“ – Sv. kopeček, Tabulová, Děvín
- problém je pohyb na stezkách pro pěší a ničení pěšin (např. eroze chodníku po sjezdu ze Stolové hory směrem na Mikulov)
- zatím je pouze základní informace na webu SCHKO a u vjezdových míst jsou malé zákazové značky. Zajímavá inspirace je řešení používané v NP Podyjí, kde cyklisté na rozcestích se zákazem vjezdu najdou tipy, kudy se na oblíbené lokality mohou legálně dostat.
- je potřeba zřetelně komunikovat, že na Pálavě jsou všechny cyklisticky zajímavé vrchy rezervace, takže cyklisté do nich nemohou legálně vjíždět. SCHKO zvažuje vydání příslušného informačního materiálu, který by byl distribuován prostřednictvím ubytovatelů. Jako určitá alternativa by bylo možné této skupině cyklistů navrhnout Dunajovické kopce, které jsou ale nižší.

cykloturisté

- podle zjištění průzkumu tvořili cykloturisté přibližně 9% respondentů, ale při posledním průzkumu v červenci to bylo 17%. Celkově malý zjištěný vzorek nedává velkou možnost podrobnému vyhodnocení. Oproti kondičním či adrenalinovým cyklistům uváděli jako důvod návštěvy mnohem více poznávání přírody, odpočinek a poněkud méně vinařskou turistiku. V této skupině byly ve srovnání s předchozí skupinou více zastoupeny rodiny s dětmi a skupiny přátel. S tím koresponduje i vyšší zájem o programy pro děti a nižší zájem o vinařský program. Měli zájem o základní informace o oblasti a její historii mimo pravěk. Chystali se navštívit Mikulov, Lednici i Valtice. Častěji než jiné skupiny byli ubytováni v kempu, pravděpodobně u Novomlýnských nádrží. Kromě na kole se po Pálavě pohybovali také pěšky. Pálavu měli spojenou především s vínem, vodou, sluncem a teplem.
- více než 90 – 95% všech cyklistů, často rodiny a skupiny přátel
- jezdí po silnici, z hlediska ochrany přírody s nimi není problém,
- dostávají se do konfliktu s motoristy

školní výlety

- přicházejí v květnu a červnu,
- často se u nich projevuje absolutní nezájem o okolní přírodu,
- vznikají velké kolize s odpadky, zbývají po nich v přírodě plastové lahve od pití, bývají hluční

horolezci

- bývá jich nárazově víc než pěšáků s batohem, můžou lézt ve druhé polovině roku
- většinou bivakují, občas rozdělávají oheň

filmaři, fotografové

- problém bývá, že chodí tam, kam nemají,
- mají podobný dopad jako horolezci, problematické je i používání dronů

detektoráři

- procházejí celou krajinu včetně rezervací – Stolová hora a Svatý Kopeček, Kotel, bývají „rozvrtané“ – můžou se na Kotli pohybovat půl dne v době hnízdění, jsou to občas nárazové nájezdy
- SCHKO povolovala muzeu průzkum, aby mohli říct, lokalita x už je vybraná, prozkoumaná, nemá cenu tam chodit

účastníci teambuildingových akcí

- možná 5% všech, jsou pěší i cyklo, nesourodá skupinka,
- problémy jsou spíš dopravní, jsou hltači km a zážitků,
- občas si značí své trasy přes terén, většinou se vůbec neptají a dělají si, co chtějí,
- jeden způsob jak situaci řešit je působit prostřednictvím TIC na objednavatele a pořadatele těchto akcí a na jedné straně zdůraznit riziko poškození dobrého jména společnosti při problematickém chování a na druhé možnost jméno si vylepšit formou praktické pomoci přírodě (brigády) a využít služeb exkluzivních průvodců z řad SCHIO (toto se cca 4-5x ročně děje)

účastníci hromadných akcí

- zatím tyto akce nejsou příliš časté
- Hotel Pavlov pořádá přechody za vínem, jdou po trase, na stanovištích je degustace
- problém jen úklid stanovišť, což je většinou ok

organizované skupiny seniorů

- senioři tvořili 5% respondentů, mírně vyšší zastoupení (7%) měli během květnového průzkumu. Celkově malý zjištěný vzorek nedává velkou možnost podrobnému vyhodnocení. Více než jiné skupiny uváděli mezi důvody návštěvy poznávání přírodních krás a kulturního bohatství. Častěji než jiné skupiny měli v plánu navštívit Tuold, naopak méně často Děvičky. Projevovali nízký zájem o návštěvu vinného sklepa nebo program zaměřený na vinařství. Uvítali mi videoprogram, malou expozici, program o tradicích i projížďku na lodi s průvodcem. Zajímali se o základní informace o oblasti, o rostliny a historii mimo pravěk. Velká část byla na jednodenním výletu z domova nebo bydlela v malém penzionu či v soukromí. Vedle vlastního automobilu častěji než jiné skupiny používala tato skupina při příjezdu veřejnou dopravu. Po regionu většinou chodili pěšky. Pálavu měli senioři spojenou s vínem, přírodou, vodou a výhledy.
- chodí hlavně na jaře na kvetoucí rostliny, přes léto ne
- chtějí klid, chovají se velmi slušně, provzdušňují povrch Pálavy holemi ☺

kešeři

- nepůsobí výrazné problémy, keše se dají dohledat v mapě, problémy s opencachingem zatím nejsou, lze s tím pracovat – vést tyto návštěvníky na určitá místa kvůli řízenému sešlapu drnových lokalit

pejskaři

- problém jsou na Kopečku ve směru od lomu a na Turoldu
- psi občas nebývají na vodítku
- město dává recyklovatelné sáčky, ale bývají vyhozené v přírodě, někde se hromadí, v lomu Janičův vrch lze pozorovat eutrofizaci, podobně na Tabulové (od Strouhala)
- organizují se přechody Pálavy pro konkrétní psí rasy, ale nebývají s nimi problémy

pěší turisté s batohem

- zpravidla chodí delší trasy a chovají se slušně, problémy jsou jen jednotlivosti
- skupina není velká, občas bivakují (Martinka, Děvičky, Sirotčí hrádek)

balonáři

- spíše turisté zvenku, během sezóny průběžně hluk nad hlavou
- startují z volných ploch (pole), mimo střety s ochranou přírody

paraglidisté

- za celý rok je cca 20 letových dnů, takže zatížení je menší, než se čekalo
- paraglidisté létají legitimně, PG Pálava má příslušnou výjimku,
- startoviště Tabulová, Děvín, přistávání Tabulová
- problémy po 7 letech nejsou, očekávané poškození = sešlap se dnes hodnotí spíše pozitivně, navíc dělají údržbu v rezervaci a referují pozitivně o spolupráci s CHKO

církevní turisté

- jsou to pěší turisté jdoucí po Svatojanské dálkové trase, nebo jdoucí po křížové cestě na Kopeček anebo účastníci zářijové mikulovské pouti k černé madoně,
- jsou bezproblémoví

amatérští ornitologové

- spíše jednotlivci, kteří vyhledávají speciality, jako je zedníček či orel
- mohou tyto druhy rušit např. vábením pomocí nahrávek

amatérští paleontologové

- zajímají se o Mušlov, Kienberg, Janičův lom
- upravují a vybírají lokality (přírodniny)

motorkáři a čtyřkolkáři

- je dosud okrajová málo významná skupina

Dílčí závěr

Detailní pohled na složení návštěvníků CHKO Pálava ukazuje velmi komplexní obraz.

Složení návštěvníků se v průběhu roku významně proměňuje, nicméně nejsilnější skupinou se zdají být pěší turisté na minimálně dvoudenním pobytu. Ty v jarních měsících doplňuje výrazná skupina jednodenních pěších turistů se zájmem o krásy kvetoucí Pálavy. V období před prázdninami se objevuje skupina školních výletů a začíná se projevovat kratší pobytová turistika, kdy návštěvníci v regionu tráví (prodloužené) víkendy a vedle pěší turistiky se často věnují také cykloturistice. **Hlavní letní sezóna přináší převahu týdenních pobytových návštěvníků s výrazným zastoupením rodin s dětmi** doplněných o jednodenní výletníky na kole nebo pěšky, kteří jsou často rovněž na delším pobytu, ale jsou ubytovaní mimo region.

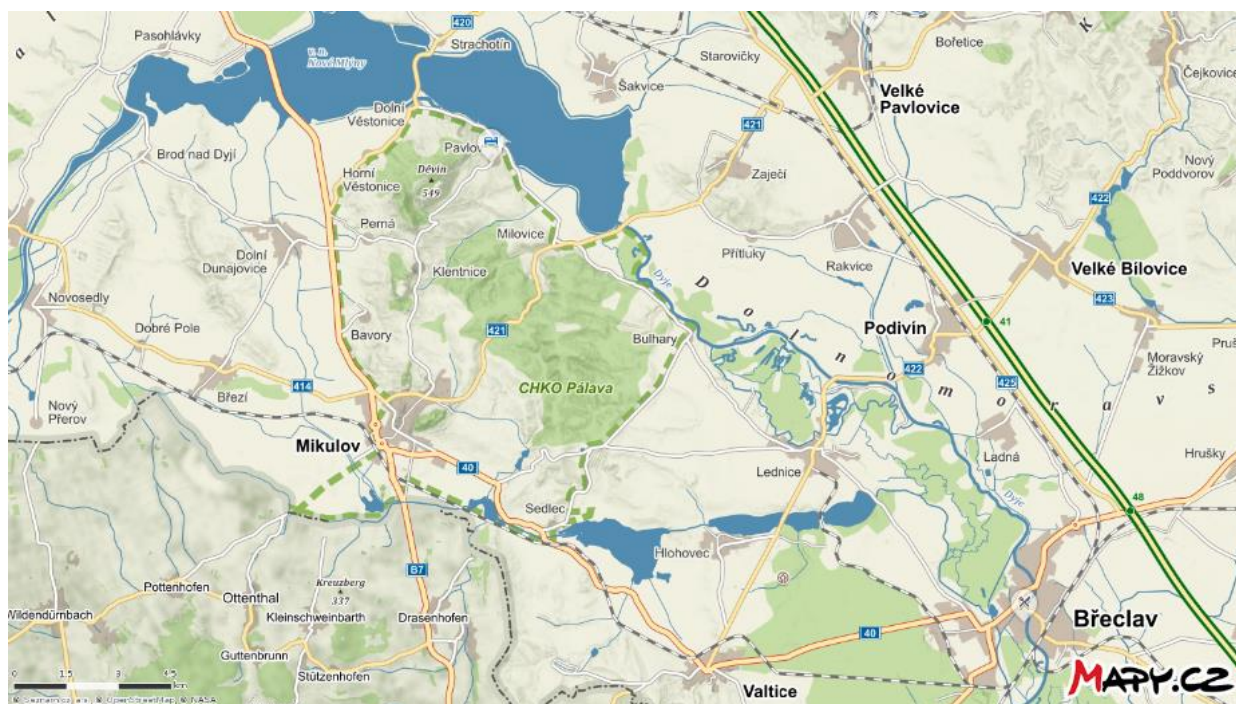
Hlavním uváděným motivem návštěvy je poznávání přírody, následuje touha po klidu a odpočinku a vinařská turistika. Během letní sezóny je významné také poznávání kulturního bohatství. Vinařská turistika více dominuje po prázdninách a na podzim v souvislosti s vinobraním a burčáky.

Průzkum současné situace

Přehled návštěvnické infrastruktury

stručný popis infrastruktury související s interpretací území

Území CHKO Pálava je dlouhodobě turisticky využíváno a stávající návštěvnická infrastruktura je proto značně rozvinutá. Je situována zejména do velmi atraktivních Pavlovských vrchů a do turistického střediska území – Mikulova. Ve stručném přehledu jsme se zaměřili především na pěší trasy, cyklotrasy, odpočívadla a ptáčí pozorovatelný. Naučné stezky a expozice jsou z hlediska interpretace zajímavé především kvůli obsahu a jsou tedy popsány v části Přehled stávající interpretace.

Přehledová mapka zájmové oblasti CHKO a okolí:

Pěší trasy

V území je zhruba 33 km značených pěších tras, které v malém území CHKO dostatečně naplňují potřeby pěší turistiky. Nejvyužívanější červená trasa vede přes Pavlovské vrchy a prochází většinou maloplošných zvláště chráněných území (NPR Děvín-Kotel-Soutěska, NPR Tabulová, PR Tuold). Na ni navazují kratší úseky modré, zelené a žluté trasy v NPR Děvín-Kotel-Soutěska, a úseky zelené a žluté trasy v NPR Tabulová a v PR Svatý kopeček. Na jihu CHKO je situována část modré trasy vedené mezi Mikulovem a Valticemi, východní části území se dotýká krátkým úsekem červená trasa Hustopeče – Valtice. Ve východní části CHKO, kde jsou myslivecké obory, turistické trasy chybí. Přestože je potenciální vyznačení tras v oborách uvedeno v Plánu péče, vzhledem ke zvyšujícímu se počtu návštěvníků a existenci alternativních tras nejsou aktuálně z hlediska ochrany přírody žádoucí a Správa CHKO s nimi nepočítá.

Mezi návštěvníky zaznívaly občas připomínky ke kvalitě značení, stavu povrchu stezek, přítomnosti odpadků v terénu a chybějících míst k posezení.

Nejoblíbenějšími výletními trasami jsou (viz mapky str. 34):

1) červená turistická značka z Dolních Věstonic po hřebeni přes Děvín, Stolovou horu a Turoid do Mikulova. Využívají ji především pěší turisté, kteří přijeli vlakem (trať Brno – Břeclav). Podle zjištění monitoringu návštěvnosti po ní v roce 2016 prošlo bezmála 60 tisíc návštěvníků.

2) okruh okolo Děvína vycházející z Pavlova. Toto je trasa preferovaná zejména návštěvníky, kteří přijedou autem do Pavlova. Nabízí několik variant, z nichž první úsek je společný – výstup **po zelené na Děvičky**. Pak lze využít tři různé trasy: červenou hřebenovou nebo zelenou vedoucí po východním úpatí (trasy se opět stýkají v **Soutěsce**) a modrou, která vede po západním úbočí **Děvína** a se zbývajícími dvěma ji z rozcestí nad **Soutěskou** propojuje zelená.

3) v jižní části CHKO je velmi populární **výstup z Mikulova na Svatý kopeček** (modrá) s navázáním na trasu do města (žlutá) a přes JV chodník (zelená). Na křížové cestě bylo monitoringem návštěvnosti v roce 2016 zjištěno přes čtvrt milionu návštěvníků.

Cyklotrasy

Zvyšující se zájem o cykloturistiku v CHKO Pálava podporuje téměř 35 km v terénu vyznačených cyklotras. Trasy jsou situovány uvnitř nebo vedou po hranici CHKO a míří z CHKO dále do všech stran. Jižní částí CHKO vede mezinárodní dálková cyklotrasa Greenways Praha - Vídeň, ve zbytku území jsou vymezeny cyklotrasy regionálního a místního významu, všechny vedené po silnicích nebo účelových komunikacích mimo území zvýšené ochrany přírody a krajiny (MZCHÚ). Trasy jsou zakresleny v turistických mapách (fialovou barvou) nebo přímo v účelově vydaných cykloturistických mapách. Vedení cyklotras v různých mapách se liší. V terénu je vyznačená i tzv. Vinařská naučná stezka s vlastním značením. Je koncipována jako cyklotrasa obkružující Pavlovské vrchy uvnitř CHKO, je vyznačena žlutými směrovými tabulkami a vybavena informačními panely.

V přírodních rezervacích CHKO platí zákaz vjezdu cyklistů, který je však velmi často porušován. Vjezd je povolen pouze po oficiálně značených trasách (v mapách jsou značeny tradiční fialovou barvou pro cyklotrasy - na hřebeni Pavlovských vrchů žádná oficiální cyklotrasa značena není).

Výhrady návštěvníků v této oblasti se týkaly především kvality značení, v menší míře směřovaly k příliš hustému provozu na cyklotrasách během sezóny, nedostatku cyklostezek, které by nevyužívaly silnice, nedisciplinovanosti cyklistů, chybějícího nebo nevhodného mobiliáře (stojany na kola) a chybějících služeb (úschovny kol).

Odpočívadla a posezení

V blízkosti pěších tras jsou vymezena místa určená k odpočinku, která jsou smysluplně situována ve strategických bodech, jimiž návštěvníci prochází – u parkovišť na okrajích území, křižovatkách cest a dalších místech, kde se návštěvníci přirozeně zastavují (místa s výhledem, zříceniny hradů apod.). NPR Děvín-Kotel-Soutěska, kde za 48 hodin projde územím rezervace o rozloze cca 360 ha po dvou turistických trasách o celkové délce asi 4 km 5-6 tisíc osob, je vybavena dvěma prostory (v sedle pod hradem a nad studánkou), kde si návštěvníci mohou odpočinout. Lokální odpočívadla byla zřízena na výhledu před skalou Martinka v NPR Děvín (Obec Horní Věstonice), u PP Kočičí skála (realizace studentské práce), v PR Turoid (před budovou Správy jeskyně, u geoparku a před vstupem do jeskyně) a v PR Svatý kopeček (soustava laviček na trase a na vrcholové plošině).

Návštěvníci si nejvíce stěžovali na chybějící odpadkové koše, resp. přítomnost odpadků v přírodě, v menší míře zmiňovali chybějící možnosti posezení nebo mobiliáře na vyhlídkových bodech.

Parkoviště

Parkoviště pro návštěvníky jsou situována výhradně pod Pavlovskými vrchy, mimo přírodně cenná území. Nejbližší MZCHÚ je např. vyhrazené parkování při vstupu do Soutěsky v NPR Děvín ze silnice Klentnice-Pavlov (cca 10 aut), parkovací plocha před vstupem do NPR Děvín po červené turistické trase od Klentnice (pozemek po geologickém vrtu – cca 40 aut). Ostatní parkování především na okrajích obcí okolo Pálavy.

Návštěvníci si často stěžovali na nedostatečnou kapacitu parkovišť a omezené možnosti parkování.

Velkým problémem návštěvnického ruchu v CHKO jsou **odpadky**. V rezervacích nejsou odpadkové koše zřizovány pro komplikovanost údržby a provozu, na všech výstupech/vstupech v obcích okolo Pálavy je možné odpadky odložit do obecních kontejnerů. **Propagování režimu – co si přinesu, to si i odnesu – je proto velmi důležité.** Komunikace této zásady směrem k návštěvníkům by měla být jedním z významných cílů práce s návštěvnickou veřejností nejen v přírodních rezervacích, ale i v obcích, které si na problém odpadků ve spojitosti s návštěvníky stěžují také.

Ptačí pozorovatelný (viz také dále Přehled stávající interpretace)

Populární pozorovatelný ptáků jsou umístěny v nedalekém Lednicko-valtickém areálu. U rybníka Nesyt jsou od jara 2014 vybudovány 3 pozorovatelný ptáků, které jsou vybaveny i určovacími tabulemi ptáků. Pozorovatelná Mlýnský rybník u Lednice byla zrekonstruována v roce 2014 a nachází na NS Lednické rybníky. Další pozorovatelná je v ornitologické lokalitě Pastvíska u Lednice. Zrekonstruována byla v roce 2013.

Dílčí závěr

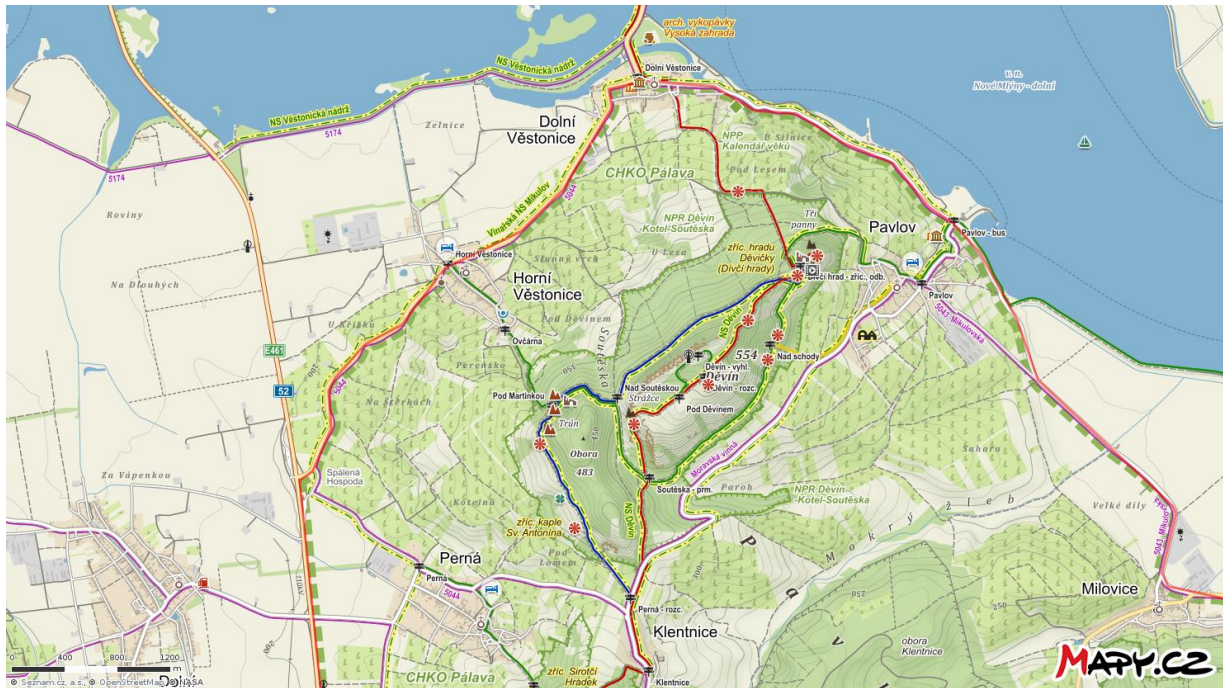
*Stávající síť pěších tras má tradici a potřebám návštěvníků vyhovuje. Mezi návštěvníky zaznívaly občas připomínky ke značení, stavu povrchu stezek, přítomnosti odpadků v terénu a chybějících míst k posezení. Spíše než rozšíření systému je tak aktuální jeho **průběžná údržba**. Je potřeba, aby stav hodnotil někdo, kdo místo nezná, nebo se v něm špatně orientuje.*

*Síť **cyklotras** již v současnosti využívá podstatnou část místních komunikací na území CHKO. Výhrady návštěvníků se týkaly především značení, v menší míře směřovaly k příliš hustému provozu na cyklotrasách, nedostatku cyklostezek, které by nevyužívaly silnice, nedisciplinovanosti cyklistů, chybějícího nebo nevhodného mobiliáře (stojany na kola) a chybějících služeb (úschovny kol). **Doplnění možností bezpečně odložit či uschovat kolo** v klíčových místech by mohlo zvýšit komfort návštěvníků a omezit zbytečné konflikty cyklistů s ostatními návštěvníky či ochranou přírody.*

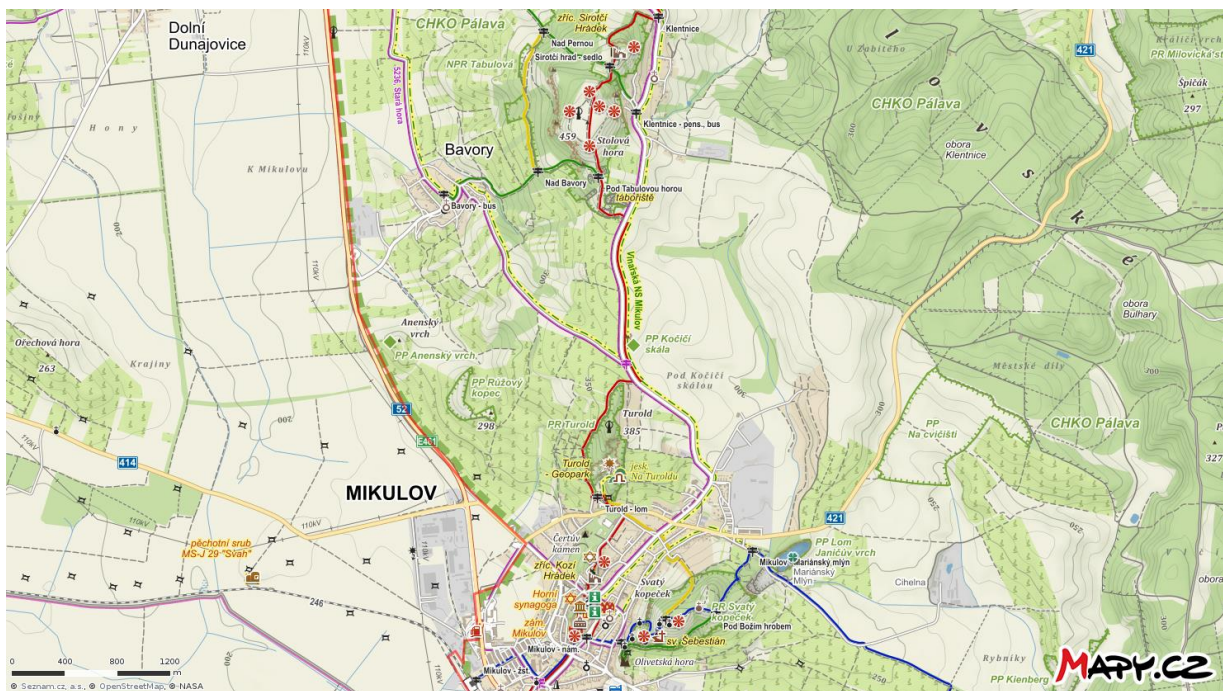
*Základní vybavení tras pro pěší **odpočívadly a místy k posezení** je na odpovídající úrovni, byť v nejméně frekventovaných místech a časech návštěvníci pociťují jeho nedostatek. Návštěvníci rovněž kritizovali **nedostatek odpadkových košů** uvnitř chráněných území, což ale souvisí se zavedeným režimem – **co si přinesu, to si i odnesu a tuto zásadu je třeba propagovat.***

*Možnosti **parkování** v nástupních bodech jsou omezené a neodpovídají požadavkům ze strany návštěvníků během hlavní sezóny.*

Frekventované turistické trasy na hřebeni od Dolních Věstonic směrem k jihu:

Hřebenová trasa dále na jih kolem Turoldu do Mikulova a místní trasy na Svatý kopeček:

Lokalizace a rozsah služeb

jak je oblast vybavena základními službami pro turisty

Hlavním centrem turistických služeb na území CHKO Pálava je Mikulov, turistické služby ale v různém rozsahu nabízejí i ostatní obce regionu. Jako zdroj informací byly využity především existující webové prezentace regionu:

V segmentu **stravování** je v Mikulově v provozu 46 zařízení, v ostatních obcích 19 zařízení. Naopak v segmentu **víno** (vinárny, vinné sklepy, vinotéky), je situace vyrovnaná – v Mikulově se nachází 59 zařízení a ve zbylých obcích 66.

Co se týče **ubytovacích zařízení**, 105 se nachází v Mikulově, zatímco v okolních obcích jich je 112. Hotely jsou soustředěny v Mikulově (11), v ostatních obcích se nacházejí pouze 3.

Turistická informační centra se v CHKO nacházejí pouze v Mikulově a Pavlově. V okolí CHKO jsou turistická informační centra nejbližší v Dolních Dunajovicích (1 km), Pasohlávkách, Valticích a Lednici (6 km), Hustopečích (11 km) a Drnholci (13 km) – měřeno od hranice CHKO.

Podobná situace jako u turistických služeb platí i u služeb interpretace. Turistických cílů se v území nachází cca 55, z toho 31 v Mikulově a 24 v okolních obcích. S výjimkou nově otevřeného Archeoparku Pavlov se turistické cíle s nejvyšší návštěvností v CHKO soustřeďují v Mikulově.

Stručné zhodnocení nabídky některých z nich shrnuje část věnovaná hodnocení stávající interpretace v území.

Situace v Dolních Věstonicích

V Dolních Věstonicích, které jsou pravděpodobnou lokalitou budoucího Domu přírody Pálavy, se v současnosti nachází základní stravovací a ubytovací služby:

- rychlé občerstvení 1, vinárny a vinné sklepy 4, restaurace 1, pivnice 1
- penziony 3/52 lůžek, chata 2/17 lůžek, kemp chatky 4/16 lůžek, ubytování v soukromí 2/30 lůžek, ubytovna 1/50 lůžek = celkem zařízení 12/165 lůžek

Po zrušení archeologické expozice a otevření Archeoparku Pavlov přišly Dolní Věstonice o hlavní turistický cíl.

Dílčí závěr

*S ohledem na dlouhodobou tradici cestovního ruchu v oblasti Pálavy a v sousedních destinacích Lednicko-valtický areál, resp. Novomlýnské nádrže (Pasohlávky) je turistická infrastruktura rozvinutá a není soustředěna výhradně do Mikulova, coby hlavního centra území CHKO, ale i do většiny obcí, včetně Dolních Věstonic. **Vzhledem k převládajícímu trendu posledních let, kdy roste obliba domácího cestovního ruchu – především kratších dovolených a pobytů na venkově spojených s místními specialitami, lze předpokládat, že turistické služby v Mikulově i regionu se budou nadále rozvíjet.***

Dolní Věstonice po zrušení původní archeologické expozice **přišly o svůj hlavní turistický cíl, ne však o strategickou polohu** na červené turistické značce vedoucí z nádraží v Popicích, na cyklotrasách od Hustopečí a na přístupových trasách od letoviska v Pasohlávkách.

Chybějící služby v území

kteřé služby v území chybí a mohly by zkvalitnit návštěvnický zážitek

Jednou ze služeb, která v regionu chybí je možnost pohodlného a bezpečného **uschování kol** pro zájemce o návštěvu pálavských rezervací, ale i turistických cílů umístěných přímo v obcích nebo Mikulově.

S možností absolvovat část prohlídky Pálavy pěšky a část na kole souvisí také další možnost, a tou je tzv. **síťová půjčovna kol**, která by umožnila zapůjčit si kolo například z Mikulova do Pavlova, tam kolo odložit a zpátky se vrátit pěšky, nebo po přechodu Děvína si kolo půjčit v Klentnici a dojet zpět do Mikulova. Oceňované by bylo také zapojení Pasohlávek do takového systému.

Podobnou možností řešení je sezónní **okružní bus / vláček**, který by návštěvníky Pálavy mohl „posunovat“ do výchozích míst jejich vycházek a zase je svázat z koncových míst tras, nebo zajišťovat jejich přesun mezi obcemi CHKO. Také v tomto případě by byla výhodná vazba na Pasohlávky.

V regionu v současnosti chybí atraktivní nabídka **průvodcovské služby**. Vzhledem k množství návštěvníků, kteří zde tráví kratší nebo delší pobyty, je pravděpodobné, že by se při vhodném zaměření a přiměřených cenách takováto služba mohla uživit. Při dobré spolupráci se Správou CHKO by služba mohla přispět i k usměrňování návštěvníků v terénu a jejich nenásilné osvětě.

Dílčí závěr

Přes poměrně pestrou nabídku turistických služeb v regionu, některé důležité zatím chybějí, např. úschovny kol, pružnější možnost půjčování kol, lepší možnost pohybu návštěvníků po regionu hromadnou dopravou nebo kvalitní profesionální průvodcovská služba.

Vnější obraz území

jakými prostředky je území prezentováno navenek a jaký obraz území je komunikován

V rámci zpracování této části analýzy jsme zkoumali, jak je území prezentováno potenciálním návštěvníkům a jaké hlavní prostředky interpretace jsou dostupné návštěvníkům v regionu. Zaměřili jsme se především na média, která návštěvníci využívají před příjezdem do území v největší míře, a to na internet a některé sociální sítě, dále TV pořady a částečně také tiskoviny.

Internet

Pálava je prezentována především jako region vína a krásné přírody, ideální pro cykloturistiku a obdivování zřícenin středověkých hradů. Detailnější informace o přírodě většinou chybí a omezují se pouze na jednoduchá konstatování typu „středomořská“, „nejteplejší“, „bohatost druhů“, „suché stepí“, „mokřadní ekosystémy“... Historické či archeologické informace většinou na turistických portálech chybí nebo se omezují na konstatování, že z území pochází Věstonická Venuše. V souvislosti s městem Mikulov se kromě vína často prezentuje jeskyně Na Turoldu a Svatý kopeček.

Všechny informační portály pojmají Pálavu v širším kontextu než pouze vymezenou CHKO Pálava a většinou zahrnují širší region obsahující především oblast Lednicko-valtického areálu a nádrže Nových Mlýnů (především Pasohlávky). Většina webů stále zmiňuje archeologické muzeum v Dolních Věstonicích, jehož expozice byla ale výrazně změněna po vybudování archeoparku v Pavlově (květen 2016).

Jako hlavní turistické cíle jsou uváděny a doporučovány k návštěvě (řazení dle abecedy):

- Dívčí hrady (Děvičky)
- Kočičí skála
- Naučná stezka Děvín
- Sirotčí hrádek
- Svatý kopeček

Zatím (stav k prosinci 2016) je velmi málo prezentován Archeopark Pavlov otevřený Regionálním muzeem v Mikulově v květnu 2016 (www.archeoparkpavlov.cz).

Podrobný rozbor

Po zadání hesla „Pálava“ vyhledávač Google přináší na prvním místě stránky Správy CHKO Pálava a potom následující:

- Správa CHKO Pálava - palava.ochranaprirody.cz
- Kudy z nudy - www.kudyznudy.cz/aktivity-a-akce/aktivity/chranena-krajinna-oblast-palava.aspx
- Turistická oblast Pálava a LVA - www.palava-lva.cz
- CHKO Pálava – Mikulov - www.mikulov.cz › Turistika › Aktivní pobyt › Pěší turistika
- Pálava- kraj úrodných vinic a skalních stepí – www.itras.cz
- Kam na výlet na Pálavě - www.kamnapalavu.cz/kam-na-vylet/
- Camp Pálava – Nové Mlýny - www.novemlyny.cz
- Pálava – turistické trasy - www.treking.cz/regiony/palava.htm

Za pozornost stojí dále stránky:

- CHKO Pálava Jižní Morava - www.jizni-morava.cz/objekt/31773-chko-palava
- Pálava – přírodní klenot Česka - http://cestovani.idnes.cz/palava-prirodni-klenot-ceska-dij-tipy-na-vylet.aspx?c=A050615_113547_igcechy_tom
- Stezky.cz – www.stezky.cz

Webové stránky SCHKO Pálava

Internetová prezentace přírodních zajímavostí CHKO Pálava je prezentována na webu AOPK ČR. Nejde o portál primárně určený pro návštěvnickou veřejnost a kromě informací o území obsahuje též administrativní a správní informace jako je Úřední deska a Správní agenda. Je zde též odkaz na seznam MZCHÚ AOPK ČR s podrobnou charakteristikou těchto území. Unikátní jsou ovšem stránky „Co nyní kvete?“, které jsou specifické pro CHKO Pálava. (<http://palava.ochranaprirody.cz/prace-s-verejnosti-a-evvo/>).

Atlas CHKO Pálava – www.atlaspalavy.cz

Cílem tohoto webu je pomocí map, textů a fotografií Pálavu co nejkompletněji představit. Obsah webu je založen na bakalářské práci z roku 2008, jejímž výsledkem byl knižní atlas (vydán v omezeném nákladu svépomocí). Součástí každé kapitoly interaktivního atlasu na internetu je možnost stažení příslušné části a statických map ve formátu PDF. Atlas obsahuje podrobné informace ve formě map mnoha měřítek s podrobným textovým popisem od geologie, morfologii, vodstvo až po biotopy (včetně popisu biotopů v rámci Natury 2000) a ochranu přírody. Atlas je též bohatě ilustrován kvalitními fotografiemi. I když je atlas zajímavý svou interaktivní prezentací mnoha map, zůstává zdrojem informací spíše pro hlubší zájemce o přírodu případně studenty než pro laickou veřejnost.

Facebook

Existují tři FB profily: oficiální FB stránky CHKO Pálava, kam SCHKO umísťuje pravidelně aktuality ze své činnosti (účast na setkání starostů, managementové zásahy, zajímavosti z území CHKO, apod.) – 1452 To se mi líbí; stránky CHKO Pálava komunita, kam jsou umísťovány především fotografie a odkazy na videa (129 To se mi líbí); Pálava přírodní rezervace, kde jsou příspěvky především návštěvníků Pálavy – turistů a sportovců (554 To se mi líbí).

Youtube

Neexistuje samostatný kanál Pálava. Z filmů a videí o Pálavě je zde:

- Pálava ČSSR, 1988 (3322 zhlédnutí) – film ČT Brno o přírodních krásách CHKO Pálava, na záběrech je ještě nenapuštěná třetí nádrž, ale celkové vyznění filmu je poplatné době vzniku.
- Pálava – balet vůní, barev a chutí, 2014 (3965 zhlédnutí) – krátké propagační turistické video (4:35 min) vytvořené Centrálou cestovní ruchu jižní Moravy, které se zaměřuje hlavně na Pavlov, Mikulov a vinařskou turistiku, wellness, konferenční turistiku (hotel Iris v Pavlově) a třetí Novomlýnskou nádrž jako místo rekreace - jachting.
- Pálava a Lednicko-valtický areál, 2011 (9200 zhlédnutí) – krátké video (7:25 min) – turistické propagační video prezentující krásy Pálavy a LVA, s převažujícím zaměřením na LVA; realizované TIC Adonis.

- Pálava, 2013 (14 108 zhlédnutí) – krátké video empruction.cz (3:08 min) – melodramatické video o krásách krajiny Pálavy
- mnoho dalších krátkých videí od soukromých osob i firem prezentující krásy Pálavy případně soukromé akce konané na Pálavě (rybaření, let balonem, sportovní události, apod.). Je zde i několik amatérských videí o historii zatopeného Mušova a budování kontroverzních nádrží (Vzpomínka na Mušov - 27596 zhlédnutí) nebo dokument ČT Brno o budování nádrží z roku 1979 - Pálavská zrcadla – 8621 zhlédnutí.

Komentáře a posouzení významnosti

Kudy z nudy

Tento portál přebírá de facto informace z webu SCHKO Pálava a velmi stroze zmiňuje z přírodních zajímavostí hlavně kosatce na Děvíně a Kočičí skále, a dále uvádí bez bližšího vysvětlení či fotografie písečnici velkokvětou, šalvěj etiopskou a ovsíř stepní. Na stránkách se též zmiňuje Biosférické rezervace Dolní Morava a Mokřady Dolního Podolí – Moravská Amazonie, upozorňující na oblast soutoku Moravy a Dyje (v samostatných stránkách i s odkazem na www.dolnimorava.org).

Odkaz pro cíl „Pálava“ je na provozovatele – SCHKO Pálava s neúplnou adresou a webové stránky; časovou náročnost uvádí portál 4 hodiny.

Z dalších turistických cílů na Pálavě tento portál uvádí ještě Hrad Děvičky – dominanta Pálavských vrchů, Biosférická rezervace Dolní Morava, Plavba po Mušovské nádrži lodí Věstonická Venuše, Lom u Mariánského mlýna nedaleko Mikulova, Děvín – nejvyšší vrchol Pavlovských vrchů, Naučná vinařská stezka v Mikulově, Zřícenina Kozí hrádek u Mikulova, Kočičí skála u Mikulova, Sirotčí hrádek, Nové Mlýny – kaskáda tří vodních nádrží pod Pálavou.

Kudy z nudy je základním turistickým portálem pro turisty hledající možnosti kam vyrazit. Jde o základní informační portál, který uvádí jen základní informace o turistických cílech (převzatých z jiných webů).

Turistická oblast Pálava a LVA

Jde o oficiální stránky turistické oblasti provozované zapsaným spolkem Pálava a Lednicko-valtický areál z.s. – destinační společností. Jde o marketingovou společnost, jejímž cílem je pomáhat společné propagaci, tvorbě nabídky, prodeji turistických služeb a produktů a celkově budovat pozitivní vnímání značky „Pálava a Lednicko-valtický areál“ a „Zahrada Evropy“.

Nabídku aktivit a zajímavostí portál člení takto: Za vínem, Poznání a zážitky, Na kole, Aktivní léto, Zdraví a relaxace, Zima netradičně. Dále prezentuje samostatně jednotlivé obce Pálavy a LVA a aktuální akce.

Portál láká turisty na síť turistických cest pro pěší i cykloturistiku a na vynikající víno. Vyzdvihuje výborné podmínky pro cykloturistiku v LVA a na Pálavě.

Z přírodních zajímavostí prezentuje portál všechny MPCHÚ v území (PR Děvín, Jeskyně Na Turoldu a PR Turol, PR Svatý kopeček, NPR Křivé jezero, NPR Stolová hora, NPR Tabulová, Růžový vrch a Kočičí kámen, NPP Kalendář věků) a všechny naučné stezky: Děvín, Turol, Pavlovské vinice a vinné sklepy, Věstonická nádrž, Židovskou čtvrtí Mikulov, Naučná Vinařská stezka Mikulov, Po stopách novokřtěnců v Mikulově.

Město Mikulov

Stránky města Mikulova prezentující následující lokality na Pálavě: Kozí hrádek, Svatý kopeček, Jeskyně Na Turoldu, Šibeničník, Kalendář věků, Kočičí skála, Kienberg, Děvín-Kotel-Soutěska, Křivé jezero, Slanisko u Nesytu, Tabulová, Růžový vrch, Kočičí kámen, Liščí vrch, Milovická stráž a Anenský vrch. Informace o těchto přírodních lokalitách přebírají ze stránek CHKO. O samotné CHKO jsou tu faktografické informace převzaté z webu SCHKO Pálava.

Je zde prezentováno i 6 naučných stezek na Pálavě a 2 v okolí (Novosedly, Valtice). Jako tipy na výlety se prezentují dvě procházky Mikulovem a dvě túry do CHKO (Mikulov-Dolní Věstonice, Vinařská naučná stezka Mikulov) a 4 výlety do LVA.

Stránky nabízejí dále informace o cykloturistice (cyklistický okruh Stará hora, Lichtensteinské stezky, Mikulovská vinařská stezka, Moravská vinná stezka, cyklotrasa okolo ATC Merkur), vyjíždkách na koních (Jezdecký klub Mikulov) a možnostech koupání v Aqualandu Moravia v Pasohlávkách nebo koupališti Riviéra v Mikulově.

Z dalších zajímavostí upozorňují stránky na významné historické památky v Mikulově (Dietrichtsteinská hrobka, Svatý kopeček, Kozí hrádek, památky židovské komunity, ale též pěchotní srub „Svah“ nedaleko Mikulova. Samozřejmě stránky informují též o tradici vinařství a vinařských akcích v Mikulově, též o expozici vinařství v regionálním muzeu v Mikulově.

DSO Mikroregion Mikulovsko

Portál zpracovaný Dobrovolným svazkem obcí Mikulovsko zahrnuje širší oblast než CHKO Pálava. Web prezentuje 18 členských obcí, včetně Mikulova, Pavlova, Dolních Věstonic a Pasohlávek. V rámci části Přírodní krásy informuje o CHKO Pálava, 12 naučných stezkách v regionu a 16 přírodních lokalitách uvnitř i vně hranic CHKO. Památky regionu jsou vyjmenovány i se stručným popisem v sekci Památky a historie – 28 církevních památek, 8 historických a 5 archeologických. Tato část ale v září 2017 nebyla aktuální, protože stále ještě prezentovala Archeologickou expozici Věk lovců mamutů v Dolních Věstonicích a naopak chyběl Archeopark Pavlov. V části Kultura se nachází odkaz na kalendář kulturních akcí na Mikulovsku. Další část je věnovaná vinařství a zahrnuje přehled vinařských památek, charakteristiku vinařské oblasti a jednotlivých obcí, dále výčet sklepních uliček, pěstovaných odrůd, 6 vinařských stezek, náměty na vinařské programy, přehled vinařství a vinných sklepů, kinoték, vináren atd. Slibovaný přehled vinařských akcí ale chybí. V části Sport, turistika, voda web nabízí 10 pěších výletů a tras – většinou vedených po CHKO. Dále jsou tu kontakty na jezdecké stáje, místa nabízející volní sporty a koupání, rybaření, nebo jiné sportovní vyžití. Část Cykloturistika nabízí tipy na cyklistické okruhy – některé, např. Za nálezy z doby lovců mamutů – bohužel už nejsou aktuální. Dále je na webu přehled wellness nabídky, 12 programů vhodných pro děti, nabídka kongresové turistiky a propagační video regionu a odkazy.

Video představuje malebnost regionu, akcentuje krajinu, víno, zmiňuje kulturní akce sportovní aktivity a nevybočuje z trendu romantizující prezentace pohostinného kraje bez množství turistů. V sekci Ubytování resp. Služby najde návštěvník databázi služeb – otázka zůstává, nakolik je aktuální. Pro návštěvníka poněkud matoucí jsou odkazy např. na stránku informující o projektu obecní spolupráce pod názvem Centrum společných služeb nebo na stránku DSO Mikulovsko.

<http://www.mikulovskoregion.cz/>

iTRAS – to nej z české krajiny

Informační portál, jehož cílem je vybudovat nejnavštěvovanější cestovatelský portál s komplexní nabídkou možností pro využití volného času v České republice a přehlednou formou ji prezentovat široké veřejnosti. Na úvodní stránce je mapa ČR s vyznačením regionů na proklik – národních parků a chráněných krajinných oblastí. Informace poskytuje ze širšího regionu těchto CHÚ.

Pálava je prezentována jako kraj úrodných vinic a skalních stepí a navíc samostatně ještě Děvín–Kotel–Soutěska jako dokonalá iluze prosluněného Středomoří; naučná stezka Děvín; jeskyně na Turoldu; Café Fara Klentnice – božská mana na toulkách Pálavou, Stolová hora - nejbohatší lokalita šalvěje etiopské v ČR; Dietrichsteinská hrobka Mikulov, Dívčí hrady, Sirotčí hrádek, Geopark Turol, Kočičí skála Mikulov - vápencový vrch se stepní květenou u Mikulova na Moravě, Kozí hrádek Mikulov - dělostřelecká tvrz a vyhlídka na Mikulov, Křivé jezero - zbytky zachovalého původního lužního lesa pod Pálavou, Lom u Mariánského mlýna - zatopený vápencový lom a přírodní koupaliště na Pálavě; Svatý kopeček.

Mimo území CHKO, ale z těsného sousedství, je zde ještě prezentován např. Kostel sv. Linhart a Nové Mlýny, Plavba po Dyji zámeckým areálem v Lednici, Reistna, Randezvous, LVA – zahrada Evropy, Pohansko, Zámek Lednice, Zámek Valtice, Minaret, Janův hrad, Hraničí zámeček, Zayferus – letové ukázky dravců v Lednici, rozhledna Maják - vyhlídka v moři podpálavských vinic, Lednické rybníky, Dunajovické kopce - jedna z nejbohatších lokalit ktránu tatarského v ČR, rozhledna Slunečná – panoramatické výhledy na Pálavu a Lednicko-valtický areál, Stezka bosou nohou Valtice, atd.

Kam na výlet na Pálavu

Prezentuje Pálavu jako přírodní klenot nacházející se v nejteplejší a nejsušší části ČR a má středomořský ráz, vyzdvihuje bohatost druhů, která předčí naše národní parky, a zmiňuje morfologickou podobnost Pálavy s ještěrem. Zmiňuje založení Biosférické rezervace Dolní Morava a pravěká tábořiště lovců mamutů a sošku Věstonické Venuše.

Nabízí tato místa jako tipy na výlet: Dívčí hrady (Děvičky), Kočičí skála, Svatý kopeček, Naučná stezka Děvín, Sirotčí hrádek. Dále obsahuje tipy na výlety v okolí Pálavy, kam zahrnuje především cíle v LVA, a turistické aktuality z regionu. Jsou zde prezentována i turistická informační centra v Mikulově a přilehlých regionech (Hustopeče, Lednice, Pasohlávky, Valtice, Velké Pavlovice).

Pálava – turistické trasy

Portál treking.cz v případě charakteristiky Pálavy uvádí informace citované i na ostatních výše zmíněných portálech a vychází z informací na stránkách SCHKO Pálava. Zmiňuje též Biosférickou rezervaci Dolní Morava a vysvětluje, co to jsou biosférické rezervace. Uvádí též informaci o příslušnosti Pálavy k Mikulovské vrchovině a tedy k Jihomoravským Karpatům a z geomorfologického hlediska popisuje ještě Dyjsko-svratecký a Dolnomoravský úval.

Stezky.cz – cyklistické trasy – Moravské vinařské stezky

Portál určený cykloturistům nabízí informace o jednotlivých stezkách – vedení trasy (využívá mapy.cz), služby na trasách, sklepní uličky a tipy na výlety. Kolem CHKO Pálava vede Mikulovská vinařská stezka.

Cestování – idnes - <http://cestovani.idnes.cz/>

Na tomto webu jsou průběžně uveřejňovány různé články o CHKO i nejbližším okolí.

Televize

Pálava se v televizi objevuje především v tematických pořadech České televize. V turisticky zaměřených pořadech je Pálava prezentována jako malebná krajina s krásnou a zachovalou přírodou s množstvím vinic a příjemných sklípků. Často se v pořadech zmiňují archeologické nálezy v čele s Věstonickou Venuší a okrajově i odkaz na nové Mlýny a zaniklou obec Mušov. Z turisticky zajímavých destinací je vyzdvihován Mikulov a Pavlov, Dolní Věstonice (Venuše), Svatý kopeček, Sirotčí hrádek, Děvičky, Stolová hora a NPP Kalendář věků.

Obraz Pálavy se objevuje i v zábavných pořadech, především v první řadě seriálu Vinaři, který se na Pálavě natáčel. První řada startovala se sledovaností kolem 2 milionů, díky velké marketingové kampani a zvědavosti diváků. Po prvním dílu se sledovanost ustálila kolem milionu diváků. Seriál jistě přispěl k posílení zájmu o jižní Moravu a především o Pálavu, i když místními obyvateli (především vinaři) nebyl přijat.

Podrobný rozbor

Klenoty naší krajiny – Česká televize

Pořad ČT, v kterém postupně autoři prostřednictvím Miroslava Vladyky představují naše velkoplošná chráněná území (2016). V roce 2016 byl na ČT2 odvysílán 30 minutový díl věnovaný Pálavě. V tomto dílu je prezentován Svatý kopeček jako stepní lokalita s výčtem různých druhů živočichů a rostlin a křížová cesta na vrchol. Dále jsou prezentovány vinohrady a historie vinařství pod Pálavou včetně návštěvy biovinařství Aberlovi. Prezentována je lidová architektura v obci Pavlov a výhledy ze Stolové hory, Sirotčí hrádek, Děvičky, Dolní Věstonice s Venuší a NPP Kalendář věků. V dokumentu jsou zmíněny tři nádrže Nových mlýnů a kultura Habánů v souvislosti s vinnými sklepy, pohřebiště mamutů pod Milovickými vinicemi. Historické město Mikulov je prezentováno jako umělecké město prostřednictvím malířky Sylvie Chludilové, která mluví o krásách Pálavy, lásce k přírodě a židovské historii Mikulova. Historie Mikulova je též náplní části dokumentu. Díl je nabitý faktografickými údaji, vznikl v úzké spolupráci se Správou CHKO Pálava.

Magické hory – Česká televize

Pořad ČT (17 min) za pamětí a tajemstvím našich kultovních hor (2011). Průvodci pořadu jsou Václav Cílek a Květa Fialová. Pořad prezentuje Pálavské vrchy, jako prastarou kulturní krajinu jižní Moravy. Touto sluneční krajinou putuje Květa Fialová a Václav Cílek za soškou Věstonické Venuše. Spolu rozebírají, jací byli lidé z doby lovců mamutů. V Dolních Věstonicích je prezentována i PP Kalendář věků, kde v dvanáctimetrové vrstvě sraší můžeme číst, jak se měnilo klima v poslední době ledové. V dílu je zmíněno i tábořiště římského císaře Marca Aurelia poblíž Mušova a další archeologické nálezy. Kromě Sirotčího hrádku jsou prezentovány okrajově i Kočičí skála, Děvičky a Tabulová hora. V. Cílek mluví o geologickém vzniku Pálavy jako součásti Karpat ve tvaru mamuta. Pořad vznikl za přispění MŽP ČR a AOPK ČR.

Na cestě – Česká televize (od 2009 – 42 908 zhlédnutí)

Cestovatelský pořad (25 min), kde komentářem provází Miroslav Donutil a Jiří Bartoška. Římanům připomínala Pálava obrys ležící bohyně. Nejstarší osídlení na našem území je právě zde. Dokument prezentuje vinohrady a vinařství – mj. Solařickou „důrku“, archeologii a Věstonickou Venuši, Děvín – pastvu ovcí a koz jako management území, nádrže Nové mlýny jako území pro rekreaci, které ovšem zničilo historii, Mušov i lužní les. Prostor je věnován i Betlému jako příkladu, jak vypadalo území před

vznikem nádrží s výpovědí Miroslava Šebely (s informací o výskytu želvy bahenní). Dokument dále prezentuje obléhání Mikulova Napoleonem a další historii Mikulova (židovské ghetto a Svatý kopeček).

Toulavá kamera – Česká televize (od roku 2014 – 12 497 zhlédnutí)

Krátký dokument (4 min) o Pálavě – Věstonická Venuše, NPP kalendář věků s archeologem (Svoboda, Archeologický ústav AVČR), historie hradu Děvičky a přírodní zajímavosti – JV svah Děvína jako nejcennější lokalita Pálavy – kosatec nízký, Soutěska, Martinka (prezentuje Matuška, SCHKO).

Poutní místa – Česká televize (2008)

Dokument (17 min), kterým provází J. Somr a L. Lakomý v rámci televizního cyklu o putování po místech hlubokých tradic a kultury. V pořadu představuje Mikulov jako město s velkou náboženskou tolerancí s důrazem na Svatý kopeček a jeho historii. Prezentuje i tradiční Mariánskou pouť, která vede křížovou cestou na Svatý kopeček a koná se vždy první zářijovou nedělí. Autoři dále prezentují poměrně detailně židovskou tradici Mikulova a význam rodiny Dittrichsteinů pro rozvoj města.

Médřové na cestách – Česká televize (od roku 2013 – 5143 zhlédnutí)

Pořad (10 min) o medvěďatech V. Chaloupka pro děti, jehož jeden díl je zaměřen na Pálavu. Začíná na zámku a parku v Lednici, pokračuje přes PR Dunajovické kopce, Mikulov, Svatý kopeček, Novomlýnské nádrže (mušovský kostel), Dolní Věstonice (Venuše), Děvičky (výhledy a klid), Pavlov, Sirotní hrádek až po Soutěsku. Dokument je pozvánkou do krásné krajiny a prezentuje nejnámější turistické cíle.

Pálavská exotika – Česká televize (2014)

Obrazově výpravny dokument Petra Krejčího (25 min), který využívá netradiční záběry, hojně za použití záběrů z ptačí perspektivy. Snahou dokumentu je omezit komentář a nechat působit záběry nádherné krajiny na diváka. V dokumentu představuje průvodce (P. Krejčí) hlavní fenomén Pálavy – primární bezlesí (na příkladu ovsiře stepního) a další stepní biotopy – nejzachovalejší v celé ČR a představuje další druhy významných rostlin (šalvěj etiopská, kosatec nízký, písečnice velkokvětá, hvozdík Lumnicerův) a na stepi vázané druhy hmyzu (majka obecná, chroust obecný) a dalších živočichů (ještěrka zelená). Kromě toho dokument prezentuje lesy jako nejpřirozenější lesy u nás a zmiňuje pařezové hospodaření předků a dále připomíná bývalé lužní lesy a jejich zbytek – Křivé jezero. V druhé půlce dokumentu se komentář zmiňuje o vzniku bradla Pavlovských kopců a geologických zvláštностech území.

Tisk a tiskoviny

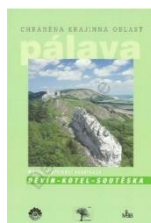
Turistické informační centrum v Mikulově a další TIC v nejbližším regionu nabízejí informace především o ubytovacích službách, nejrůznějších akcích, možnostech degustací vína, zábavy (aquapark, wellnes) a cyklostezkách a půjčovnách kol. Informace o přírodě a CHKO téměř nejsou k dispozici. TIC Mikulov disponuje pouze brožurkou (20 Kč) o NPR Děvín-Kotel-Soutěska z roku 2004. Sekce věnovaná přírodě je i v turistické informační brožuře Czechtourismu k turistické oblasti Pálava a Lednicko-valtický areál.

Katalog turistických zajímavostí a služeb

Klasický propagační materiál cestovního ruchu, v němž je základní popis CHKO a biosférické rezervace s kontakty na SCHKO Pálava, SJ Na Turoldu a Biosférickou rezervaci Dolní Morava, o.p.s. (1 strana textu). Dále je v ní popis Zámeckého parku a skleníku v Lednici (1 strana) a naučných stezek v regionu: Děvín, Svatý kopeček, Turol, Lednické rybníky, Lužní les, Věstonická nádrž (1 strana). Formát A4.

PR Svatý kopeček

Brožury z této edice (ty, které se věnují konkrétním lokalitám) přibližují návštěvníkům populárnější místa CHKO (PR Svatý kopeček, NPR Děvín-Kotel-Soutěska, PR Turol). Jsou psány jednoduše a přístupně, kombinují text, fotografie i ilustrace. Provádějí návštěvníka lokalitou, ale jako průvodci v terénu příliš nefungují (příliš textu, formát A5), forma spíše odpovídá materiálu, který si člověk přečte v místě, kde je ubytován.

Svatý kopeček v Mikulově (a průvodce naučnou stezkou)

Tato zdařilá publikace z roku 2015 provede návštěvníka nejoblíbenější turistickou lokalitou v okolí Mikulova. Grafikou kopíruje zpracování panelů naučné stezky. Vejde se do kapsy (formát A6). Je stručná, s minimem textu, který je člověk schopen při procházce pojmout, nechybí v ní ani menší fotografie. Jazyk je přístupný běžnému návštěvníkovi. Důležitou součástí je mapa trasy a kontakt na informační centrum.

Pálava

Excerpt CHKO Pálava z edice reprezentativních publikací Chráněná území ČR (zde část Brněnsko). Profesionálně zpracovaný materiál formátu A4 s mapkami a fotografiemi, který ocení poučený laik - milovník přírody, student a pro přehled o území i pracovníci státní a nestátní ochrany přírody. Problémem může být aktuálnost dat (vydáno 2007). Publikace není určena, ani není k dispozici, běžnému návštěvníkovi.

Dílčí závěr

Vnější obraz Pálavy je vykreslován jako malebná krajina umístěná ve vinařském regionu s výbornými možnostmi pro turistiku, vinařskou turistiku a cykloturistiku. Jako hlavní turistické atrakce jsou zmiňovány zejména Mikulov, Pavlov a Dolní Věstonice, často též kemp Pasohlávky; z přírodních zajímavostí potom stezka přes Děvičky na Děvín, Svatý kopeček v Mikulově a Siroťčí hrádek. Oblast je velmi často prezentována na různých internetových portálech společně s Lednicko-valtickým areálem. Z hlediska archeologie je zdůrazňována Věstonická venuše, případně Kalendář věků. Archeopark Pavlov zatím (přelom roku 2016/2017) není příliš propagován.

Chybí prezentace a materiály, které by představovaly CHKO tak, jak je v současné době potřeba, čili více pracovaly s limity využití území, cíleně směřovaly mimo přetížená místa apod. Bude potřeba, aby se případná změna prezentace území následně odrazila i v připravených tištěných materiálech a dalších způsobech prezentace regionu.

Přehled stávající interpretace

jaké formy interpretace se v území vyskytují a čemu se interpretace tematicky věnuje, jaký dojem vyvolává

Pro potřeby interpretačního plánu a vzhledem k připravovanému Domu přírody Pálavy jsme se zde zaměřili především na interpretaci formou naučných stezek, expozic Regionálního muzea v Mikulově, prohlídek s průvodcem a panelů ke zvláště chráněným územím.

Na některých turisticky exponovaných místech dochází ke kumulaci interpretačních panelů různých subjektů (většinou ale jen v obcích, jako např. v Dolních Věstonicích). V širším území by si řešení zasloužila především lokalita Rendezvous v LVA.

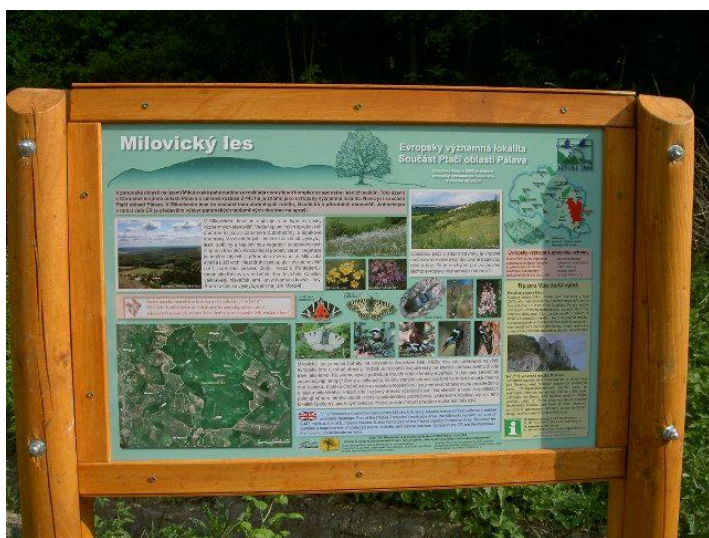
A. Panely k chráněným územím

1. Interpretační panely u maloplošných zvláště chráněných území

V terénu je instalováno 53 ks, u všech MZCHÚ.

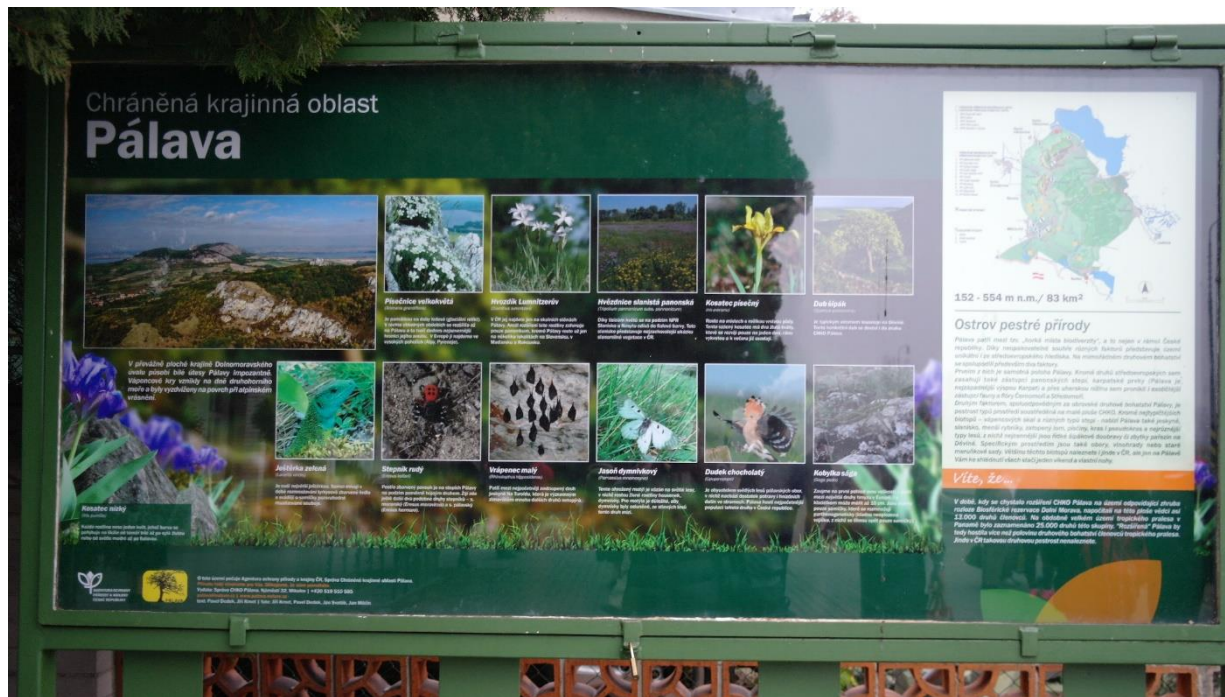

2. Interpretační panely k evropsky významným lokalitám (EVL)

3. Informační vývěska o CHKO Pálava

Na vlakovém nádraží v Mikulově je umístěna uvítací informační tabule o CHKO. Jedná se o jedinou tabuli tohoto druhu v CHKO. Tabule využívá jednotný grafický manuál AOPK ČR.

4. Informační vývěska (úřední deska)

Na Kostelním náměstí v blízkosti sídla AOPK, RP Jižní Morava - Správy CHKO Pálava v Mikulově je prosklená informační vývěska, která plní i funkci tzv. úřední desky.

B. Naučné stezky

1. NS Děvín (vlastník: AOPK ČR)

Naučná stezka Děvín má délku 11 km, je určena pro pěší a čas prohlídky celé trasy trvá 4–6 hodin. Lze ji navštěvovat celoročně a její značení je souběžné s turistickým značením. Na stezce je umístěno 15 informačních panelů a 3 orientační mapy (na rozcestích u odpočívadla v Soutěsce, v horní části Soutěsky a v sedle pod hradem Děvičky), rekonstruována 2004.

Naučnou stezku tvoří tři vzájemně propojené okruhy s několika odbočkami k panelům, které jsou umístěny mimo tyto hlavní okruhy. Panely není nutno procházet podle číselného pořadí, přesto se doporučuje začít s prohlídkou trasy u pramene v Soutěsce (panel č.1). Obsah je zaměřen na ochranu přírody i krajiny, flóru i faunu teplomilných doubrav, skalních stepí, dubohabřin severovýchodních svahů, suťových lesů, skal a skalnatých svahů, drnových a lučních stepí.

Není opomenuta ani historie hradu Děvičky a celkový průběh osídlení zdejší lokality, geologická a geomorfologická stavba Pavlovských vrchů či popis druhů invazních rostlin zavlečených do místní přírody. Ekologii a působení člověka v krajině a přírodě jsou věnovány tematické panely Historie a současnost lesního hospodářství, Pastviny a jejich údržba, Myslivost v rezervaci a Vodní hospodářství pod Pálavou.

Trasa NS Děvín

2. NS Svatý kopeček – Mikulov (vlastník: město Mikulov)

Je tvořena celkem 11 informačními panely, které připravili pro město Mikulov pracovníci správy CHKO Pálava. Na stezku se dá dostat ze 4 různých nástupních míst (4 orientační panely). Zbývajících 7 panelů seznamuje návštěvníky s jedinečnou flórou a faunou přírodní rezervace, a současně také s historií křížové cesty na Svatém kopečku. Každý panel obsahuje mapku stezky, na celé trase jsou umístěny směrovky k lepší orientaci. Na trase je zřízeno celkem 20 odpočinkových míst s lavičkami. Stezka zavede návštěvníky k vyhlídce nad lomem, odkud je výhled na vytěžený lom, zříceninu hradu Děvičky i Stolovou horu. Celá stezka pak navazuje na již vytvořenou NS Po stopách novokřtěnců. Díky tomu je možné se vrátit zpět do města. Ke stezce vznikl zdařilý průvodce (2015) – viz str. 44.

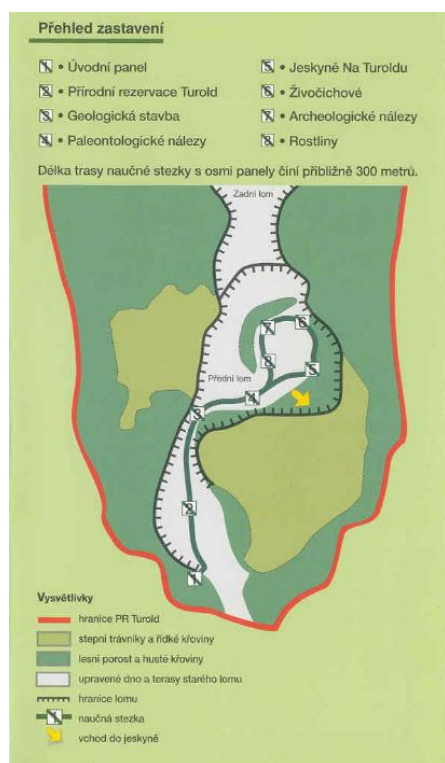
3. NS Turoid (vlastník: AOPK ČR)

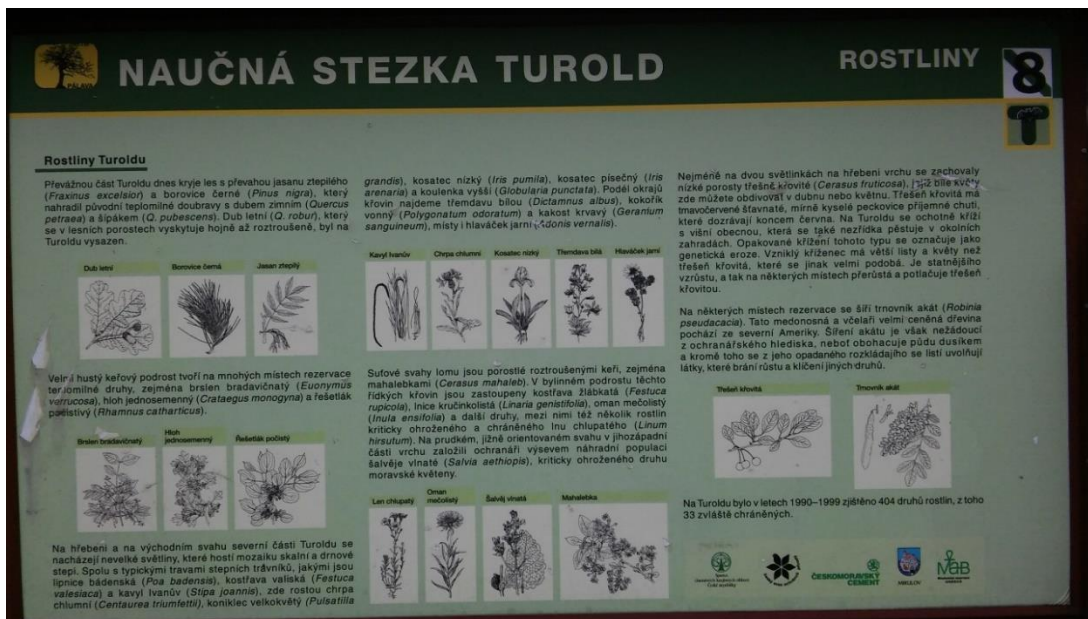
Naučná stezka Turoid má délku cca 300 m a je na ní umístěno 8 informačních panelů (obnovena 2003). Stezka je určena pro pěší návštěvníky a prohlídka celé trasy trvá přibližně hodinu. Je celoročně přístupná a z větší části je shodná s přístupovou cestou k jeskyni Na Turoidu.

Informační panely jsou umístěny na upraveném dně předního lomu a návštěvníky seznamují se všemi zajímavostmi CHKO Pálava. Úvodní panel seznamuje s vedením trasy NS a s historií jejího vzniku, další panely jsou věnovány charakteristice území, geologické stavbě bradla, paleontologickým nálezům, vývoji a popisu jeskynního systému, živočichům a rostlinám oblasti a zdejšímu archeologickým nálezům. Součástí stezky je též malý geopark u vstupu do jeskyně s ukázkou 17 hornin z celé ČR. Na malých tabulkách u každého vzorku horniny je uvedeno místo původu (s vyznačením na mapce ČR), minerální složení, popis, využití, co je vidět na vzorku a fotografie mikroskopického řezu.

Panely předkládají návštěvníkům spíše informace, než že by dané území interpretovaly. Je používáno hodně odborných výrazů bez dalšího vysvětlení. Také grafické ztvárnění vývoje Pavlovských vrchů nebo geologický profil lomu jsou laikovi málo srozumitelné. Panely věnované rostlinám rostoucím na Turoidu nebo živočichům obsahují prakticky jen výčet rostlin a živočichů včetně latinských názvů a černobílé perokresby. Jeden panel je věnován archeologickým nálezům na Turoidu, zpracování však velmi nezábavné. Další je věnován samotné jeskyni, obsahuje podélný řez jeskyní a černobílé fotografie typické výzdoby jeskyně. Popis je opět velmi encyklopedický až vědecký.

Panely jsou hodně rozměrné (cca 1,5x2m) a na krátkém úseku je jich příliš mnoho, což vede k tomu, že vizuálně „znečišťují“ lokalitu. Některé panely jsou mírně poškozeny a obsahují logo již neexistující Správy chráněných krajinných oblastí. I proto by bylo vhodné přistoupit k obnově, protože v současné době tato naučná stezka nesplňuje nároky na moderní interpretaci území.

4. NS Po stopách novokřtěnců (Město Mikulov)

Nově vybudovaná naučná stezka na 5 panelech seznámí návštěvníky s krátkým obdobím, kdy se v Mikulově usadili novokřtěnci (Habáni). Naučnou stezku vybudovalo město Mikulov v roce 2014 v rámci přeshraničního projektu spolufinancovaného z Evropské unie.

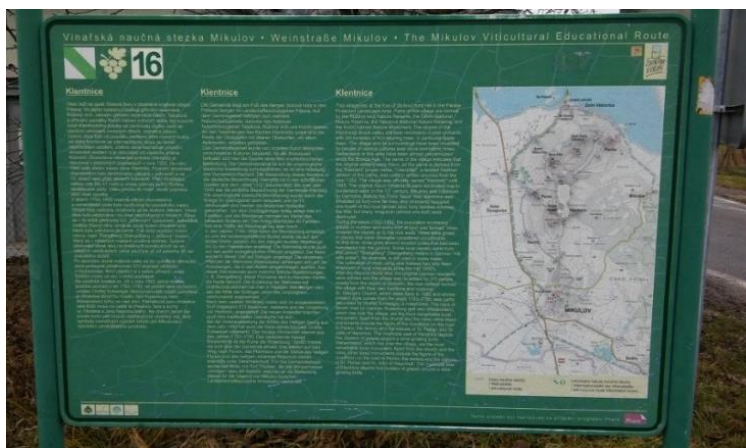

5. NS Židovskou čtvrtí (Město Mikulov, Spolek přátel židovské kultury v Mikulově)

Naučná stezka židovskou čtvrtí obsahuje zhruba na kilometrové trase celkem 14 zastavení. Součástí stezky se stala i mikve - rituální lázeň objevená v Mikulově při archeologickém průzkumu v roce 2010. Trasa naučné stezky vede centrem města a je napojena na pěší turistické trasy.

6. Vinařská naučná stezka Mikulov (ZO ČSOP Adonis Mikulov)

Tematická stezka, která seznamuje návštěvníky s vinařskou historií kraje pod Pálavou. Je vyznačena v terénu a vybavena informačními panely. Jde o středně náročnou trasu, kterou lze absolvovat pěšky, na kole nebo autem. Stezka začíná na parkovišti u Komerční banky pod náměstím v Mikulově. Pak má návštěvník možnost zabočit na zámek a pokračovat ven z města směrem k vinařským obcím ležícím pod Pálavou. Z Bavor stezka pokračuje po níh cestou do Perné, sídla známé šlechtitelské stanice. Trasa vede dále přes Horní Věstonice do Dolních Věstonic (archeologická expozice, ukázka habánských sklepů) a odtud do Pavlova (jedna z nejzachovalejších vinařských obcí, památková rezervace). Z Pavlova stezka pokračuje do Klentnice, kde končí na konci obce u parkoviště. Panely stezky jsou již značně zastaralé a neodpovídají nárokům na moderní interpretaci území. Zřizovatel plánuje stezku odstranit a ponechat ji v terénu pouze jako trasu.

7. NS Stezka svobody (Paměť, z.s.)

Stezka svobody je vzpomínkou na odvážné lidi, kteří riskovali životy a neváhali řešit svou situaci odvážnými činy, za které často zaplatili tím nejcennějším – vlastním životem. Stezka je určena pro turisty i cyklisty, byla vybudována na místech signální stezky, kudy do roku 1989 vedl drátěný zátaras. Je dlouhá 2,5 kilometru. Začíná na mikulovském zámku, vede ke Staré Celnici a končí v Sedleci. Cesta je vyasfaltovaná, podél ní je umístěno třináct panelů s přesnými popisy událostí v češtině a němčině. Obsahuje také fotodokumentaci popisovaných událostí. U Staré Celnice je další panel, který je věnován zabitým Polákům (tento panel financoval polský Instytut Pamieci Narodowej).

Foto: Státní okresní archiv Břeclav se sídlem v Mikulově / staatliches Bezirksarchiv Břeclav/Lundenburg mit Sitz in Mikulov/Nikolsburg.

8. NS Cyklostezka Rozálie (Obec Horní Věstonice)

Tato cyklostezka s informačními panely byla vybudována (2016) kolem obce Horní Věstonice a u každého zastavení je vytvořeno odpočívadlo pro cyklisty. Jednotlivá zastavení (celkem 11) se věnují přírodě, památkám a dále místním zajímavostem (např. kaplička u sv. Urbana, mandloňová alej, vyhlídka Ovčárna, vinné sklepy, vinařství, apod.).

9. NS Archeologická (Regionální muzeum v Mikulově)

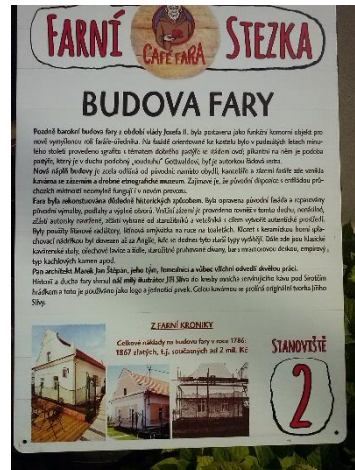
Tato stezka mezi Pavlovem a Dolními Věstonicemi je dnes již ve špatném stavu, ale zřizovatel pracuje na její obnově – měl by se změnit obsah i umístění panelů v návaznosti na provoz nově otevřeného Archeoparku v Pavlově.

10. NS Trať po tratích (místní vinaři)

11. Farní stezka (Café Fara)

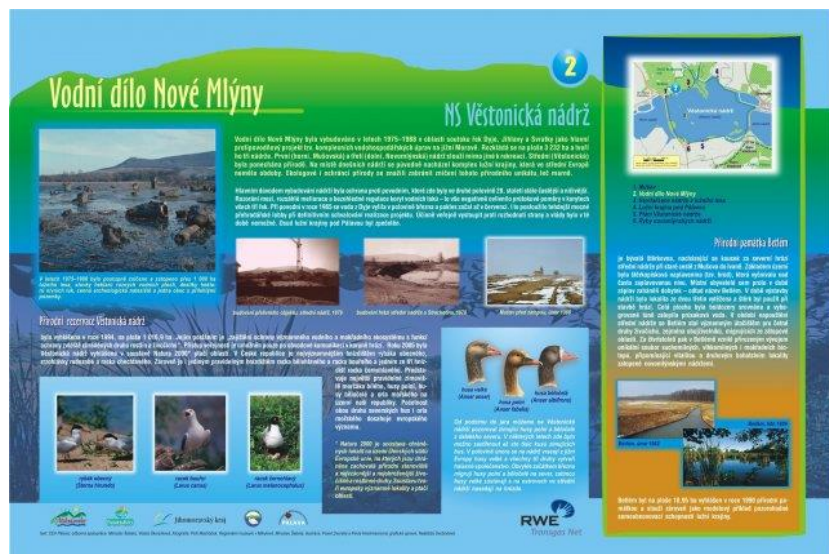
Ministezka, která vznikla v Klentnici kolem kostela sv. Jiří, bývalé fary a staré školy, v areálu penzionu a Café Fara. Presentuje historické objekty i jejich současné využití. Zajímavě zpracováno, jednotný grafický design Café Fara, obsahuje celkem 6 malých pultových panelů.

12. Naučná stezka v NPR Tabulová – záměr SCHKO Pálava, připravuje se cca 12 panelů.

Naučné stezky mimo území CHKO:

1. NS Věstonická nádrž (Dobrovolný svazek obcí Mikulovsko)

V těsné blízkosti CHKO Pálava je kolem střední nádrže Nových mlýnů, chráněné jako ptačí oblast, vybudována NS s 6 interpretačními panely o rybách, ptácích, zaniklé obci Mušov a obnově lužní krajiny. Stezku vybudovalo CEV Pálava v roce 2007. Panely již jsou popraskané, ale stále čitelné, barvy zatím výrazněji nevybledly. V brzké budoucnosti je však potřeba počítat s jejich obnovou. Uchytení panelů v rámech je čerstvě opraveno a natřeno včetně stříšek. Na každém panelu jsou umístěny také cedulky s QR kódy (dohaje.cz), na kterých jsou ovšem stejné informace jako na panelu a kontakt na již nefungující CEV Pálava (organizace dnes sice existuje, ale nevyvíjí činnost).

Detail technického stavu jednoho z panelů

2. Vinařská naučná stezka Stará hora (Vinařství Marcinčák)

Tato stezka prochází vinicemi ve viniční lokalitě Stará hora (vrch nedaleko Novosedel). Na 11 informačních panelech seznamuje s historií i současností pěstování vinné révy v tradiční vinařské obci Novosedly (např. podrobnosti o vinařství, vinohradnictví, vinařském zákoně, o správné degustaci vín apod.).

3. Vinařská naučná stezka Valtice (Město Valtice)

Značená tematická stezka ve Valticích a okolí představuje druhé významné centrum Mikulovské vinařské podoblasti. Trasa je vybavena 19 trojjazyčnými informačními panely, začíná na náměstí ve Valticích a přes zámecký areál pokračuje do valtických vinic na kopec Reistnu nad Valticemi, odkud se otevírá pohled do celého Lednicko-valtického areálu. Dál vede vinicemi až do historické části Valtic.

NS Lednické rybníky (Obec Lednice)

Tvoří okruh okolo Lednických rybníků, jedné z nejvýznamnějších ornitologických lokalit v ČR. Celková délka trasy je 15 km, nachází se na ní 17 zastavení. Otevřena byla v roce 2002, nově připravená verze je z roku 2014. Je vhodná pro pěší i cyklisty.

NS Lužní les (Lesy ČR)

Spojuje Janův hrad a Břeclav. Vede Přírodním parkem Niva Dyje, kde má návštěvník možnost vidět několik ramen řeky Dyje. Celková délka trasy je 6,5 km, na trase je 15 zastavení. Otevřena byla v roce 2000, v roce 2011 prošla kompletní rekonstrukcí. Obsahově je zaměřena na přirozený vodní režim krajiny a negativní dopad, který na celou oblast měla výstavba Novomlýnských nádrží a regulační opatření na řece Dyji.

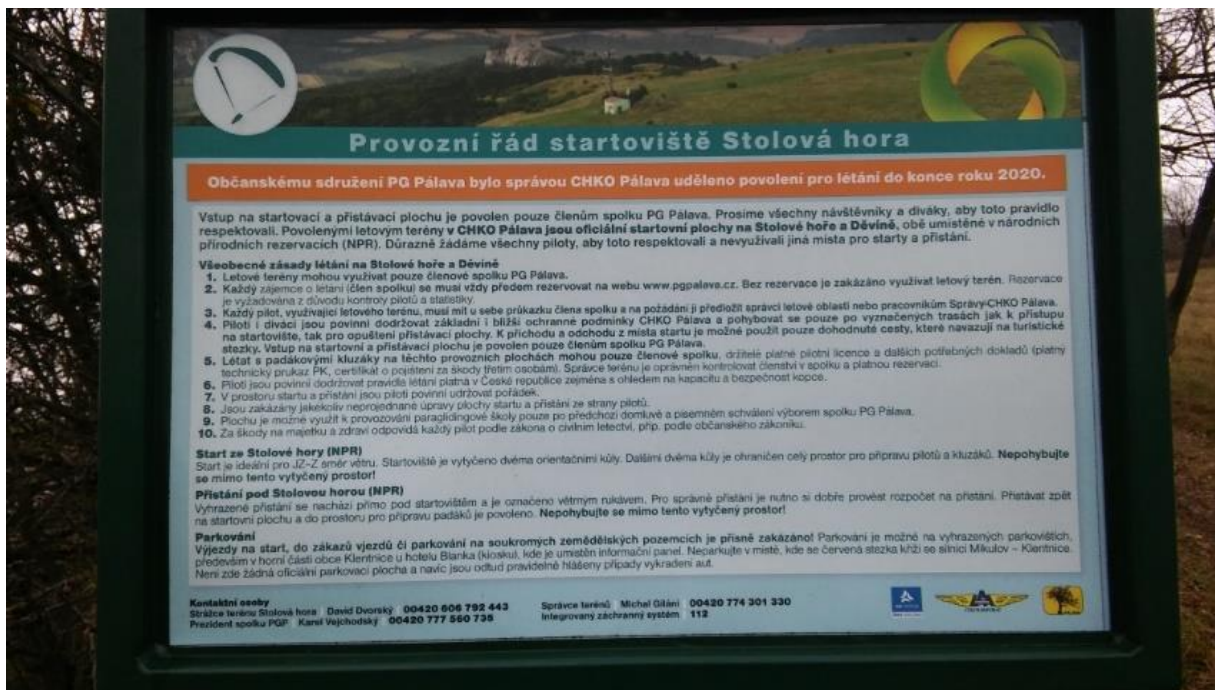
C. Příležitostné značení a informační tabule

a) Usměrnující tabulky pro ornitology

V zimě v Soutěsce a v lomu u Klentnice, tabule využívají jednotný grafický manuál AOPK ČR.

b) Provozní řád pro paragliding

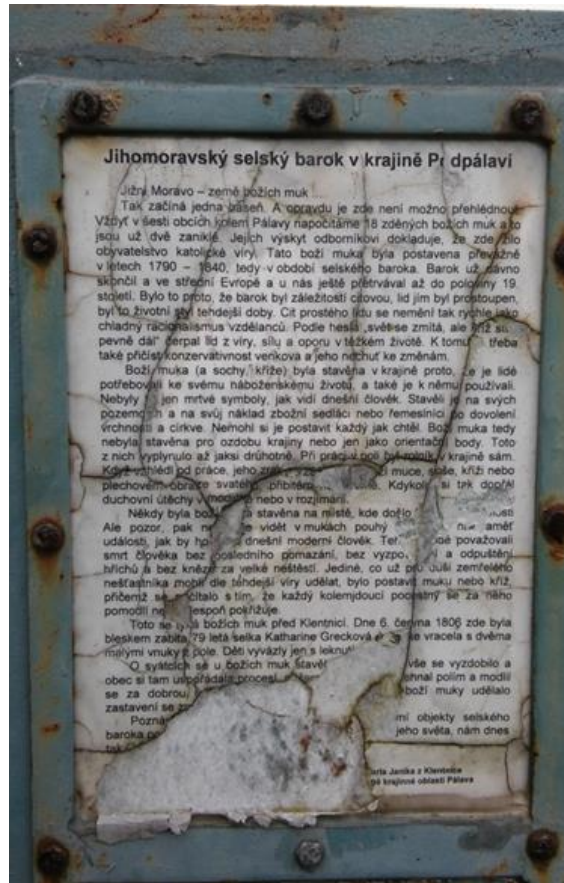
c) Informační tabulky k provádění managementu

V místech provádění výrazného managementového opatření (vyřezávky keřů, kácení stromů, pastva dobytka, terénní úpravy) jsou v místech s kontaktem s možnými návštěvníky umísťovány operativní informační tabulky (zatavený list A4) s vysvětlením příslušného opatření.

D. Informační panely k drobným sakrálním stavbám nebo událostem

V území je několik již značně opotřebovaných informačních tabulí ke křížkům a božím mukám (před Pastorkovým lomem) nebo k osudu rodiny Ludwiczkových (NPR Děvín – Severka) od klentnického kronikáře pana Janíka, který již zemřel. Původní texty má však stále k dispozici Správa CHKO Pálava.

E. Pozorovatelný ptáků

3 oblíbené pozorovatelné ptáků u rybníka Nesyt se nachází na NS Lednické rybníky. Jsou vybaveny barevnými tabulemi, které návštěvníkům pomáhají pozorované ptáků určit. Tabule využívají jednotný grafický manuál AOPK ČR.

F. Expozice

Vinařská expozice – zámek Mikulov

Nová vinařská expozice Regionálního muzea v Mikulově má nyní tři části. Je to především Zámecký sklep s největší raritou muzea – obřím vinným sudem z roku 1643, dále "Tradiční vinařství na Moravě", a nakonec galerie historických vřetenových lisů. Vinařská expozice „Vino napříč staletími“ byla v Regionálním muzeu v Mikulově otevřena 1. června 2012. Expozice, neobvyklá svým výtvarným pojetím, souhrnně zpracovává historii a vývoj vinohradnictví a vinařství na našem území v kontextu evropských dějin. Atmosféru dýchající vínem a historií podporuje citlivé nasvícení a komponovaná dobová hudba.

Vstupné: 50 Kč

Otevřeno: duben-listopad

Římané a Germáni v kraji pod Pálavou

Expozice Římané a Germáni v kraji pod Pálavou je umístěná ve veřejnosti dlouho nepřístupných sklepních prostorách zámku. Přibližuje prostřednictvím archeologických nálezů život na Moravě v prvních staletích našeho letopočtu.

První část představuje kulturu Římanů, kterou ilustrují výrobky římskoprovinciálních dílen. Nechybí ukázky předmětů, které jsou spojeny s pobytem římských legií na našem území. Součástí expozice je rekonstrukce podpodlažního vytápění – hypokausta. Ve druhé části jsou prezentovány nálezy, které dokumentují kulturu místního obyvatelstva v době římské na našem území, germánského kmene Svěbů. V idealizované rekonstrukci germánské chaty a ve vitrínách jsou umístěny předměty každodenní potřeby: keramické nádoby, kostěné hřebeny, jehlice, spony apod. Způsob, jakým Germáni pohřbívali své mrtvé, přibližují rekonstrukce dvou hrobů vybavených artefakty z mikulovského pohřebiště. Ve vitrínách jsou pak umístěny typické nálezy, které byly ukládány do žárových hrobů: keramické nádoby, zbraně, nože, spony, skleněné korále a jiné.

Vrcholem expozice je prezentace unikátního souboru nálezů z hrobky germánského velmože ze 2. století, objevené na konci osmdesátých let dvacátého století u Mušova. Jedná se o jeden z vůbec nejbohatších hrobů na území České republiky, který obsahoval celou řadu zlacených opaskových kování, zbraní, římských bronzových, skleněných i keramických nádob. Výjimečný je množstvím předmětů římského původu a dokladuje vysokou úroveň germánského řemesla.

Vstupné: 50 Kč

Otevřeno: duben-listopad

Další expozice regionálního muzea Mikulov:

- **Galerie** Dietrichsteinů – prezentuje v příbězích osobností rodu historii zdejšího kraje (pro pochopení je však důležitý výklad průvodce)
- Oděv Markéty Františky Lobkowiczové, rozené Dietrichsteinové – oděv z rakve Markéty Františky Lobkowiczové (?1597-1617), pochované s manželem Václavem Vilémem Lobkowiczem (1592-1621) v kryptě farního kostela sv. Václava v Mikulově
- Od gotiky po empír – vývoj životního stylu od gotiky po počátek 19. století
- Wenz Gröll – soubor obrazů a kreseb malíře a rodáka z Bavor, který navštěvoval gymnázium v Mikulově
- **Zámecká knihovna** – patří k nejvýznamnějším dochovaným celkům na mikulovském zámku, který nebyl zničen požárem v roce 1945 a až na menší změny si zachoval podobu z 18. století.

Archeopark Pavlov

Nový objekt Regionálního muzea v Mikulově otevřený v květnu 2016 v Pavlově. Nahradił archeologickou expozici v Dolních Věstonicích. Budova Archeoparku vytvořená z betonu je umístěna z větší části pod zemí a zahrnuje moderně zpracovanou expozici o archeologických nálezech a výzkumu v kraji pod Pálavou. Součástí expozice je malý kinosál s prezentací krátkého filmu, který velmi dobře kombinuje příběh archeologických výzkumů kolem Pálavy s animací života pravěkých lovců mamutů (pro pochopení expozice běžným návštěvníkem je důležité shlédnout film jako první). Hned u vstupu do expozice je ústředním exponátem mamutí kel s vyobrazením pravděpodobně první mapy na světě. Části expozice prezentují na velkých obrazovkách témata: historie výzkumů, lov, člověk a krajina ledové doby. Je zde také interaktivní mapa krajiny kolem Dolních Věstonic

s vyznačením archeologických nalezišť s popisem archeologických nálezů a vysvětlení jejich významu. Tuto vysvětlující a interpretační část doplňují vitríny s ukázkami nástrojů, vyobrazením člověka, uměním a symboly (včetně sošky Věstonické venuše).

Vstupné: 90 Kč, focení 50 Kč

Otevřeno: duben-listopad / později celoročně

G. Prohlídkové trasy s průvodcem

1. Mikulov

Turistické informační centrum nabízí prohlídkovou trasu Mikulovem ve 4 variantách trasy v češtině, němčině a angličtině. Mimo hlavní turistickou sezonu nabízí TIC prohlídku „Město s vůní svařeného vína“ ve 2 variantách trasy. Základní prohlídka je výborná jako vstupní prohlídka do území. Odkazuje na další lokality a služby v území, základní témata a nabízí potenciál pro další práci s návštěvníkem.

2. Zámek Mikulov

Prohlídkové trasy jsou součástí stálé/sezonní nabídky na mikulovském zámku (provozováno Regionálním muzeem v Mikulově) a některé lze objednat i mimořádně (prohlídky některých výstav a expozic). Prohlídky mají potenciál a je možné je lépe provázat a cíleněji propojit s dalšími prohlídkami a cíli v území.

2. Jeskyně Na Turoldu

Provoz tohoto prohlídkového objektu je zajišťován Správou jeskyní ČR. Od prosince do března je jeskyně pro veřejnost uzavřena kvůli zimujícím netopýrům. V červenci a srpnu jsou zde nabízeny večerní prohlídky při svíčkách a bývá otevřen i vinný sklípek. V rámci oslav Pálavského vinobraní bývají pro připravovány speciální prohlídky s instalacemi: v jeskyni jsou rozmístěny postavy vážící se k legendám a pověstem z Jeskyně Na Turoldu.

3. CHKO Pálava

Správa CHKO realizuje ročně do 20 exkurzí zaměřených především na botaniku, ale jako pravidelnou pravidelně průvodcovské služby neposkytuje. Aktivně je nabízí pouze v případě, že potřebuje ovlivnit některou skupinu uživatelů či návštěvníků. Do roku 2011 zajišťovalo pravidelné exkurze do CHKO Pálava především pro školy Centrum ekologické výchovy (CEV) Pálava – organizace stále existuje, ale v současné době aktivní činnost nevyvíjí.

H. Hledačky (questing)

Mikulovský zvěřinec aneb zastav se, koukej, vnímej

Jde o hledačku vytvořenou CEV Pálava, která začíná v TIC Mikulov. Domovní znamení s různými motivy. Fyzicky nenáročná hledačka po Mikulově trvající minimálně 1 hodinu. Text hledačky je ke stažení na adrese: <http://questing.cz/QST/files/b8/b81baa2e-8001-4401-8ec5-8116481a2ac4.pdf>

Dílčí závěr

V samotné CHKO Pálava je nyní více než 10 naučných stezek, z nichž 2 jsou spravovány AOPK ČR, RP Jižní Morava - Správou CHKO Pálava (NS Děvín a NS Turoid), jednu další stezku Správa CHKO plánuje (NS Tabulová na Stolové hoře). **Pokrytí území NS je již nyní dostatečné.** Jediným potenciálně vhodným územím pro další NS je právě vrchol Stolové hory, kde je ovšem nutné věnovat pozornost umístění

a formě panelů kvůli zachování výhledů. Z důvodu zastaralých informací a stavu tabulí doporučujeme uvažovat o obnově NS Turoid a NS Věstonická nádrž. **Populární pozorovatelný ptáků jsou umístěny v LVA,** za zvážení stojí vybudování pozorovatelný u Věstonické nádrže jako součást existující NS.

V turistických informačních centrech v území chybí tištěné materiály o přírodě a CHKO. Dostupné informace jsou pouze na internetu a v terénu (naučné stezky a panely). **V území nejsou veřejně nabízeny pravidelné exkurze do CHKO zaměřené na přírodní zajímavosti.** Prohlídky TIC Mikulov se omezují na město Mikulov a Správa jeskyní nabízí prohlídky v jeskyni Na Turoidu.

Je potřeba, aby jakákoliv prezentace přírodních lokalit a fenoménů (tištěná, virtuální, průvodcovské služby) v budoucnu vycházela z KPNV a zohlednila limity využití území, reálně využitelné zdroje interpretace v území, cíle interpretace a klíčová sdělení. Není vhodné prezentovat fenomény a místa, kam není žádoucí přitahovat další pozornost návštěvníků a kde je již nyní problém s vysokou návštěvností.

IP CHKO Pálava - Plánovací část

Plánovací část interpretačního plánu jako fáze v celém plánovacím procesu:

INFORMACE	ANALÝZA	VÝBĚR	AKCE
přehled zdrojů území, sledování kontextu (co vše se na místě odehrává, jak místo souvisí se svým okolím), zjišťování kvantitativních a kvalitativních informací o návštěvnících, sledování stávajícího marketingu místa, přehled a hodnocení stávající interpretace	hodnocení informací zjištěných v předchozím kroku, vyvození závěrů pro další postup, výběr faktů relevantních pro další plánování interpretace stanovení limitů území – reálná využitelnost zdrojů a lokalit	výběr způsobu interpretace: cíle interpretace, definování cílových skupin interpretace, tvorba sdělení výběr prostředků (forem) interpretace	akční plánování: kdo, kde, kdy, co, jak, za kolik

Tuto část plánu je potřeba chápat jako logickou součást plánovacího procesu. V plánovací části vycházíme ze zjištění Analytické části plánu a potřebujeme stanovit rámec interpretace: k čemu má interpretace sloužit, komu je určena a jakou bude mít podobu.

Účel a cíle interpretace

Účel interpretace v CHKO Pálava

proč interpretace vzniká, k čemu má sloužit

Způsob jakým je CHKO Pálava prezentována, ovlivňuje naplňování poslání CHKO Pálava a cílů ochrany přírody, běžnou hospodářskou činnost i aktivity subjektů cestovního ruchu v území (a tím také běžný život místních obyvatel).

Jedním z podnětů ke vzniku interpretačního plánu je proto snaha předcházet ve zdejším velkoplošném chráněném území případným střetům s cestovním ruchem všude tam, kde je to možné, případně již existující negativní dopady cestovního ruchu v území omezit. K tomu mohou napomoci opatření na usměrnění pohybu návštěvníků v CHKO Pálava a aktivní ovlivňování očekávání návštěvníků, stejně jako jejich směřování k žádoucímu chování.

Interpretace nabízí jednu z možností, jak na návštěvníka působit a pokusit se jeho chování ovlivnit. Všechny střety zájmů a potřeby komunikace na území CHKO však nelze řešit pomocí interpretace.

V případech, kde usměrnění či ovlivnění chování možné je, je ke stanovení vhodných forem interpretace nutné:

- 1) určit si **cíle**, kterých chceme v oblasti interpretace dosáhnout
- 2) znát **konkrétní skupiny návštěvníků**, které chceme interpretací oslovit.

Cíle interpretace v CHKO Pálava

čeho chceme interpretaci dosáhnout, jak má působit na návštěvníky, co by si měli návštěvníci odnést a) v oblasti znalostí, b) postojů (emocí) a c) jak by interpretace měla ovlivnit jejich chování

Při stanovování **cílů interpretace** bylo nezbytné vzít v úvahu **účel**, za jakým je interpretace v území CHKO plánována, **aktuální i dlouhodobé obecné a komunikační cíle ochrany přírody** (viz níže tabulka) a **hospodářů na území CHKO i zájmy dalších zainteresovaných stran** (stakeholderů) jako jsou obce, památkové instituce apod. (viz Analytická část). **Výsledný obecný cíl interpretace v CHKO Pálava je pak uveden dole.**

Správa CHKO si na základě diskusí, plánu péče a aktuální situace **pro potřeby této KPNV** stanovila:

Hlavní cíle, kterých chce Správa CHKO Pálava v ochraně přírody a krajiny v dlouhodobém horizontu v území dosáhnout		
Reprezentativní mozaika bezlesí Cíl: Udržet a v lepším případě i rozšířit plochu biologicky významných typů bezlesí, ideálně pomocí pastvy, za zachování co nejvyšší celkové biodiverzity. Pomocí cílených zásahů v okolí zajistit vzájemnou interakci jednotlivých izolovaných ploch, na kterých se nachází bezlesí.	Zdravá zemědělská krajina Cíl: Prosazovat a podporovat rozčleňování velkých celků zemědělské půdy polními cestami, alejemi, remízky, travnatými pásy, soliterními stromy apod. s využitím geomorfologických struktur, zaniklých cest či drobných sakrálních staveb. Důraz klást na zachování a zlepšení kvality zemědělské půdy, zadržování vody v krajině a zachování migrační prostupnosti území.	Pestré lesy Cíl: Zachovat, případně zlepšit současnou druhovou skladbu lesů a věkové rozložení lesa tak, aby lesní ekosystémy byly maximálně příznivé pro faunu a flóru, zejména pak pro předměty ochrany CHKO Pálava. Zlepšit prostorovou skladbu lesů tak, aby lépe vyhovovaly nárokům světlomilných druhů organismů.
Pro dosažení těchto cílů je důležité věnovat pozornost i následujícím 2 oblastem:		
Informovaní návštěvníci Cíl: Usměrnit návštěvnost v CHKO Pálava prostřednictvím reprezentativní sítě terénního informačního systému objektů, prvků návštěvnícké infrastruktury a prostřednictvím vhodných aktivit tak, aby se minimalizovaly konflikty návštěvníků se zájmy ochrany přírody.		
Zodpovědní místní obyvatelé Cíl: Trvale a kvalifikovaně informovat místní obyvatele o hodnotách území a směřovat a motivovat subjekty hospodařící v území k zodpovědnému hospodářskému využívání Pálavy.		

OBECNÝ CÍL INTERPRETACE v CHKO Pálava:

Pomoci návštěvníkům (místním i přespolním) vnímat význam, krásu, ale i zranitelnost krajiny Pálavy, uvědomit si provázanost jejich jednotlivých částí, které společně přispívají k její jedinečnosti, ocenit tuto jedinečnost i snahy o její uchování ze strany ochrany přírody, hospodářů, obcí, muzeí i dalších subjektů, a dát tak návštěvníkům možnost přispět k její ochraně a zachování.

Pro dosažení obecného cíle interpretace pak byly stanoveny **DÍLČÍ KOMUNIKAČNÍ CÍLE**, a to v oblasti vzdělávací, emoční a v oblasti chování:

VZDĚLÁVACÍ (= co by si měl návštěvník uvědomit nebo pochopit)

uvědomit si význam zdejší krajiny v kontextu České republiky, důvody, které vedou nás stát k její ochraně, i roli, kterou mohu jako občan a návštěvník CHKO sehrát při jejím zachování

- = **pochopit, že výjimečnost CHKO Pálava a zdejší krajiny s typickým reliéfem Pavlovských vrchů spočívá ve spojení vysoké kulturně-historické hodnoty** (doložené významnými archeologickými nálezy i církevními a světskými architektonickými památkami), **zbytků překvapivě pestré přírody** této nejnižší části mohutného horského pásma Karpatského oblouku na našem území, **ale i tradiční pohostinnosti spojené především s pěstováním vinné révy a výrobou vína**
- = **porozumět tomu, co znamená pestrost** a jak je např. pestrost druhů podmíněna pestrostí stanovišť i pestrostí krajiny, **a proč je důležité usilovat o její zachování**
- = **pochopit, že součástí přírody Pálavy jsou i konfliktní druhy (kormorán, bobr, špaček)**, kvůli nimž správci území i hospodáři přijímají opatření, která je třeba respektovat
- = **nahlédnout proměny krajiny Pálavy v čase i provázanost jednotlivých částí této krajiny, které společně přispívají k její jedinečnosti** (geologie a geomorfologie, historie osídlení člověkem, zemědělství, lesnictví a rybníkářství, využívání vodních zdrojů, pohraniční poloha regionu, ochrana přírody a památek)
- = **uvědomit si na první pohled skrytou křehkost a zranitelnost přírody a krajiny Pálavy**, která je ovlivňována nejen klimatickými změnami, ale také jednotlivými, zdánlivě nesouvisejícími rozhodnutími člověka (geologické a klimatické podmínky, přírodní katastrofy, extrémní počasí, tlak člověka na využití území – hospodářské využití přírodních i kulturních zdrojů: zemědělství, rybníkářství, lesnictví, těžba surovin, zástavba, cestovní ruch apod.)
- = **pochopit, proč je důležité podporovat péči** o nezaměnitelného ducha místa a jedinečnou krajinu Pálavy, biotopy na ni vázané a organismy, které ji obývají, **i z veřejných zdrojů**
- = **uvědomit si, že některé zásahy do zdejší krajiny, které se mohou na první pohled zdát radikální, jsou nezbytnou součástí ochrany a péče o jedinečnou přírodu a krajinu Pálavy** (zásahy na udržení a návrat bezlesí, pařezení, prořezávání lesních porostů, pastva, cílené narušování drnu, rozčleňování velkých celků zemědělsky využívané půdy polními cestami, remízky, alejemi apod., zamezení výstavbě či oplocování pozemků ve volné krajině, *omezení* využití některých částí území v cestovním ruchu)
- = **uvědomit si, že zvolit správný přístup vedoucí k dlouhodobě úspěšné ochraně a péči o přírodní i kulturně-historické hodnoty CHKO je velmi složité**, protože často existuje řada naprosto odlišných řešení, jejichž přínos se může projevit až po mnoha desetiletích; významnou – přičemž významnou roli při rozhodování vždy hrají i momentální ekonomické zájmy (úpravy vodního režimu včetně protipovodňových opatření, intenzita a způsob využití území pro cestovní ruch, zemědělské, lesnické a rybníční hospodaření, těžba surovin apod.)
- = **uvědomit si, že omezení pro pohyb návštěvníků uvnitř území a snaha o zachování míst s minimem cestovního ruchu pro místní obyvatele jsou důležitou součástí ochrany a péče o CHKO Pálava, a tím, že omezení respektují, se aktivně podílím na ochraně a péči o jedinečnou přírodu a krajinu Pálavy i všech přírodních a kulturních hodnot území.**

EMOČNÍ (= co by měl návštěvník pocítit na místě, s jakými pocity by měl odjíždět)

pocítit osobní vazbu ke krajině Pálavy a touhu něco pro její zachování udělat

- = **pocítit kouzlo zdejší harmonicky utvářené krajiny**
- = **pocítit respekt a úctu k silám přírody**, které v průběhu milionů let pomáhají formovat jedinečnou krajinu Pálavy, **k historickým událostem**, které jsou s touto krajinou neodmyslitelně spjaty, nálezům a památkám, které je dokládají **a k osudům i práci lidí**, kteří k jejímu formování a uchování svým dílem přispěli a přispívají (instituce i jednotlivci)
- = **cítit potřebu přispět k zachování kouzla jedinečné krajiny i ducha Pálavy a být ochoten přijmout i určitá omezení, která se na využití území návštěvníky vztahují** (omezení přístupu do zvláště chráněných území, pravidla chování apod.)
- = **pocítit uspokojení z toho, že jsem přispěl k ochraně přírodních a kulturně-historických hodnot zdejšího území**
- = **cítit potřebu se vrátit** – obnovit hezké zážitky a získat další
- = **přát si přispět místní komunitě a ekonomice**

V OBLASTI CHOVÁNÍ (= co by měl návštěvník udělat, k jakému chování jej chceme motivovat)

respektovat hodnotu krajiny Pálavy a osobně přispět k jejímu zachování pro příští generace

- = **objevovat přírodní i kulturně-historický význam místa** a vytvářet si osobní vazby k tomuto území
- = **vlastním chováním podporovat ochranu přírodních a kulturních hodnot oblasti** (hmotného i nehmotného dědictví, které se na zdejším území dochovalo), objevovat přírodní i kulturní bohatství oblasti, ale nepoškozovat je (sešlap vegetace, šplhání po skalách, vjezd na kole mimo značené cyklistické trasy, hluk, odhazování odpadků apod.), **využívat** návštěvnickou infrastrukturu, která je k dispozici, **ale nepoškozovat ji, uklízet po sobě**
- = **respektovat omezení parkování, vjezdu na kole i motorovými vozidly, vstupu do zakázaných zón, pohybu mimo značené cesty, a tím aktivně přispívat k ochraně přírodního dědictví i bezproblémovému provozu především zemědělské hospodářské činnosti** (zejména ve vinohradech), které jsou součástí praktické péče o území CHKO, včetně těch nejceněnějších lokalit
- = **dodržovat omezení sportovních a rekreačních aktivit**, které je jedním z ochranných opatření především v MZCHÚ
- = **respektovat správce území, místní obyvatele, ty, kdo o území pečují, i jiné skupiny návštěvníků, které v území potkám**
- = **kladně referovat o přírodě a krajině Pálavy, péči o ně, i pohostinnosti oblasti.**

Cílové skupiny interpretace

určení cílových skupin návštěvníků, na které se bude zaměřovat interpretace, odůvodnění výběru, specifika těchto skupin návštěvníků

Vymezení cílových skupin je pomocným nástrojem pro efektivní komunikaci a je nezbytným předpokladem pro vytváření a realizaci jakýchkoli úspěšných interpretací v území (návštěvnická trasa, informační materiály, panely naučné stezky, prohlídka s průvodcem a další produkty).

Při výběru cílových skupin interpretace bylo kromě **znalosti návštěvníků**, kteří se v území pohybují, velmi důležité mít na paměti **účel** vzniku interpretačního plánu v CHKO Pálava a z něj vycházející **cíle** interpretace (viz předcházející části textu). Bylo také třeba **zvážit, zda vůbec, případně do jaké míry je šance jednotlivé skupiny návštěvníků interpretací oslovit**.

Informace o skupinách návštěvníků důležitých z hlediska přípravy a tvorby interpretace **vycházejí z podkladů Analytické části plánu**. Jsou založeny na dlouholetých zkušenostech a znalostech pracovníků místních informačních center (zejména v Mikulově a Pasohlávkách) a jejich prostřednictvím i poskytovatelů služeb v oblasti cestovního ruchu, a dále na dlouholetých osobních zkušenostech pracovníků Správy CHKO Pálava. Tyto informace byly doplněny také aktuálními informacemi z průzkumů návštěvníků realizovaných od prosince 2016 do července 2017.

Je zřejmé, že u všech zjištěných skupin návštěvníků existují určité třecí plochy mezi očekáváními, potřebami, způsobem pohybu a jejich chováním na jedné straně a zájmy ochrany přírody, především praktického managementu a/nebo provozu běžné hospodářské činnosti v území na straně druhé. Všechny skupiny návštěvníků CHKO Pálava mohou také přímo či nepřímo ohrozit zachování místního přírodního i kulturně-historického dědictví a genia loci Pálavy, které jsou velmi důležité pro rozvoj cestovního ruchu v území. Je tedy jasné, že existují problémy a témata, které je třeba komunikovat.

Některé z běžných skupin návštěvníků CHKO Pálava nejsou interpretaci otevřeny a šance oslovit je, je proto velmi malá. Existuje pouze možnost ovlivnit mínění ostatních o těchto skupinách, a pokusit se je tak ovlivnit nepřímo (medializace problémového chování a jeho důsledků – například vábení zedníčka na hlasové nahrávky, které vede k vysilování tohoto chráněného druhu, šplhání po skalách, které vede k nebezpečí úrazu a poškození předmětů ochrany, vjezd na kole do zón, kam je vjezd zakázán a následná eroze). Většinou jde o uzavřené skupiny, které mají vlastní program (např. fotografové, paraglidisté, účastníci team-buildingových akcí, skupiny charakteristické určitým extrémním chováním (adrenalinoví cyklisté) nebo o návštěvníky, kteří přijíždějí na omezený čas, v přesně stanovenou dobu a s naprosto jasným cílem (účastníci hromadných sportovních akcí).

Někteří návštěvníci mohou patřit do několika různých skupin zároveň, a zatímco v určitých případech je lze oslovit velmi těžko, u jiné formy návštěvy můžeme mít větší šanci: např. člověka, který přijde kvůli paraglidingu, oslovíme interpretací těžko, ale pokud sem přijede na cyklistický výlet s rodinou, nabízí se nová příležitost.

U některých skupin návštěvníků je obecně šance na oslovení větší. Tito návštěvníci sem přijíždějí trávit svůj volný čas, jsou otevřeni novým zážitkům a poznatkům a ve většině případů mají v rámci své návštěvy možnost změnit plány. Jsou to skupiny, které území CHKO navštěvují nejčastěji a ve větším počtu a dá se u nich s velkou pravděpodobností předpokládat, že je budou navštěvovat i v dalších letech.

Pro výběr a stanovení pořadí prioritních cílových skupin jsme zvolili kombinaci 3 aspektů:

1. **DOPAD** – které ze zjištěných skupin návštěvníků mají z pohledu správců a hospodářů v území **aktuálně největší dopad na jeho stav** a představují nejčastější zdroj problémového chování
2. **VÝZNAM** – které skupiny návštěvníků jsou aktuálně i perspektivně **významné z hlediska zajištění dlouhodobé podpory péče o území** ze strany veřejnosti
3. **VELIKOST SKUPINY** – početnost členů dané skupiny v území.

Způsob výběru je blíže popsán v následující části textu Vybrané cílové skupiny interpretace, výsledky znázorňuje níže uvedená tabulka.

Popis jednotlivých cílových skupin využívá také výsledky průzkumů návštěvníků. Způsob sběru dat, termíny průzkumů a počet respondentů viz Analytická část – Charakteristika návštěvníků.

Co je potřeba prioritně komunikovat

- Vysvětlit hodnoty území
- Vysvětlit co zachování těchto hodnot ztěžuje a proč
- Vysvětlit k čemu je nutná péče a ochrana hodnot území

Tabulka výběru cílových skupin

AKTUÁLNÍ DOPAD NA STAV ÚZEMÍ	VYSOKÝ			A Pěší – delší pobyty
	STŘEDNÍ	E Horolezci Fotografové Detektoráři	C Pěší – 1 den Cyklisté kondiční Nárazoví filmoví turisté	B Rodiny s dětmi
	NÍZKÝ	G Kešeři Pejskaři Pěší – bivak Vyhlídkové lety, paragliding	F Teambuilding Hromadné akce Senioři	D Školní skupiny Cykloturisté
		NÍZKÝ	STŘEDNÍ	VYSOKÝ
ODHADOVANÝ VÝZNAM PRO DLOUHODOBOU PODPORU PÉČE O ÚZEMÍ				

Vybrané cílové skupiny interpretace

Skupina A: Vysoký aktuální dopad na stav území x Vysoký význam pro dlouhodobou podporu péče o území

Pěší návštěvníci na delších pobytech

Stručná charakteristika

Vysoký dopad na stav území a vysoký význam pro podporu péče o něj jsou dané velkou početností této skupiny a jejím opakovaným pohybem po nejhodnotnějších částech pálavské přírody. Zejména v okolí hlavních pobytových center, především na Sv. Kopečku u Mikulova, tato skupina uživatelů **opouští značené trasy**, vyhledává klidnější zákoutí v rezervaci, která využívá mimo jiné pro **pikniky či posezení u láhve vína**. Problémem bývají **odpadky v rezervaci, sešlap vegetace, rušení živočichů** a oslabování motivace k dodržování stanovených pravidel u ostatních návštěvníků, kteří jsou porušování pravidel svědky.

K nejčastějším udávaným **důvodům návštěvy** patří 1) poznávání přírody a jejích krás (60%), 2) klid a odpočinek (48%), a 3) vinařská turistika (40%). Tito návštěvníci přijíždějí nejčastěji 1) **jednou za rok či několik let** (48%), 2) poprvé (27%) nebo několikrát za rok (22%). Mimo sezónu přijíždějí nejčastěji na víkendy, během sezóny a květnové špičky pak na 3-7 dní. Dávají přednost **krátkým i delším procházkám** spojeným s návštěvou výrazného cíle, jako jsou například **Děvičky** nebo **Sv. kopeček**. Vedle Pálavy a Mikulova (66%) objevují také přílehlý **Lednicko-valtický areál** (Lednice 51%, Valtice 37%).

K ubytování upřednostňují **1) malé penziony a ubytování v soukromí** (51%) **nebo 2) hotely** (22%), **a to 1) v Mikulově** (28%) **nebo 2) v Pavlově** (18%). Přijíždějí v drtivě většině **vlastním autem** či na motocyklu (88%) a auto využívají i přesunům v rámci regionu (51%). Dvě třetiny přijíždějí z obcí do 100 tis. obyvatel. Nejčastěji pocházejí **z Prahy a okolí** (Praha 19%, Středočeský kraj 10%) **nebo z Jihomoravského kraje** (16%). Pálavu si nejčastěji spojují s **vínem (79%)**, mnohem méně pak s vodou (20%), přírodou (18%), sluncem (12%) a vápencem (11%).

Zájmy a možná nabídka:

K tématům, která tuto skupinu výrazně oslovují, patří **1) historie mimo pravěk** (43%), **2) místní tradice** (42%) a **3) základní informace o oblasti** (34%). Rádi navštěvují **vyhlídková místa** a uvítali by vedle **1) projížďky na lodi s průvodcem** (42%), také **2) program o místních tradicích** (37%), **3) o vinařství** (35%), nebo **návštěvu malé expozice** o Pálavě (35%). O **vycházku s průvodcem** by mělo zájem cca 23%.

Vzhledem k tomu, že se tato skupina v regionu zdržuje delší dobu a tvoří jádro návštěvníků přírody ale i dalších turistických cílů, **lze ji považovat za významnou cílovou skupinu i pro připravovaný Dům přírody Pálavy**, který by měl tudíž využít k prezentaci přírodních hodnot území jako účinného prostředníka právě výše zmíněná „nepřírodní“ témata. Skupina navíc nemá problém pružně měnit svůj program a reagovat na zajímavé nové nabídky. Výrazně preferuje, aby **vstup do nejcennějších částí přírody byl možný pouze s průvodcem** (63%). Lze tedy očekávat, že by je nabídka podobného charakteru mohla oslovit.

Skupina B: Střední aktuální dopad na stav území x Vysoký význam pro dlouhodobou podporu péče o území

Rodiny s dětmi

Stručná charakteristika

Tato skupina je méně početná než předchozí, z čehož plyne i nižší dopad na území. Na druhou stranu jde o skupinu, která vyhledává nové informace a podněty a pokud se jí podaří oslovit, může aktivně a dlouhodobě podporovat péči o přírodu nejen na Pálavě ale i jinde. Z hlediska chování občas po této skupině zůstávají na Pálavě **odpadky**, a v menší míře pro ni platí i popis dalších problémů jako u předchozí skupiny.

Jako nejčastější **důvod návštěvy** udává 1) poznávání přírody a jejích krás (66%), 2) klid a odpočinek (42%), 3) poznávání kulturního bohatství (35%). Zájem o vinařskou turistiku je podprůměrný (22%). Rodiny s dětmi **přijíždějí** nejčastěji **1) jednou za rok či několik let (42%), 2) poprvé (31%)** nebo 3) několikrát za rok (18%) **na 1) delší pobyty 3-7 dní (49%), 2) 1 den (16%), resp. 2 dny (16%)**. **Dávají přednost 1) krátkým procházkám (45%), 2) delším výletům (39%)** a rádi navštěvují Děvičky (49%). Archeopark navštívilo 24%.

Většina mimo hlavní sezónu není ubytovaná a přijíždí na návštěvu z domova. Během sezóny využívá hlavně **malý penzion / ubytování v soukromí**, resp. ubytování v kempu. Skupina přijíždí **vlastním autem** (91%) a auto využívá i k přesunům po regionu (59%), ale hlavně chodí (79%). Nejsilněji jsou v této skupině zastoupeni lidé z obcí do 100 tis. obyvatel (62%) a **obyvatelé Brna (33%)**. Přijíždějí **hlavně z Jihomoravského kraje (35%)**, z Prahy a Středočeského kraje přijíždí 18%. Pálavu si spojují s **vínem** (63%), s přírodou (20%), sluncem (15%), vodou (15%) a vápencem (13%).

Zájmy a možná nabídka

Skupina vyjadřuje zájem o 1) **program pro děti** (57%), 2) projížďku na lodi s průvodcem (38%) a 3) **návštěvu malé expozice** (31%). Z témat ji zajímá 1) historie mimo pravěk (38%), 2) lovci mamutů (37%), místní tradice (34%) a základní informace o území (31%). Zájem o přírodovědná témata je menší – zvířata (23%), rostliny (22%) a geologie (18%). Tato skupina **patří k perspektivním návštěvníkům připravovaného Domu přírody Pálavy**. Část zaměřená na tohoto návštěvníka by měla při prezentaci přírodních hodnot území zohlednit výše zmíněné tematické preference.

Skupina C: Střední aktuální dopad na stav území x Střední význam pro dlouhodobou podporu péče o území

Pěší jednodenní

Stručná charakteristika:

I přes poměrně vysoký počet jednodenních návštěvníků je jejich dopad na stav území střední, protože se většinou chovají ohleduplně k přírodě a občasné problémy souvisejí se zmíněnou početností skupiny. Problémem někdy jsou **odpadky v rezervaci, sešlap vegetace a rušení živočichů**.

Nejčastěji na Pálavu **přijíždějí** kvůli **1) poznávání přírody a jejích krás (75%), 2) klidu a odpočinku (44%)** a 3) poznávání kulturního bohatství (28%). Zájem o vinařskou turistiku je podprůměrný (jen 13%). Do regionu přijíždějí **1) jednou za rok či několik let (40%), 2) několikrát za rok (29%), 3) poprvé (19%)** a podnikají **1) delší pěší výlety (52%) nebo krátké procházky (44%)**, často jsou jejich cílem **Děvičky (54%)**. Přijíždějí většinou **vlastním autem** či na motocyklu (79%) a auto využívají i přesunům v rámci regionu (51%). Část ale využívá k příjezdu také hromadnou dopravu (17%). Nejsilněji jsou ve

skupině zastoupeni obyvatelé **Brna** (33%) a **měst 10-100 tis.** (32%). Jednodenní návštěvníci přijíždějí **hlavně z Jižní Moravy** (70%). Pálavu si nejčastěji spojují s **vínem** (58%), i když méně než ostatní skupiny (průměr je 70%), dále s vodou (27%), přírodou (20%), Pavlovskými vrchy (16%) a vápencem (13%).

Zájmy a možná nabídka

Pěší jednodenní návštěvníci projevují **zvýšený zájem o 1) projížďku na lodi s průvodcem** (46%), **2) program o vinařství** (35%) nebo **program o tradicích** (31%). Zájem o prohlídku s průvodcem (27%) koresponduje s tím, že **upřednostňují vstup do nejcennějších území pouze s průvodcem** (67%). Zájem o malou expozici (30%) je u této skupiny průměrný. Co se týče zájmu o konkrétní témata, převažují 1) historie oblasti mimo pravěk (41%), 2) místní tradice (38%), 3) základní informace o oblasti (30%) a rostliny (30%). Vzhledem k tomu, že část této skupiny přichází na Pálavu přes Dolní Věstonice, mohli by tito výletníci patřit k návštěvníkům připravovaného **Domu přírody Pálavy**.

Cyklisté kondiční

Stručná charakteristika:

Jedná se o poměrně málo početnou skupinu cyklistů, která jako jeden z hlavních důvodů pobytu v regionu udává sport. Střední dopad na území je ale dán jejich problémovým chováním, protože často porušují zákazy vjezdu do rezervací a pohybují se volně terénem nebo po cestách pro pěší.

Podrobnější **charakteristika zjištěná na základě výsledků průzkumů mezi návštěvníky je pouze orientační, vzhledem k nízkému počtu respondentů, kteří jako první důvod návštěvy uvedli sport a jízdu na kole** (3%). Většinou se jednalo o muže, kteří kromě zájmu o sport projevovali i značný zájem o vinařskou turistiku. Většina měla v plánu navštívit Děvičky. Do regionu přijeli vlastním vozem. Pálavu mají spojenou hlavně s vínem.

Zájmy a možná nabídka

Na základě výsledků průzkumů bylo zjištěno, že kromě sportu a vinařství se respondenti z této skupiny zajímali v menší míře i o místní tradice. Lze předpokládat, že tato skupina nebude tvořit velkou část návštěvníků připravovaného Domu přírody Pálavy.

Nárazoví filmoví turisté

Stručná charakteristika:

Tato skupina **nárazovitě navštěvuje různá konkrétní místa spojená s natáčením** oblíbených televizních seriálů nebo filmů. Po určitou dobu se zvýšený zájem může týkat i citlivých míst typu mikulovského lomu. Vliv této skupiny je patrný například v Pavlově v souvislosti se seriálem Vinaři. Během průzkumu nicméně film nebo seriál uvedlo jako asociaci spojenou s pojmem Pálava jen 1% respondentů a mezi jinými důvody pro návštěvu regionu film nebo seriál nevedl ani jeden respondent.

Zájmy a možná nabídka

Vzhledem k zaměření filmů a seriálů z poslední doby (Bobule, Vinaři...) lze předpokládat, že tato skupina má větší zájem o vinařství. Výsledky průzkumu nepotvrdily, že by se jednalo o početnou skupinu návštěvníků, na kterou by měla nabídka Domu přírody Pálavy cílit. Na druhou stranu využití skutečnosti, že Pálava posloužila jako místo natáčení řady filmů a seriálů by šlo v rámci expozice nebo nabídky programů využít.

Skupina D: Nízký aktuální dopad na stav území x Vysoký význam pro dlouhodobou podporu péče o území

Školní skupiny

Stručná charakteristika:

Tato cílová skupina **přijíždí zejména v květnu, červnu a září**. Problémy, které jsou s ní občas spojovány, tedy zejména odpadky v přírodě a rušení hlukem, souvisejí se skutečností, že žáci a studenti poměrně často neprojevují zájem o okolní přírodu a navíc se projevuje dynamika skupiny s danými rolami a hierarchií. I přes výše řečené je dopad skupiny na prostředí spíše nízký, ale potenciál z hlediska podpory dlouhodobé péče o území vysoký. Pokud se tuto skupinu podaří oslovit, mohou se právě z ní rekrutovat mladí zájemci o ochranu přírody a kulturně-historické dědictví regionu.

Zájmy a možná nabídka

V rámci návštěvnického průzkumu nebyla tato cílová skupina zachycena v dostatečném množství, aby bylo z výsledků možno vyvozovat přesné závěry. Pokud ale vezmeme do úvahy preference zjištěné u skupiny návštěvníků ve věkové skupině od 15 do 25 let, která tvořila 6% respondentů, můžeme říct, že nejsilnějším uváděným důvodem návštěvy je poznávání přírody a klid a odpočinek. Tato skupina preferovala návštěvu Děviček a pěší výlety. Zájem projevila o návštěvu malé expozice o Pálavě, projížďku na lodi s průvodcem nebo o program o místních tradicích. Z témat by ji více zajímaly místní tradice, základní informace o oblasti, rostliny, zvířata a historie oblasti mimo pravěk. **Dle zkušenosti z jiných Domů přírody lze důvodně očekávat, že školní skupiny budou patřit k důležitým návštěvníkům připravovaného Domu přírody Pálavy.**

Cykloturisté

Stručná charakteristika:

Jedná se o početnou skupinu cyklistů, pro kterou je kolo především dopravním prostředkem pro pohyb po regionu s cílem poznávat jeho krásy a odpočívat. Nízký dopad na území je dán především tím, že se v drtivé většině pohybují po vymezených cyklotrasách a ostatních veřejných komunikacích a nepohybují se volně terénem nebo po cestách pro pěší návštěvníky. Vysoký význam pro podporu péče o území je daný velkou početností skupiny.

V rámci průzkumu tvořili cykloturisté 9% respondentů a jejich podíl se postupně zvyšoval až na 17% v červenci. Celkově malý zjištěný vzorek nedává velkou možnost podrobnému vyhodnocení. Oproti kondičním či adrenalinovým cyklistům uváděli jako důvod návštěvy mnohem více poznávání přírody, odpočinek a poněkud méně vinařskou turistiku. Chystali se navštívit Mikulov, Lednici i Valtice. Častěji než jiné skupiny byli ubytovaní v kempu, pravděpodobně u Novomlýnských nádrží. Kromě na kole se po Pálavě pohybovali také pěšky. Pálavu měli spojenou především s vínem, vodou, sluncem a teplem.

Zájmy a možná nabídka

Ve skupině bylo zjištěno **vyšší zastoupení rodin s dětmi a skupin přátel**. S tím koresponduje i vyšší zájem o programy pro děti a nižší zájem o vinařský program. Cykloturisté měli zájem o základní informace o oblasti a její historii mimo pravěk. Lze předpokládat, že tato **skupina bude tvořit významnou část návštěvníků připravovaného Domu přírody Pálavy, pokud zde najde potřebné zázemí, zejména možnost pohodlně a bezpečně odložit kola.**

Klíčová sdělení

odůvodnění výběru témat a klíčových sdělení, na která bude navazovat interpretace a která by si návštěvníci měli odnést; výběr těchto sdělení musí logicky navazovat na potenciál území, definované cíle a cílové skupiny interpretace

Klíčová sdělení představují to, co by si měl návštěvník z CHKO Pálava odnést v jednotlivých oblastech interpretace. Jedná se o vytyčení jakýchsi opěrných bodů v dlouhém seznamu přírodního a kulturně-historického dědictví, které lze v oblasti CHKO a jejím nejbližším okolí interpretovat.

Hlavní sdělení se dále rozpracovává do dílčích sdělení a příběhů, které budou strukturovat návštěvníkovu zkušenost. Strukturování sdělení je nevyhnutné z hlediska procesu učení a vnímání. Schopnost člověka vnímat nové informace je omezená – nejnovější poznatky z oblasti komunikace a mentální kapacity návštěvníků ukazují, že větší počet sdělení než 3-4 dnes nedokáže většina běžných lidí zachytit, uvědomit si a zařadit.

Klíčová sdělení však nejsou slogany, které by se měly doslova kopírovat a v této podobě objevit na všech interpretačních materiálech (!). Jejich úkolem je co nejlépe postihnout tematické souvislosti a obsahově vymezit, co budeme návštěvníkovi sdělovat. Tvůrce interpretace si je pak dále rozpracuje sám. **Představují důležité vodítko, určují směr, od kterého by se tvůrce interpretace neměl odchýlit.**

Přehled všech sdělení je uveden níže.

Hlavní sdělení

Základ jedinečnosti Pálavy tvoří spojení dlouhodobé přítomnosti člověka, mimořádně pestré přírody na poměrně malém území a intenzivního hospodaření – zejména pěstování vinné révy a výroby vína. Hlavní sdělení tyto jednotlivé body propojuje do jednoho celku:

Člověk, který vrcholky Pálavy i nížiny pod nimi proměňuje a obývá déle než jiné části naší země, zásadně ovlivnil a dodnes ovlivňuje mimořádnou pestrost společenství rostlin, živočichů, i zdejší krajinu – a tím také svou vlastní budoucnost v tomto pohostinném kraji pod bílými skalami.

Dílčí sdělení

Podrobnější, dílčí sdělení dále rozvíjejí, dokládají a strukturoují výše uvedené hlavní sdělení:

- 1) Tento malý kousek Karpat na konci obrovského horského masivu v nejteplejší části naší republiky **je domovem mimořádně pestrého a stále se měnícího společenství rostlin a živočichů.**
 - a) **Bohatství a pestrost zdejších druhů přímo závisí na koncentraci mnoha různých typů prostředí na velmi malé ploše**, proto se na Pálavě se setkáte s extrémně suchým prostředím skalních stepí i lužními lesy a nivními loukami bohatými na vláhu, s chladnomilnými pozůstatky poslední doby ledové i teplomilnými druhy jižní Evropy.
 - b) **Pestrost zásadně ovlivnily také změny klimatu, které nejsou jenom záležitostí dneška**, což dobře dokládají mnohé druhy, jimiž je Pálava známá – například písečnice velkokvětá, která se na Pálavu dostala během poslední doby ledové.

- 2) Toto úrodné a pohostinné území přitahovalo po mnoho tisíc let pestrou společnost lidí, kteří ve zdejší krajině zanechali nejen na první pohled viditelné, ale také na mnoha místech v zemi stále ještě ukryté stopy své dlouhodobé činnosti.
- a) Ve zdejší krajině nacházíme všude kolem sebe doklady přítomnosti člověka z různých období naší historie – od mohutného vodního díla, zbytků známých pálavských hradů, výskytu zajímavých rostlinných a živočišných druhů až po rozsáhlé archeologické nálezy, které stále vydávají svá tajemství.
 - b) Dlouhodobá přítomnost a činnost různých skupin lidí dokázala ovlivnit vzhled a pestrost Pálavy, i její přitažlivost nejen pro další lidské obyvatele, ale i pro mnohé rostliny a živočichy.
- 3) Dnes podobu zdejšího kraje spoluutváříme i my a můžeme ji změnit výrazněji, než si uvědomujeme.
- a) Hlubší poznání procesů, které zde probíhají, může pomoci odvrátit nepříznivý osud, který by zdejší krajinu i lidi, kteří ji obývají, jinak čekal (změna klimatu, vysušování krajiny, ztráta úrodnosti a poškození půdy erozí...) – příkladem mohou být zdejší výzkumy přirozených nepřátel škůdců vinné révy, které vedly k radikálnímu omezení používání jedovatých pesticidů ve vinicích nejen na Pálavě, ale i ve značné části Evropy, a jejichž výsledkem je obnova druhového bohatství motýlů ve vinicích i vyšší kvalita hroznů a produkovaného vína.
 - b) Ochrana křehké rovnováhy důležité pro zachování pestrosti a pohostinnosti zdejší krajiny, je velmi složitá a závisí na spolupráci nás všech – místních i návštěvníků. Bez opakovaných a často radikálních zásahů člověka, včetně některých omezení, ztratí krajina Pálavy část své dnešní krásy. Tyto zásahy však otevírají prostor pro spolupráci i diskuse o tom, jaká řešení jsou pro zachování přírodních hodnot území nejlepší.

Prostředky interpretace

návrh konkrétních způsobů interpretace jednotlivých sdělení pro dané skupiny návštěvníků

Návrh prostředků

Zde je stručný komentář k tomu, jak navrhované typy prostředků chápat. Podrobněji jsou rozpracovány v rámci Aplikační části tohoto plánu. Tabulka využití prostředků interpretace na str. 74 přiřazuje jednotlivým sdělením vhodné prostředky interpretace.

Návštěvnické středisko CHKO Pálava – tzv. Dům přírody (DP) Pálavy

Expozice v Domě přírody Pálavy má prezentovat CHKO Pálava jako celek a vycházet ze sdělení interpretačního plánu. Všechna sdělení (klíčová i dílčí) by v Domě přírody Pálavy měla být zmíněna, i když některá nebudou například v expozici rozpracována do větší hloubky. Úkolem Domu přírody je mimo jiné návštěvníky směřovat k dalším částem infrastruktury (například poskytnout informaci, že více o geologické minulosti Pálavy se dozví na naučné stezce Turolď) či prezentovat omezení, s nimiž se v CHKO návštěvník setká a pravidla, kterými by se návštěvník při pobytu v CHKO měl řídit.

Naučná stezka

Princip klasické naučné stezky spočívá v tom, že návštěvník panely absolvuje v určitém pořadí, tedy jde v určitém směru a měl by mít možnosti si prohlédnout všechny panely na její trase. Naučná stezka má společné téma, návštěvníkovi přibližuje jedno, případně několik málo dílčích sdělení a využívá autentická místa a fenomény, kde lze konkrétní sdělení dobře ilustrovat. Tomu pak odpovídají i uvedené lokality. V případě Pálavy není návaznost panelů na trase vždy možná (např. NS Děvín díky komplikovanému trasování), proto musí panely většinou fungovat i bez pevně daného pořadí.

Prohlídky s průvodcem

Může se jednat o pravidelné prohlídky v tradičních prohlídkových objektech, jako jsou místní muzea (která tyto služby již nabízejí) nebo příležitostné terénní exkurze s proškoleným místním průvodcem (TIC, nezávislý místní průvodce) či odborníkem – např. pracovníkem Správy CHKO či Regionálního muzea v Mikulově apod.

Web Domu přírody Pálavy

Základní prezentace území, která by měla pro potenciálního i skutečného návštěvníka vytvářet celistvý obraz území CHKO Pálava. Měla by obsahovat všechna sdělení a souvislosti a nabídnout mu i podrobnější informace, které není v terénu nutné prezentovat všem a návštěvník si je v případě zájmu může snadno dohledat.

Podobně jako Dům přírody Pálavy i web má návštěvníka směřovat k dalšímu objevování CHKO Pálava (tj. toho, co je možné nabídnout a není v rozporu se zájmy ochrany přírody a hospodářským provozem – viz Příloha Zdroje interpretace, dále část KPNV Limity využití území, případně jinými omezeními, která jsou v území platná). Web by měl návštěvníkovi poskytnout potřebné základní turistické informace o území, do kterého jede (dostupnost, orientace, služby, omezení, s nimiž se v CHKO setká). Měl by také prezentovat vhodná pravidla chování při návštěvě a pobytu v CHKO.

Může obsahovat odkazy na stávající osvědčené a funkční weby informačních center, muzeí, spolků apod., které podávají podrobnější informace o konkrétních lokalitách či tématech. Důležité je, aby podporovaly cíle KPNV.

Digitální průvodce

Virtuální on-line/off-line průvodce (např. nakoleipesky.cz, izi TRAVEL) naučnou stezkou, trasou či územím. Průvodce funguje na principu volně stažitelné aplikace do mobilního telefonu. Aplikace umožňuje tvořit prohlídky po objektech a venkovní trasy. Trasy jsou zaznačeny v mapě, jednotlivá zastavení mají svůj popis, fotografie a audio stopu. Prohlídky po objektech nejsou vázány na mapu. Trasy a prohlídky mohou být zdarma nebo zpoplatněny, záleží na tvůrci. Zvolené trasy i obsah zastavení by měl respektovat Zdroje interpretace a Limity využití území.

Návštěvnícká mapa CHKO Pálava

Jednoduchá návštěvnícká mapa Pálavy s lokalizací jednotlivých fenoménů (pouze těch, které je vhodné ukazovat – viz Příloha Zdroje interpretace, část KPNV Limity využití území) a jednoduchým popisem. Mapa umožňuje směřovat pozornost návštěvníků do vybraných lokalit. Bude zahrnovat přírodní, historické i kulturní dědictví oblasti, které bude stručně představeno v souladu se sděleními, která definuje interpretační plán. Mapa by měla mít formu trhacího bloku A3 a místy její distribuce by tak byla turistická informační centra po obvodu CHKO, muzea a ubytovatelé. Mapa musí obsahovat také jasně vyznačené oblasti s omezeným vstupem a pravidla chování v CHKO.

Hledačka

Aktivita pro vyznavače hledaček (questingu), které jsou podobné šipkované či hledání „pokladu“. Hledačky by měly být vytvářeny pouze v místech, kde bude zajištěna údržba hledačky i krabičky, tj. kde na ně někdo pravidelně dohlíží a kontroluje je. Zvolené lokality i obsah hledaček by měl respektovat Zdroje interpretace a Limity využití území. Krabičky s „pokladem“ by měly být umístěny nejlépe v objektu, kde je někdo vydá (pracovník Domu přírody, knihovny, muzea, informačního centra, kavárny apod.).

CHKO Pálava – Klíčové sdělení 1

Tento malý kousek Karpat na konci obrovského horského masivu v nejteplejší části naší republiky je domovem mimořádně pestrého a stále se měnícího společenství rostlin a živočichů.

Dílčí, podrobnější sdělení	Prostředky obecně	Lokality, kde lze sdělení prezentovat nebo které je možné využít
a) Bohatství a pestrost zdejších druhů přímo závisí na koncentraci mnoha různých typů prostředí na velmi malé ploše , proto se na Pálavě setkáte s extrémně suchým prostředím skalních stepí i lužními lesy a nivními loukami bohatými na vláhu, s chladnomilnými pozůstatky poslední doby ledové i teplomilnými druhy jižní Evropy.	Expozice DP Pálavy Naučná stezka / trasa s panely Web Prohlídka s průvodcem Digitální průvodce Návštěvnícká mapa Pálavy	DP Pálavy Fauna a flóra kolem značených tras a naučných stezek + zahrady Zámku Mikulov (flóra) Místa s výhledem, rozhledny i vyhlídková místa (pohled zdálky na reliéf Pálavy a naopak ze hřebene pohled do okolní krajiny) Bradlové útesy – Soutěska, Děvín, Sirotčí hrádek NS Děvín (po modré turistické značce) Sv. kopeček jen velmi omezeně Na Turoldu – prostředí jeskyně (kras, jak to vypadá pod zemí) Škrapy – kolem vysílače na Děvíně Sesuvy půdy mezi Pavlovem a Dolními Věstonicemi – sesuv jako nové prostředí pro specifickou flóru a faunu NPR Slanisko u Nesytu – vnitrozemské slanisko NPR Tabulová – stolová hora Přírodní park Niva Dyje Věstonická nádrž a Lednické rybníky, pozorovatelný ptáků Pavlovské vrchy (sucho) x nivy Dolnomoravského úvalu (akumulace vody)
b) Pestrost zásadně ovlivnily také změny klimatu, které nejsou jenom záležitostí dneška , což dobře dokládají mnohé druhy, jimiž je Pálava známá – například písečnice velkokvětá, která se na Pálavu dostala během poslední doby ledové.	Expozice DP Pálavy Naučná stezka / trasa s panely Web Digitální průvodce Prohlídka s průvodcem Návštěvnícká mapa Pálavy	DP Pálavy Fauna a flóra jen kolem značených turistických tras a tras naučných stezek (např. glaciální reliкты apod.) + zahrady Zámku Mikulov (flóra) Kalendář věků NS Děvín – písečnice (obecně červená a modrá turistická) NPR Tabulová – šalvěj NPR Slanisko u Nesytu cyklostezka podél Včelínku – zbytky lužního lesa Přírodní park Niva Dyje – na NS se hovoří i o proměně nivy v souvislosti s klimatickými změnami Sv. kopeček jen velmi omezeně

CHKO Pálava – Klíčové sdělení 2

Toto úrodné a pohostinné území přitahovalo po mnoho tisíc let pestrou společnost lidí, kteří ve zdejší krajině zanechali nejen na první pohled viditelné, ale také na mnoha místech v zemi stále ještě ukryté stopy své dlouhodobé činnosti

Dílčí, podrobnější sdělení	Prostředky obecně	Lokality, kde lze sdělení prezentovat nebo které je možné využít
<p>a) Ve zdejší krajině nacházíme všude kolem sebe doklady přítomnosti člověka z různých období naší historie – od mohutného vodního díla, zbytků známých pálavských hradů, výskytu zajímavých rostlinných a živočišných druhů až po rozsáhlé archeologické nálezy, které stále vydávají svá tajemství.</p>	<p>Expozice DP Pálavy (+ Archeoparku Pavlov + Regionálního muzea v Mikulově) Naučná stezka / trasa s panely Web (včetně Atlasu Pálavy) Prohlídka s průvodcem Digitální průvodce Návštěvnícká mapa Pálavy Brožura – příběhy Pálavy, zajímavě výtvarně zpracované (komiks) vybrané, zkrácené příběhy dobře reprezentující sdělení</p>	<p>DP Pálavy Vodní dílo Nové mlýny Hradiska na Stolové hoře a Děvíně (Kotel prezentovat jen z dálky) Zbytky hradů (neprezentovat Nový hrad) Náves Pavlov, město Mikulov Archeopark Pavlov Regionální muzeum v Mikulově Hradisko u Mušova Sklepní ulička v Pavlově, návesní domy v Perné, zemní sklepy Boží muky podél cest</p>
<p>b) Dlouhodobá přítomnost a činnost různých skupin lidí dokázala ovlivnit vzhled i pestrost Pálavy i její přitažlivost nejen pro další lidské obyvatele, ale i pro mnohé rostliny a živočichy.</p>	<p>Expozice DP Pálavy Naučná stezka Web Terénní exkurze / prohlídka objektů s průvodcem Návštěvnícká mapa Pálavy Brožura – příběhy Pálavy, zajímavě výtvarně zpracované (komiks) vybrané, zkrácené příběhy dobře reprezentující sdělení Digitální průvodce</p>	<p>DP Pálavy NS Děvín, Děvičky jen omezeně (modrá turistická) NPR Tabulová – stolová hora, Siroťčí hrádek NPR Slanisko u Nesytu Plevele – Kočičí skála (úhor, možné pěstování v budoucnu – také u Klentnice ukázka plevelů) Těžba – Kalendář věků, těžená část Sv. Kopečku (u parkoviště, sklad střeliva) Vinice a pole v blízkosti turistických tras (pozor na vstup do vinohradů)</p>

CHKO Pálava – Klíčové sdělení 3

Dnes **podobu zdejšího kraje spoluutváříme i my a můžeme ji změnit výrazněji, než si uvědomujeme.**

Dílčí, podrobnější sdělení	Prostředky obecně	Lokality, kde lze sdělení prezentovat nebo které je možné využít
<p>a) Hlubší poznání procesů, které zde probíhají, může pomoci odvrátit nepříznivý osud, který by zdejší krajinu i lidi, kteří ji obývají, jinak čekal (změna klimatu, vysušování krajiny, ztráta úrodnosti a poškození půdy erozí...) – příkladem mohou být zdejší výzkumy přirozených nepřátel škůdců vinné révy, které vedly k radikálnímu omezení používání jedovatých pesticidů ve vinicích nejen na Pálavě, ale i ve značné části Evropy, a jejichž výsledkem je obnova druhového bohatství motýlů ve vinicích i vyšší kvalita hroznů a produkovaného vína.</p>	<p>Expozice DP Pálavy Naučná stezka / panely Web Prohlídka s průvodcem Brožura – příběhy Pálavy, zajímavě výtvarně zpracované (komiks) vybrané, zkrácené příběhy dobře reprezentující sdělení Digitální průvodce</p>	<p>DP Pálavy Lokality, kde aktuálně probíhá výzkum (vysvětlení – co se zkoumá a proč) Červená turistická trasa ze severu přes NPR Tabulová do Mikulova NPR Slanisko u Nesytu Eroze na stezkách – zpevňování akátem Novomlýnské nádrže, zanášení, odbahňování Lužní lesy – Včelínek a přírodní park Niva Dyje Krajinná mozaika – např. pohled ze Stolové hory směr Bavyry</p>
<p>b) Ochrana křehké rovnováhy důležité pro zachování pestrosti a pohostinnosti zdejší krajiny, je velmi složitá a závisí na spolupráci nás všech – místních i návštěvníků. Bez opakovaných a často radikálních zásahů člověka, včetně některých omezení, ztratí krajina Pálavy část své dnešní krásy. Tyto zásahy však otevírají prostor pro spolupráci i diskuse o tom, jaká řešení jsou pro zachování přírodních hodnot území nejlepší.</p>	<p>Expozice DP Pálavy Web Prohlídka s průvodcem Dočasné tematické výstavy Návštěvnícká mapa Pálavy – pravidla</p>	<p>DP Pálavy Lokality, kde aktuálně probíhá management (vysvětlení – tady se to děje, co se děje a proč)</p>

Doprovodná infrastruktura a služby

plánovaná výstavba a tvorba doprovodné infrastruktury (např. parkoviště, vymezení stezek) a potenciál rozvoje služeb spojených s interpretací (např. poskytování vzdělávacích programů)

Tento interpretační plán staví na tom, čím je území CHKO jedinečné, což je v případě Pálavy **výjimečná pestrost druhů a stanovišť na malém prostoru a velmi dlouhé a výrazné působení člověka v území**. Vzhledem k tomu, že se jedná o **území intenzivně turisticky využívané**, je zde patrný **tlak nejen na pestrost druhů a stanovišť, ale i na kvalitu života místních obyvatel** v nejexponovanějších turistických lokalitách.

Navrhovaná opatření proto mají přispět k tomu, aby se podařilo **hodnoty území zachovat a nesnižovat dále kvalitu života místních obyvatel v klíčových turistických lokalitách** (rozšiřování turistických aktivit do klidových oblastí pro místní obyvatele, navrhování aktivit, které jsou velmi problematické z hlediska vlastníků pozemků a zajištění běžné hospodářské činnosti – zejména ve vinohradech).

Obecné zásady a doporučení

Při navrhování infrastruktury vždy postupovat koncepčně

V současné době je návštěvnická infrastruktura v CHKO a jeho bezprostředním okolí velmi rozdrobená a nemá žádoucí synergický efekt, především co se týče komunikace pravidel chování v CHKO

a usměrnění návštěvnosti. A to jak po stránce obsahové, tak vizuální.

Doporučení

- Jakékoliv návrhy či úpravy infrastruktury by měly být striktně v souladu s IP CHKO (případně IP DP Pálavy) a měly by **reflektovat vymezené zdroje interpretace na území CHKO a v nejbližším okolí, stanovené cíle, cílové skupiny, sdělení a vhodné prostředky interpretace**. Dále by měly **respektovat zásady dobré praxe v interpretaci místního dědictví** (viz příloha Zásady dobré interpretace) a u infrastruktury (NS, panely atd.) **využívat co nejvíce jednotný design AOPK ČR**. Dobrým příkladem jsou panely u maloplošných chráněných území nebo cedule o CHKO na vlakovém nádraží v Mikulově.
- **Koncepčně přistupovat také k prezentaci pravidel chování**. Ve spolupráci s obcemi připravit panely umístěné přímo v obcích, které budou podávat základní sdělení o CHKO, prezentovat CHKO jako chráněné území, tj. území se zvláštním režimem, seznámí návštěvníky vhodnou, pro ně přijatelnou formou se základními pravidly chování a osloví také nejpálčivější témata, které ve vztahu k pohybu a pobytu návštěvníků trápí obce (odpadky, hluk, nerespektování vstupu na soukromé pozemky apod.). Na tuto základní infrastrukturu navázat další formy prezentace pravidel: komunikaci prostřednictvím TIC a ubytovatelů, pravidla prezentovat v tištěných materiálech i na webu apod.

Omezit návštěvy nejcenějších částí pálavské přírody z důvodu nudy a nedostatku jiných možností vyžití

Zejména pobytoví návštěvníci, kteří se v území zdržují delší dobu, často vyrážejí do rezervací ani ne tak ze zájmu o jejich přírodní hodnoty, ale proto, že se nudí a neví, jak jinak (nízkonákladově/aktivně) strávit čas. Pokud se podaří nabídnout zajímavé (nízkonákladové a aktivní) možnosti trávení volného času, které budou vázané na území obcí a jejich okolí, může se podařit omezit část návštěv nejvytíženějších lokalit, jako jsou Děvičky nebo Svatý kopeček.

Doporučení

- Nabídnout návštěvníkům turisticky nejexponovanějších obcí jiné možnosti nízkonákladového aktivního trávení volného času. Příklady zahrnují vybudování několika pozorovatelů ptactva na přístupových trasách mezi letoviskem v Pasohlávkách a Pálavou, tedy zejména kolem střední nádrže VDNM, vytvoření tištěných a elektronických průvodců po pamětihodnostech Pavlova resp. Mikulova (případně dalších obcí), další rozvoj hledáček v obcích na Mikulovsku.

Omezit takové návštěvy nejcenějších rezervací, kdy návštěvníci přicházejí bez vědomí, že se jedná o chráněné, velmi hodnotné a zranitelné přírodní lokality

Když už návštěvníci vyrazí do maloplošných chráněných území, měli by si být vědomi skutečnosti, že se jedná o jedinečná území, ve kterých platí určitá pravidla pro jejich pohyb a to z důvodů, kterým rozumí a chápou je.

Doporučení

- Využít možnosti spolupráce s obcemi a umístit v obcích tabule informující o území CHKO s žádostí o usměrnění chování při pobytu v maloplošných chráněných územích (viz předchozí bod)
- Prezentovat hodnoty území poutavou formou, která skutečně osloví významnou část návštěvníků. Příklady zahrnují připravovanou expozici Domu přírody Pálavy, zajímavé naučné stezky, průvodcovskou a strážní službu, webové prezentace CHKO a regionu či jednoduché mapky, kterou by návštěvníci mohli bezplatně získat v TIC nebo u svých ubytovatelů.

Snažit se zdržovat návštěvníky v obcích a jejich okolí a ne v nejcenějších částech přírody

Důležité je nejen množství návštěvníků, kteří nejcenější rezervace navštíví, ale i doba, kterou v nich stráví. Z hlediska ochrany přírody, zejména rušení živočichů, ale i z pohledu ostatních návštěvníků, je vhodnější, když je čas strávený v rezervacích jednotlivými návštěvníky krátký.

Doporučení

- Vyhnout se budování odpočinkových míst, přístřešků a parkovišť přímo v rezervacích a jejich bezprostředním okolí. U laviček každý návrh zvažovat individuálně – jsou místa, kde by vybudování lavičky vadit nemuselo.
- Podporovat zřizování této infrastruktury v návaznosti na nabídku služeb v obcích nebo na jejich okrajích. Pálava je poměrně malé území s hustým osídlením, takže vzdálenosti mezi obcemi nejsou pro běžného turistu nevládnutelné.

Při rozvoji nabídky pro návštěvníky brát ohled na místní klidové zóny a rekreační zázemí místních obyvatel a místní hospodáře

Kvalita života místních obyvatel kromě jiného souvisí s pocitem domova a existencí klidových míst v obcích a jejich bezprostředním okolí. Při vytváření programové nabídky, která může pomoci nasměrovat část návštěvníků mimo nejcenější rezervace, je potřeba brát ohledy i na potřeby místních obyvatel a obcí a nasměrovat návštěvníky do klidových zón využívaných zejména domácími. Důležité je také postupovat tak, aby nedocházelo ke střetům zájmů s místními hospodáři (vstup na soukromé pozemky, komplikování běžné hospodářské činnosti – např. pohyb návštěvníků ve vinohradech, především v době sklizně či sezónních prací).

Doporučení

- Vycházet z případných omezení využití území pro návštěvníky (viz část KPNV – Limity území)
- Návrhy tras a prezentovaných cílů v předstihu konzultovat s obcemi a Správou CHKO Pálava
- Provázat nové vycházkové trasy s existující nabídkou místních podnikatelů a služeb

Při obnově stávající interpretační infrastruktury (panelů, naučných stezek) zvažovat účelnost a funkčnost a hledat formy, které místo co nejméně vizuálně zatíží

Pálava je protkána sítí značených a naučných tras pro pěší i cyklisty a posázena množstvím panelů. Tyto panely jsou často poměrně velké, bývají výrazně zatíženy texty, oslovují minimum návštěvníků, ale zůstávají na očích všem.

Doporučení

- **V případě zamýšlené obnovy části stávající infrastruktury v první řadě vždy zvážit, zda je skutečně žádoucí a vhodné ji obnovit (vůbec, případně v jaké formě a rozsahu)**
- Při obnově stávajících panelů upřednostňovat méně rozměrné a vizuálně výrazné formy řešení (např. menší pultové panely namísto větších stojatých panelů).
- Povolovat umístování nových panelů v krajině pouze tehdy, pokud budou splňovat zásady dobré interpretace a budou přispívat k ochraně hodnot území.

Turistické informační služby

Know-how a dlouholeté zkušenosti v oblasti provozu kvalitních informačních služeb a obecně rozvoje služeb cestovního ruchu jsou jednou z velkých předností Pálavy, především díky působení Turistického informačního centra v Mikulově. Turistické informační služby mohou výrazně pomoci při směřování pohybu návštěvníků v území i při usměrňování jejich chování. Podmínkou je, aby jejich personál byl na tuto úlohu dostatečně proškolen.

Doporučení

- Využít zkušeností Turistického informačního centra v Mikulově, které bylo schopno dlouhodobě udržet vysokou kvalitu poskytovaných služeb a přípravy kvalitních produktů cestovního ruchu a má potřebné vazby v území
- Ve spolupráci se Správou CHKO Pálava proškolit personál v tom, kam lidi v území posílat a kam ne, proč ne, a co návštěvníkům říkat o místní přírodě a podmínkách její návštěvy

- Po dohodě s obcemi a Správou CHKO Pálava vytvořit trasy po místních pamětihodnostech a nabízet je (pobytovým) návštěvníkům např. Pavlova a Mikulova jako alternativy k „povinnému“ výšlapu na Děvičky a zpátky nebo na Kopeček a zpět
- Ve spolupráci se Správou CHKO Pálava proškolit místní průvodce a **aktivně nabízet jejich služby návštěvníkům.**

Naučné stezky

V současnosti se na území CHKO nachází více než 10 naučných stezek, což je vzhledem k velikosti území v celostátním srovnání velmi vysoký počet. Panelové naučné stezky mají v cenných přírodních lokalitách své opodstatnění jako cizorodý prvek pouze v případě, že pomáhají návštěvníkům hlouběji pochopit hodnoty území, získat k nim osobní vztah, a přispívají tak k jeho ochraně.

Doporučení

- Rekonstruovat naučné stezky ve správě AOPK ČR tak, aby byly v souladu se sdělením IP CHKO Pálava a se zásadami interpretace místního dědictví. To se bude týkat v první řadě NS Turoid.
- Vybudovat plánovanou NS v NPR Tabulová v souladu se zásadami interpretace a sdělením IP CHKO Pálava tak, aby přispěla k ochraně území a minimálně je zatížila vizuálně
- Rekonstruovat NS zaměřenou na archeologii a využít ji k propojení Archeoparku Pavlov s připravovaným Domem přírody Pálavy v Dolních Věstonicích
- Vzhledem ke špatnému stavu a zastaralé formě interpretace zvážit rekonstrukci (všechny varianty včetně případného odstranění) Vinařské NS Mikulov v souladu se sdělením IP CHKO Pálava a se zásadami interpretace místního dědictví – na řešení již pracuje TIC Mikulov

Služby pro cyklisty

Oblast jižní Moravy patří k velmi oblíbeným cílům cykloturistů. Pálavské rezervace jsou ale cyklistům uzavřeny, což není z jejich strany vždy respektováno. Výsledkem je nejen poškozování citlivých částí přírody, ale i konflikty s ostatními návštěvníky.

Doporučení

- Systematicky informovat cyklisty o zákazu vjezdu do rezervací a o jeho důvodech (pracovníci TIC, weby, informační cedule v obcích, mapa u ubytovatelů nebo v TIC)
- Informovat cyklisty o alternativních trasách vedoucích mimo rezervace, nabízejících např. výhled na panorama Pálavy
- Podporovat vytvoření možnosti krátkodobé a nízkonákladové úschovny kol v obcích pod Pálavou
- Věnovat pozornost technickým parametrům instalovaných stojanů na kola (nevyhovují všem), kapacitě vzhledem k počtu návštěvníků jednotlivých turistických cílů, vhodnému provedení (povětrnostní podmínky – déšť, extrémní slunce)
- Podporovat zřízení síťové půjčovny kol zahrnující oblast Pálavy a Pasohlávek, která by umožňovala návštěvníkům výpůjčku a vrácení kol v různých obcích regionu

Podporované směry rozvoje území

doporučení vztahující se k rozvoji interpretace a návštěvnické infrastruktury a služeb na území CHKO

Oblast CHKO Pálava je nedílnou součástí turisticky oblíbené a navštěvované části Jižní Moravy. Území přímo sousedí s nejvýznamnějším střediskem letní rekreace u vody v regionu (oblast Pasohlávek) a památkou UNESCO (Lednicko-valtický areál). Mikulov a sousední Valtice jsou navíc dvě hlavní centra vinařství na jižní Moravě. Nedaleký Poysdorf je hlavním městem vína v Rakousku.

Pálava se dlouhodobě profiluje jako vinařský region s intenzivním cestovním ruchem založeným na kombinaci vína, přírodních krás a památek. V posledních letech se snaží propagovat také jako region vhodný pro cykloturistiku a pro kongresovou a incentivní turistiku. Město Mikulov úspěšně pracuje na své propagaci také skrze pořádání hojně navštěvovaných akcí, jako jsou tematicky zaměřené slavnosti a festivaly.

Z hlediska dopadu na předměty ochrany území se jeví jako **problematické chování částí cyklistů, kteří nerespektují zákazy a vjíždějí do rezervací**. Problémem je také **nárazová návštěvnost rekreatantů z Pasohlávek v letním období v případě, že se zhorší počasí**. Další **problémy působí část pobytových turistů, která vyhledává romantická zákoutí v rezervacích mimo vyznačené stezky a pořádá zde pikniky nebo se jinak nevhodně chová** (problém s hlukem, odpadky...).

Tyto problémy souvisí se **stávajícím stylem propagace destinace, který vytváří částečně nereálná očekávání návštěvníků** (místo bez lidí, kde zažijete romantické okamžiky v přírodě se skleničkou vína). Dalším problémem je **koncentrace pobytové turistiky a hromadných akcí v hlavní sezónu**, která vede k vysoké návštěvnosti hlavních center, zejména Mikulova. V okamžiku, kdy návštěvníci vnímají centrum jako přeplněné, mají zvýšenou tendenci hledat klidná místa v nejcennějších částech přírody – pálavských rezervacích. Další slabinou je **nedostatečná nabídka nízkonákladových aktivit pro pobytové návštěvníky**.

Doporučení

1. **upravit prezentaci destinace** tak, aby bylo jasné, že jde o hojně navštěvované místo a jasně komunikovat i v rámci propagace skutečnost, že Pálava je chráněné území, ve kterém pro návštěvníky platí určitá omezení a pravidla. Při přípravě prezentace zohlednit omezení využití území CHKO z hlediska cestovního ruchu uvedená v následující kapitole.
2. dát kalendář hromadných akcí v hlavní sezónu do souladu s kapacitou obcí a preferovat menší akce pro pobytové návštěvníky před velkými akcemi s mnohatisícovou účastí
3. **nabízet pobytovým návštěvníkům v obcích dostatek programů, které zohlední jejich finanční možnosti a nasměrují hlavní část jejich aktivit mimo nejcennější části přírody**
4. provádět v exponovaných obdobích v rezervacích intenzivní strážně-průvodcovskou činnost s cílem usměrnit chování návštěvníků a pomoci jim vnímat hodnotu území
5. **využívat všech možností jak působit na návštěvníky, aby pochopili hodnotu území a chápali potřebu jeho ochrany a související omezení pro jejich pohyb (informace v TIC, prostřednictvím místních průvodců, v připravovaném DP Pálavy, na webu, v mapách u ubytovatelů...)**

Při přípravě KPNV zhodnotili pracovníci Správy CHKO (na základě zkušeností z terénu expertním způsobem) dopady návštěvnosti na jednotlivé lokality.

Za nejzatíženější lokality CHKO Pálava lze považovat:

- **modrou značenou trasu KČT z Mikulova na Svatý kopeček**, především vrcholovou planinu s kaplí sv. Šebestiána a její okolí
- **červenou značenou páteřní trasu KČT z Dolních Věstonic do Mikulova**
 - cesta severním svahem Děvína k hradu Děvičky
 - **zřícenina hradu Děvičky a okolí**
 - oblast Soutěsky
 - **okolí zříceniny Sirotčího hrádku**
 - sestupová trasa ze Stolové hory směrem k Mikulovu
 - oblast lomu na vrchu Turoid
 - západní svah a vrcholová partie Kočičí skály
- **zelená značená trasa KČT z Pavlova na Děvičky**

Podrobněji je tato problematika pojednána v samostatné části KPNV – Limity území (str. 142), kde jsou u nejproblémovějších lokalit uvedena také doporučení.

IP CHKO Pálava - Aplikační část

Aplikační část interpretačního plánu jako fáze v celém plánovacím procesu:

INFORMACE	ANALÝZA	VÝBĚR	AKCE
přehled zdrojů území, sledování kontextu (co vše se na místě odehrává, jak místo souvisí se svým okolím), zjišťování kvantitativních a kvalitativních informací o návštěvnících, sledování stávajícího marketingu místa, přehled a hodnocení stávající interpretace	hodnocení informací zjištěných v předchozím kroku, vyvození závěrů pro další postup, výběr faktů relevantních pro další plánování interpretace stanovení limitů území – reálná využitelnost zdrojů a lokalit	výběr způsobu interpretace: cíle interpretace, definování cílových skupin interpretace, tvorba sdělení výběr prostředků (forem) interpretace	akční plánování: kdo, kde, kdy, co, jak, za kolik

Tuto část plánu je potřeba chápat jako logickou součást plánovacího procesu. V aplikační části vycházíme ze zjištění Analytické části a z návrhů definovaných v Plánovací části. Řešíme v ní, jaká opatření je třeba zrealizovat, jejich logickou návaznost a kdo by měl být nositelem těchto opatření, která vstupní data, procesy a výstupy je dobré monitorovat pro případnou aktualizaci KPNV atd.

Evaluace interpretace

Evaluace interpretace je nezbytná pro to, aby bylo možné zjistit její efektivitu. **Efektivitu interpretace ve vztahu ke Konceptu práce s návštěvníckou veřejností CHKO Pálava lze posuzovat na 2 základních úrovních:**

- 1) do jaké míry je naplňován účel KPNV
- 2) do jaké míry je dosaženo stanovených komunikačních cílů

Účel i komunikační cíle definuje Plánovací část dokumentu.

1) Hodnocení účelnosti interpretace

Hlavním účelem, k němuž má KPNV sloužit je:

- předcházet střetům ochrany přírody a krajiny s cestovním ruchem, kde je to možné a
- omezit existující negativní dopady cestovního ruchu v území

K naplnění účelu KPNV má sloužit celá řada opatření rozpracovaných v Aplikační části dokumentu. Jsou zaměřena na usměrnění pohybu návštěvníků v CHKO Pálava, aktivní ovlivňování očekávání návštěvníků, které bude více odpovídat realitě intenzivně využívané turistické oblasti a na směřování návštěvníků k žádoucímu chování.

Aby bylo možné zhodnotit, do jaké míry KPNV stanovený účel naplňuje, je potřeba k jednotlivým bodům formulovat konkrétní, měřitelné, akceptovatelné, reálné a pokud možno termínované cíle:

Díky realizaci opatření navržených KPNV:

- 1. Poklesne počet konfliktů mezi návštěvníky oblasti a ochranou přírody řešených v daném roce Správou CHKO Pálava ve srovnání s předchozím obdobím.**
- 2. Celkově se zlepší situace v kritických lokalitách vytipovaných Správou CHKO Pálava, kde činnosti spojené s rostoucí návštěvností (např. rušení, sešlap) způsobily omezení výskytu konkrétních druhů či společenstev nebo jiné významné změny přírodního prostředí (např. eroze).**

Způsob hodnocení

Předpokladem pro vyhodnocení Cíle 1 je dlouhodobé sledování konfliktů řešených Správou CHKO Pálava a jejich souvislost s cestovním ruchem. (Nemělo by být nad rámec běžných činností konkrétní Správy CHKO – tj. např. na Pálavě se o případných konfliktech běžně mluví v rámci pravidelných porad. Jednou za rok udělat souhrn, srovnání s předchozím obdobím, dát do zápisu.)

Předpokladem pro vyhodnocení Cíle 2 je vytipování kritických lokalit na území CHKO Pálava pracovníky Správy, dále definování druhů, společenstev či jiných změn v prostředí, které jsou nejvíce negativně ovlivňovány projevy rostoucí návštěvnosti lokalit, jako je rušení, sešlap vegetace, eroze pěšin apod. a konečně stanovení sledovaného cíle pro danou lokalitu a způsobu jeho dokumentace a hodnocení.

2) Hodnocení dosažení komunikačních cílů

Koncepce práce s návštěvnickou veřejností je postavena především na využití komunikačních prostředků. O jejich efektivitě rozhoduje, do jaké míry dokážou návštěvníkům srozumitelně sdělit klíčové informace, vzbudit žádané emoce a motivovat je k určitému jednání. Tyto cíle jsou definovány v části Cíle interpretace, vztahují se přímo k návštěvníkům území a říkají, co by návštěvníci měli pochopit (cíle vzdělávací), pocítit (cíle emoční) a udělat (cíle v oblasti chování).

Vyhodnocování toho, do jaké míry se záměry tvůrců interpretace potkávají s realitou, je pro efektivitu KPNV zásadní. Týká se to jak fáze vzniku prostředků komunikace, tak období po jejich realizaci.

Ve fázi vzniku

- **Zásada 1:** U klíčových komunikačních prostředků, jako jsou Dům přírody, vstupní informační panely, naučné stezky, web Domu přírody apod. či jejich prvků (např. důležité exponáty do expozice Domu přírody) bude otestována jejich schopnost komunikovat stanovené sdělení návštěvníkům pomocí plnokrevných maket v měřítku 1:1 prezentovaných vzorku hlavních cílových skupin. Až na základě zjištění, že 70 % vzorku návštěvníků pochopilo sdělení, lze zadat výrobu daného prostředku.

Po uvedení do provozu

- Zásada 2: U klíčových prostředků, jako je Dům přírody, bude pomocí strukturovaných rozhovorů s návštěvníky z různých cílových skupin periodicky ověřována jejich efektivita, která by měla dosáhnout alespoň 70 %.
- Zásada 3: V případě, že sdělení komunikačního prostředku či jeho části pochopí méně než 70 % vzorku, provede jeho provozovatel příslušné úpravy. Při jejich navrhování postupuje podle Zásady 1 a výsledek ověřuje dle Zásady 2.

Forma, rozsah, načasování, frekvence a způsob vyhodnocení jednotlivých šetření musí být po dohodě se Správou CHKO Pálava a podle konkrétní situace upřesněny odborníkem na interpretaci.

Poznámka:

1. Pro sledování situace a usměrňování cestovního ruchu v území bude důležité **dlouhodobě sledovat počet návštěvníků i jejich názory**. Bude vhodné kombinovat data z automatických sčítačů s návštěvníkým průzkumem, který odráží trendy v názorech návštěvníků a umožňuje získat zpětnou vazbu. Pokud automatické sčítače nebudou fungovat, je potřeba minimálně jednou za rok udělat manuální sčítání vytipovaných lokalit. Jako vzor může posloužit průzkum realizovaný při přípravě KPNV CHKO Pálava. Otázky dotazníku je možné podle potřeby pozměnit, doporučujeme však jeho znění konzultovat s odborníkem, aby některé otázky zůstaly zachovány a umožňovaly dlouhodobé srovnání.
2. Stanovení jasných cílů a hodnocení jejich dosahování by se mělo promítnout do všech opatření, které KPNV navrhuje a mělo by se stát obecným principem řízení a práce s KPNV.

Monitoring a výzkum

návrh monitoringu a výzkumu ve vztahu k návštěvnosti a návštěvníkům

Pro efektivní usměrňování návštěvnického ruchu v území je třeba mít k dispozici kvalitní informace. Důležité jsou informace, které dokumentují změny v regionu z hlediska:

- **návštěvníků** – množství, časové a prostorové rozložení, jejich vnímání přírodních i kulturně-historických hodnot území, kvalita zážitku v místě
- **místních obyvatel** – vnímání hodnot území (hodnota domova), přítomnosti a chování návštěvníků
- **předmětů ochrany / péče** – lokality, druhy a společenstva / památky atd.

	Návštěvníci	Místní	Předměty ochrany dané lokality	Druhy a společenstva
Co sledovat	<p>dlouhodobé změny ve složení návštěvníků a jejich rozložení v prostoru a čase</p> <p>vnímání benefitů a bariér území</p> <p>kvalita zážitku návštěvníků</p>	<p>vnímání benefitů a bariér území</p> <p>kvalita života místních obyvatel</p>	<p>dlouhodobé změny v erozi povrchu turistických tras</p> <p>změny technického stavu kulturních památek</p>	<p>dlouhodobé změny ve výskytu vybraných druhů</p> <p>dlouhodobé změny ve složení společenstev</p>
Proč co to přinese?	<p>možnost nasměrovat propagaci / prezentaci hodnot území</p>	<p>možnost zjistit míru podpory místních obyvatel pro podporu ochrany místního dědictví (přírody, památek, tradic)</p> <p>možnost zjistit vliv cestovního ruchu na území</p>	<p>možnost zjistit vliv cestovního ruchu na území</p> <p>možnost zjistit vliv intenzivního návštěvnického ruchu na vybrané objekty</p>	<p>možnost zjistit vliv cestovního ruchu na území</p>
Kdo	AOPK MAS / DM	AOPK MAS / DM ve spolupráci s RMM	AOPK, RMM ve spolupráci s obcemi a dalšími vlastníky/správci objektů	AOPK
Jak	<p>automatické sčítače + kalibrační sčítání</p> <p>kvalitativní dotazníkové průzkumy (<i>formulář průzkumů realizovaných 2017 je pro představu uveden v příloze</i>)</p>	<p>kvalitativní dotazníkové průzkumy</p> <p>zpětná vazba z běžných jednání v regionu</p>	<p>dlouhodobé měření změn rozsahu eroze ve vztahu k zjištěnému zatížení lokality návštěvníky</p> <p>sledování stavu hradních zřícenin, drobných památek typu boží muka, kapličky, křížová cesta</p>	<p>dlouhodobé sledování změn výskytu vybraných druhů ve vztahu k zjištěnému zatížení lokality návštěvníky</p>

Plán realizace

nastavení postupných kroků pro implementaci KPNV

Úspěšné naplňování KPNV (a obou interpretačních plánů – CHKO Pálava i DP Pálavy) je závislé na spolupráci mnoha aktérů – samotné AOPK ČR, Regionálního muzea v Mikulově, obcí, subjektů aktivních v cestovním ruchu a destinačním managementu území.

Jelikož zadavatelem dokumentu je AOPK ČR, tento dokument se soustředí především na opatření a návštěvnickou infrastrukturu (NI), které budou realizovány AOPK ČR (RP Jižní Morava, Správa CHKO Pálava) a některými klíčovými partnery, ostatní jen pokud je to nezbytné z pohledu ochrany přírody a krajiny. Opatření se týkají údržby, obnovy, doplnění, případně zrušení částí NI, zajištění provozu objektů NI, zajištění služeb (např. průvodci přírodou, WC, v omezené míře i občerstvení či ubytování), tiskovin. Níže v tabulce uvádíme přehled postupných kroků a kdo je zodpovědný za jejich realizaci.

Při prezentaci KPNV (a obou interpretačních plánů CHKO Pálava i DP Pálavy) i jednotlivých navrhovaných opatření dalším partnerům a subjektům v území jako jsou např. obce, informační centra či jiné subjekty poskytující služby cestovního ruchu **doporučujeme vždy zdůrazňovat, za jakým účelem byly navrženy a jak s nimi souvisí celková prezentace území Pálavy v cestovním ruchu.** KPNV (a interpretační plány) nejsou klasické plány rozvoje cestovního ruchu.

Mají pomoci především:

- a) **předcházet střetům zájmů** ochrany přírodních i kulturně-historických hodnot CHKO Pálava, zajištění běžné hospodářské činnosti v území a zájmů cestovního ruchu, **všude tam, kde je to možné**
- b) **omezit již existující negativní dopady cestovního ruchu v území.**

Jedním z klíčových prostředků, jak toho dosáhnout je:

Stanovit zásady prezentace hodnot území CHKO Pálava (mimo jiné prostřednictvím Domu přírody Pálavy) tak, aby prezentace lépe odpovídala současné situaci v území a aby přírodní i kulturně-historické hodnoty území zůstaly zachovány.

Opatření navrhovaná v KPNV jsou pak trojí povahy – institucionální opatření, činnosti a tzv. projekty:

- **Institucionální opatření** jsou nezbytná k tomu, aby byla vytvořena dostatečná kapacita k realizaci projektů a některých činností.
- **„Projekty“** se zde rozumí konkrétní záměry, jejichž realizace je pro naplňování cílů KPNV (a obou interpretačních plánů důležitá). Mohou zahrnovat návazné části infrastruktury, jako je naváděcí a orientační systém, dále produkty pro návštěvníky – například tiskoviny nebo suvenýry, ale i služby – prohlídky s průvodcem apod.
- Kromě řešení konkrétních „projektů“ je potřeba, aby pro naplnění KPNV v CHKO Pálava AOPK ČR (RP Jižní Morava, Správa CHKO Pálava) a partneři v regionu zajišťovali některé průběžné i jednorázové **činnosti**.

Institucionální opatření

Tato opatření by měla mít v krátkodobém i střednědobém výhledu **prioritu**, nejenom proto, že jsou zásadní pro realizaci projektů a případně produktů cestovního ruchu, ale i pro nasměrování celkového rozvoje cestovního ruchu v území.

K hlavním prioritám patří:

- 1) zajištění dostatečné kapacity pracovníka pro oblast práce s veřejností**, který bude mít na starosti CHKO Pálava (nejlépe přímo na pracovišti Správy CHKO Pálava)
- 2) kvalitní obsazení pracovních pozic v návštěvnickém středisku CHKO Pálava, tj. DP Pálavy**
- 3) ustavení pravidelného způsobu komunikace mezi zástupci AOPK ČR** (hlavní spolupracující subjekt návštěvnického střediska CHKO Pálava – DP Pálavy), **Regionálního muzea v Mikulově** (provozovatel DP Pálavy), **Turistickým informačním centrem Mikulov** (zástupce TIC a destinačního managementu) **a zástupci obcí v regionu** (Město Mikulov, Pasohlávky, DSO Mikulovsko atd.).

I po vzniku návštěvnického střediska CHKO Pálava v Dolních Věstonicích bude kromě běžné komunikace s veřejností nadále potřeba ze strany AOPK ČR (RP Jižní Morava – Správy CHKO Pálava) neustále komunikovat s dalšími hráči v území (především viz výše bod 2), reagovat na vývoj situace a usměrňovat využití území pro potřeby cestovního ruchu.

Ze strany orgánů ochrany přírody se nejedná o snahu suplovat organizaci a celkové řízení cestovního ruchu v území. Jde o efektivní cestu jak zajistit ochranu přírody a krajiny, zohlednit běžnou hospodářskou činnost a předcházet případným střetům se zájmy cestovního ruchu v území, které je dnes již velmi intenzivně využíváno a v němž je potřeba pohyb a aktivity návštěvníků v určitých částech usměrňovat.

V případě, že se nepodaří dlouhodobě zajistit dostatečnou kapacitu pracovníka AOPK pro práci s veřejností na Správě CHKO (případně RP Jižní Morava), kvalitně obsadit pozice pracovníků v připravovaném DP Pálavy a průběžně spolupracovat s ostatními subjekty v území, je realizace KPNV (a obou interpretačních plánů) jako celku nemyslitelná.

Zajištění personální kapacity

Kdo: AOPK ČR

Co: zajistit dostatečnou kapacitu pracovníka pro práci s veřejností na Správě CHKO Pálava (RP Jižní Morava) pro agendu území CHKO Pálava

Souvislost s DP: z pohledu DP by to měl být kontaktní člověk, který by průběžně spolupracoval – dodával informace, podněty a sledoval, jestli se DP svou činností neodklání mimo dohodnutý rámec

Proč – co je účelem:

- zajistit spolupráci s partnery v území v oblasti rozvoje cestovního ruchu a jeho usměrňování jako jsou obce, vlastníci a hospodáři, kraje, destinační management, muzea (především RMM), informační centra (především TIC Mikulov a Pasohlávky), jiní důležití strategičtí partneři poskytující služby v cestovním ruchu

- zajistit pravidelná mimosezónní setkání se zástupcem destinačního managementu a pracovníky informačních center uvnitř i v okolí CHKO, na nichž Správa CHKO získá zpětnou vazbu o průběhu uplynulé sezóny a případných problémech, které bude potřeba řešit a bude mít možnost informovat o tom, co SCHKO (AOPK ČR, RP Jižní Morava, Správa CHKO Pálava) v území dělá – na rozdíl od zveřejňování zpráv umožňuje tento způsob osobní kontakt a dává příležitost věci vysvětlit, nebo naopak klást dotazy apod.
- zajistit kontakt a průběžnou komunikaci s médii
- realizovat konkrétní projekty a spolupracovat nebo konzultovat přípravu dalších produktů cestovního ruchu a částí infrastruktury v CHKO a bezprostředním okolí tak, aby výsledek nebyl v rozporu s KPNV (a interpretačními plány CHKO a DP) a ochranou přírodních a kulturně-historických hodnot CHKO Pálava
- sledovat dopady návštěvnosti na předměty ochrany na území CHKO
- sledovat stav návštěvnické infrastruktury + pohyb návštěvníků v území ve vazbě na návštěvnickou infrastrukturu a reagovat na aktuální situaci, konzultovat případná opatření – ta se pak promítnou i do přípravy konkrétních projektů či produktů
- připravovat a spolupracovat na sledování návštěvnosti v CHKO Pálava a hodnocení naplňování KPNV (a obou interpretačních plánů), případně konkrétních částí návštěvnické infrastruktury

Kdy: co nejdříve, nejlépe 2017

Zdroje: rozpočtové prostředky

Kvalitní obsazení pracovních pozic v návštěvnickém středisku CHKO Pálava, tj. DP Pálavy

Kdo: Regionální muzeum v Mikulově
ve spolupráci s AOPK ČR (RP Jižní Morava – Správa CHKO Pálava)

Co: kvalitně obsadit místa pracovníků návštěvnického střediska CHKO Pálava (DP Pálavy)

- pracovník informačního centra
- programový pracovník

Proč – co je účelem:

- **zajistit spolupráci s realizátory Domu přírody při jeho přípravě v souladu s cíli definovanými KPNV a interpretačními plány CHKO a DP Pálavy**
- **zajistit provoz DP v souladu s cíli definovanými interpretačním plánem DP Pálavy**
- **zajistit pravidelnou a průběžnou komunikaci se zástupci AOPK ČR / RP Jižní Morava – SCHKO Pálava)**
- zajistit spolupráci s partnery v území v oblasti rozvoje cestovního ruchu a jeho usměrňování jako jsou obce, vlastníci a hospodáři, kraje, destinační management, muzea, informační centra a jiní strategičtí partneři poskytující služby v cestovním ruchu
- zajistit kontakt a průběžnou komunikaci s médii

- realizovat konkrétní projekty a spolupracovat nebo konzultovat přípravu dalších produktů cestovního ruchu a částí infrastruktury v CHKO a bezprostředním okolí tak, aby výsledek nebyl v rozporu s interpretačními plány a ochranou přírodních a kulturně-historických hodnot CHKO Pálava
- sledovat dopady návštěvnosti na předměty ochrany na území CHKO zejména v okolí DP, navrhnout a realizovat návazná opatření
- sledovat stav návštěvnické infrastruktury + pohyb návštěvníků v okolí DP ve vazbě na návštěvnickou infrastrukturu a reagovat na aktuální situaci, konzultovat případná opatření – ta se pak promítnou i do přípravy konkrétních projektů či produktů
- provádět evaluaci vlastní činnosti a návazná opatření

Kdy: tak, aby se mohli zapojit do příprav a realizace DP (programová náplň) před otevřením DP

Zdroje: RMM, prostřednictvím JMK

Pozn.: při výběru pracovníků doporučujeme využít zkušeností z již fungujících DP (např. Moravského krasu) a vybírat pracovníky, kteří jsou schopni se plnohodnotně zastoupit v různých rolích

Zajištění průběžné komunikace a koordinace – vytvoření stálé pracovní skupiny

Kdo: iniciuje AOPK (RP Jižní Morava – SCHKO Pálava), zapojení RMM, TIC Mikulov, další partneři

Co: vytvořit stálou pracovní skupinu

Proč – co je účelem:

- **vytvořit stálou skupinu zástupců klíčových hráčů v území, kteří mohou zásadním způsobem ovlivnit naplňování cílů KPNV v území**
členové: doporučujeme navázat na stávající pracovní skupinu pro přípravu KPNV
četnost schůzek: pravidelně, min. 1x za rok (mimo sezónu), nejlépe ale před a po sezóně
návaznost: skupina by měla pracovat s výstupy ze schůzek TIC a získané zpětné vazby (viz dále tabulka Činnosti – Koncepční, bod 14), mohla by na tyto schůzky termínově navazovat
- **zajistit pravidelnou komunikaci a koordinaci kroků** s cílem usměrňovat návštěvnost v CHKO Pálava a vytvářet jednotnou prezentaci CHKO Pálava, která bude podporovat zachování přírodního a kulturně-historického dědictví na území CHKO a v jeho nejbližším okolí
- **zajistit průběžnou a dlouhodobou koordinaci kroků mezi provozovatelem DP Pálavy a zástupci klíčových aktérů v oblasti cestovního ruchu v území**
- **v souladu s KPNV (a interpretačními plány) upřesňovat jednotlivé kroky (plán činnosti) na daný rok**
- **hodnotit naplňování KPNV a kroků realizovaných za předchozí rok (plán činnosti)**

Kdy: co nejdříve, pracovní skupina by měla být ustavena a pracovat dostatečně dopředu před zahájením činnosti DP, aby se podle něj už mohl provoz DP v prvním roce činnosti řídit

Zdroje: AOPK ve spolupráci s ostatními členy

Činnosti

Uvedené činnosti jsou nezbytné k naplnění KPNV (a interpretačních plánů) a zahrnují jednorázové, opakované i průběžné aktivity, které zajišťují především klíčové subjekty: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (dále v tabulce AOPK – jejím kontaktním místem v regionu je Regionální pracoviště Jižní Morava – Správa Chráněné krajinné oblasti (SCHKO) Pálava), Regionální muzeum v Mikulově (dále RMM), Turistické informační centrum Mikulov (dále TIC Mikulov) + další důležitá informační centra jako jsou např. Pasohlávky, destinační management (dále DM), obce.

Níže uvedená tabulka stručně popisuje doporučené činnosti a stanovuje, kterého subjektu se daná činnost týká. Činnosti jsou pro větší přehlednost seskupeny podle tematických oblastí (koncepce, komunikace apod.).

Koncepční činnosti

Co	Kdo
1. Sledovat tvorbu koncepčních a strategických rozvojových materiálů s dopadem na území CHKO a usměrňovat problematické návrhy už v plánovací fázi procesu	AOPK, TIC, Město Mikulov, DM
2. Zajistit koordinaci kroků a komunikaci v rámci jednotlivých institucí či organizací. Komunikace o CHKO a jeho návštěvnické infrastruktuře by navenek měla být jednotná a v souladu s cíli a obsahem interpretačního plánu (tj. regionální i centrální pracoviště dané instituce by například mělo znát závěry interpretačního plánu).	AOPK, RMM, DM, TIC, obce
3. Zajistit přípravu, realizaci a provoz návštěvnického střediska CHKO Pálava (vč. doprovodných lokalit Vysoká Zahrada a NPP Kalendář věků), jako jednoho z důležitých prostředků komunikace o území CHKO.	AOPK, RMM
4. Připravit prezentaci CHKO založenou na interpretačním plánu CHKO tak, aby časově předcházela vzniku návštěvnického střediska CHKO (DP Pálavy) a mohla být intenzivně využívána v době jeho otevření. Pracovat s vizuální identitou DP v oblasti.	AOPK, RMM, DM
5. Dlouhodobě podporovat návaznost a synergií dalších částí návštěvnické infrastruktury a služeb v území (expoziční, NS, prohlídky s průvodcem atd.) v souladu s interpretačním plánem území CHKO (a DP Pálavy).	AOPK, RMM, TIC, DM, obce
6. Vytvořit mechanismus monitoringu návštěvnosti CHKO a jeho dopadů na území (ve spolupráci s odborníky)	AOPK, DM
7. Sledovat rozvoj nových sportů a aktivit, které mohou negativně ovlivnit návštěvnický zážitek ostatních návštěvníků (drony, elektroskútry a elektrokola, adrenalinové sporty, team-buildingové aktivity apod.)	DM, AOPK

<p>8. Vytipovat nízkonákladové možnosti trávení volného času (pozorovatelný, průvodci – tištění, elektroničtí (aplikace), hledačky...) a podporovat jejich rozvoj</p>	<p>DM, TIC Mikulov ve spolupráci s AOPK</p>
<p>9. Provazovat existující a vznikající trasy s nabídkou místních služeb v obcích (občerstvení, ubytování, průvodcovské a informační služby, WC, expozice apod.)</p>	<p>DM, TIC Mikulov ve spolupráci se subjekty v CR a obcemi</p>
<p>10. U všech částí infrastruktury jasně stanovit, kdo za ni bude zodpovědný a bude ji udržovat – především u věcí vznikajících v rámci projektů, ke kterým se po uplynutí projektu často už nikdo nehlásí</p>	<p>všichni zřizovatelé a realizátoři</p>
<p>11. Zlepšit orientační systémy v problematických místech (např. Archeopark Pavlov). Vždy požádat o prověření někoho, kdo není místní (auto, cyklo, pěší). Pravidelně provádět kontrolu značení a orientačních prvků jako důležitou součást údržby návštěvnické infrastruktury.</p>	<p>AOPK, RMM, TIC, obce, DM</p>
<p>12. Stanovit podmínky umístování informačních panelů a prvků (místo, forma, obsah, soulad s interpretačním plánem a pravidly dobré interpretace), kteře nejsou součástí navrhované návštěvnické infrastruktury – typicky panely zdánlivě nesouvisející s ochranou území, panely projektů apod, které obvykle nebývají předem konzultovány (obsah ani forma). Umísťovat takovéto panely uvážlivě, po dohodě a jen při splnění stanovených podmínek.</p>	<p>AOPK, obce, DM, další vlastníci pozemků</p>
<p>13. Nerozšiřovat stávající hromadné akce a nepovolovat další, které by zasahovaly do citlivých území (viz limity využití území), aby nedocházelo k ohrožení předmětů ochrany, dalších přírodních a kulturně-historických hodnot území, zájmů vlastníků pozemků a hospodářů a zhoršení zážitku ostatních návštěvníků území. Kontrolovat dodržování stanovených podmínek.</p>	<p>AOPK ve spolupráci s DM, Tic Mikulov a obcemi</p>
<p>14. Pravidelně školit personál TIC (nejlépe také personál, který je v přímém kontaktu s návštěvníky v rámci vstupu do expozic RMM apod.) v regionu a v rámci školení poskytovat a sdílet aktuální informace o dění v CHKO, získávat od účastníků touto formou zpětnou vazbu a identifikovat problémová témata, která bude potřeba ve vztahu k návštěvníkům řešit.</p> <p>Dlouhodobě sledovat kvalitu poskytovaných služeb.</p>	<p>TIC Mikulov ve spolupráci s AOPK</p>

<p>15. Školit průvodce (dle potřeby), kteří budou mít zájem v regionu poskytovat průvodcovské služby (včetně zájemců z řad stávajících průvodců), s důrazem na pravidla dobré interpretace.</p> <p>Dlouhodobě sledovat kvalitu poskytovaných služeb.</p>	TIC Mikulov ve spolupráci s RMM, AOPK, subjekty v CR
<p>16. Připravit pravidla chování pro návštěvníky (vhodná forma a zpracování pro cílové skupiny návštěvníků CHKO), která budou využívána při prezentaci a interpretaci v území. Tam, kde je to vhodné, využít pro návštěvníky-cyklisty Kodex terénního cyklisty.</p>	Spolupráce AOPK, TIC Mikulov
<p>17. Připravit upozornění na možná základní zdravotní rizika např. v důsledku extrémních teplot, náročného terénu, výskytu klíšťat, nebezpečí úrazu při určitých povětrnostních podmínkách + nutné vybavení pro výlety (voda, vhodná obuv atd.). Cílit informace na hlavní skupiny návštěvníků v hřebenové části Pavlovských vrchů. Využívat tyto informace při prezentaci a interpretaci v území.</p>	Spolupráce AOPK, TIC Mikulov

Komunikace

Co	Kdo
<p>1. Zajistit pokračování komunikace, koordinace a jednotnějšího přístupu k prezentaci území ze strany Správy CHKO Pálava, RMM, TIC Mikulov, DM a zástupců obcí (ideálně pokračování pracovní skupiny pro přípravu KPNV a interpretačních plánů CHKO a DP Pálavy)</p>	AOPK, RMM, TIC Mikulov, obce
<p>2. Komunikovat limity a specifika území i vhodné způsoby jeho využití směrem k návštěvníkům, ale především k subjektům, které jsou či budou aktivně zapojeny do cestovního ruchu (obce, destinační management, ubytovatelé, informační centra, další poskytovatelé služeb, kraje, organizátoři hromadných akcí)</p>	AOPK, DM
<p>3. Aktivně komunikovat se zástupci kraje a CzechTourismu o případné aktualizaci jejich webových prezentací území Pálavy</p>	DM na základě konzultace s AOPK
<p>4. Komunikovat s médii na základě znalosti místních poměrů, aktuálních a přesných informací a předcházet tak nedorozuměním, nereálným očekáváním návštěvníků a zbytečným následným potížím</p>	DM, AOPK
<p>5. Komunikovat návštěvníkům území citlivost některých částí CHKO a s tím související skutečnost, že je v nich většinou pouze minimální návštěvnická infrastruktura. Nabádat návštěvníky k tomu, aby se na výlety dostatečně vybavili (extrémně horké počasí, nedostatek zdrojů pitné vody atd.) a odpady odnášeli zpět mimo území CHKO.</p>	DM, AOPK, TIC Mikulov

6. Komunikovat návštěvníkům lokalizaci a kapacitu parkovišť v obcích i mimo obce (případně také max. dobu parkování) a dostupné služby a infrastrukturu u parkoviště (občerstvení, toalety, kontejnery na odpad, hřiště, posezení, vstupní panely s mapou)	TIC ve spolupráci s obcemi, vlastníky pozemků
7. Komunikovat pravidla chování v CHKO a propagovat nabídku vhodných tras a programů pro různé skupiny návštěvníků prostřednictvím spolupráce s ubytovateli a dalšími poskytovateli služeb.	DM, přípravu konzultovat s ostatními
8. Ve spolupráci s regionálním tiskem uvádět konkrétní příklady, kdy adrenalinoví cyklisté a problémoví návštěvníci působí škody v přírodě, znepríjemňují pobyt ostatním návštěvníkům, ohrožují sami sebe i ostatní	AOPK, TIC, obce
9. Cíleně komunikovat s organizátory akcí, nenabízet území k organizaci akcí, které nejsou vhodné. Držet se předem stanovených podmínek pro konání, četnost a kapacitu akcí (viz výše Koncepční činnosti) a limitů využití území.	AOPK, DM, obce, vlastníci pozemků
10. Na vstupních parkovištích, v informačních materiálech a mediálních výstupech informovat o možných rizicích pohybu po Pálavě. Vídat pěší, kteří se řídí pravidly chování návštěvníka CHKO, cyklisty, kteří dodržují kodex terénního cyklisty a nezajíždějí do rezervací. Zdůrazňovat potřebu respektu mezi skupinami návštěvníků (např. pěší a cyklisté) i návštěvníků k místním obyvatelům.	DM, AOPK

Infrastruktura

1. Zachovat a nezhoršovat dosavadní ráz území a minimalizovat nově budovanou turistickou infrastrukturu (např. velikost a počet informačních panelů), neumísťovat infrastrukturu, která není v souladu s interpretačním plánem CHKO (např. nahodilé informační panely, panely výstupů projektů apod.)	AOPK, hospodáři, obce, DM, TIC
2. Upozorňovat vydavatele turistických map či provozovatele on-line map na případné změny tras či označení lokalit, aby neposkytovaly zavádějící informace (archeologické naleziště → archeologická lokalita, odstranit z map studánky dlouhodobě bez vody apod.). Nadále spolupracovat s KČT na značení tras.	AOPK, TIC
3. Vytvářet či aktualizovat expozice tak, aby byly obsahově i po formální stránce v souladu s KPNV, interpretačním plánem CHKO Pálava a dobrou praxí v interpretaci místního dědictví. Expozice by se měly vzájemně doplňovat a odkazovat na sebe (motivovat k návštěvě).	AOPK, RMM, obce
4. Odstraňovat neaktuální či nefunkční infrastrukturu, která negativně ovlivňuje návštěvnícký zážitek (nefunkční značení, neaktuální mapy v terénu, NS, panely aj.), včetně infrastruktury, o kterou není možné se dále starat – týká se všech vlastníků a provozovatelů infrastruktury.	AOPK, DM, obce, subjekty v cestovním ruchu

5. Udržovat trasy, značení, výhledy a části infrastruktury (panely, odpočívadla, pozorovatelný atd.) v dobrém stavu – týká se všech vlastníků a provozovatelů infrastruktury.	DM, SCHKO, obce, subjekty v cestovním ruchu
6. Každou přípravu či aktualizaci nové části infrastruktury, produktu cestovního ruchu či interpretační služby plánovat s přihlédnutím k interpretačnímu plánu území, zásadám dobré interpretace a limitům využití území stanoveným v KPNV.	AOPK, DM, TIC, obce, subjekty v cestovním ruchu

Dopravní dostupnost a parkoviště

1. Zachovat zákaz vjezdu jízdních kol do národních přírodních rezervací (především na hřebenu Pavlovských vrchů). Zvýšit přítomnost strážce přírody v době nejvyšší návštěvnosti.	AOPK, DM, TIC Mikulov
2. Podpořit vybudování úschoven kol alespoň v některých obcích pod Pavlovskými vrchy (Pavlov, Horní Věstonice, Dolní Věstonice – v souvislosti s přípravou DP Pálavy, Klentnice atd.)	SCHKO, DM, obce
3. Zajistit možnost odložit kola tak, aby návštěvníci mohli navštívit turistický cíl (např. expozici v Archeoparku, DP Pálavy). Vztít v úvahu bezpečnost, počasí (déšť, extrémní slunce), kapacitu a technické parametry stojanů atd.	Zřizovatelé a provozovatelé turistických cílů včetně AOPK, obce, DM
4. Vyřešit parkování v nástupních bodech a u turistických cílů v obcích i mimo obce (kapacita, pro koho je parkování určeno, zpoplatnění apod.).	Zřizovatelé a provozovatelé turistických cílů včetně AOPK, obce, DM

Regionální produkty a suvenýry

1. Podporovat vznik takových regionálních suvenýrů prezentujících území CHKO, které podpoří prezentaci území v souladu s interpretačním plánem CHKO Pálava (nepropagovat nevhodné lokality, adrenalinové zážitky apod.)	DM v konzultaci s AOPK
2. Certifikovat služby a zážitky (například procházky s místním průvodcem, průvodcované prohlídky v muzeu či Domě přírody apod.)	DM v konzultaci s AOPK

Programy

<p>1. Vytvářet programy pro návštěvníky tak, aby naplňovaly cíle interpretačního plánu (např. klíčová sdělení o Pálavě, ale i usměrnění návštěvnosti), přizvat k přípravě místní odborníky a využívat místní zdroje, které mají v území tradici (RMM apod.)</p>	<p>DM, AOPK, RMM, TIC</p>
<p>2. Připravit postupně ke každé exponované návštěvnické lokalitě programy pro cílové skupiny návštěvníků, které ji navštěvují (mohou být využívány stále, jen sezónně nebo i nárazově na akcích). Využívat místní odborníky.</p>	<p>DM, AOPK, RMM, TIC</p>
<p>3. Připravovat cíleně programy, které umožní nízkonákladové trávení volného času mimo nejcennější části přírody (aplikace, hledačky, atd.). Zaměřit se především na cílové skupiny Pěší na delších pobytech a Rodiny s dětmi (viz Plánovací část – Cílové skupiny). Umísťovat programy tam, kde je/bude dostatečné zázemí (odpočinkové plochy, občerstvení, WC). Koordinovat vznik a zaměření programů s nabídkou místních muzeí a jiných institucí.</p>	<p>DM, AOPK, RMM, TIC</p>
<p>4. Proškolit průvodce, kteří budou mít zájem v regionu poskytovat průvodcovské služby (včetně zájemců z řad stávajících průvodců), s důrazem na zásady dobré interpretace (spolupráce se školiteli interpretačních průvodců)</p>	<p>TIC Mikulov ve spolupráci s RMM, AOPK, subjekty v CR</p>

Projekty

Do této oblasti patří široká škála konkrétních záměrů od suvenýrů, přes infopanely na vstupech, web, hledačky, mapu, digitálního průvodce až po naučné stezky, návštěvnické středisko CHKO Pálava (Dům přírody Pálavy), odpočívadla, vyhlídky atd.

Vybrané „projekty“ jsou stručně popsány v jednotlivých kartách. Klíčová sdělení v kartách jednotlivých prvků interpretační infrastruktury nejsou uvedena v plném znění, jsou zkrácena kódem – např. 2a. V plném znění je najdete v Plánovací části, kapitole *Klíčová sdělení*.

Karty jednotlivých prvků mohou správcům a realizátorům interpretace v území CHKO Pálava sloužit k evidenci jednotlivých interpretačních prvků a ke sledování jejich technického stavu, aktuálnosti apod. Jasně dokládají, k čemu byl daný prvek zřízen, jaká klíčová sdělení by měl v daném místě CHKO komunikovat, pro jakou cílovou skupinu návštěvníků byl určen, jak je zajištěna jeho údržba apod.

Pozn: U návrhů spojených s Domem přírody Pálavy je nutno respektovat Jednotný architektonický koncept (JAK) a příslušný grafický manuál.

Přehled karet s navrhovanými „projekty“, tj. prvky interpretace

Kód	Název prvku
DP	Dům přírody Pálavy
K1	Web Domu přírody Pálavy
K2	Infopanely na vybraných místech v CHKO
K3	Digitální průvodce
NS1	Naučná stezka Děvín
NS2	Naučná stezka Svatý kopeček
NS3	Naučná stezka Tuold
NS4	Naučná stezka Tabulová
T1	Návštěvnická mapa Pálavy
T2	Pálavské toulání – tištěný „pas“
T3	Pálavské toulání – série hledaček

Karta interpretačního prvku

kód prvku	DP
název prvku	<i>Dům přírody Pálavy</i>
lokalizace prvku	Stávající expozice RMM – památkově chráněný objekt v Dolních Věstonicích, který má projít rekonstrukcí, jeho nejbližší okolí, související lokality NPP Kalendář věků a Vysoká zahrada
popis prvku (stručně 1 věta)	Návštěvnické středisko CHKO Pálava Dům přírody Pálavy bude součástí sítě Domů přírody v ČR a jeho vizuální identita i koncepce respektuje jednotný architektonický koncept (JAK) vytvořený pro DP v ČR.
význam prvku (1 odstavec, proč je důležitý)	<p>Umožňuje seznámit návštěvníky s územím CHKO Pálava a jeho jedinečností, účelem jejího vyhlášení a dlouhodobými cíli ochrany přírody a péče o kulturně-historické hodnoty území. Pomáhá usměrňovat pohyb návštěvníků v území – směřovat pozornost do vybraných lokalit a k dalším částem infrastruktury.</p> <p>Jeho důležitým úkolem je vysvětlovat a prezentovat omezení, s nimiž se návštěvník v CHKO setká i pravidla, kterými by se měl při pobytu v CHKO řídit, a jejichž dodržováním aktivně přispívá k zachování přírodních i kulturně-historických hodnot území.</p> <p>Návštěvnické středisko CHKO Pálava má prezentovat CHKO Pálava jako celek a vycházet ze sdělení interpretačního plánu CHKO Pálava a DP Pálavy.</p> <p>V areálu se počítá s umístěním expozice o CHKO Pálava.</p> <p>V objektu bude umístěn multifunkční sál a zázemí pro návštěvníky zahrnující toalety, provoz informačních služeb, případně drobné občerstvení.</p> <p>DP bude nabízet vzdělávací a osvětové programy pro návštěvníky v interiéru i exteriéru.</p> <p>Vzhledem k omezeným možnostem v bezprostřední blízkosti objektu DP budou k návštěvnickým programům využity NPP Kalendář věků a omezeně i nedaleká archeologická lokalita Vysoká zahrada. Programy budou realizovány i na dalších vhodných lokalitách v CHKO, včetně MZCHÚ (vždy v souladu se zásadami KPNV CHKO Pálava).</p>
Cílová skupina (1 věta – pro koho je prvek určen) <i>Pozn: v závorce je uvedeno příslušné označení cílové skupiny v plánovací části KPNV a interpretačních plánů</i>	(Skupina A) Pěší návštěvníci na delších pobytech (Skupina B) Rodiny s dětmi (Skupina C) Pěší jednodenní návštěvníci (Skupina D) Školní skupiny, cykloturisté - cykloturisté pouze v případě, že budou mít možnost bezpečně odložit kola

Karta realizace

kód prvku	DP
název prvku	<i>Dům přírody Pálavy</i>
sdělení nebo témata interpretace (bodově, zahrnuje i informační věci, např. mapa, pravidla chování, přehled historie lokality...)	<p>Důležité součásti areálu DP:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mapa, podle níž se návštěvník zorientuje, a která ho nasměruje do vhodných lokalit – zde se nacházíte (před vstupem do Domu přírody i uvnitř objektu) • Jasný orientační systém v rámci DP (toalety, informace, směr prohlídky v expozici, přístupnost apod.) • vnitřní expozice, venkovní prvky v bezprostředním okolí DP, související lokality (především NPP Kalendář věků a omezeně Vysoká zahrada) <p>Všechna sdělení (klíčová i dílčí) by v Domě přírody Pálavy měla být zmíněna, i když některá nebudou rozpracována do větší hloubky.</p>
věci k dořešení (co je potřeba vymyslet a udělat, např. určit přesné umístění panelu, určit přesnou velikost, vyřešit napojení na elektřinu/zdroj energie, vybudovat stojan a nainstalovat panely)	<p>Je třeba dořešit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nastavit dlouhodobý, spolehlivý způsob spolupráce a komunikace mezi zadavatelem DP (AOPK ČR) a provozovatelem (RMM), který bude zásadní pro fungování DP v dalších letech • zajistit návaznost DP na subjekty koordinující a usměrňující práci s návštěvníky a cestovní ruch v regionu (viz Institucionální opatření) • připravit projekt DP Pálavy dle připraveného Interpretačního plánu DP Pálavy a navrhnout na základě něj expozice a interpretaci souvisejících lokality NPP Kalendář věků (a omezeně Vysoká Zahrada) • zajistit finanční prostředky na realizaci • realizace stavby a expozic, přípravy interpretace a úpravy venkovního areálu DP a souvisejících lokalit • zajistit kvalitní personální obsazení DP • vytvořit plnohodnotný obsah DP kromě expozice (návazné programy, hledačky, pravidelné akce) • připravit zapojení DP do již fungující sítě DP v ČR • připravit propojení DP se stávající informační a interpretační infrastrukturou (sítí informačních center, RMM apod.) • zajištění provozu DP

<p>cíle interpretace (co by měla většina uživatelů získat, např. celkový přehled o historii místa, motivaci k návštěvě dalších míst, kontaktní informace na správce, kontakt na web o lokalitě, posílení vědomí o místní historii, motivaci k tomu, dozvědět se více)</p>	<p>Většina uživatelů by díky DP Pálavy měla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • chtít dodržovat pravidla chování, která jsou nezbytná pro zachování místních hodnot a mít pocit, že pokud dodržují pravidla, aktivně přispívají k ochraně území • mít pocit, že pomáhají území i tím, že respektují správce území, místní obyvatele, ty, kdo o území pečují, i jiné skupiny návštěvníků, které v území potkají • dozvědět se, v čem spočívá jedinečnost CHKO (viz hlavní sdělení) a pocítit obdiv k jedinečnosti území • dozvědět, kde se nacházejí lokality doporučené k návštěvě • pochopit, jaké je zaměření vybraných naučných stezek a expozic
<p>prostředek interpretace (podrobný popis řešení prvku – co je to, jak velké, z jakých částí se skládá, jak by mělo fungovat)</p>	<p>Návštěvnické středisko s vnitřní expozicí, hracími prvky pro děti, posezením/lavičkami u DP a doprovodnými lokalitami, které poskytuje interpretační služby. Pro vnitřní expozici DP, prvky u DP a doprovodné lokality je v současné době (podzim 2017) připravováno libreto, technický scénář a architektonická studie.</p>
<p>odhadované náklady na realizaci (co stojí která část a celek)</p>	<p>Rozpočet na realizaci DP není předmětem tohoto dokumentu, bude součástí projektové žádosti podávané realizátorem a budoucím provozovatelem DP (RMM)</p>
<p>Monitoring / řízení kvality</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Před schválením by návrhy prvků v DP (včetně účinnosti sdělení celé expozice a technických prvků v expozici, interpretace pro související lokality a orientačního systému) měly být otestovány vzorku potenciálních návštěvníků, aby bylo zjištěno, zda naplňují stanovené cíle. • Bude průběžně sledována zpětná vazba od návštěvníků a dalších uživatelů a podněty budou využity v rámci činnosti Domu přírody.

Karta interpretačního prvku

kód prvku	K1
název prvku	<i>Web DP Pálavy</i>
lokalizace prvku	Součást webu sítě návštěvnických středisek CHKO v České republice: http://www.dumprirody.cz/
popis prvku (stručně 1 věta)	Webové stránky určené návštěvníkům CHKO Pálava a návštěvnického střediska CHKO Pálava (Domu přírody Pálavy)
význam prvku (1 odstavec, proč je důležitý)	<p>Základní prostředek pro prezentaci hodnot území CHKO, který nabízí návštěvníkům možnost naplánovat si návštěvu území, zvláště pokud je zajímavá přírodní bohatství Pálavy.</p> <p>Umožňuje usměrnit očekávání návštěvníků již před příjezdem do území a směřovat jejich pozornost do vybraných lokalit a časových období roku.</p> <p>Umožňuje informovat návštěvníky i místní veřejnost o aktuálním dění v CHKO, včetně osvětových akcí.</p> <p>Umožňuje prezentovat přímo či odkazovat na podrobnější / odbornější informace, které není možné či účelné zájemcům poskytnout např. formou panelů přímo v terénu.</p> <p>Prostřednictvím odkazů by web měl být propojen především s webovými prezentacemi RMM, TIC Mikulov, destinačního managementu Mikulovska, AOPK ČR – Správy CHKO Pálava.</p>
<p>Cílová skupina (1 věta – pro koho je prvek určen)</p> <p><i>Pozn: v závorce je uvedeno příslušné označení cílové skupiny v plánovací části KPNV a interpretačních plánů</i></p>	<p>Všechny cílové skupiny návštěvníků, ale především ty skupiny, které budou nejpravděpodobnějšími návštěvníky DP Pálavy, tj.:</p> <p>(Skupina A) Pěší návštěvníci na delších pobytech (Skupina B) Rodiny s dětmi (Skupina C) Pěší jednodenní návštěvníci (Skupina D) Školní skupiny, cykloturisté</p>

Karta realizace

kód prvku	K1
název prvku	Web DP Pálavy
sdělení nebo témata interpretace (bodově, zahrnuje i informační věci, např. mapa, pravidla chování, přehled historie lokality...)	<p>Web bude zahrnovat tyto oblasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • přivítání návštěvníků v území; prezentace území CHKO jako jedinečné lokality, založená na klíčových sděleních Interpretačního plánu CHKO Pálava • představení hlavních hodnot území a lokalit, kde je návštěvníci mohou vidět (pouze vhodné lokality viz Zdroje interpretace) • podrobnější informace o vybraných tématech, o která je zájem (dle aktuální potřeby) • mapa území CHKO a jeho nejbližšího okolí (měla by odpovídat tištěné mapě CHKO pro návštěvníky (viz karta v IP CHKO Pálavy), případně tematické mapy (oblasti s omezenou přístupností, geologická mapa, zajímavé kulturně-historické lokality apod.) • usměrnění očekávání – občerstvení, odpadkové koše, dopravní dostupnost apod. + vysvětlení omezení pohybu v území – proč je nutné a k čemu je dobré • odkazy na turistické cíle a poskytované informační a průvodcovské služby (pokud jsou v souladu s cíli KPNV) • pravidla chování v území (a rady pro pohyb v území), včetně Pravidel pro návštěvníky CHKO a Kodexu terénního cyklisty • upozornění na zdravotní rizika a doporučení pro pohyb po CHKO (viz tabulka Činnosti) • kontakty pro případ ohrožení (policie, záchranáři, hasiči) • informace o aktuálním dění v CHKO a pozvánky na akce pro veřejnost • odkazy na TIC Mikulov, RMM a další zajímavé zdroje informací o Pálavě (pokud jsou v souladu s cíli KPNV) <p>Klíčová sdělení (myšlenky), se kterými by se mělo pracovat: všechna klíčová sdělení a souvislosti, důraz na dílčí sdělení 3a, 3b</p>
věci k dořešení (co je potřeba vymyslet a udělat, např. určit přesné umístění panelu, určit přesnou velikost, vyřešit napojení na elektřinu/zdroj energie, vybudovat stojan a nainstalovat panely)	<p>Je třeba dořešit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajistit přípravu kvalitního obsahu již před spuštěním webu a otevřením DP Pálavy • nastavit pravidla pro publikování a recenzování příspěvků a dohled nad fungováním webu (Rada DP) • zajistit fotografie a vhodné mapy • zajistit propagaci webu a informovat o něm další zainteresované subjekty (destinační management, informační centra, ubytovatelé, obce) • propojit web odkazy s ostatními již existujícími weby v regionu (DM, TIC Mikulov a další informační centra,

	<p>RMM apod.) a vyměnit si odkazy</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajistit dlouhodobou spolupráci a pravidelnou aktualizaci informací na krajských webech a webu Czechtourismu, které budou oprávněně očekávat, že web DP bude důvěryhodným zdrojem informací o CHKO • zajistit pravidelnou aktualizaci obsahu webových stránek • zajistit chod webu (personální a finanční zajištění)
<p>cíle interpretace (co by měla většina uživatelů získat, např. celkový přehled o historii místa, motivaci k návštěvě dalších míst, kontaktní informace na správce, kontakt na web o lokalitě, posílení vědomí o místní historii, motivaci k tomu, dozvědět se více)</p>	<p>Většina uživatelů by díky webu měla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dozvědět se, v čem spočívá jedinečnost CHKO (viz hlavní a dílčí sdělení) a pocítit obdiv k jedinečnosti území • chtít navštívit expozici DP Pálavy + dozvědět se, kde se nacházejí další lokality doporučené k návštěvě • pochopit, jaké je zaměření dalších expozic v regionu a kde jsou poskytovány průvodcovské služby • uvědomit si, že dodržovat pravidla chování v CHKO (včetně respektování určitých omezení) je nezbytné pro zachování místních hodnot a mít pocit, že pokud pravidla dodržují, aktivně přispívají k ochraně Pálavy
<p>prostředek interpretace (podrobný popis řešení prvku – co je to, jak velké, z jakých částí se skládá, jak by mělo fungovat)</p>	<p>Základní webová prezentace území, která by měla pro potenciálního i skutečného návštěvníka vytvářet celistvý obraz území CHKO Pálavy. Web by měl návštěvníkovi poskytnout:</p> <p>a) potřebné základní turistické informace o území (dostupnost, orientace, služby, omezení, s nimiž se v CHKO setká),</p> <p>b) prezentovat vhodná pravidla chování při návštěvě a pobytu v CHKO,</p> <p>c) obsahovat podrobnější informace, které není v terénu nutné prezentovat všem a návštěvník si je v případě hlubšího zájmu může na webu snadno dohledat,</p> <p>d) odkazy na další užitečné existující zdroje informací o Pálavě.</p>
<p>odhadované náklady na realizaci (co stojí která část a celek)</p>	<p>Příprava obsahu: 50 – 150 tis. Kč Uveřejnění obsahu: 20 – 50 tis. Kč Testování / ladění: 20 – 50 tis. Kč Provoz webu (za 1 rok): práce redaktora 50 – 150 tis. Kč</p>
<p>Monitoring / řízení kvality</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vznik redakční rady webu • Před spuštěním budou webové stránky otestovány na vzorku potenciálních návštěvníků a bude zjišťováno, jestli naplňuje stanovené cíle • Bude průběžně sledována zpětná vazba od návštěvníků a dalších uživatelů (informační centra, místní subjekty v cestovním ruchu – např. ubytovatelé), která bude zohledněna při úpravách a aktualizaci obsahu webu

Karta interpretačního prvku

kód prvku	K2
název prvku	<i>Infopanely na vybraných místech v CHKO</i>
lokalizace prvku	Na vstupních bodech do CHKO – ve vybraných obcích, klíčových bodech, u vybraných parkovišť, zastávek a nádraží veřejné dopravy (<i>viz mapa Limity území</i>)
popis prvku (stručně 1 věta)	Základní informační panely na vstupních místech a klíčových místech v CHKO Pálava
význam prvku (1 odstavec, proč je důležitý)	Umožňuje: a) přivítat návštěvníky v území, b) poskytnout návštěvníkům základní orientaci v území, c) na místě usměrnit jejich očekávání, d) nasměrovat pozornost do vybraných lokalit, e) prezentovat informace o pravidlech chování v CHKO (včetně respektu k ostatním návštěvníkům a místním), f) zdůraznit skutečnost, že dodržováním pravidel návštěvník aktivně přispívá k ochraně a péči o přírodní a kulturně-historické hodnoty území a poděkovat mu za to (jako AOPK, RMM i jako místní).
Cílová skupina (1 věta – pro koho je prvek určen)	Všechny cílové skupiny návštěvníků CHKO Pálava

Karta realizace

kód prvku	K2
název prvku	Infopanely na vybraných místech v CHKO
<p>sdělení nebo témata interpretace (bodově, zahrnuje i informační věci, např. mapa, pravidla chování, přehled historie lokality...)</p>	<p>Infopanely budou zahrnovat tyto oblasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • přivítání návštěvníků v území • představení hlavních hodnot území – založeno na klíčovém sdělení • mapa území CHKO a jeho nejbližšího okolí, případně panoramatická mapa speciálně na míru dané obci nebo místu (umožňuje větší zaměření na detail, lepší orientaci v okolí a cílenější nabídku – např. místních okruhů) • usměrnění očekávání – občerstvení, odpadkové koše, úschovny kol, parkování, omezení vjezdu kol apod. • pravidla chování v území (vysvětlení proč jsou nutné, a že jejich dodržováním návštěvník aktivně přispívá ochraně a péči o území) + rady pro pohyb v území • kontakty pro případ ohrožení (policie, záchranáři, hasiči) • logo území <p>Klíčová sdělení (myšlenky), se kterými by se mělo pracovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hlavní sdělení, důraz na dílčí sdělení 3a a 3b
<p>věci k dořešení (co je potřeba vymyslet a udělat, např. určit přesné umístění panelu, určit přesnou velikost, vyřešit napojení na elektřinu/zdroj energie, vybudovat stojan a nainstalovat panely)</p>	<p>Je třeba dořešit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajistit finanční prostředky • rozhodnout o počtu a umístění panelů (pracovní skupina, dohoda s obcemi) • navrhnout texty • zajistit fotografie • zajistit podkladovou mapu a upravit ji • podle společného grafického manuálu pro panely AOPK vytvořit grafický návrh • zajistit tisk • zajistit výrobu stojanů • zajistit instalaci panelů • oznámit instalaci dalším partnerům v cestovním ruchu (informačním centrům, ubytovatelům) • v případě potřeby zajistit aktualizaci obsahu osazeného panelu, aby obsah odpovídal skutečnosti • zajistit pravidelnou kontrolu a údržbu

<p>cíle interpretace (co by měla většina uživatelů získat, např. celkový přehled o historii místa, motivaci k návštěvě dalších míst, kontaktní informace na správce, kontakt na web o lokalitě, posílení vědomí o místní historii, motivaci k tomu, dozvědět se více)</p>	<p>Většina uživatelů by díky infopanelům měla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lépe se zorientovat při vstupu do území a uvědomit si, jaká pravidla v něm platí • dozvědět se, v čem spočívá jedinečnost CHKO (hlavní sdělení) • dozvědět se na co se mohou těšit a kde se nacházejí lokality doporučené k návštěvě • uvědomit si, že pokud dodržují pravidla, aktivně přispívají k ochraně území • uvědomit si, že respektovat další návštěvníky, ty, kdo o území pečují a místní je dobré i pro ně (riziko úrazu atd.)
<p>prostředek interpretace (podrobný popis řešení prvku – co je to, jak velké, z jakých částí se skládá, jak by mělo fungovat)</p>	<p>Panely o rozměrech minimálně 100x70 cm. Protože je cílem, aby panely byly dobře viditelné.</p> <p>osazené cedulí s mapou a základními informacemi k území</p> <p>mapa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vyznačené hranice CHKO • vyznačené trasy pro pěší a cyklisty • vyznačená větší odpočívadla • vyznačené trasy naučných stezek – jejich název, zaměření • legenda <p>pokud by šlo o lokalizované mapy nebo kombinace s celkovou mapou, pak by ta celková mohla být menší a ta lokalizovaná větší, zaměřená na okolí obce s přesahem dovnitř území CHKO i vně</p> <p>textová část:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pravidla pro pobyt v CHKO a jejich zdůvodnění • kontakty na záchranné složky a policii
<p>odhadované náklady na realizaci (co stojí která část a celek)</p>	<p>Panel (včetně vytvoření a otestování obsahu, grafického zpracování a výroby) 1 ks: 10 – 30 tis. Kč v závislosti na počtu kusů (v případě lokalizovaných map více, cca 20 – 40 tis. Kč)</p> <p>Instalace v terénu + stojan 1 ks: 10 – 30 tis. Kč dle provedení a množství</p>
<p>Monitoring / řízení kvality</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Před zadáním do výroby bude otestována maketa cedule 1:1 na vzorku potenciálních návštěvníků a bude zjišťováno, jestli naplňuje stanovené cíle. • Bude průběžně sledována zpětná vazba od návštěvníků a dalších uživatelů (místní subjekty v cestovním ruchu – např. ubytovatelé, informační centra), která bude zohledněna při případných úpravách a aktualizaci obsahu.

Karta interpretačního prvku

kód prvku	K3
název prvku	<i>Digitální průvodce</i>
lokalizace prvku	Dostupný na webu pro návštěvníky CHKO Pálava
popis prvku (stručně 1 věta)	On-line/off-line průvodce (např. nakoleipesky.cz, izi TRAVEL) naučnou stezkou, trasou či územím CHKO Pálava
význam prvku (1 odstavec, proč je důležitý)	<p>Usměrnit pohyb návštěvníků a směřovat je do vhodných lokalit. Průvodce nahrazuje nebo doplňuje tištěné materiály i informační panely v terénu.</p> <p>Návrhy tras, lokalit a témat musí respektovat Zdroje interpretace a Limity území v KPNV.</p>
<p>Cílová skupina (1 věta – pro koho je prvek určen)</p> <p><i>Pozn: v závorce je uvedeno příslušné označení cílové skupiny v plánovací části KPNV a interpretačních plánů</i></p>	<p>(Skupina A) Pěší návštěvníci na delších pobytech</p> <p>(Skupina C) Pěší jednodenní návštěvníci</p> <p>(Skupina D) Cykloturisté</p>

Karta realizace

kód prvku	K3
název prvku	<i>Digitální průvodce</i>
sdělení nebo témata interpretace (bodově, zahrnuje i informační věci, např. mapa, pravidla chování, přehled historie lokality...)	Klíčová sdělení (myšlenky), se kterými by se mělo pracovat: všechna klíčová sdělení a souvislosti v závislosti na místě, objektu nebo trase. v souladu se snahou o minimalizaci návštěvnické infrastruktury by se mělo jednat o základní prostředek pro hlubší interpretaci konkrétních míst.
věci k dořešení (co je potřeba vymyslet a udělat, např. určit přesné umístění panelu, určit přesnou velikost, vyřešit napojení na elektřinu/zdroj energie, vybudovat stojan a nainstalovat panely)	Je třeba dořešit: <ul style="list-style-type: none"> • vybrat vhodnou aplikaci • vytipovat body případně trasy a připravit k nim texty (popisy), obrázky, popřípadě audio • převést návrhy do aplikace • zajistit fotografie, vhodné mapy, audio nahrávky • zajistit propagaci, informovat o aplikacích další zainteresované subjekty (informační centra, ubytovatelé, obce) • zajistit pravidelnou kontrolu obsahu (zda odpovídá situaci v terénu)
cíle interpretace (co by měla většina uživatelů získat, např. celkový přehled o historii místa, motivaci k návštěvě dalších míst, kontaktní informace na správce, kontakt na web o lokalitě, posílení vědomí o místní historii, motivaci k tomu, dozvědět se více)	Většina uživatelů by se díky aplikaci měla: <ul style="list-style-type: none"> • dozvědět, v čem spočívá jedinečnost CHKO (viz hlavní sdělení) a jednotlivých lokalit, ke kterým je průvodce směřuje • dozvědět, kde se nacházejí lokality doporučené k návštěvě • pocítit obdiv k jedinečnosti území • chtít dodržovat pravidla chování, která jsou nezbytná pro zachování místních hodnot • mít pocit, že pokud dodržují pravidla, aktivně přispívají k ochraně území
prostředek interpretace (podrobný popis řešení prvku – co je to, jak velké, z jakých částí se skládá, jak by mělo fungovat)	Volně stažitelná aplikace, která funguje v on-line i off-line (!) režimu představí vybrané fenomény území formou tras nebo bodových informací. Informace jsou vázány na souřadnice v mapě, mohou obsahovat text, fotografie, audio nebo video obsah. Informace lze v případě potřeby jednoduše upravit. Trasy lze vytvořit v jazykových mutacích. Aplikace respektuje zásady dobré interpretace.

<p>odhadované náklady na realizaci (co stojí která část a celek)</p>	<p>příprava a zpracování bodu: podle náročnosti 2-10 tis. Kč (vyšší cena např. v případě využití audio záznamů)</p> <p>Aplikace: volně k použití</p>
<p>Monitoring / řízení kvality</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Před spuštěním budou jednotlivé části průvodce otestovány na vzorku potenciálních návštěvníků a bude zjišťováno, jestli naplňují stanovené cíle • Bude průběžně sledována zpětná vazba od návštěvníků a dalších uživatelů (místní subjekty v cestovním ruchu – např. ubytovatelé, informační centra), která bude zohledněna při případných úpravách a aktualizaci obsahu

Karta interpretačního prvku

kód prvku	NS1
název prvku	<i>Naučná stezka Děvín</i>
lokalizace prvku	Hřebenová partie Pavlovských vrchů, NS prochází částí přírodně nejcenějších území CHKO Pálava (NPR Děvín – Kotel – Soutěska)
popis prvku (stručně 1 věta)	3 vzájemně propojené okruhy s několika odbočkami k panelům, které jsou mimo hlavní okruhy. Stezka využívá značených turistických tras KČT (modrá, červená, zelená). Tvar trasy spirála. Délka cca 11km
význam prvku (1 odstavec, proč je důležitý)	Umožňuje usměrnit pohyb návštěvníků v dlouhodobě nejpopulárnější lokalitě v CHKO a nabídnout jim zajímavou interpretaci přírodních a kulturně-historických fenoménů v tomto místě. Jedná se o infrastrukturu, která prochází jedním z nejproblematičtějších míst z hlediska návštěvnosti a není žádoucí zde dále zvyšovat návštěvnost a vytvářet nové návštěvnické cíle (zřícenina Děvičky, úbočí Děvína – viz Limity území).
Cílová skupina (1 věta – pro koho je prvek určen) <i>Pozn: v závorce je uvedeno příslušné označení cílové skupiny v plánovací části KPNV a interpretačních plánů</i>	(Skupina A) Pěší návštěvníci na delších pobytech (Skupina B) Rodiny s dětmi (omezeně) (Skupina C) Pěší jednodenní návštěvníci (pouze části tras) (Skupina D) Školní skupiny

Karta realizace

kód prvku	NS1
název prvku	<i>Naučná stezka Děvín</i>
<p>sdělení nebo témata interpretace (bodově, zahrnuje i informační věci, např. mapa, pravidla chování, přehled historie lokality...)</p>	<p>Současný stav: ochrana přírody a krajiny, teplomilné doubravy, skalní stepi, historie hradu Děvičky, dubohabřiny severovýchodních svahů, historie a současnost lesního hospodaření, suťové lesy, geologická stavba a geomorfologie, skály a skalnaté svahy, pastviny a jejich údržba, invazní rostliny, myslivost v rezervaci, člověk v krajině, drnové a luční stepi, vodní hospodářství pod Pálavou</p> <p>Doporučení v případě obnovy stezky:</p> <p>Zvolit 1 hlavní téma a sdělení celé stezky a pracovat s max. 1-3 dílčími klíčovými sděleními stanovenými v interpretačním plánu CHKO Pálava, např.: 2, 2a a 2b</p> <p>Na daných místech vždy vybrat spíše to, co se váže k vybranému společnému sdělení stezky než pojednávat samostatné téma (např. historie hradu Děvičky obecně → jak přítomnost stavby připravila příznivé podmínky pro život konkrétních druhů rostlin)</p> <p>Nové interpretační panely by pak měly obsahovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • krátký interpretační text s ilustracemi/fotografiemi založený na klíčových sděleních • malou schematickou mapku trasy stezky s vyznačeným bodem, kde návštěvník právě stojí
<p>věci k dořešení (co je potřeba vymyslet a udělat, např. určit přesné umístění panelu, určit přesnou velikost, vyřešit napojení na elektřinu/zdroj energie, vybudovat stojan a nainstalovat panely)</p>	<p>Současná situace: viz příloha Hodnocení NS Děvín</p> <p>V případě obnovy celé stezky je třeba řešit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajistit finanční prostředky na přípravu a údržbu • upřesnit trasu, doporučené směry prohlídky, stanovit přesně místa, ve kterých budou instalovány interpretační panely – na základě toho stanovit jejich konečný počet • vybrat vhodnou podobu interpretačních panelů • navrhnout koncept – jednotné sdělení celé stezky a na základě toho zpracovat interpretační texty • zajistit fotografie/ilustrace/mapky • vytvořit grafický návrh (včetně případných ilustrací) • zajistit tisk/výrobu cedulí k osazení na konstrukci panelů • zajistit pravidelnou kontrolu stavu a údržbu (značení, pěšiny, panely, další infrastruktura na trase jako odpočívadla, zajištění výhledů z výhledových míst apod.) • zajistit případnou aktualizaci

<p>cíle interpretace (co by měla většina uživatelů získat, např. celkový přehled o historii místa, motivaci k návštěvě dalších míst, kontaktní informace na správce, kontakt na web o lokalitě, posílení vědomí o místní historii, motivaci k tomu, dozvědět se více)</p>	<p>V současnosti návštěvníci, kteří si panely přečtou, mají možnost:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dozvědět se více o přírodních a kulturně-historických hodnotách míst, kterými prochází • dozvědět se více o ochraně přírody a pojednaných tématech <p>Při obnově stezky by mělo být cílem, aby návštěvníci, kteří si panely přečtou:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pochopili, že výjimečnost CHKO Pálava a zdejší krajiny s typickým reliéfem Pavlovských vrchů (na nichž právě stojí) spočívá ve spojení vysoké kulturně-historické hodnoty (Děvičky, kaple sv. Antonína), zbytků překvapivě pestré přírody (lesy, stepi atd.) i tradiční pohostinnosti spojené především s pěstováním vinné révy a výrobou vína (výhledy na vinohrady pod hřebenem) • pocítili obdiv k jedinečnosti území • uvědomili si, že některé zásahy do zdejší krajiny, které se mohou na první pohled zdát radikální, jsou součástí ochrany a péče o jedinečnou přírodu a krajinu Pálavy (místa s aktuálními managementovými zásahy) • pocítili respekt a úctu k silám přírody, které v průběhu milionů let pomáhají formovat jedinečnou krajinu Pálavy, k historickým událostem, které jsou s touto krajinou neodmyslitelně spjaty, nálezům a památkám, které je dokládají a k osudům i práci lidí, kteří k jejímu formování a uchování svým dílem přispěli a přispívají (instituce i jednotlivci) a přizpůsobili tomu své chování
<p>prostředek interpretace (podrobný popis řešení prvku – co je to, jak velké, z jakých částí se skládá, jak by mělo fungovat)</p>	<p>Délka cca 11km</p> <p>3 vzájemně propojené okruhy s několika odbočkami k panelům, které jsou mimo hlavní okruhy. Panely s orientačními mapami na rozcestích u odpočívadla v Soutěsce, v horní části Soutěsky a v sedle pod hradem Děvičky. Nejvhodnější místo pro začátek prohlídky je doporučeno u pramene v Soutěsce.</p> <p>Při obnově doporučujeme:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dobře promyslet trasování a doporučený směr prohlídky (varianty) - tam, kde je to možné, využít pultové panely, které nenaruší ducha místa a budou vyhovovat venkovním podmínkám - doplnit lavičky na vhodných místech mimo rezervace

<p>odhadované náklady na realizaci (co stojí která část a celek)</p>	<p>Doporučujeme zvážit kompletní obnovu, až to bude vyžadovat technický stav nebo při vhodné příležitosti např. po otevření DP Pálavy. Zatím je stezka v dobrém stavu.</p> <p>Náklady při úplné obnově stezky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - příprava libreta stezky (osnova, přesné zaměření panelu a forma, např. příhoda, příběh apod.): 20 – 50 tis. Kč - úvodní panel (včetně vytvoření a otestování obsahu, grafického zpracování a výroby) 1 ks: 15 -25 tis. Kč - pultový panel (včetně vytvoření a otestování obsahu, grafického zpracování a výroby) 1 ks: 10 -20 tis. Kč - instalace v terénu 1 ks: 5-15 tis. Kč <p>Pouze nové vytištění, výroba a osazení 1 panelu ve stávající podobě: 15 tis. Kč</p> <p>Kontrola stavu stezky po sezóně: 2-3 dny (včetně dokumentace a evidence zjištěných skutečností, návrhů opatření)</p> <p>Pravidelná údržba: dle zjištěného stavu a rozsahu nutných zásahů</p>
<p>Monitoring / řízení kvality</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pravidelné každoroční kontroly stavu nejen panelů, ale celé stezky (značení, výhledy, pěšiny) a následná údržba. <p>Obnova celé stezky:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neumísťovat panely tam, kde budou překážet hospodářskému či návštěvnickému provozu (kumulace návštěvníků na nevhodných místech). • Před realizací bude formou ohniskové skupiny (na vzorku potenciálních návštěvníků) otestován obsah a grafická podoba panelů a bude zjišťováno, jestli naplňuje stanovené cíle. • Po instalaci v terénu bude formou dotazníkového šetření zjišťováno, jestli stezka naplňuje stanované cíle.

Karta interpretačního prvku

kód prvku	NS2
název prvku	<i>Naučná stezka Svatý kopeček</i>
lokalizace prvku	Turisticky exponovaná lokalita v bezprostřední blízkosti městského centra Mikulova, přírodní rezervace Svatý kopeček
popis prvku (stručně 1 věta)	Stezka využívá značených turistických tras KČT (modrá, zelená) a návaznosti na další naučnou stezku Po stopách novokřtěnců. Délka cca 2km
význam prvku (1 odstavec, proč je důležitý)	Umožňuje usměrnit pohyb návštěvníků v jedné z dlouhodobě nejexponovanějších lokalit v CHKO a nabídnout jim zajímavou interpretaci přírodních a kulturně-historických fenoménů v tomto místě.
Cílová skupina (1 věta – pro koho je prvek určen) <i>Pozn: v závorce je uvedeno příslušné označení cílové skupiny v plánovací části KPNV a interpretačních plánů</i>	(Skupina A) Pěší návštěvníci na delších pobytech (Skupina B) Rodiny s dětmi (omezeně) (Skupina C) Pěší jednodenní návštěvníci (Skupina D) Školní skupiny

Karta realizace

kód prvku	NS1
název prvku	<i>Naučná stezka Svatý kopeček</i>
sdělení nebo témata interpretace (bodově, zahrnuje i informační věci, např. mapa, pravidla chování, přehled historie lokality...)	<p>Současný stav:</p> <p>popis cesty a apel na ochranu přírody, křížová cesta, stepní rostliny (kosatce), kaple sv. Šebestiána a poutní tradice, Boží hrob, živočichové, hospodaření v lese, geologie a těžba vápence v místním lomu, broukoviště</p> <p>Doporučení v případě obnovy stezky:</p> <p>Zvolit 1 hlavní téma a sdělení celé stezky a pracovat s max. 1-3 dílčími klíčovými sděleními stanovenými v interpretačním plánu CHKO Pálava, např.: 3, 3a a 3b</p> <p>Na daných místech vždy vybrat spíše to, co se váže k vybranému společnému sdělení stezky než pojednávat samostatné téma</p> <p>Nové interpretační panely by pak měly obsahovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • krátký interpretační text s ilustracemi/fotografiemi založený na klíčových sděleních • malou schematickou mapku trasy stezky s vyznačeným bodem, kde návštěvník právě stojí
věci k dořešení (co je potřeba vymyslet a udělat, např. určit přesné umístění panelu, určit přesnou velikost, vyřešit napojení na elektřinu/zdroj energie, vybudovat stojan a nainstalovat panely)	<p>Současná situace: viz příloha Hodnocení NS Svatý kopeček</p> <p>V případě obnovy celé stezky je třeba řešit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajistit finanční prostředky na přípravu a údržbu • upřesnit trasu, doporučené směry prohlídky, stanovit přesně místa, ve kterých budou instalovány interpretační panely – na základě toho stanovit jejich konečný počet • vybrat vhodnou podobu interpretačních panelů • navrhnout koncept – jednotné sdělení celé stezky a na základě toho zpracovat interpretační texty • zajistit fotografie/ilustrace/mapky • vytvořit grafický návrh (včetně případných ilustrací) • zajistit tisk/výrobu cedulí k osazení na konstrukci panelů • zajistit pravidelnou kontrolu stavu a údržbu (značení, pěšiny, panely, další infrastruktura na trase jako odpočívadla, zajištění výhledů z výhledových míst apod.) • zajistit případnou aktualizaci

<p>cíle interpretace (co by měla většina uživatelů získat, např. celkový přehled o historii místa, motivaci k návštěvě dalších míst, kontaktní informace na správce, kontakt na web o lokalitě, posílení vědomí o místní historii, motivaci k tomu, dozvědět se více)</p>	<p>V současnosti návštěvníci, kteří si panely přečtou, mají možnost:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dozvědět se více o přírodních a kulturně-historických hodnotách míst, kterými prochází • dozvědět se více o ochraně přírody a pojednaných tématech <p>Při obnově stezky by mělo být cílem, aby návštěvníci, kteří si panely přečtou:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nahlédli proměny krajiny Pálavy v čase i provázanost jednotlivých částí této krajiny, které společně přispívají k její jedinečnosti (geologie a geomorfologie, historie osídlení člověkem, pohraniční poloha regionu, ochrana přírody a památek atd.) • pocítili respekt k silám přírody, které zdejší jedinečnou krajinu vytvořili i k lidem, kteří tu byli před nimi • uvědomili si na první pohled skrytou křehkost a zranitelnost přírody a krajiny Pálavy a přizpůsobili tomu své chování (např. těžba, eroze, mizející druhy, stav památek, nedostatek vody)
<p>prostředek interpretace (podrobný popis řešení prvku – co je to, jak velké, z jakých částí se skládá, jak by mělo fungovat)</p>	<p>Délka cca 2km</p> <p>11 informačních panelů (4 vstupní orientační, 7 tematických). Na stezku se možný přístup ze 4 různých nástupních míst. Na celé trase jsou umístěny směrovky k lepší orientaci a celkem 20 odpočinkových míst s lavičkami.</p> <p>Při obnově doporučujeme:</p> <p>- u pultových panelů umístit panoramatické snímky s popisem do horní části panelů (změna grafiky těchto konkrétních panelů), tak aby člověk, kterého zajímá jen výhled, těkal očima pouze mezi snímkem a realitou a nemusel přeskakovat textovou část mezi tím.</p>
<p>odhadované náklady na realizaci (co stojí která část a celek)</p>	<p>Doporučujeme zvážit kompletní obnovu, až to bude vyžadovat technický stav nebo při vhodné příležitosti např. po otevření DP Pálavy. Zatím je stezka v dobrém stavu (až na drobnosti související s orientací, rozdíly v trase a mapách apod.).</p> <p>Náklady při úplné obnově stezky:</p> <p>- příprava libreta stezky (osnova, přesné zaměření panelu a forma, např. příhoda, příběh apod.): 20 – 50 tis. Kč</p> <p>- úvodní panel (včetně vytvoření a otestování obsahu, grafického zpracování a výroby) 1 ks: 15 -25 tis. Kč</p>

	<p>- pultový panel (včetně vytvoření a otestování obsahu, grafického zpracování a výroby) 1 ks: 10 -20 tis. Kč</p> <p>- instalace v terénu 1 ks: 5-15 tis. Kč</p> <p>Pouze nové vytištění, výroba a osazení 1 panelu ve stávající podobě: 18 tis. Kč</p> <p>Kontrola stavu stezky po sezóně: 2 dny (včetně dokumentace a evidence zjištěných skutečností, návrhů opatření)</p> <p>Pravidelná údržba: dle zjištěného stavu a rozsahu nutných zásahů</p>
<p>Monitoring / řízení kvality</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pravidelné každoroční kontroly stavu nejen panelů, ale celé stezky (značení, výhledy, pěšiny) a následná údržba. <p>Obnova celé stezky:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neumísťovat panely tam, kde budou překážet hospodářskému či návštěvnickému provozu (kumulace návštěvníků na nevhodných místech). • Před realizací bude formou ohniskové skupiny (na vzorku potenciálních návštěvníků) otestován obsah a grafická podoba panelů a bude zjišťováno, jestli naplňuje stanovené cíle. • Po instalaci v terénu bude formou dotazníkového šetření zjišťováno, jestli stezka naplňuje stanované cíle.

Karta interpretačního prvku

kód prvku	NS3
název prvku	<i>Naučná stezka Tuold</i>
lokalizace prvku	Turisticky exponovaná lokalita na okraji Mikulova známá díky Jeskyni Na Tuoldu, přírodní rezervace Tuold
popis prvku (stručně 1 věta)	Stezka je vyznačena pásovým značením KČT a tvoří ji 8 panelů Délka cca 300 m
význam prvku (1 odstavec, proč je důležitý)	Představuje přírodní hodnoty území v okolí hojně navštěvované Jeskyně Na Tuoldu, prezentované horniny jsou však z celé ČR
Cílová skupina (1 věta – pro koho je prvek určen) <i>Pozn: v závorce je uvedeno příslušné označení cílové skupiny v plánovací části KPNV a interpretačních plánů</i>	(Skupina A) Pěší návštěvníci na delších pobytech (Skupina B) Rodiny s dětmi (pak většinou příjezd autem) (Skupina C) Pěší jednodenní návštěvníci (Skupina D) Školní skupiny

Karta realizace

kód prvku	NS3
název prvku	<i>Naučná stezka Turoid</i>
sdělení nebo témata interpretace (bodově, zahrnuje i informační věci, např. mapa, pravidla chování, přehled historie lokality...)	<p>Současný stav:</p> <p>Úvodní panel seznamuje s vedením trasy NS a s historií jejího vzniku, další panely jsou věnovány charakteristice PR Turoid, geologické stavbě bradla, paleontologickým nálezům, vývoji a popisu jeskynního systému Na Turoidu, živočichům a rostlinám Turoidu a zdejšími archeologickým nálezům</p> <p>Doporučení – obnovit stezku:</p> <p>Zvolit 1 hlavní téma a sdělení celé stezky a pracovat s max. 1-3 dílčími klíčovými sděleními stanovenými v interpretačním plánu CHKO Pálava, např.: hlavní sdělení + 1a (prostředí jeskyně/krasu), 2b (těžba vápence)</p> <p>Nové interpretační panely by pak měly obsahovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • krátký interpretační text s ilustracemi/fotografiemi založený na klíčových sděleních • malou schematickou mapku trasy stezky s vyznačeným bodem, kde návštěvník právě stojí
věci k dořešení (co je potřeba vymyslet a udělat, např. určit přesné umístění panelu, určit přesnou velikost, vyřešit napojení na elektřinu/zdroj energie, vybudovat stojan a nainstalovat panely)	<p>Současná situace: viz hodnocení v Analytické části</p> <p>V případě obnovy celé stezky je třeba řešit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajistit finanční prostředky na přípravu a údržbu • upřesnit trasu, doporučené směry prohlídky, stanovit přesně místa, ve kterých budou instalovány interpretační panely – na základě toho stanovit jejich konečný počet • vybrat vhodnou podobu interpretačních panelů • navrhnout koncept – jednotné sdělení celé stezky a na základě toho zpracovat interpretační texty • zajistit fotografie/ilustrace/mapky • vytvořit grafický návrh (včetně případných ilustrací) • zajistit tisk/výrobu cedulí k osazení na konstrukci panelů • zajistit pravidelnou kontrolu stavu a údržbu (značení, pěšiny, panely, další infrastruktura na trase jako odpočívadla, zajištění výhledů z výhledových míst apod.) • zajistit případnou aktualizaci

<p>cíle interpretace (co by měla většina uživatelů získat, např. celkový přehled o historii místa, motivaci k návštěvě dalších míst, kontaktní informace na správce, kontakt na web o lokalitě, posílení vědomí o místní historii, motivaci k tomu, dozvědět se více)</p>	<p>V současnosti návštěvníci, kteří si panely přečtou, mají možnost:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dozvědět se více o přírodních a kulturně-historických hodnotách místa a jeho okolí • dozvědět se více o ochraně přírody a pojednaných tématech <p>Při obnově stezky by mělo být cílem, aby návštěvníci, kteří si panely přečtou:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nahlédli proměny krajiny Pálavy v čase i provázanost jednotlivých částí této krajiny, které společně přispívají k její jedinečnosti (geologie a geomorfologie, historie osídlení člověkem, ochrana přírody a památek atd.) • pocítili respekt k silám přírody, které zdejší jedinečnou krajinu vytvořili i k lidem, kteří tu byli před nimi <p>= uvědomili si na první pohled skrytou křehkost a zranitelnost přírody a krajiny Pálavy, která je ovlivňována nejen klimatickými změnami, ale také jednotlivými rozhodnutími člověka (geologické a klimatické podmínky, extrémní počasí, tlak člověka na využití území) a přizpůsobili tomu své chování</p>
<p>prostředek interpretace (podrobný popis řešení prvku – co je to, jak velké, z jakých částí se skládá, jak by mělo fungovat)</p>	<p>Délka cca 300 m</p> <p>8 informačních panelů (1 vstupní orientační, 7 tematických).</p> <p>Při obnově doporučujeme:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zredukovat počet panelů na polovinu, využít pultové panely, které nenaruší ducha místa a budou vyhovovat venkovním podmínkám; zmenšit jejich stávající rozměr
<p>odhadované náklady na realizaci (co stojí která část a celek)</p>	<p>Doporučujeme kompletní obnovu stezky, která svým pojetím neodpovídá současným požadavkům návštěvníků.</p> <p>Náklady při úplné obnově stezky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - příprava libreta stezky (osnova, přesné zaměření panelu a forma, např. příhoda, příběh apod.): 20 – 50 tis. Kč - úvodní panel (včetně vytvoření a otestování obsahu, grafického zpracování a výroby) 1 ks: 15 -25 tis. Kč - pultový panel (včetně vytvoření a otestování obsahu, grafického zpracování a výroby) 1 ks: 10 -20 tis. Kč - instalace v terénu 1 ks: 5-15 tis. Kč <p>Kontrola stavu stezky po sezóně: 1-2 dny (včetně dokumentace a evidence zjištěných skutečností, návrhů opatření)</p> <p>Pravidelná údržba: dle zjištěného stavu a rozsahu nutných zásahů</p>

Monitoring / řízení kvality	<ul style="list-style-type: none">• Pravidelné každoroční kontroly stavu nejen panelů, ale celé stezky (značení, výhledy, pěšiny) a následná údržba. <p>Obnova celé stezky:</p> <ul style="list-style-type: none">• Neumísťovat panely tam, kde budou překážet hospodářskému či návštěvnickému provozu (kumulace návštěvníků na nevhodných místech).• Před realizací bude formou ohniskové skupiny (na vzorku potenciálních návštěvníků) otestován obsah a grafická podoba panelů a bude zjišťováno, jestli naplňuje stanovené cíle.• Po instalaci v terénu bude formou dotazníkového šetření zjišťováno, jestli stezka naplňuje stanované cíle.
------------------------------------	--

Karta interpretačního prvku

kód prvku	NS4
název prvku	<i>Naučná stezka Tabulová</i>
lokalizace prvku	Navštěvovaná lokalita na okraji obce Klentnice ležící na páteřní turistické trase mezi Dolními Věstonicemi a Mikulovem, NPR Tabulová
popis prvku (stručně 1 věta)	Stezka bude vyznačena pásovým značením KČT, počet panelů a jejich umístění bude upřesněno
význam prvku (1 odstavec, proč je důležitý)	Stezka představuje přírodní a hodnoty NPR Tabulová a usměrňuje tok návštěvníků do míst, kde návštěvníci sešlapem pomáhají managementu a zachování hodnot území.
Cílová skupina (1 věta – pro koho je prvek určen) <i>Pozn: v závorce je uvedeno příslušné označení cílové skupiny v plánovací části KPNV a interpretačních plánů</i>	(Skupina A) Pěší návštěvníci na delších pobytech (Skupina B) Rodiny s dětmi (Skupina C) Pěší jednodenní návštěvníci (Skupina D) Školní skupiny

Karta realizace

kód prvku	NS4
název prvku	<i>Naučná stezka Tabulová</i>
sdělení nebo témata interpretace (bodově, zahrnuje i informační věci, např. mapa, pravidla chování, přehled historie lokality...)	<p>Zvolit 1 hlavní téma a sdělení celé stezky a pracovat s max. 1-3 dílčími klíčovými sděleními stanovenými v interpretačním plánu CHKO Pálava, např.: hlavní sdělení + 1a (fenomén stolové hory), 1b (šalvěj jako svědek proměn klimatu) 2a (hradisko na stolové hoře a změna prostředí), 3b (management a jeho výzvy)</p> <p>Nové interpretační panely by pak měly obsahovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • krátký interpretační text s ilustracemi/fotografiemi založený na klíčových sděleních • malou schematickou mapku trasy stezky s vyznačeným bodem, kde návštěvník právě stojí
věci k dořešení (co je potřeba vymyslet a udělat, např. určit přesné umístění panelu, určit přesnou velikost, vyřešit napojení na elektřinu/zdroj energie, vybudovat stojan a nainstalovat panely)	<ul style="list-style-type: none"> • zajistit finanční prostředky na přípravu a údržbu • upřesnit trasu, doporučené směry prohlídky, stanovit přesně místa, ve kterých budou instalovány interpretační panely – na základě toho stanovit jejich konečný počet • vybrat vhodnou podobu interpretačních panelů, kteřá by v případě potřeby umožňovala jejich přesun a tím pomáhala přeměrovat pohyb návštěvníků do míst, kde je to žádoucí • navrhnout koncept – jednotné sdělení celé stezky a na základě toho zpracovat interpretační texty • zajistit fotografie/ilustrace/mapky • vytvořit grafický návrh (včetně případných ilustrací) • zajistit tisk/výrobu cedulí k osazení na konstrukci panelů • zajistit pravidelnou kontrolu stavu a údržbu (značení, pěšiny, panely, další infrastruktura na trase jako odpočívadla, zajištění výhledů z výhledových míst apod.) • zajistit případnou aktualizaci
cíle interpretace (co by měla většina uživatelů získat, např. celkový přehled o historii místa, motivaci k návštěvě dalších míst, kontaktní informace na správce, kontakt na web o lokalitě, posílení vědomí o místní historii, motivaci k tomu, dozvědět se více)	<p>Návštěvníci, kteří si panely přečtou, by měli:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nahlédnout proměny krajiny Pálavy v čase i provázanost jednotlivých částí této krajiny, které společně přispívají k její jedinečnosti (geologie a geomorfologie, historie osídlení člověkem, pohraniční poloha regionu, ochrana přírody a památek atd.) • pocítit respekt k silám přírody, které zdejší jedinečnou krajinu vytvořili i k lidem, kteří tu byli před nimi

	<ul style="list-style-type: none"> • uvědomit si na první pohled skrytou křehkost a zranitelnost přírody a krajiny Pálavy a přizpůsobili tomu své chování (např. těžba, eroze, mizející druhy, stav památek, nedostatek vody) • uvědomit si, že některé zásahy do zdejší krajiny, které se mohou na první pohled zdát radikální, jsou součástí ochrany a péče o jedinečnou přírodu a krajinu Pálavy (místa s aktuálními managementovými zásahy) • vlastním chováním podporovat ochranu přírodních a kulturních hodnot oblasti
prostředek interpretace (podrobný popis řešení prvku – co je to, jak velké, z jakých částí se skládá, jak by mělo fungovat)	Délka cca 1 km Cca 9 informačních panelů (2 vstupní orientační, 7 tematických). Doporučujeme využít pultové panely, které nenaruší ducha místa a budou vyhovovat venkovním podmínkám
odhadované náklady na realizaci (co stojí která část a celek)	Náklady při realizaci stezky: - příprava libreta stezky (osnova, přesné zaměření panelu a forma, např. příhoda, příběh apod.): 20 – 50 tis. Kč - úvodní panel (včetně vytvoření a otestování obsahu, grafického zpracování a výroby) 1 ks: 15 -25 tis. Kč - pultový panel (včetně vytvoření a otestování obsahu, grafického zpracování a výroby) 1 ks: 10 -20 tis. Kč - instalace v terénu 1 ks: 5-15 tis. Kč Kontrola stavu stezky po sezóně: 1-2 dny (včetně dokumentace a evidence zjištěných skutečností, návrhů opatření) Pravidelná údržba: dle zjištěného stavu a rozsahu nutných zásahů
Monitoring / řízení kvality	<ul style="list-style-type: none"> • Pravidelné každoroční kontroly stavu nejen panelů, ale celé stezky (značení, výhledy, pěšiny) a následná údržba. • Před realizací bude formou ohniskové skupiny (na vzorku potenciálních návštěvníků) otestován obsah a grafická podoba panelů a bude zjišťováno, jestli naplňuje stanovené cíle. • Po instalaci v terénu bude formou dotazníkového šetření zjišťováno, jestli stezka naplňuje stanovené cíle.

Karta interpretačního prvku

kód prvku	T1
název prvku	<i>Návštěvnícká mapa Pálavy</i>
lokalizace prvku	K dispozici v CHKO Pálava a okolí
popis prvku (stručně 1 věta)	Jednoduchá trhací mapa CHKO a nejbližšího okolí pro návštěvníky
význam prvku (1 odstavec, proč je důležitý)	<p>Umožňuje směřovat pozornost návštěvníků do vybraných lokalit.</p> <p>Jednoduchá návštěvnícká mapa CHKO Pálava a nejbližšího okolí s výchozími body do CHKO, lokalizací jednotlivých fenoménů (pouze těch, které je vhodné ukazovat – viz zdroje interpretace) a jednoduchým popisem.</p> <p>Bude zahrnovat přírodní, historické i kulturní dědictví oblasti (stručně představeno v souladu se sděleními, která definuje interpretační plán). V mapě by měla být vyznačena také důležitá infrastruktura, jako jsou parkoviště či zastávky autobusu. Mapa bude obsahovat i jasně vyznačené oblasti s omezením vstupu a pravidla chování v CHKO.</p> <p>Mapa ve formě trhacího bloku A3. Místa její distribuce budou: turistická informační centra v CHKO, RMM, Archeopark a další turistické cíle, ubytovatelé, Dům přírody Pálavy.</p>
Cílová skupina (1 věta – pro koho je prvek určen) <i>Pozn: v závorce je uvedeno příslušné označení cílové skupiny v plánovací části KPNV a interpretačních plánů</i>	Všechny skupiny návštěvníků, kteří využijí informačních služeb nebo budou ubytováni v regionu

Karta realizace

kód prvku	T1
název prvku	<i>Návštěvnícká mapa Pálavy</i>
sdělení nebo témata interpretace (bodově, zahrnuje i informační věci, např. mapa, pravidla chování, přehled historie lokality...)	<p>Mapa bude zahrnovat tyto oblasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • přivítání návštěvníků v území • usměrnění očekávání – občerstvení, odpadkové koše, omezení vstupu a vjezdu aut a kol apod. • mapa území CHKO a jeho nejbližšího okolí • představení hlavních hodnot území a lokalit, kde je návštěvníci mohou vidět (pouze vybrané, vhodné lokality) • pravidla chování v území (a rady pro pohyb v území) • kontakty pro případ ohrožení (policie, záchranáři, hasiči) <p>Klíčová sdělení (myšlenky), se kterými by se mělo v textu mapy především pracovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hlavní sdělení, 1a, 2a, 3b
věci k dořešení (co je potřeba vymyslet a udělat, např. určit přesné umístění panelu, určit přesnou velikost, vyřešit napojení na elektřinu/zdroj energie, vybudovat stojan a nainstalovat panely)	<p>Je třeba dořešit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • navrhnout texty • zajistit fotografie • zajistit podkladovou mapu a upravit ji • vytvořit grafický návrh, včetně případných ilustrací • vytvořit pdf verzi ke stažení do mobilu či nahlédnutí na webu • zajistit tisk • zajistit distribuci materiálu do TIC, muzeí a ubytovatelům • zajistit pravidelnou aktualizaci mapy, ideálně 1x ročně, před hlavní turistickou sezónou • zajistit dlouhodobě spolupráci a koordinaci s KČT • zajistit finanční prostředky na vytištění
cíle interpretace (co by měla většina uživatelů získat, např. celkový přehled o historii místa, motivaci k návštěvě dalších míst, kontaktní informace na správce, kontakt na web o lokalitě, posílení vědomí o místní historii, motivaci k tomu, dozvědět se více)	<p>Většina uživatelů by díky mapě měla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dozvědět se, v čem spočívá jedinečnost CHKO (viz hlavní sdělení) • dozvědět se, kde se nacházejí lokality doporučené k návštěvě • pochopit, jaké je zaměření naučných stezek a expozic • pocítit obdiv k jedinečnosti území • chtít dodržovat pravidla chování, která jsou nezbytná pro zachování místních hodnot • mít pocit, že pokud dodržují pravidla, aktivně přispívají k ochraně území

<p>prostředek interpretace (podrobný popis řešení prvku – co je to, jak velké, z jakých částí se skládá, jak by mělo fungovat)</p>	<p>Jednoduchá trhací mapa velikosti A3, oboustranný barevný tisk + pdf verze téhož materiálu pro web a ke stažení do mobilu</p> <p>Strana A – mapa</p> <ul style="list-style-type: none"> • vyznačené hranice CHKO a MCHÚ • vyznačené trasy pro pěší a cyklisty • vyznačené turistické cíle a služby (občerstvení, wc, TIC) • vyznačené trasy naučných stezek • legenda <p>Strana B – textová</p> <ul style="list-style-type: none"> • popis hlavních hodnot území a vybraných lokalit, kde je lze vidět • přehled naučných stezek (zaměření, délka, náročnost) • přehled expozic (zaměření, kontakt) • pravidla pro pobyt v CHKO a jejich zdůvodnění • kontakty na záchranné složky a policii
<p>odhadované náklady na realizaci (co stojí která část a celek)</p>	<p>5 000 ks: 24-50 tis. Kč</p> <p>10 000 ks: 40-80 Kč</p>
<p>Monitoring / řízení kvality</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Před schválením do tisku bude plnobarevná maketa v měřítku 1:1 otestována na vzorku potenciálních návštěvníků a formou ohniskové skupiny bude zjišťováno, jestli naplňuje stanovené cíle • Vydavatel bude průběžně sledovat reakce návštěvníků a dalších uživatelů (poskytovatelé mapy), a zohlední je při aktualizaci mapy

Karta interpretačního prvku

kód prvku	T2
název prvku	<i>Pálavské toulání – tištěný „pas“</i>
lokalizace prvku	K dispozici v CHKO Pálava a u zapojených subjektů (RMM apod.)
popis prvku (stručně 1 věta)	Jednoduchá brožurka k aktivitě Pálavské toulání
význam prvku (1 odstavec, proč je důležitý)	<p>Umožňuje směřovat pozornost návštěvníků do vybraných lokalit a komunikovat pravidla chování v CHKO. Slouží také jako suvenýr návštěvy CHKO Pálava.</p> <p>Do brožurky děti postupně získávají razítka za splněné úkoly.</p> <p>Aktivita je určena především pro rodiny s dětmi, případně dětské kolektivy, které mají možnost území opakovaně navštěvovat a s pasem pracovat.</p> <p>Jejím cílem je pomáhat vést děti k tomu, aby se chovaly v území podle pravidel, učily se respektovat přírodu i ty, kdo o zdejší území pečují, dokázaly odhadnout své síly a oceňovaly dovednosti spojené s pobytem v přírodě.</p> <p>Základem Pálavského toulání je série tzv. hledáček (questů). Ty jsou věnovány určité části Pálavy a zábavnou formou zpřístupňují její zajímavosti dětem a hravým návštěvníkům.</p>
Cílová skupina (1 věta – pro koho je prvek určen) <i>Pozn: v závorce je uvedeno příslušné označení cílové skupiny v plánovací části KPNV a interpretačních plánů</i>	(Skupina A) Pěší návštěvníci na delších pobytech (Skupina B) Rodiny s dětmi (omezeně) (Skupina C) Pěší jednodenní návštěvníci (Skupina D) Školní skupiny

Karta realizace

kód prvku	T2
název prvku	<i>Pálavské toulání – tištěný „pas“</i>
sdělení nebo témata interpretace (bodově, zahrnuje i informační věci, např. mapa, pravidla chování, přehled historie místa)	<p>Klíčová sdělení (myšlenky), se kterými by se mělo v aktivitě především pracovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postupně by byly představeny všechny části sdělení
věci k dořešení (co je potřeba vymyslet a udělat, např. určit přesné umístění panelu, určit přesnou velikost, vyřešit napojení na elektřinu/zdroj energie, vybudovat stojan a nainstalovat panely)	<p>Je třeba dořešit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • navrhnout texty • vytvořit grafický návrh, včetně ilustrací (musí být vhodný pro černobílé obrysové zpracování, protože ilustrace na hledáčkách a texty hledáček budou pouze jednoduché, černobílé) • zajistit tisk • zajistit distribuci materiálu do TIC a muzeí • zajistit aktualizaci, v případě, že bude potřeba • zajistit dlouhodobě spolupráci a koordinaci s místy, která budou tištěný pas prodávat • zajistit finanční prostředky na vytištění
cíle interpretace (co by měla většina uživatelů získat, např. celkový přehled o historii místa, motivaci k návštěvě dalších míst, kontaktní informace na správce, kontakt na web o lokalitě, posílení vědomí o místní historii, motivaci k tomu, dozvědět se více)	<p>Většina dětí/rodičů by se díky této aktivitě a pasu měla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dozvědět, v čem spočívá jedinečnost CHKO (viz hlavní sdělení) • chtít dodržovat pravidla chování, která jsou nezbytná pro zachování místních hodnot • mít pocit, že pokud dodržují pravidla, aktivně přispívají k ochraně území • mít pocit, že čas strávený s dětmi v CHKO a okolí je dobře strávený čas (rodiče, vedoucí)
prostředek interpretace (podrobný popis řešení prvku – co je to, jak velké, z jakých částí se skládá, jak by mělo fungovat)	<p>Jednoduchá brožurka velikosti A6, oboustranný tisk, barevná obálka, zbytek černobílý</p> <ul style="list-style-type: none"> • přivítání malých návštěvníků v území • průvodci (dudek a Venuše?) vysvětlí dětem, kdo jsou, k čemu slouží pas a co je jejich úkolem • okénka na jednotlivá razítka • malá schematická mapka území s místy, kde jsou hledáčky • (kontakty na instituce, kde je uložena krabička s poklady k jednotlivým hledáčkám – na zvážení) • místo na jméno dítěte. Tento pas patří: • kontakty pro případ ohrožení (policie, záchranáři, hasiči) • logo CHKO

odhadované náklady na realizaci (co stojí která část a celek)	5 000 ks: 50-100 tis. Kč 10 000 ks: 75-140 Kč
Monitoring / řízení kvality	<ul style="list-style-type: none"> • Před schválením do tisku bude pas otestován na vzorku potenciálních návštěvníků a bude zjišťováno, jestli naplňuje stanovené cíle • Bude průběžně sledována zpětná vazba od návštěvníků a dalších uživatelů (poskytovatelé pasu, instituce, kde jsou uloženy krabičky s poklady k hledačkám), která bude zohledněna při případné aktualizaci/změně aktivity

Karta interpretačního prvku

kód prvku	T3
název prvku	<i>Pálavské toulání – série hledaček</i>
lokalizace prvku	Lokalizace jednotlivých hledaček zatím není rozhodnuta a závisí na nalezení vhodných partnerů. Nicméně doporučujeme do jejich přípravy zapojit místní instituce nebo organizace, které se budou schopné starat o krabičku s pokladem k jednotlivým hledačkám (Dům přírody, RMM, TIC, knihovny apod.).
popis prvku (stručně 1 věta)	Základem Pálavského toulání je série tzv. hledaček (questů). Ty jsou vždy obsahově věnovány určité části přírodního a kulturního dědictví CHKO. Součástí hledačky je krabička s pokladem.
význam prvku (1 odstavec, proč je důležitý)	<p>Aktivita je určena především pro rodiny s dětmi, případně dětské kolektivy, které mají možnost území opakovaně navštěvovat a s pasem pracovat.</p> <p>Umožňuje směřovat pozornost návštěvníků do vybraných lokalit a komunikovat hodnoty území i pravidla chování v CHKO malým návštěvníkům i těm, kdo je doprovázejí.</p> <p>Jejím cílem je pomáhat vést děti k tomu, aby se chovaly v území podle pravidel, učily se respektovat přírodu i ty, kdo o zdejší území pečují a učily se pozorně si všímat svého okolí a objevovat skryté poklady.</p>
Cílová skupina (1 věta – pro koho je prvek určen) <i>Pozn: v závorce je uvedeno příslušné označení cílové skupiny v plánovací části KPNV a interpretačních plánů</i>	(Skupina A) Pěší návštěvníci na delších pobytech (Skupina B) Rodiny s dětmi (omezeně) (Skupina C) Pěší jednodenní návštěvníci (Skupina D) Školní skupiny

Karta realizace

kód prvku	T3
název prvku	<i>Pálavské toulání – série hledaček</i>
sdělení nebo témata interpretace (bodově, zahrnuje i informační věci, např. mapa, pravidla chování, přehled historie lokality...)	<p>Části, které bude tiskovina zahrnovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - název - popis náročnosti (délka, čas, terén, povrch) - vybavení - místo začátku - vlastní popis jednotlivých zastavení s indiciemi - klíč k pokladu <p>podrobnosti k náležitostem hledačky viz www.questing .cz</p> <p>Klíčová sdělení (myšlenky), se kterými by se mělo v aktivitě především pracovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postupně by měly být využity všechny části sdělení
věci k dořešení (co je potřeba vymyslet a udělat, např. určit přesné umístění panelu, určit přesnou velikost, vyřešit napojení na elektřinu/zdroj energie, vybudovat stojan a nainstalovat panely)	<p>Je třeba dořešit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • najít partnery a oslovit je k přípravě jednotlivých hledaček • připravit jednotlivé hledačky (na začátku přípravy 2denní dílna, aby místní partneři pochopili princip, možno navázat na úspěšnou hledačku v Mikulově), včetně zajištění krabiček s „pokladem“ • zpracovat vytvořené texty hledaček do jednoduchého grafického návrhu, včetně ilustrací (černobílé provedení) – musí se odvíjet od brožurky Pálavské toulání + připravit návrh razítek („pokladů“), které budou umístěny v krabičkách na konci jednotlivých hledaček • prezentovat hotovou aktivitu v okolí CHKO • zajistit aktualizaci, v případě, že bude potřeba • zajistit dlouhodobě koordinaci a spolupráci s místy a organizacemi, které budou o hledačky pečovat • zajistit finanční prostředky na přípravu aktivity a hledaček

<p>cíle interpretace (co by měla většina uživatelů získat, např. celkový přehled o historii místa, motivaci k návštěvě dalších míst, kontaktní informace na správce, kontakt na web o lokalitě, posílení vědomí o místní historii, motivaci k tomu, dozvědět se více)</p>	<p>Většina dětí/rodičů by se díky hledačkám měla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dozvědět, v čem spočívá jedinečnost CHKO (viz hlavní sdělení) • chtít dodržovat pravidla chování, která jsou nezbytná pro zachování místních hodnot a mít pocit, že pokud dodržují pravidla, aktivně přispívají k ochraně území • mít pocit, že čas strávený s dětmi v CHKO a okolí je dobře strávený čas (rodiče, vedoucí)
<p>prostředek interpretace (podrobný popis řešení prvku – co je to, jak velké, z jakých částí se skládá, jak by mělo fungovat)</p>	<p>Hledačky: 6 vytvořených tras vhodných pro rodiny s dětmi</p> <p>Ke každé hledačce:</p> <ul style="list-style-type: none"> • graficky zpracovaný list A4 (černobílý), který obsahuje text hledačky a plánek trasy • krabička s „pokladem“ („poklad“ = získání otisku razítka)
<p>odhadované náklady na realizaci (co stojí která část a celek)</p>	<p>workshop - příprava vzorové hledačky: 20-30 tis. Kč</p> <p>Konzultace vzniku dalších hledaček: 10-20 tis. Kč</p> <p>Graficky zpracovaný list A4 oboustr.: 2-4 tis. Kč</p> <p>Krabička s pokladem: 1-2 tis. Kč</p>
<p>Monitoring / řízení kvality</p>	<ul style="list-style-type: none"> • V průběhu procesu přípravy hledaček proběhnou konzultace se zástupci cílové skupiny a před spuštěním budou hledačky otestovány na vzorku potenciálních návštěvníků. Bude zjišťováno, jestli naplňují stanovené cíle. • V dalším období bude sledována zpětná vazba od návštěvníků a dalších uživatelů (instituce, kde jsou uloženy krabičky s poklady k hledačkám), která bude zohledněna při případné aktualizaci/změně aktivity

Rámcový harmonogram

V tomto harmonogramu je předchozím navrhovaným opatřením přiřazen zhruba jejich časový horizont

Číslo	Název opatření / prostředek interpretace	2017	2018	2019	2020	2021	Komentář
	INSTITUCIONÁLNÍ OPATŘENÍ						
	Zajištění dostatečné kapacity pracovníka AOPK pro oblast práce s veřejností, který bude mít na starosti CHKO Pálava	x	x				Nejlépe do konce roku 2017
	Kvalitní obsazení pracovních pozic v návštěvnickém středisku CHKO Pálava, tj. DP Pálavy		x	x			Tak, aby se mohli zapojit do příprav a realizace DP (programová náplň) před otevřením DP
	Ustavení pravidelného způsobu komunikace mezi zástupci AOPK ČR, RMM, TIC Mikulov a zástupci obcí v regionu	x					Co nejdříve, nejlépe 2017
	ČINNOSTI						
	Koncepční						
1	Sledovat tvorbu koncepčních a strategických rozvojových materiálů	x	x	x	x	x	Průběžně
2	Koordinace kroků a komunikace v rámci jednotlivých institucí, jednotná komunikace o CHKO navenek	x	x	x	x	x	Průběžně
3	Zajistit přípravu, realizaci a provoz návštěvnického střediska CHKO Pálava	x	x	x	x	x	Průběžně od 2017

Číslo	Název opatření / prostředek interpretace	2017	2018	2019	2020	2021	Komentář
4	Připravit prezentaci CHKO založenou na interpretačním plánu CHKO (leták o CHKO, obsah webu DP Pálavy...) Pracovat s vizuální identitou DP v oblasti.		x	x	x		Tak, aby časově předcházela vzniku návštěvnického střediska CHKO (DP Pálavy) a mohla být intenzivně využívána v době jeho otevření.
5	Dlouhodobě podporovat návaznost a synergii dalších částí infrastruktury a služeb v území	x	x	x	x	x	Průběžně
6	Vytvořit mechanismus monitoringu návštěvnosti		x	x	x	x	Vytvořit v roce 2018, sledovat a vyhodnocovat návštěvnost průběžně
7	Sledovat rozvoj sportů a aktivit, které mohou negativně ovlivnit návštěvnický zážitek	x	x	x	x	x	Průběžně
8	Vytipovat nízkonákladové možnosti trávení volného času mimo cenná území a podporovat jejich rozvoj	x	x	x	x	x	Od 2017
9	Provazovat existující a vznikající trasy s nabídkou místních služeb v obcích	x	x	x	x	x	Průběžně
10	Jasně stanovit zodpovědnost za údržbu konkrétní části návštěvnické infrastruktury či produktu	x	x	x	x	x	Co nejdříve zajistit u stávající infrastruktury a pak vždy při vzniku nové infrastruktury/produktu
11	Zlepšit orientační systémy v problematických místech. Pravidelně provádět kontrolu značení a orientačních prvků.	x	x	x	x	x	Co nejdříve zajistit u stávající infrastruktury a pak vždy při vzniku nové infrastruktury/produktu

Číslo	Název opatření / prostředek interpretace	2017	2018	2019	2020	2021	Komentář
12	Stanovit podmínky umístování informačních panelů a prvků, které nejsou součástí navrhované návštěvnické infrastruktury	x	x				Co nejdříve
13	Nerozšiřovat stávající hromadné akce a nepovolovat další, které by zasahovaly do citlivých území	x	x	x	x	x	Průběžně
14	Pravidelně školit personál TIC v regionu a v rámci školení poskytovat a sdílet aktuální informace o dění v CHKO. Sledovat kvalitu poskytovaných služeb.		x	x	x	x	Průběžně
15	Školit průvodce (dle potřeby). Sledovat kvalitu poskytovaných služeb.	x	x	x	x	x	Školit dle potřeby, kvalitu sledovat dlouhodobě
16	Připravit pravidla chování pro návštěvníky		x	x	x	x	Připravit co nejdříve, prezentovat průběžně
17	Připravit upozornění na možná základní zdravotní rizika + nutné vybavení pro výlety		x	x	x	x	Připravit co nejdříve, prezentovat průběžně
	Komunikace						
1	Zajistit pokračování komunikace, koordinace a jednoduššího přístupu k prezentaci území ze strany Správy CHKO, RMM, TIC Mikulov, DM a zástupců obcí	x	x	x	x	x	Průběžně
2	Komunikovat limity využití území – návštěvníkům i subjektům v cest. ruchu	x	x	x	x	x	Průběžně

Číslo	Název opatření / prostředek interpretace	2017	2018	2019	2020	2021	Komentář
3	Aktivně komunikovat se zástupci krajů a CzechTourismu o případné aktualizaci jejich webových prezentací území Pálavy	x	x	x	x	x	Průběžně
4	Komunikovat s médii na základě znalosti místních poměrů, aktuálních, přesných informací, a předcházet tak nedorozuměním a nereálným očekáváním návštěvn.	x	x	x	x	x	Průběžně
5	Komunikovat návštěvníkům citlivost některých částí území, nezbytnost se do území vybavit, odnášet odpadky	x	x	x	x	x	Průběžně
6	Komunikovat návštěvníkům lokalizaci a kapacitu parkovišť v obcích i mimo obce	x	x	x	x	x	Průběžně
7	Komunikovat pravidla chování v CHKO, propagovat nabídku vhodných tras a programů pro různé skupiny návštěvníků prostřednictvím spolupráce s ubytovateli a dalšími poskytovateli služeb.	x	x	x	x	x	Průběžně
8	Ve spolupráci s regionálním tiskem uvádět konkrétní příklady, kdy adrenalinoví cyklisté a problémoví návštěvníci působí škody v přírodě, znepríjemňují pobyt jiným návštěvníkům, ohrožují sami sebe i ostatní	x	x	x	x	x	Průběžně
9	Komunikovat s organizátory akcí, nenabízet území k organizaci akcí, které nejsou vhodné.	x	x	x	x	x	Průběžně

Číslo	Název opatření / prostředek interpretace	2017	2018	2019	2020	2021	Komentář
10	Informovat o možných rizicích pohybu po Pálavě. Zdůrazňovat potřebu respektu mezi skupinami návštěvníků i návštěvníků k místním obyvatelům.	x	x	x	x	x	Průběžně
	Infrastruktura						
1	Zachovat a nezhoršovat dosavadní ráz území a minimalizovat nově budovanou turistickou infrastrukturu, neumísťovat infrastrukturu, která není v souladu s interpretačním plánem CHKO	x	x	x	x	x	Průběžně
2	Upozorňovat vydavatele turistických map či provozovatele on-line map na případné změny tras či označení lokalit, aby neposkytovaly zavádějící informace	x	x	x	x	x	Sledovat průběžně
3	Vytvářet či aktualizovat expozice tak, aby byly obsahově i po formální stránce v souladu s interpretačním plánem CHKO Pálava a dobrou praxí v interpretaci místního dědictví.	x	x	x	x	x	Průběžně
4	Odstraňovat starou a nefunkční infrastrukturu	x	x	x	x	x	Průběžně
5	Udržovat trasy, značení, výhledy a části infrastruktury v dobrém stavu	x	x	x	x	x	Průběžně

Číslo	Název opatření / prostředek interpretace	2017	2018	2019	2020	2021	Komentář
6	Každou přípravu či aktualizaci nové části infrastruktury, produktu cestovního ruchu či interpretační služby plánovat s přihlédnutím k interpretačnímu plánu území, zásadám dobré interpretace a limitům využití území stanoveným v KPNV	x	x	x	x	x	Průběžně
Dopravní dostupnost a parkoviště							
1	Zachovat zákaz vjezdu jízdních kol do přírodních rezervací (především na hřebenu Pavlovských vrchů). Zvýšit přítomnost strážce přírody v době nejvyšší návštěvnosti.	x	x	x	x	x	Průběžně
2	Podporovat vybudování úschoven kol alespoň v některých obcích pod Pavlovskými vrchy (Pavlov, Horní Věstonice, Dolní Věstonice – v souvislosti s přípravou DP Pálavy, Klentnice atd.)		x	x	x		Zajistit nejpozději do otevření plánovaného Domu přírody
3	Zajistit možnost odložit kola tak, aby návštěvníci mohli navštívit turistický cíl. Vztít v úvahu bezpečnost, počasí (déšť, extrémní slunce), kapacitu a technické parametry stojanů atd.		x	x	x	x	Průběžně
4	Vyřešit parkování v nástupních bodech a u turistických cílů v obcích i mimo obce (kapacita, zpoplatnění apod.).	x	x	x	x	x	Průběžně

Číslo	Název opatření / prostředek interpretace	2017	2018	2019	2020	2021	Komentář
	Regionální produkty a suvenýry						
1	Podporovat vznik takových regionálních suvenýrů, které podpoří prezentaci území v souladu s KPNV a interpretačním plánem CHKO Pálava (nepropagovat nevhodné lokality, adrenalinové zážitky apod.)	x	x	x	x	x	Průběžně
2	Certifikovat služby a zážitky (např. procházky s místním průvodcem, průvodcované prohlídky v muzeu či DP)			x	x	x	Průběžně dle zájmu DM, připravit do otevření DP
	Programy						
1	Vytvářet programy pro návštěvníky tak, aby naplňovaly cíle KPNV a interpretačního plánu (např. klíčová sdělení o Pálavě, ale i usměrnění návštěvnosti)	x	x	x	x	x	Průběžně
2	Připravit postupně ke každé exponované návštěvnické lokalitě programy pro cílové skupiny návštěvníků, které ji navštěvují		x	x	x	x	Základní nabídka (stačí některé lokality) na sezónu 2018, průběžně doplňovat a aktualizovat dle potřeby a výsledků průzkumů návštěvníků
3	Připravovat programy, které umožní nízkonákladové trávení času mimo nejcenější části přírody (hledáčky atd.).		x	x	x	x	Průběžně
4	Proškolit průvodce, kteří budou mít zájem v regionu poskytovat průvodcovské služby, s důrazem na zásady dobré interpretace		x	x	x	x	Oslovit zájemce 2018, podle zájmu je proškolit před sezónou 2019/2020, následně školit průběžně

Číslo	Název opatření / prostředek interpretace	2017	2018	2019	2020	2021	Komentář
Kód	PROJEKTY						
DP	Dům přírody Pálavy	x	x	x	x	x	Příprava 2017-2018, realizace dle dostupnosti prostředků 2018/2020, následně provoz
K1	Web Domu přírody Pálavy	x	x	x	x	x	Koncepce 2018, realizace dle dostupnosti prostředků 2019/2020, údržba průběžně
K2	Infopanely na vybraných místech v CHKO	x	x	x	x	x	Koncepce 2018, realizace dle dostupnosti prostředků 2019/2020, údržba průběžně
K3	Digitální průvodce			x	x	x	Vznik v návaznosti na přípravu DP, aktualizace a rozšiřování průběžně
NS1	Naučná stezka Děvín	x	x	x	x	x	Údržba průběžně (výhledy, pěšiny, dřevěné schody), aktualizace dle příležitosti a finančních prostředků
NS2	Naučná stezka Svatý kopeček	x	x	x	x	x	Údržba průběžně (výhledy, pěšiny, dřevěné schody, značení), aktualizace dle příležitosti a fin.prostředků
NS3	Naučná stezka Turoid	x	x	x	x	x	Příprava od 2017, realizace v závislosti na dostupnosti prostředků, údržba průběžně
NS4	Naučná stezka Tabulová	x	x	x	x	x	Příprava od 2017, realizace v závislosti na dostupnosti prostředků, údržba průběžně
T1	Návštěvnícká mapa Pálavy		x	x	x	x	Příprava nejlépe na sezonu 2018, dále aktualizace
T2	Pálavské toulání – tištěný „pas“		x	x	x	x	Libreto 2018, realizace v závislosti na dostupnosti prostředků, do otevření DP
T3	Pálavské toulání – série hledaček		x	x	x	x	Libreto 2018, realizace v závislosti na dostupnosti prostředků, do otevření DP

Limity využití území

jaká omezení využití území jsou důležitá z hlediska interpretace jeho hodnot + doporučení vztahující se k omezením využití území CHKO či jeho konkrétních částí návštěvníky

Pro potřeby každého plánování interpretace je nezbytné, aby správci ve spolupráci s vlastníky a hospodáři v území stanovili výchozí omezení využití území návštěvníky.

Pokud v území již návštěvnická infrastruktura existuje a území je návštěvníky využíváno, je potřeba shrnout existující omezení využití území k momentu vzniku interpretačního plánu a připravit podklad pro definování dalších žádoucích omezení či usměrnění návštěvnosti (připravuje zadavatel plánu), se kterým bude možné při plánování pracovat. Během plánovacího procesu se doporučení k omezení či usměrnění návštěvnosti mohou dále měnit v závislosti na konzultacích se zapojenými stranami.

Součástí výsledného interpretačního plánu musí být jasně stanovené limity využití území návštěvníky, se kterými bude moci pracovat každý budoucí uživatel tohoto dokumentu. Důležitou součástí naplňování interpretačního plánu území je právě vhodná komunikace nezbytných omezení využití území nejen směrem k návštěvníkům, ale i všem, kdo s návštěvníky pracují a připravují pro ně produkty cestovního ruchu a území jim neustále určitým způsobem prezentují, „prodávají“.

Pokud v území nejsou k dispozici výsledky monitoringu vlivu návštěvnosti, což je dlouhodobý proces, je potřeba jasně deklarovat omezení (případně i stanovit početní limity) alespoň expertním způsobem.

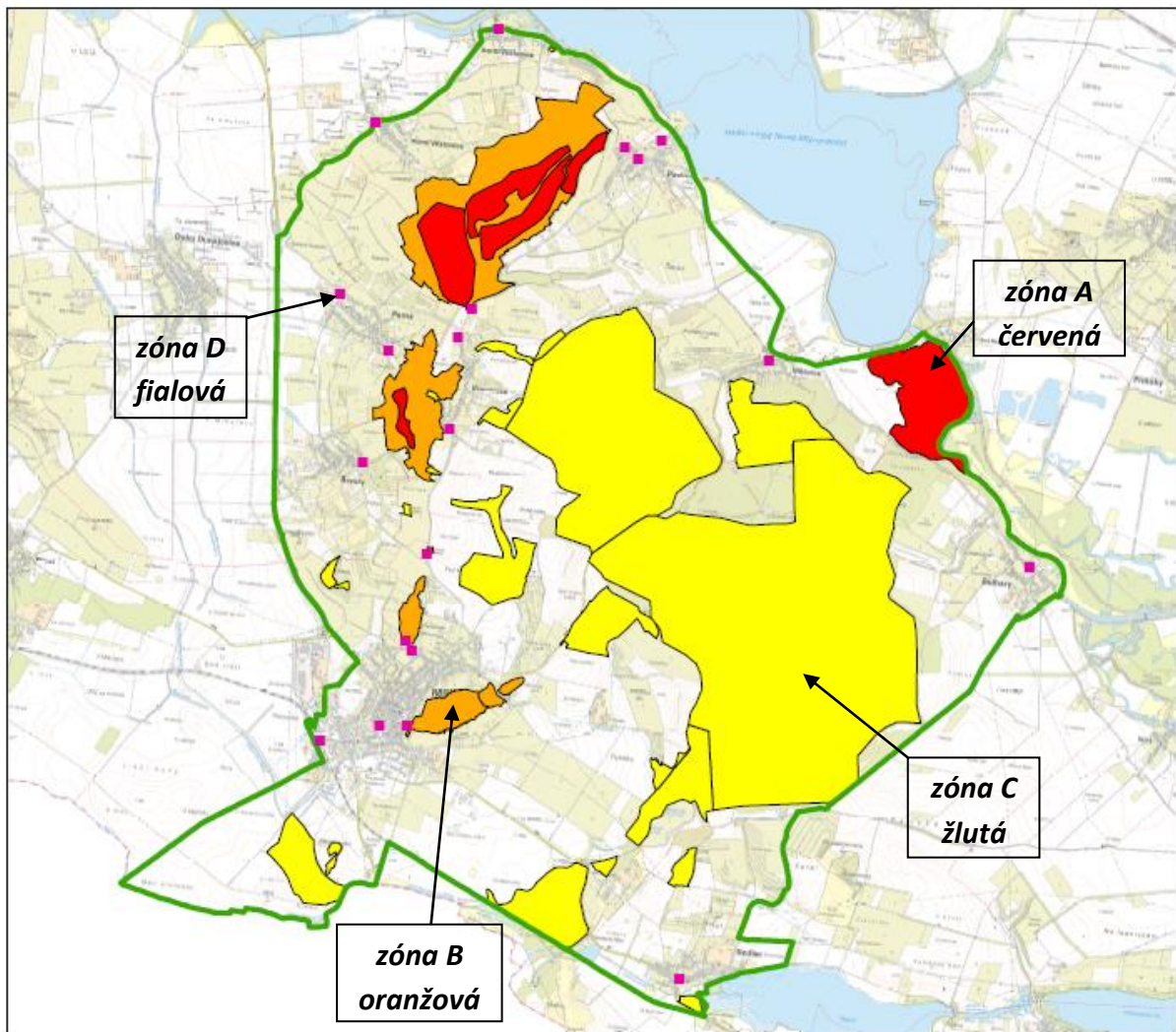
Z hlediska ochrany přírodních a kulturně-historických hodnot území a jejich interpretace jsou podstatná **omezení vstupu a využití území vyplývající z právních předpisů i omezení uplatňovaná vlastníky pozemků, jelikož mnohá z nich ovlivňují pohyb a pobyt návštěvníků v území a kvalitu jejich zážitku.** Mohou sem patřit i dočasná omezení, jako je omezení vstupu v době těžby dřeva, zákaz vstupu do vinic v době sklizně, uzavření obor pro návštěvníky v době lovu, uzavření jeskyně v době zimování netopýřů, specifická omezení pro dobu hnízdění na ornitologických lokalitách apod.

Jakmile jsou tato omezení definována, interpretační plán s nimi může pracovat a promítnout je do návrhů konkrétních opatření a interpretačních prvků.

Limity, které na území CHKO Pálava v současné době existují, jsou zjednodušeným způsobem zpracovány do mapky (následující strana a přílohy). Mapky vizuálně komunikují nejcitlivější zóny z hlediska využití území všem uživatelům území, kteří např. připravují produkty cestovního ruchu (turistická informační centra, destinační management) a/nebo hledají cesty, jak cestovní ruch v území dále rozvíjet (obce, poskytovatelé služeb v cestovním ruchu jako jsou vinaři, ubytovatelé, místní spolky, muzea apod.). U jednotlivých zón je pak uvedena jejich charakteristika a jsou navržena obecná opatření. Nejproblematictější /citlivější lokality jsou uvedeny také v tabulce na str. 148.

Limity území CHKO Pálava – zjednodušená mapka

Základní limity území CHKO vymezují 4 typy ploch (zóny) a zbytek území CHKO:

Popis zón limitů území CHKO Pálava

Zóna A – červená – plochy bez organizovaného cestovního ruchu a návštěvnické infrastruktury

Charakteristika zóny

Představuje cenná území z hlediska zachování předmětů ochrany, v nichž je jakýkoli turistický ruch nežádoucí. Uvnitř červené zóny by se neměla nacházet ani budovat žádná návštěvnická infrastruktura. Tato území lze zpřístupňovat a interpretovat pouze po jejich obvodu.

Vymezení zóny

- celá plocha NPR Křivé jezero,
- 4 jádrové plochy NPR Děvín-Kotel-Soutěska
- západní úbočí Stolové hory v NPR Tabulová

Opatření vzhledem ke skupinám návštěvníků

- **Vstup návštěvníků** do této zóny je možný pouze v rámci zvláštních exkurzí pořádaných (se svolením) AOPK – Správy CHKO Pálava.
- V době vysoké návštěvnosti je třeba provádět intenzivní **strážně-průvodcovskou činnost**.
- Nedovolený vstup návštěvníků (např. kešerů, detektorářů, fotografů atd.) je třeba kontrolovat a příslušně postihovat.

Ostatní opatření

- Při **propagaci** nejcennějších přírodních lokalit je třeba vždy zdůraznit, že se jedná o mimořádně hodnotná a citlivá území se zvláštním režimem, kde z pochopitelných důvodů platí určitá omezení pro pohyb návštěvníků.

Zóna B – oranžová – cestovním ruchem intenzivně využívané plochy

Charakteristika zóny

Představuje cenná území z hlediska zachování předmětů ochrany, kde vysoká návštěvnost představuje závažný problém. Uvnitř oranžové zóny je možné dělat opatření směřující k tomu, aby se nenavýšoval počet návštěvníků a opatření zaměřená na usměrňování pohybu návštěvníků (např. zpevnění erodovaných částí stezek – další návrhy viz příloha). Návštěvnická infrastruktura se v oranžové zóně nachází a je vhodné ji využít k interpretaci hodnot celého území a jeho ochrany.

Vymezení zóny

- zbytek NPR Děvín-Kotel-Soutěska,
- zbytek NPR Tabulová
- celá plocha PP Kočičí skála,
- celá plocha PR Turoid
- celá plocha PR Svatý kopeček.

Opatření vzhledem ke skupinám návštěvníků

- **Vstup návštěvníků** do této zóny je možný v souladu s platnými zákony, tj. v rámci MCHÚ pro pěší po vyznačených turistických trasách.
- V době vysoké návštěvnosti je třeba provádět intenzivní **strážně-průvodcovskou činnost**.
- **Vjezd cyklistů je zakázán v PR Svatý kopeček**, cyklisté by na tuto skutečnost měli být upozorněni 1) na informačních panelech na nástupních bodech, 2) na webech CHKO, destinačního managementu a obcí, 3) v informačních materiálech propagujících území CHKO Pálava.
- **Paraglidisté a horolezci** mohou využívat k tomu vymezené plochy v souladu s pravidly dohodnutými s AOPK – Správou CHKO Pálava

Ostatní opatření

- Pořádání **hromadných akcí** by v této zóně mělo být zakázáno.
- Existující **návštěvnická a interpretační infrastruktura** (odpočívadla, panely naučných stezek apod.) by se neměla výrazně rozšiřovat a pozornost by měla být soustředěna na zajištění bezpečnosti návštěvníků, udržování nezbytné infrastruktury ve funkčním stavu, zajištění

pořádku v jejím okolí a minimalizaci jejího vizuálního dopadu. Budování nové infrastruktury by mělo být směřováno do zastavěného území obcí nebo jejich bezprostředního okolí.

- Při **propagaci** nejcennějších přírodních lokalit je třeba vždy zdůraznit, že se jedná o mimořádně hodnotná a citlivá území se zvláštním režimem, kde z pochopitelných důvodů platí určitá omezení pro pohyb návštěvníků. Propagace nejpřetíženějších lokalit (např. zříceniny hradu Děvičky, Sv. Kopečku) stejně jako rozšiřování **nabídky služeb** návštěvníkům by měly být omezeny.

Zóna C – žlutá – ostatní území, kde je potřeba návštěvnost dále sledovat a usměrňovat

Charakteristika zóny

Ve žluté zóně jsou turisticky atraktivní území, která jsou návštěvností částečně ovlivněna a kde je návštěvnost třeba v současnosti nebo v budoucnosti usměrňovat. Návštěvnická infrastruktura se v této zóně nachází a je vhodné ji využít k interpretaci hodnot celého území a jeho ochrany.

Vymezení zóny

- NPP Kalendář věků,
- PR Milovická stráž,
- obora Klentnice,
- obora Bulhary,
- Vysoký roh,
- PP Kienberg,
- PR Liščí vrch,
- Kočičí kámen,
- NPR Slanisko u Nesytu,
- oblast Nového rybníka,
- Mušlovský lom,
- údolí Mušlovského potoka,
- oblast Šibeníku,
- PR Šibeničnick,
- PP Růžový kopec,
- lom u Klentnice,
- okolí fotbalového hřiště v Klentnici.

Opatření vzhledem ke skupinám návštěvníků

- **Vstup návštěvníků** do této zóny je možný v souladu s platnými zákony, tj. v rámci MCHÚ po vyznačených turistických trasách.

Ostatní opatření

- **Pořádání hromadných akcí** by v této zóně mělo být posuzováno individuálně AOPK – Správou CHKO Pálava a řešeno po dohodě s vlastníky a uživateli příslušných pozemků a dotčenými obcemi.

- Další rozvoj **návštěvnické a interpretační infrastruktury** je možný na základě dohody AOPK – Správy CHKO Pálava, vlastníků a uživatelů pozemků a dotčených obcí. Infrastruktura by měla být udržovaná ve funkčním stavu a v pořádku a neměla by vizuálně zatěžovat okolí.
- Dosud turisticky intenzivně nevyužívaná **oblast obor** ve východní části území CHKO ponechat jako klidovou zónu a značené trasy tímto směrem nerozšiřovat.

Zóna D – fialová – hlavní nástupní místa a další místa konfliktů

Charakteristika zóny

Ve fialové zóně se nacházejí hlavní nástupní místa do jednotlivých částí CHKO, kde dochází ke koncentraci lidí. Jedná se například o nádraží, záchytná parkoviště nebo centra obcí. V těchto bodech se nabízí vhodná příležitost k prezentaci území a AOPK ČR a k usměrnění pohybu a chování návštěvníků. Dále se zde nachází další místa konfliktů mezi zájmy ochrany přírody a návštěvníky, jako jsou místa nedovoleného parkování apod.

Vymezení zóny

- Dolní Věstonice na návsi poblíž plánovaného Domu přírody Pálavy
- Horní Věstonice u parkoviště na návsi
- Pavlov u Archeoparku, u parkoviště u kulturního domu a u parkoviště na Podhradní
- Milovice na návsi,
- Perná u zastávky autobusu a u studánky
- Klentnice na parkovišti u křižovatky na Pernou, na parkovišti u zastávky „u rybníka“ a na jižním okraji NPR Děvín-Kotel-Soutěska při vstupu červené značky,
- Bavorsy na východním okraji na zeleně značené trase
- PP Kočičí skála
- Mikulov u parkoviště Na hliništi, u přístřešku na jižním okraji PR Tuold, na parkovišti pod Náměstím, u vstupu na křížovou cestu na Svatý kopeček, na železničním nádraží, prostor Mariánského mlýna,
- Sedlec u Coopu,
- Bulhary u obecního úřadu.

Opatření vzhledem ke skupinám návštěvníků

- Na vstupních místech by měly být umístěny panely s mapou informující návštěvníky 1) o hodnotách celé oblasti, 2) možnostech návštěvy zajímavých míst v okolí, 3) pravidlech chování, 4) užitečných kontaktech.

Zbytek území CHKO mimo zóny A-D

Charakteristika

Zbytek území mimo vymezené zóny tvoří zejména plochy obcí, zemědělských pozemků a sítě komunikací, včetně tras pro pěší mimo hranice MCHÚ a cyklotras. I zde se nacházejí vyhlídková místa vhodná k interpretaci či odpočinku, velká část návštěvnické infrastruktury a služeb. I na těchto místech se nabízí vhodná příležitost k prezentaci území a AOPK ČR a k usměrnění pohybu a chování návštěvníků nejen v rezervacích, ale i ve vinicích, lesích, v centrech obcí i jejich okolí. Dále se zde

nachází další místa konfliktů mezi zájmy ochrany přírody a návštěvníky, jako jsou místa nedovoleného parkování apod.

Opatření vzhledem ke skupinám návštěvníků

- **Vstup pěších návštěvníků a vjezd cyklistů** zóny je možný v souladu s platnými zákony. Může být omezen z důvodů bezpečnosti (lov, těžba v lese, managementová opatření, pravidla silničního provozu) nebo ochrany práv a majetku (soukromé cesty, vinice, zahrady, archeologická naleziště).

Ostatní opatření

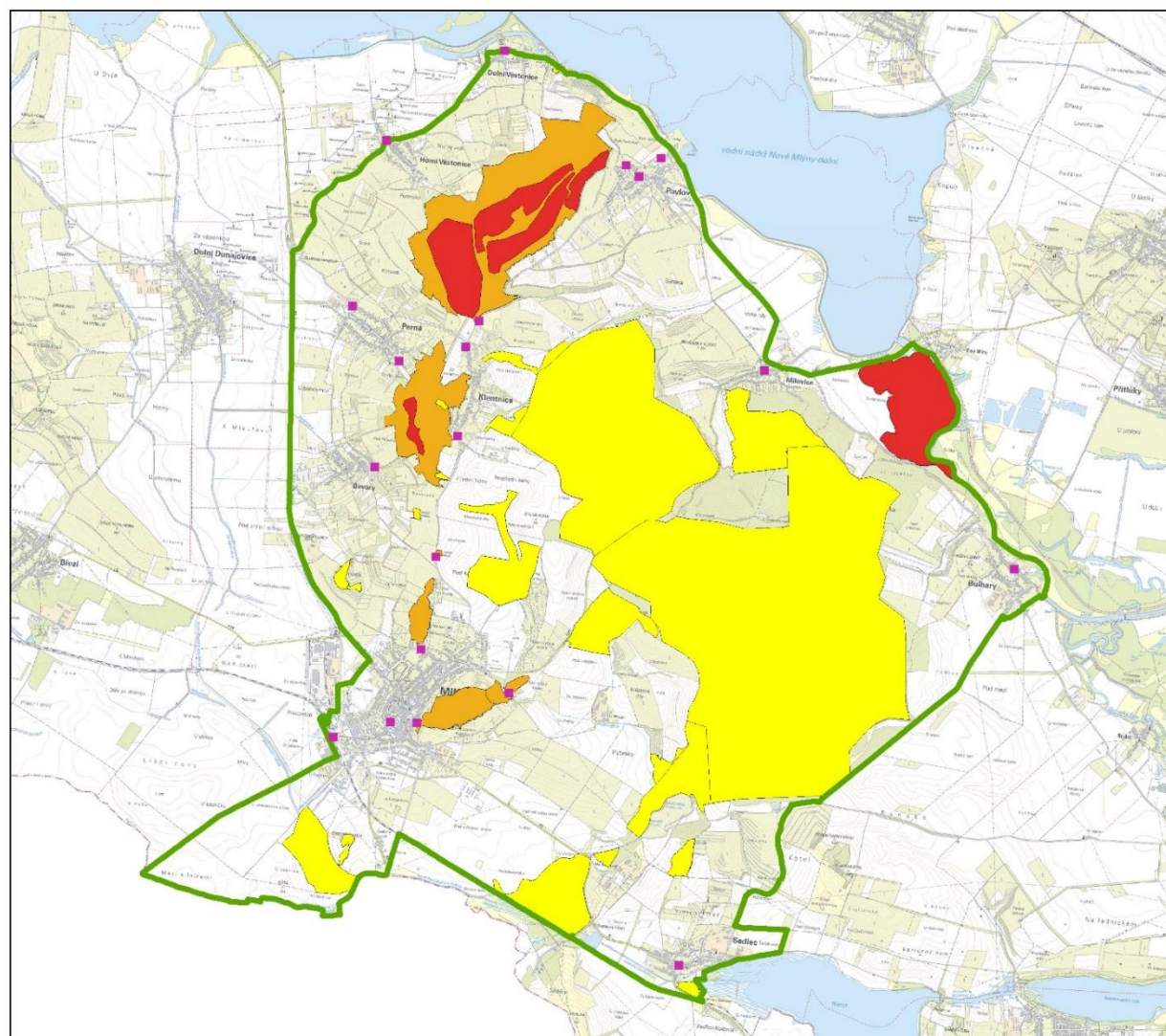
- **Pořádání hromadných akcí** by mělo být posuzováno individuálně AOPK – Správou CHKO Pálava a řešeno po dohodě s vlastníky a uživateli příslušných pozemků a dotčenými obcemi.
- Další rozvoj **návštěvnické a interpretační infrastruktury** je možný na základě dohody AOPK – Správy CHKO Pálava, vlastníků a uživatelů pozemků a dotčených obcí. Infrastruktura by měla být udržovaná ve funkčním stavu a v pořádku a neměla by vizuálně zatěžovat okolí.
- Při **propagaci** je třeba zdůraznit, že území CHKO je mimořádně hodnotné a citlivé a má zvláštní režim, kde z pochopitelných důvodů platí určitá omezení pro pohyb návštěvníků. Neměl by být vytvářen obraz Pálavy jako kraje, kde je normální kamkoli vjet na kole, neustále objevovat skrytá zákoutí (= klidové zóny zvířat nebo místních obyvatel) nebo si ve vinici utrhnout zralý hrozen – viz např. reklama Coop Morava Všechno dobré na Pálavě (2017).

Tabulka - Možnosti řešení problematických lokalit na hlavních turistických trasách

Lokalita	Vymezení problému	Řešení interpretační I Cíl: nasměrovat lidi jinam + omezit tlak a přesměrovat tok a zájem	Řešení interpretační II Cíl: zabránit nežádoucímu chování na místě + usměrňovat chování na místě a vysvětlovat	Jiná opatření
zeleně značená KČT výstupová trasa Pavlov – Děvičky úsek v lese na úbočí Děvína	návštěvníci hledají v okolí erodované lesní cesty schůdnější méně kluzký terén, čímž cestu neustále rozšiřují	informovat o náročnosti a rizicích výstupu nabídnout alternativní program v obci		v problematických místech vybudovat turistický chodník se stupni z kulatiny nebo oprava/vydláždění cesty k hradu
červeně značená KČT výstupová trasa Dolní Věstonice – Děvičky úsek v lese na úbočí Děvína	návštěvníci hledají v okolí erodované lesní cesty schůdnější méně kluzký terén, čímž cestu neustále rozšiřují	informovat o náročnosti a rizicích výstupu nabídnout alternativní program v obci		v problematických místech vybudovat turistický chodník se stupni z kulatiny nebo oprava/vydláždění cesty k hradu
zřícenina hradu Děvičky a bezprostřední okolí	návštěvníci i přes zákazy a zábrany vstupují mimo značené trasy a vyšlapávají nové cesty		v oblasti Děviček informovat o zákazu pohybu mimo prostor zříceniny a vysvětlit důvody proč tomu tak je v nejexponovanější dobu sem směřovat strážně-průvodcovskou činnost	udržovat mobiliář v podobě zábradlí jasně vymežující prostor, kam je vstup zakázán a opatřit jej vysvětlením, proč tomu tak je a žádost o respektování omezení
oblast Soutěsky	momentálně větší problémy spíše s odpady a hlukem než s erozí neuklizená ohniště	informovat o tom, že nejbližší občerstvení s WC a kontejnery na odpad jsou v Klentnici vzdálené jen 15 minut chůze	informovat o tom, jaký dopad na přírodu má rušení hlukem, odhazování odpadků, riziko požáru (konkrétní příklady z místa) směřovat sem v nejexponovanější dobu strážně-průvodcovskou činnost	udržovat mobiliář v pořádku zajišťovat úklid lokality

Lokalita	Vymezení problému	Řešení interpretační I Cíl: nasměrovat lidi jinam + omezit tlak a přesměrovat tok a zájem	Řešení interpretační II Cíl: zabránit nežádoucímu chování na místě + usměrňovat chování na místě a vysvětlovat	Jiná opatření
zřícenina Sirotčího hrádku a bezprostřední okolí	návštěvníci vstupují mimo značené trasy a vyšlapávají nové cesty		informovat o zákazu pohybu mimo prostor zříceniny, vysvětlit důvody proč tomu tak je v nejexponovanější dobu sem směřovat strážně-průvodcovskou činnost	v případě potřeby osadit zábradlí vymezující prostor, kam je vstup zakázán + vysvětlení proč tomu tak je a žádost o respektování omezení
červeně značená KČT trasa v úseku sestupu po jižním svahu Stolové hory	pěšina místy erodovaná, čemuž napomáhá občasné sjíždění svahu cyklisty na horských kolech	informovat návštěvníky o zákazu vjezdu cyklistů a důvodech + požádat je o respektování nabídnout cyklistům alternativní možnosti jízdy v terénu	osadit kritické lokality zákazovým značením s vysvětlením důvodu a žádostí o respektování v nejexponovanější dobu sem směřovat strážně-průvodcovskou činnost	v případě potřeby osadit zábradlí omezující průjezd cyklistů
oblast Turoidu	sešlap a částečně problém s odpadky a znečištěváním prostoru (lidé i psi)		Informovat, že není vhodné se pohybovat mimo vymezený prostor a vysvětlit důvody proč tomu tak je v nejexponovanější dobu sem směřovat strážně-průvodcovskou činnost	v případě potřeby osadit zábradlí vymezující prostor, kam je vstup zakázán + vysvětlení proč tomu tak je a žádost o respektování omezení
temeno Svatého kopečku, okolí zvonice a kostela sv. Šebestiána	nerespektování zákazu vstupu s kolem/vjezdu na kole, vstup mimo značené cesty, částečně problém s odpadky a znečištěváním prostoru (lidé i psi)		Informovat, že není vhodné se pohybovat mimo vymezený prostor a vysvětlit důvody proč tomu tak je v nejexponovanější dobu sem směřovat strážně-průvodcovskou činnost	Zlepšit značení před vstupem do rezervace (cyklo), v případě potřeby osadit zábradlí vymezující prostor, kam je vstup zakázán + vysvětlení proč tomu tak je a žádat návštěvníky o respektování omezení

Příloha IPCHKO 1 - Mapka limitů využití území

Koncepce práce s návštěvnickou veřejností CHKO Pálava

Limity území

A
Cenné území z hlediska zachování předmětu ochrany, kde je jakýkoliv turistický ruch nežádoucí; bez NI uvnitř území, pouze s případnou interpretací vně těchto území

B
Cenné území z hlediska zachování předmětu ochrany, kde návštěvnost představuje závažný problém (popis každého segmentu s identifikací problému); je zde možné dělat vhodná opatření, aby se nezvyšoval počet návštěvníků nebo opatření zaměřená na usměrňování pohybu návštěvníků

C
Turisticky atraktivní území částečně ovlivněné návštěvností, kde je nyní nebo v budoucnu bude potřeba návštěvnost usměrnit (popis každého segmentu či skupiny segmentů stejného charakteru); je zde vhodné území a jeho ochranu interpretovat

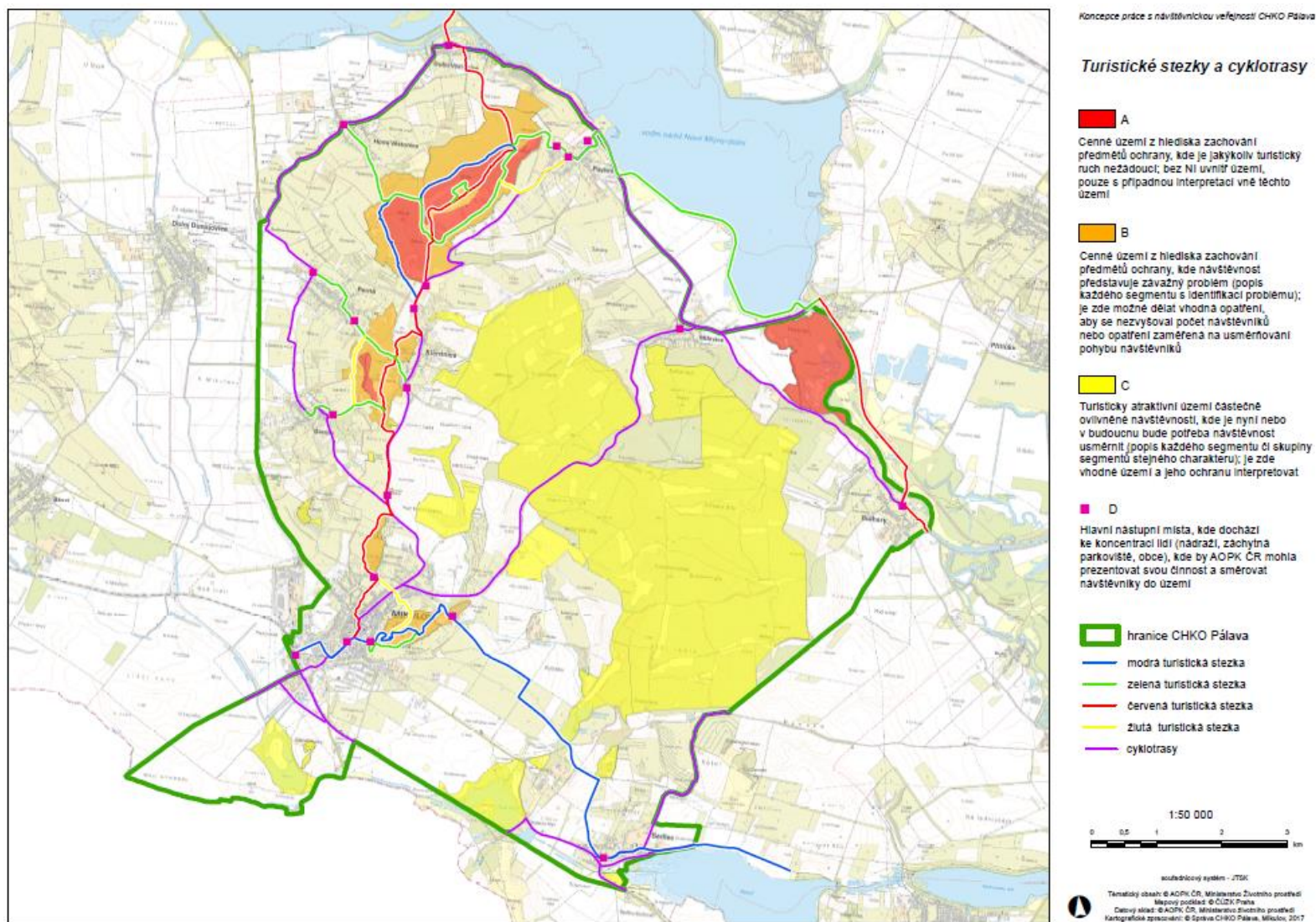
D
Hlavní nástupní místa, kde dochází ke koncentraci lidí (nádraží, záchytná parkoviště, obce), kde by AOPK ČR mohla prezentovat svou činnost a směřovat návštěvníky do území

hranice CHKO Pálava

1:50 000
0 0,5 1 2 3 km

sculanicový systém - JTSK
Tematický obsah: © AOPK ČR, Ministerstvo Životního prostředí
Mapový poskytel: © CUIJK Praha
Dataový zdroj: © AOPK ČR, Ministerstvo Životního prostředí
Kartografické zpracování: © Správa CHKO Pálava, M. Kubov, 2017

Příloha IPCHKO 1a - Mapka limitů využití území v kontextu značených turistických tras

Příloha IPCHKO 2 - Zdroje interpretace

Jednotlivé zdroje z hlediska jejich interpretačního potenciálu pro běžného návštěvníka. Přihlíží k limitům území a uvádí zdroje CHKO Pálava a nejbližšího okolí CHKO, které jsou vhodné a reálně využitelné pro interpretaci.

Krajina

- **krajina s typickým reliéfem Pavlovských vrchů** a vysokou kulturně-historickou hodnotou
 - **již vyznačené tradiční trasy KČT a cyklotrasy, odkud je reliéf Pálavy dobře vidět** (za předpokladu, že nebrání provozu v daném místě, např. v době sklizně hroznů)
stávající trasy KČT po hřebeni Pálavských vrchů, odkud je výhled do okolní krajiny (vyhlídky jen na již značených trasách, není vhodné dále zvyšovat počet návštěvníků)
- **rozhledny a vyhlídková místa** (leží většinou mimo CHKO), která nabízejí pohled na reliéf Pavlovských vrchů, jako jsou například:
 - **Slunečná** (Bořetice) – 15 m
 - Vyhlídka **U obrázku** (Starovičky) – výhled na okolní vinohrady a vinařské obce, Pálavu a Novomlýnské nádrže
 - Rozhledna **Hustopeče** – 17,4 m, umístěna na okraji mandloňového sadu, pohled na město, Pálavu a vodní nádrž Nové Mlýny
 - Rozhledna **Kraví hora** (Bořetice) – 12 m, pohled na okolní vinice, vodní nádrž Nové Mlýny a siluetu Pavlovských vrchů
 - Rozhledna **Maják** (Přítluky) – 21 m, výhledy na celou Pálavu, nádrže Nové Mlýny, Lednicko-valtický areál
 - **Minaret** (Lednice) – 64 m, pohled na celý Lednicko-valtický areál i Pálavu, za dobré viditelnosti daleké rozhledy
 - **Rajstna** (Valtice)
 - Rozhledna **Dalibor** (Zaječí) – 11 m, pohled na Pálavu, Novomlýnské nádrže
 - 2 vyhlídková místa v Rakousku: Falkenstein a Klein Schweinbarth
 - vyhlídková místa v Dunajovických kopcích, především Janská hora
 - **vyhlídková místa na severním a východním břehu Novomlýnských nádrží**

Geologie a geomorfologie

- Pavlovské vrchy jako součást Karpatského oblouku – **Soutěska, Turoid: části naučných stezek v těchto lokalitách**, které pojednávají o geologii a geomorfologii
- **Kalendář věků** – zachovalý profil dokládající geologickou minulost území, dobře přístupný, rozdílnost vrstev nejlépe patrná za deště; záměr vybudovat zde konstrukci, která by návštěvníkům umožnila dostat se ke stěně blíž a zpřístupnila by větší plochu; dobrá dostupnost v okolí Dolních Věstonic
- **sesuvy půdy mezi Pavlovem a Dolními Věstonicemi** (svážné území)
- fenomén stolové hory – rezervace **Tabulová**
- vápencové bradlové útesy, nejtypičtější prvek pálavského reliéfu – **Soutěska, NS Děvín, Sirotčí hrádek**
- podzemní krasové jevy – **Jeskyně Na Turoidu**, největší jeskyně v druhohorních vápencích v ČR
- povrchové krasové jevy (škrapy) – **kolem vysílače na Děvíně**, spíše jako součást specializované prohlídky s průvodcem

- světově proslulé paleontologické lokality neogénní fauny Mušlov a Kienberg – lokality a nálezy využít v expozici, ale neprezentovat jako návštěvnické cíle, není vhodné zde dále zvyšovat návštěvnost
- vápencové lomy a hliníky s viditelnými pozůstatky těžební činnosti – **v Kalendáři věků** se těžily i cihlářské hlíny, hliník nad obcí Bavory; lom – **těžená část Sv. kopečku u parkoviště, sklad střeliva**, zatím nikde není prezentována těžba a těžební technika
- vinice a pole v bezprostřední blízkosti značených turistických tras s viditelnými známkami půdní eroze + faktory, které ji ovlivňují (výsadba vinné révy, erozní plodiny, velké půdní bloky) – eroze v **okolí Kočičí skály a Klentnice** (žleby) po jarním tání, oblast Mezi Vinohrady na sever od Klentnice

Voda

- evropsky i celosvětově významná oblast vodních ploch a mokřadů, zimoviště i zastávka na tažných trasách *Novomlýnské nádrže, Lednické rybníky*
- výrazný nedostatek povrchových i podzemních vod jako výsledek geomorfologické stavby velké části území CHKO a nejvodnatější část v oblasti neregulovaného úseku Dyje a jejího bývalého meandru, Křivého jezera *sucho v Pavlovských vrších x akumulace vody v nivách Dolnomoravského úvalu; retenční nádrž, zmizelé návesní rybníčky v Pavlově a Klentnici dochované na dobových fotografiích*
- významné území pro zachování funkčního vodního režimu krajiny
- **vodní nádrže** (*Vodní dílo Nové Mlýny*) a další doklady změn krajiny v souvislosti s vodním hospodařením NS v *přírodním parku Niva Dyje*

Les

- panonské dubohabřiny NS *Děvín*
- zbytek lužní krajiny v oblasti Křivého jezera a luhy v nivě Dyje, mj. z pohledu klimatologie NS v *přírodním parku Niva Dyje*
- lesní ekosystémy vázané na typickou geomorfologii, například chudé podloží (suťové lesy atd.) NS *Děvín, panel na Děvíně - hajný*
- **doklady různých způsobů lesního hospodaření v území jako doklad jeho historického vývoje** (druhové složení ve vazbě na kvalitu půdy, klimatické podmínky, hospodářskou výtěžnost apod.) NS *Děvín, místa, kde aktuálně probíhají managementové zásahy*

Flóra

jen kolem tras naučných stezek, areál a zahrady zámku v Mikulově

- vegetace skalních stepí NS *Děvín, Kopeček, Tabulová, Siroťčí hrádek*,
- vegetace mokřadů, společenstva slanisek NPR *Slanisko, podél Včelínku, kde by se dala později vybudovat i pozorovatelna*
- zajímavé druhy dobře dokládající neobyčejnou pestrost společenstev a stanovišť *Děvín, červená + modrá značená trasa, Pálava*
- zajímavé druhy dokládající dopad změn hospodaření (např. plevele) *Klentnice, Kočičí skála úhor (pokud by se udělal výsev, daly by se tam plevele ukazovat víc)*
- šalvěj etiopská a další druhy na *Stolové hoře*
- **místa, kde aktuálně probíhají managementové zásahy**

Fauna

jen kolem tras naučných stezek + ptačí pozorovatelný

- druhy Ptačí oblasti Pálava, Střední nádrž Vodního díla Nové Mlýny a Lednické rybníky
- další vzácné druhy dravců a druhy vázané na mokřady a vodní plochy
ptačí pozorovatelný kolem nádrží, lokalita Křivé jezero pouze příležitostně s průvodcem
- další migrující druhy (např. *zedníček skalní*) – *jen velmi opatrně, nezvyšovat návštěvnost*
- druhy skalních stepí
- druhy dokládající neobyčejnou pestrost stanovišť
- druhy kulturní krajiny dokládající dopad změn ve způsobu hospodaření
- hlubinná žížala a další zajímavé druhy na Stolové hoře
- **místa, kde aktuálně probíhají managementové zásahy**

Archeologie, architektura, historie

- významná archeologická naleziště:
 - světově proslulé nálezy pozůstatků sídlišť lovců mamutů z mladší doby kamenné mezi Pavlovem a Dolními Věstonicemi, včetně Věstonické venuše
Expozice Archeoparku v Pavlově
 - opevněná hradiska na Stolové hoře a Děvíně, která dokládají osídlení v době bronzové
(Kotel neprezentovat, jen zdálky)
 - nálezy v Klentnici, Pavlově, Milovicích nebo Dolních Věstonicích vypovídající o příchodu Keltů
 - tábor na Hradisku u Mušova dokládající přítomnost germánských kmenů
- památky na slovanské obyvatele, např. hradisko Petrova louka u Strachotína (*Vysoká zahrada v Dolních Věstonicích jen velmi opatrně a dobře zvážit využívání v souvislosti s DP (!)*)
- doklady dlouhodobého trvalého osídlení Pálavy:
 - dochované pozůstatky prvních hradů na hřebeni Pavlovských vrchů *neprezentovat Nový hrad, bude nutné výhledově omezit návštěvnost*
 - sakrální památky *zmapované kříže u turistických značených cest, Sv. kopeček jen velmi opatrně, aby nedocházelo k dalšímu navyšování návštěvníků nebo jejich kumulaci na nevhodných místech trasy*
 - historické části obcí a města Mikulov *náves Pavlov, město Mikulov*
- lidová architektura – doklady tradičního způsobu hospodaření a zástavby spojené s vinohradnickou kulturou, která na území CHKO velmi rychle mizí *sklepní ulička v Pavlově, návesní domy v Perné, zemní sklepy*
- historie území, která vedla k uchování dnešních výjimečných přírodních a kulturních hodnot (např. i pokles rozvoje průmyslu a ekonomického významu Mikulova, který přispěl k zachování tradičního rázu regionu) *Expozice regionálního muzea v Mikulově*
- lidé, kteří o paměť území denně pečují a výjimečné osobnosti spjaté s péčí o Pálavu *muzikanti, vinaři, vědci; Karel Absolon, botanik Josef Podpěra, spisovatelé Karel Tomeček, Eduard Štorch, malíři Vojtek, Hodonský, Červená*

Příloha IPCHKO 3 - Zásady dobré interpretace

Jak se učíme

- **Člověk udrží pozornost jen omezenou dobu: 3 – 30 – 3.** Vezměte si uživatele naučných stezek: téměř všichni u panelu „přibrzdí“ a věnují mu cca 3 vteřiny (!) – přečtou si hlavní titulek, podívají se na fotky. Menší část, kterou panel něčím zaujal, zůstává asi 30 vteřin (!) – přečte si úvodní odstavec, popisky k fotkám. Jen zlomek zůstává cca 3 minuty a přečte si vše.
- **Člověk si různé podněty pamatuje různě: 90 – 50 – 30 – 20.** Nejvíce si zapamatuje věci, na které si může sáhnout nebo je prožít (uvádí se, že až 90 %), méně ty, které vidí a slyší (cca 50 %), přečte (asi 30 %) nebo jen slyší (přibližně 20 %).
- **Člověk si nejdříve všimne toho, co se týká přímo jeho osoby** (uslyší své jméno, zaujme ho něco, co souvisí s jeho profesí či zájmy – tedy tím, co zná). Proto je důležité používat slovník, kterým mluví, oslovovat jej a udržovat s ním kontakt.
- **Člověk přijímá informace postupně a má omezenou kapacitu.** Proto je vhodné je podávat po částech, v jasně oddělených blocích, které spolu souvisí. Počet témat by neměl být vyšší než 3-4. Pokud je jich méně, třeba jen 1 téma, vůbec to nevádí, spíš naopak.

8 základních pravidel dobré komunikace

- **Vybírejte a buďte struční.** Zjednodušte, nezahlcujte posluchače zbytečnými detaily nebo nesouvisejícími informacemi. Dejte si ale pozor, aby se nevytratily hlavní souvislosti, bez nichž běžný návštěvník, člověk odjinud nebo s jiným zaměřením, věc nepochopí (!).
- **Ujasněte si, ke komu mluvíte.** Mluvte jeho jazykem a mluvte o tom, co ho zajímá.
- **Mluvte normálně.** Budete-li mluvit a psát jazykem, kterému rozumí žák 7. třídy, máte jistotu, že vám porozumí většina návštěvníků. To není myšleno hanlivě, je to skutečnost. V interpretaci nepřednášíte vědu, ale překládáte ji do srozumitelné řeči.
- **Používejte příběhy a citace.** Lidé si nejčastěji zapamatují příběh. Menší šanci na zapamatování má jedna osamocená myšlenka, nejmenší pak jednotlivé údaje jako jsou názvy, čísla, letopočty.
- **Používejte metafory a přirovnání,** fungují. Vybírejte ale takové, kterým lidé, s nimiž mluvíte, porozumí.
- **Uvažujte o interpretaci jako celku** – propojte všechny detaily, aby se obsah a forma navzájem podporovaly. Vyřezávané dřevěné panely se hodí do expozice o přírodě Šumavy, ne do skláren.
- **Směrovky, upozornění a instrukce musí být jasné.** Není potřeba být originální za každou cenu.
- **Odkoušejte si své nápady** – testujte, testujte, testujte, ale na správných lidech, kteří odpovídají vaší cílové skupině a nejsou to vaši známí – potřebujete objektivní názor.

Základní zásady interpretace

- **Plánujte.** Přípravu každé interpretace, ať už je to naučná stezka, exkurze nebo webová aplikace, se vyplatí dopředu naplánovat. Ušetří vám to spoustu peněz, práce, času, ale i zklamání. Má území, ve kterém vaše interpretace vzniká, interpretační plán? Držte se ho.
- **Nebojte se provokovat** – zájem, akci nebo reakci, diskusi. Interpretace, která nedokáže vzbudit zájem, je od začátku odsouzena k nezdaru.
- **Vytvářejte vztah** – ke zkušenostem či obavám publika. Pokud interpretujete tak, aniž by se to nějak dotklo zkušenosti návštěvníka, není to pro něj důležité a nebude vám věnovat pozornost. Interpretace musí být pro návštěvníka smysluplná. Přemýšlejte o tom, proč by návštěvníka mělo zajímat, co mu chcete sdělit. Jak může to, co se dozví, využít?
- **Odhalujte skryté souvislosti.** Nesdělujte jednoduše fakta, ale využijte je k odkrývání významů obecnější platnosti. Zážitek poznání (Aha!) je cenný pomocník. Pokud se odhalení podaří, je téměř jisté, že si návštěvník tuto informaci zapamatuje.
- **Předpokládejte omezenou znalost, ale nepoučujte.** Musíte najít správný tón, správnou míru podrobnosti nebo obecnosti, která odpovídá vašim návštěvníkům.
- **Tvořte interpretaci, která je příjemná.** Interpretace není povinná. Je součástí trávení volného času, který chce každý z nás prožít co nejlépe. A pokud vytvoříte panel, který přečtou například jen lidé s výborným zrakem, ostatní interpretaci nepřijmou, protože pro ně příjemná nebude.
- **Interpretace musí být dobře organizovaná** a mít jasnou strukturu. Vše musí fungovat hladce. Od návštěvníka nemůžete vyžadovat velké vypětí, odpočívá. Usnadněte mu to – a máte šanci mu sdělit to, co chcete.
- **Dejte interpretaci jasné téma.** Musí být jasné „o čem to je“, a co chcete návštěvníkovi sdělit. Neodbočujte, nezahlcujte, mluvíte k věci.
- **Nebudte jednotvární.** Nuda je velký nepřítel interpretace, protože otupuje pozornost a snižuje zájem něco nového se dozvědět. Pokud ale použijete příliš mnoho zajímavých prvků jako jsou příběhy, citáty, otázky (např. Víte že...?), také to nebude fungovat. Všeho s mírou.
- **Zapojte.** Je pohodlné být nezúčastněným divákem, ale zpravidla to znamená, že pozorně neposloucháme a jsme přítomni jenom částečně. Tomu pak odpovídá také hloubka zážitku i to, jak dlouho si jej budeme pamatovat. Měli byste předat sdělení způsobem, který si návštěvník zapamatuje – a to se neobejde bez spoluúčasti návštěvníka a jeho zapojení.
- **Vypustili jste ji do světa, musíte se o ni starat.** Vytvořením interpretace vaše práce nekončí. Pravidelně ji kontrolujte a udržujte funkční. Pokud se o ni nemůžete nadále starat, je lepší ji odstranit. Například zchátralá naučná stezka jistě nepřispívá k ochraně místního přírodního a kulturně-historického dědictví, kvůli níž původně vznikla. I v interpretaci platí: méně je více.

Tipy pro tvorbu panelů naučných stezek

tato pravidla platí vždy, ať už připravujete stezku, panel, expozici, prohlídku s průvodcem, nebo aplikaci do chytrého telefonu

- **Nejde to jinak?** Proč potřebujete naučnou stezku? Koho chcete oslovit? Co mu chcete sdělit? Nejdříve si všechno naplánujte. Pokud v území existuje interpretační plán, využijte ho.
- **Buďte struční.** Lepší jedna věta, kterou si někdo přečte, než odstavec, který ho odradí. Nedávejte na panel více než 150 slov. Zkracujte, škrtejte a vypíchněte to nejdůležitější. Jak z množství témat, tak informací o daném tématu. Při zkracování vám však nesmí vypadnout souvislosti (!). Bez nich zůstane jen shluk faktů bez hlubšího významu.
- **Buďte čitelní.** Používejte velikost písma nejméně 8 mm (30 bodů) a takové typy písma, které se dobře čtou.
- **Buďte přehlední.** Panely nejsou kniha, lidé je nečtou, ale „skenují“ – potřebují záchytné body. Text proto rozčleňte poutavými nadpisy a podnadpisy do bloků maximálně o 50 slovech.
- **Máte málo času (3 – 30 – 3).** Máte cca 3 vteřiny na to, abyste zaujali, 30 vteřin, abyste předali hlavní sdělení a 3 minuty, abyste přesvědčili. Tomu musí odpovídat forma a obsah hlavního titulu (3“), úvodního odstavce textu (30“) a celkové množství prezentovaných informací (3’).
- **Věřte Komenskému, ale neučte.** Základní pravidla platí i v interpretaci: postupujte od konkrétního k abstraktnímu, od místního ke světovému, od jedinečného k obecnému. Nezapomeňte ale, že panel určený pro běžného návštěvníka není školní pomůcka.
- **Používejte lidské příběhy.** Lidé se nejvíc zajímají o sebe a o příběhy druhých lidí. Využijte toho, neuděláte chybu. Pokud možno se ale vyhněte slovu „příběh“, je ho dnes všude plno.
- **Ukazujte, zapojte smysly.** Než abyste věci popisovali slovy, raději je ukazujte. Mluvte o nich na místě, kde je možné je vnímat. Čím více smyslů se vám podaří zapojit, tím větší máte šanci, že si návštěvník věc zapamatuje. Kdo přemýšlí nad otázkou nebo řeší úkol, vnímá. Otázky, případně úkoly pro děti, však využívejte uvážlivě, nepřehánějte to.
- **NezACLÁNĚJTE, BUĎTE SVÍ A TESTUJTE.** Buďte velmi opatrní, kam svůj panel postavíte, abyste nepoškodili atmosféru místa. Je mnoho možností, jak může panel vypadat, nebojte se inspirovat jinde. A nezapomeňte nápad otestovat na své cílové skupině (která není složena z vašich známých!). PS: Musí to skutečně být panel? Nejde to i bez něj?
- **Vypustili jste je do světa, musíte se o ně starat.** Vytvořením a instalací panelů vaše práce nekončí. Na návštěvníka působí nejen obsah, ale především to, jak panel vypadá v okamžiku, kdy k němu přijde. Pokud mu nabízíte stezku, bude pro něj důležitý dojem ze stezky jako celku. Panely i celou stezku proto kontrolujte a udržujte. Pokud se o ně nemůžete postarat, raději je odstraňte. Chátrající stezkou na nikoho dobrý dojem neuděláte.
- **I zážitků se člověk přejí.** Dokonce i ty nejzajímavější prvky interpretace jako příběhy, otázky či citáty začnou nudit, pokud se budou opakovat. Pokud je v okolí více podobně zaměřených nebo zpracovaných stezek, začnou nudit. Stal se kdysi jedinečný zážitek dnes už všední záležitostí? Může nudit. Proto se vyplatí plánovat a vědět, proč to vlastně všechno děláte. Dokážete se pak lépe rozhodnout, jestli se vám vaše nemalé úsilí vkládané do tvorby a údržby interpretace vyplatí. Ať se vám vaše práce daří.

Příloha IPCHKO 4 – Vzor dotazníku z průzkumů návštěvníků 2017

Vážená paní, vážený pane,

připravujeme pro návštěvníky Pálavy návštěvnické středisko Chráněné krajinné oblasti Pálava, které má představit zdejší přírodní a kulturní bohatství. Vaše odpovědi nám poskytnou cenné vodítko nejen pro přípravu expozice a programové nabídky návštěvnického střediska, ale i pro směřování dalšího rozvoje cestovního ruchu v území.

Mnohokrát děkujeme. Za řešitelský tým: Ing. Ladislav Ptáček, Jana Urbančíková, Mgr. Michal Medek a Mgr. Tomáš Růžička

*U otázek, kde není vysloveně uveden jiný návod, označte prosím **jednu** z předložených variant odpovědi, která nejvíce odpovídá Vašemu názoru, nebo která se podle Vás nejvíce přibližuje skutečnosti.*

1. Jaké jsou **2** převažující důvody Vaší návštěvy Pálavy?

- poznávání přírody a jejích krás klid a odpočinek poznávání kulturního bohatství
 sportování služební cesta vinařská turistika jiný (vypište):

2. Jak často Pálavu (kterékoliv místo) navštěvujete?

- jsem zde poprvé jezdím sem 1x za rok či 1x za několik let jezdím sem vícekrát za rok
 jezdím sem často (alespoň 10x ročně) bydlím zde

3. S kým jste na výletě dnes?

- sám s partnerem(kou) s rodinou, včetnědětí do 15 let (doplňte počet) ve skupince přátel či příbuzných bez dětí
 organizovaná akce, ve větší skupině (více než 10 osob) jinak

4. Jaká je délka vašeho pobytu v regionu?

- několik hodin 1 den 2 dny 3-7 dní déle než 7 dní bydlím zde

5. Pokud Vás zaujme nějaký program či místo, jste schopni **změnit své plány**:

- jednoduše s obtížemi vůbec

6. Jaké **aktivit**y během svého **dnešního** pobytu na Pálavě hodláte dělat nebo jste dělal(a)?

(možno vybrat více variant)

- krátká procházka (do 2 hodin) delší výlet pěšky (více než 2 hodiny) cyklovýlet
 návštěva: Děviček Tuoldu Svatého kopečku návštěva Archeoparku Pavlov
 návštěva sklepa, vinárny
 jiné (upřesněte): nevím

7. Kdyby se v CHKO Pálava nabízelo více **aktivit**, kterých byste se **rád(a) zúčastil(a)**?

(možno vybrat více variant)

- návštěva malé expozice o Pálavě videoprogram o místních zajímavostech program pro děti
 program o místních tradicích program o vinařství projížďka na lodi s průvodcem
 procházka s průvodcem

7a. O čem byste se chtěl(a) **na Pálavě více dozvědět**? (možno vybrat více variant)

- základní informace o oblasti geologie rostliny zvířata lovci mamutů
 místní tradice historie oblasti (mimo pravěk) něco jiného (vypište):

8. Které další **oblasti** v regionu během vašeho pobytu **navštívíte**?

- zámek a park Lednice Aquapark Pasohlávky Valtice Mikulov nevím
 žádné jiné:

9. Kde budete dnes **nocovat**?

- Mikulov Valtice Lednice Pasohlávky jinde (vypište):

10. V jakém zařízení jste při svém pobytu ubytován(a)?

- ¹ vlastní chata/chalupa/u známých ² malý penzion/v soukromí ³ hotel (nad 40 lůžek)
⁴ ve stanu/v kempu/obytném voze ⁵ nikde (jednodenní návštěva z domova)

11. Jakým způsobem jste se dopravil(a) do regionu?

- ¹ hromadnou dopravou ² zájezdovým autobusem ³ vlastním autem/motocyklem
⁴ na kole ⁵ pěšky ⁶ jinak (upřesněte):

11a. Jakým způsobem se dnes pohybujete po Pálavě?

- ¹ hromadnou dopravou ² zájezdovým autobusem ³ vlastním autem/motocyklem
⁴ na kole ⁵ pěšky ⁶ jinak (upřesněte):

12. Jak velká je obec, ve které bydlíte a kde leží?

- ¹ méně než 2 000 obyvatel ² 2001 až 10 000 obyvatel ³ 10 001 až 100 000 obyvatel
⁴ 100 001 až 1 000 000 obyvatel ⁵ nad 1 000 000 obyvatel Nachází se **v kraji:**

13. Domníváte se, že do nejhroženějších částí CHKO by měl být přístup:

- ¹ zcela vyloučen ² umožněn pouze s průvodcem ³ možný bez omezení ⁴ nevím
⁵ umožněn jinak:

14. Co si vybavíte, když se řekne Pálava? (možno napsat více variant)

15. Uvítáme Vaše další náměty či postřehy k CHKO Pálava a návštěvnickému středisku:
(především co se Vám tady líbí/nelíbí, jak jste spokojeni s návštěvnickou infrastrukturou?)

Mnohokrát děkujeme za Váš čas a přejeme Vám příjemný pobyt na Pálavě.